

RP 149/2022 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om nödcentralsverksamhet, lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser, lagen om konsulära tjänster och räddningslagen ändras.

Enligt propositionen innehåller lagen om nödcentralsverksamhet bestämmelser om Nödcentralsverkets verksamhet samt om räddningsväsendets, polisväsendets, social- och hälsovårdsväsendets samt Gränsbevakningsväsendets nödcentraltjänster, om nödcentralsverksamheten och om behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten. Med nödcentralsverksamhet avses nödcentraltjänster och utförande av sådana lagstadgade uppgifter i anslutning till ett av Nödcentralsverket förmedlat nödmeddelande eller uppdrag som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet, vid behov med bistånd från Nödcentralsverket.

Enligt förslaget ändras bestämmelserna om behandling av personuppgifter i lagen om nödcentralsverksamhet så att de motsvarar kraven i EU:s dataskyddslagstiftningen. Genom propositionen föreskrivs om kravet på att behandlingen av personuppgifter ska vara lagenlig och om de personuppgiftsansvariga. Personuppgiftsansvarig i fråga om polisens information ska vara Polisstyrelsen, i fråga om social- och hälsovårdens information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna, i fråga om räddningsväsendets information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av räddningsväsendet och i fråga om Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralsverket ska vara personuppgiftsansvarig i fråga om de övervaknings- och larmuppdrag som ska betraktas som bevakningsuppgifter, Nödcentralsverkets övriga uppdrag och bistående av andra myndigheter samt i fråga om de personuppgifter som gäller kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna samt information som gäller störningar i informationssystemen eller nätrafiken.

Till lagen fogas bestämmelser om myndigheternas rätt att få information, om utlämnande av uppgifter och om sekundär användning av information. I lagen upphävs dessutom de bestämmelser om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning samt i anslutning till användarregister och loggregister som överlappar lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

Enligt förslaget ändras lagen om konsulära tjänster så att Nödcentralsverket kan bistå utrikesförvaltningen i biträdande kundtjänstuppgifter och lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser så att Nödcentralsverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar. Till dessa lagar fogas bemyndiganden att utfärda förordning om närmare bestämmelser om biträdande uppgifter.

Räddningslagen ändras så att den motsvarar de ändringar som följer av välfärdsområdesreformen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2023. Bestämmelserna i 16, 16 a och 17–25 § i lagen om nödcentralverksamhet avses dock träda i kraft den 1 januari 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	6
1 Bakgrund och beredning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Beredning.....	7
2 Nuläge.....	8
2.1 Grundlagen.....	8
2.2 Lagen om nödcentralsverksamhet.....	9
2.3 Nödcentralsverket	9
2.3.1 Nödcentralsverkets styrning och övervakning.....	9
2.3.2 Nödcentralsverkets uppgifter	10
2.3.3 Nödcentralsverkets ämbetsområde, ledning och personal	14
2.4 Nödcentralsverksamhet.....	15
2.4.1 Allmänt nödnummer 112 och nödmeddelande	15
2.4.2 Jourpersonalens uppgifter	16
2.4.3 Samarbete samt andra myndigheters anvisningar och planer	17
2.4.4 Ansvarsöverföring.....	19
2.4.5 Bestämmelser om kommunikationsnät	20
2.5 Nödcentralsdatasystemet.....	20
2.6 Lagstiftningen om ordnande av räddningsväsendet.....	26
2.7 Lagstiftningen om ordnande av social- och hälsovård.....	27
2.8 Dataskyddslagen	28
2.9 Dataskyddslagen för brottmål	29
2.10 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen	29
2.11 Europeiska unionens lagstiftning	31
2.11.1 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.....	31
2.11.2 Den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna	31
2.11.3 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster.....	32
2.11.4 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.....	32
2.11.5 EU:s allmänna dataskyddsförordning	32
2.11.6 EU:s dataskyddsdirektiv för det brottsbekämpande området.....	33
3 Bedömning av nuläget	33
3.1 Allmänna bestämmelser	33
3.1.1 Nödcentralsverket	33
3.1.2 Behandling av personuppgifter och personuppgiftsansvar	34
3.1.3 Informationshantering.....	38
3.1.4 Rätt till information, utlämnande av uppgifter och sekundär användning av uppgifter.....	40
3.1.5 Föråldrade hänvisningar	41
4 Målsättning	41

5 Förslagen och deras konsekvenser.....	42
5.1 De viktigaste förslagen.....	42
5.1.1 Lagen om nödcentralsverksamhet.....	42
5.1.2 Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser.....	45
5.1.3 Lagen om konsulära tjänster.....	45
5.1.4 Räddningslagen.....	45
5.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	45
5.2.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna.....	45
5.2.2 Ekonomiska konsekvenser.....	46
5.2.2.1 Den offentliga ekonomin.....	46
5.2.2.2 Kostnaderna för nödvändiga datatekniska ändringar.....	46
5.2.2.3 Datatekniska ändringskostnader, om de personuppgiftsansvariga kräver dem separat.....	48
5.2.2.4 Övrigt.....	49
5.2.3 Konsekvenser för miljön.....	50
5.2.4 Andra konsekvenser för människorna och samhällsliga konsekvenser.....	50
5.2.4.1 Konsekvenser för människorna och myndigheternas verksamhet.....	50
5.2.4.2 Valfärdsområdena och Helsingfors stad.....	51
5.2.4.3 Bedömning av ändringarna av informationshanteringen.....	52
5.2.4.4 Konsekvenser för dataskyddet.....	53
6 Alternativa handlingsvägar.....	54
6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	54
6.1.1 En personuppgiftsansvarig.....	54
6.1.2 Personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information.....	60
6.1.3 Personuppgiftsansvarig för social- och hälsovårdens information.....	62
6.1.4 Uppgifter enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser och lagen om konsulära tjänster.....	62
6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	63
7 Remissvar.....	64
8 Specialmotivering.....	74
8.1 Lagen om nödcentralsverksamhet.....	74
8.2 Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser.....	105
8.3 Lagen om konsulära tjänster.....	106
8.4 Räddningslagen.....	107
9 Bestämmelser på lägre nivå än lag.....	107
9.1 Statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet.....	107
10 Ikraftträdande.....	108
11 Förhållande till andra propositioner.....	108
11.1 Samband med andra propositioner.....	108
11.1.1 Genomförande av tillgänglighetsdirektivet.....	108
11.1.2 Reform av räddningslagen.....	109
11.1.3 Lagen om Institutet för hälsa och välfärd.....	109
11.2 Förhållande till budgetpropositionen.....	109
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	110
12.1 Behandling av personuppgifter.....	110

12.2 Behandlingen av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter	113
12.2.1 Behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen och utlämnande av personuppgifter	114
12.3 Den registrerades rättigheter	117
12.4 Rättsmedel.....	118
12.5 Bestämmelser om offentliga förvaltningsuppgifter.....	119
12.6 Bedömning av lagstiftningsordningen	121
LAGFÖRSLAG	122
1. Lag om ändring av lagen om nödcentralverksamhet.....	122
2. Lag om ändring av 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser	131
3. Lag om ändring av 9 § i lagen om konsulära tjänster	132
4. Lag om ändring av 91 § i räddningslagen	133
BILAGOR.....	135
PARALLELLEXTER	135
1. Lag om ändring av lagen om nödcentralverksamhet.....	135
2. Lag om ändring av 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser	157
3. Lag om ändring av 9 § i lagen om konsulära tjänster	159
4. Lag om ändring av 91 § i räddningslagen.....	161
FÖRORDNINGSGUTKAST	162
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om nödcentralverksamhet	162

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (i fortsättningen *dataskyddsförordningen*) antogs den 27 april 2016. Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig rätt och som sådan förpliktande lagstiftning i medlemsstaterna. Enligt artikel 62 i dataskyddsförordningen ska medlemsstaterna tillämpa förordningens bestämmelser från och med den 6 maj 2018.

Dataskyddsförordningens syfte är att stärka en enhetlig europeisk lagstiftning om skydd av personuppgifter och därvid förbättra rättskyddet för enskilda och effektivisera genomförandet av lagstiftningen. Nationell lagstiftning är möjlig endast när förordningen uttryckligen tillåter sådan. En ytterligare förutsättning för nationell speciallagstiftning är att den är nödvändig för att komplettera förordningens bestämmelser och att den nationella speciallagstiftningen också i övrigt är förenlig med dataskyddsförordningen. Dataskyddsförordningen är förpliktande för framför allt personuppgiftsansvariga, men också personuppgiftsbiträden måste förbinda sig att iaktta föreskrifterna, om de behandlar personuppgifter för personuppgiftsansvarigas räkning.

Samtidigt som dataskyddsförordningen antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, nedan *dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området*. Dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande område skulle genomföras senast den 6 maj 2018. Syftet med dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området är särskilt att skydda rätten till skydd av personuppgifter samt säkerställa behöriga myndigheters rätt till utbyte av personuppgifter inom unionen.

Genom lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) reviderades bestämmelserna för att motsvara den tekniska utvecklingen och de förändrade förfarandena inom informationshanteringen till följd av den ökade informationsintensiteten i fråga om samhällsfunktionerna samt uppställdes preciserade förpliktelser som främjar utnyttjandet av information i förvaltningsverksamheten. Informationshanteringslagens syfte är att främja kvaliteten på myndigheternas informationshantering, informationssäkerheten samt ett informations-säkert och ansvarsfullt utnyttjande av myndigheternas informationsmaterial på ett sådant sätt att myndigheterna i överensstämmelse med en god förvaltning kan sköta sina uppgifter på ett effektivt och resultatgivande sätt genom att för förvaltningskunderna producera kvalitativa tjänster. Bestämmelserna i fråga skapar på allmän lagnivå en grund för enhetliga förfaranden då den offentliga förvaltningen behandlar information som den har i sin besittning. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020.

Lagen om nödcentralsverksamhet trädde i kraft den 1 januari 2011, dvs. före EU:s dataskyddsreform och lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Bestämmelser om dataskydd, personuppgiftsansvariga och behandling av personuppgifter är tillåtna och delvis nödvändiga i lagen om nödcentralsverksamhet för att komplettera dataskyddsförordningen. Bestämmelserna i lagen om nödcentralsverksamhet måste emellertid uppdateras i överensstämmelse med såväl dataskyddsförordningen som lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen och samtidigt måste överlappande bestämmelser strykas.

I slutrapporten från Strategiarbetsgruppen för utveckling av nödcentralsverksamheten (inrikesministeriets publikation 2022:2) föreslog arbetsgruppen följande strategiska riktlinjer för nödcentralsverksamheten: 1. Lägesbilden och ledningen hos myndigheterna inom nödcentralsverksamheten utvecklas genom att man främjar myndigheternas gemensamma lägesuppfattning och gemensamma informationssystem och förnyar Nödcentralsverkets styrning. 2. Personalresurserna säkerställs genom ökad utbildningsvolym för jourhavande vid nödcentraler och en utredning av en reform av behörighetsvillkoren och examensutbildningen. 3. Möjligheten att utvidga Nödcentralsverkets tjänsteproduktion och användningen av nödcentralsdatasystemet (ERICA) utreds. 4. De nationella indikatorerna för nödcentralsverksamheten utvecklas och forsknings- och utvecklingsverksamheten främjas. 5. Lagstiftningen om nödcentralsverksamheten reformeras utifrån de strategiska riktlinjerna och förslagen i förstudien om lagstiftningen.

Inrikesministeriet tillsatte den 2 maj 2019 ett förstudieprojekt om behovet att revidera lagen om nödcentralsverksamhet för tiden 2 maj 2019–31 december 2019. Projektet bereddes som tjänsteuppdrag. För projektet tillsattes en arbetsgrupp som kartlade ändringsbehoven utifrån funktionella behov eller genom effekterna av utvecklingen av annan lagstiftning. Enligt inrikesministeriets arbetsgrupp måste man överlag vid översynen av lagen om nödcentralsverksamhet beakta den gällande dataskyddsregleringens krav. Enligt arbetsgruppen borde tillämpningsområdet för lagen om nödcentralsverksamhet inte knytas till informationssystem utan i enlighet med nyare utvecklingslinjer till de ändamål för vilka personuppgifter behandlas. De personuppgiftsansvariga och deras inbördes ansvarsfördelning fastställs på lagnivå och personuppgiftsansvaret borde genomföras utifrån nuläget. Lagen om nödcentralsverksamhet borde förses med en separat definitionsparagraf samt med en informativ hänvisningsbestämmelse till de uppgifter som föreskrivs i annan lagstiftning. Lagen om nödcentralsverksamhet borde innehålla närmare bestämmelser om användning av de registeruppgifter som Nödcentralsverket samt de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver för sina uppgifter.

Enligt arbetsgruppens förslag borde skötseln av Nödcentralsverkets kärnuppgifter prioriteras. Det borde föreskrivas om Nödcentralsverkets permanenta tilläggsuppgifter på lagnivå, eftersom smidigheten i Nödcentralsverkets kärnfunktioner påverkar andra myndigheters verksamhet. Det borde föreskrivas att samtal som visar sig att vara något annat än nödsamtal ska överföras till social- och hälsovårdens riksomfattande styrnings- och rådgivningstjänst. Fallen gäller uppdrag där man inte direkt behöver larma en prehospital akutsjukvårdsenhet, utan vårdbehovet behöver bedömas av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Med beaktande av nödmeddelandenas karaktär bör det föreskrivas att nödmeddelanden ska vara sekretessbelagda genom att foga en punkt om dem till 24 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

1.2 Beredning

Inrikesministeriet tillsatte ett reformprojekt för lagen om nödcentralsverksamhet för tiden 1 januari 2021–31 december 2021. Projektets mål är att bedöma 1) förhållandet mellan lagen om nödcentralsverksamhet och kraven i den nationella dataskyddslagstiftningen och EU:s dataskyddslagstiftning, 2) den behövliga helheten av uppgifter och befogenheter för och ansvarsfördelningen mellan de myndigheter som använder nödcentralsdatasystemet, 3) ändringsbehoven i anslutning till användningen av nödcentralsdatasystemet, underhållet av systemet och ansvarsfördelningen samt 4) andra ändringsbehov i lagen om nödcentralsverksamhet eller lagar med anknytning till nödcentralsverksamheten. Projektets uppgift var att bereda ett förslag till reform av nödcentralslagstiftningen i form av en regeringsproposition.

För att stödja reformprojektet för lagen om nödcentralsverksamhet tillsattes en arbetsgrupp som samlades 11 gånger. I arbetsgruppen ingick företrädare för Nödcentralsverket, inrikesministeriets polisavdelning, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, Polisstyrelsen, social- och

hälsovårdsministeriet, inrikesministeriets räddningsavdelning, räddningsverken och Räddningsinstitutet. Under arbetet hörde arbetsgruppen också företrädare för justitieministeriet och dataombudsmannens byrå.

Utkastet till regeringens proposition bereddes som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Det finskspråkiga utkastet till proposition var ute på remiss under tiden 24 mars–13 maj 2022 och det svenskspråkiga utkastet till proposition under tiden 14 april–3 juni 2022. Yttranden begärdes av social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, utrikesministeriet, försvarsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, inrikesministeriets polisavdelning, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, Nödcentralverket, dataombudsmannens byrå, Polisstyrelsen, regionförvaltningsverken, de lokala räddningsväsendena, räddningsverken, Olycksutredningscentralen, Räddningsinstitutet, Tullen, välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen.

Yttranden gavs av Södra Österbottens räddningsverk, Egentliga Finlands räddningsverk, Räddningsverket i Satakunta, kommunikationsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, dataombudsmannens byrå, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, inrikesministeriets polisavdelning, Vanda och Kervo välfärdsområde, Egentliga Finlands välfärdsområde, Birkalands välfärdsområde, Säkerhets- och kemikalieverket, Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf, regionförvaltningsverken, Norra Karelen välfärdsområde, Norra Karelen räddningsverk-affärsverk, försvarsministeriet, utrikesministeriet, Nödcentralverket, Österbottens välfärdsområde och Österbottens räddningsverk, Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt, Tullen, Mellersta Nylands räddningsverk, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Räddningsverken i Helsingfors och Nyland, Birkalands räddningsverk, Olycksutredningscentralen, social- och hälsovårdsministeriet, Polisstyrelsen och arbets- och näringsministeriet.

Den finska och den svenska versionen av utkastet till regeringens proposition har granskats vid justitieministeriets laggranskningsenhet och de ändringar som laggranskningen föreslagit har gjorts i propositionen.

Beredningsmaterialet för regeringens proposition finns på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med projektkoden [SM035:00/2020](#).

2 Nuläge

2.1 Grundlagen

I 2 § 3 mom. i grundlagen (731/1999) föreskrivs det att all utövning av offentlig makt ska bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Enligt motiveringen till paragrafen i regeringens proposition (RP 1/1998) omfattar utövande av offentlig makt sådana ensidiga normgivnings-, rättskipnings- och förvaltningsbeslut vilkas verkningar sträcker sig till privata rättssubjekt. Som en annan form av offentlig maktutövning kan användande av direkta maktmedel mot utomstående betraktas. Området för offentlig maktutövning kan emellertid inte definieras på ett uttömmande sätt, utan det kan vid behov genom lagstiftning utvidgas eller inskränkas inom grundlagens gränser.

Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning. Med allmänna grunder avses i första hand enhetens namn, verksamhetsområde samt huvudsakliga uppgifter (RP 238/1984 rd, 262/1990 rd och 328/1994 rd) och befogenheter.

Vid sidan av offentliga förvaltningsuppgifter som innebär utövning av offentlig makt kan också tillhandahållande av offentlig service betraktas som sådan skötsel en offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. I den juridiska litteraturen har det framförts att när det är fråga om skötsel av lagstadgad offentlig service är det fråga om en offentlig förvaltningsuppgift oberoende av om det är en offentlig aktör, till exempel en kommun, eller en privat aktör som tillhandahåller servicen. Alla offentliga serviceuppgifter omfattas inte av offentliga förvaltningsuppgifter. Offentliga förvaltningsuppgifter kan också ha karaktären av faktisk förvaltningsverksamhet eller operativ och teknisk verksamhet, som inte innebär utövning av offentlig makt som grundar sig på självständig prövning.

I 10 § i grundlagen föreskrivs det om skydd för privatlivet. Enligt 1 mom. är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Ur skyddet för privatlivet har traditionellt härletts skyldighet för staten att inte bara avhålla sig från att kränka medborgarnas privatliv utan också aktivt agera mot kränkningar av privatlivet. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet är individens rätt att leva sitt eget liv utan myndigheters eller andra utomstående aktörers godtyckliga eller ogrundade inblandning i hans eller hennes privatliv.

Bestämmelser om nödcentraler och deras uppgifter finns i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) samt statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet (877/2010). Nödcentralsverkets jourhavande anses utöva offentlig makt i sin tjänst (RP 262/2009 rd, s. 5). Jourhavanden bedömer på basis av ett meddelande vilka resurser situationen kräver och hur brådskande uppdraget är samt förmedlar uppdraget till vederbörande enhet. Jourhavandens verksamhet är till sin karaktär egentlig förvaltningsverksamhet som innebär utövning av offentlig makt, till exempel beslutsfattande som berör enskilda personers rättigheter. Högsta domstolen har i sitt avgörande (HD:2009:37) bedömt att statens nödcentraler är en fast del av den myndighetsverksamhet som hänför sig till faktisk utövning av offentlig makt.

2.2 Lagen om nödcentralsverksamhet

Syftet med lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) (i fortsättningen *nödcentralslagen*) är att främja befolkningens säkerhet, organisera produktionen av nödcentraltjänster och förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänsterna. Med tanke på befolkningens säkerhet är det viktigt att det finns ett nödcentralsystem i landet som tillhandahåller fungerande och högklassiga tjänster. Lagen tillämpas på räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens nödcentraltjänster samt på Nödcentralsverket.

2.3 Nödcentralsverket

2.3.1 Nödcentralsverkets styrning och övervakning

Enligt 3 § i nödcentralslagen produceras nödcentraltjänsterna av Nödcentralsverket, som lyder under inrikesministeriet. Nödcentralsverket styrs och övervakas av inrikesministeriet. Nödcentralsverket avgör de ärenden som hör till dess behörighet. För den funktionella styrningen av Nödcentralsverket, som i allmänhet gäller målsättningar på årsnivå, svarar inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet i samarbete.

Enligt 2 § i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet (877/2010) finns för samordning av den funktionella styrningen av Nödcentralsverket en landsomfattande samarbetsgrupp för den funktionella styrningen av Nödcentralsverket (*överdirektörsrådet*), vars medlemmar är inrikesministeriets räddningsöverdirektör, polisavdelningens avdelningschef och en överdirektör

som utnämns av social och hälsovårdsministeriet. Ordförande för samarbetsgruppen är räddningsöverdirektören. Samarbetsgruppen behandlar förberedelsevis ärenden som gäller Nödcentralverkets strategiska riktlinjer och fastställandet av årliga resultatmål. Samarbetsgruppen följer hur resultatmålen uppnås och ger vid behov utlåtande i frågor som gäller sådana principbeslut som förutsätter medverkan av flera myndigheter som använder Nödcentralverkets tjänster. Till samarbetsgruppens möte kan även en representant för Nödcentralverket och andra sakkunniga bjudas in.

2.3.2 Nödcentralverkets uppgifter

Enligt 4 § i nödcentralslagen har Nödcentralverket till uppgift att producera nödcentralstjänster och att producera stödtjänster i anslutning till dem samt att utveckla och övervaka uppgifter och rutiner i samband med nödcentralstjänsterna.

Med nödcentralstjänster avses mottagande och bedömning av meddelanden som gäller nödsituationer och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndigheter, dvs. *nödmeddelanden*, samt förmedling av meddelanden och uppdrag. Med myndigheter avses räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens behöriga myndigheter i enlighet med det speciallagstiftning som gäller verksamhetsområdet i fråga. Myndigheternas uppgifter kan skötas med stöd av avtal av aktörer utanför räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndighetsorganisation i enlighet med de arrangemang som tillämpas inom området i fråga. De aktörer som sköter uppgifterna kan vara avtalsbrandkårer, enskilda sjuktransportörer, föreningar som deltar i frivillig räddningstjänst samt experter på olika områden.

Meddelandena gäller i praktiken situationer som förutsätter räddningsverkens hjälp, såsom eldsvådor och olyckor, situationer som förutsätter polisåtgärder, såsom brott och andra situationer som förutsätter brådskande polisåtgärder, samt situationer som förutsätter brådskande åtgärder inom social- och hälsovården, såsom sjukdomsattacker, olycksfall och brådskande socialvårdsfall. Uppgifterna förmedlas i enlighet med myndigheternas anvisningar till behöriga myndigheter eller till den aktör som sköter myndighetens larmuppdrag med stöd av avtal, för att kunden ska få behövlig hjälp i en nödsituation.

År 2021 tog Nödcentralverket emot 2 782 980 nödmeddelanden. Av dem var 2 754 870 egentliga nödsamtal medan 4 520 var 112-textmeddelanden och resten var larm från larmanordningar och E call-alarm. Av de mottagna nödmeddelandena förmedlades 1 488 290 till andra myndigheter. Andelen meddelanden som gjordes i misstag eller av ofog var cirka 620 700. Av nödcentralernas uppdrag 2021 hörde 55,7 procent till hälsovården, 34,5 procent till polisen, 5,7 procent till räddningsväsendet och sammanlagt 4,1 procent till socialvården samt andra sektorer.

Stödtjänster i anslutning till produktionen av nödcentralstjänster är stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters verksamhet, såsom åtgärder i samband med förmedling av meddelanden och uppdrag, sambandscentralsuppgifter, åtgärder i syfte att varna befolkningen i plötsliga farosituationer och andra sådana uppgifter i anslutning till stödjande av myndigheternas verksamhet som det är ändamålsenligt att Nödcentralverket utför. Med stöd av 4 § 4 mom. i nödcentralslagen föreskrivs det genom förordning av statsrådet närmare om stödtjänster.

Enligt 3 § 1 mom. i statsrådets förordning om nödcentralverksamhet är brådskande stödtjänster som hör till produktionen av nödcentralstjänster sökning av säkerhetsinformation som hänför sig till arbetarskyddet och utlämnande av informationen till myndigheterna, extra larm och ändring av larmrespons, påkoppling av larmanordning för varning av befolkningen i farosituationer,

förmedling av varningsmeddelanden och operativa meddelanden, utredning och förmedling av information till myndigheterna, förmedling av begäran om handräckning och annan begäran om stöd, förmedling av sådana förhandsmeddelanden som krävs i storolycksituationer eller i situationer med många skadade till vårdinrättningarna och förmedling av brådskande operativ information till verksamhetsenheterna, samt registerförfrågningar, informationssökning, utredning av kontaktuppgifter, förmedling av begäran om stöd och registrering av uppgifter, information och prestationer.

Brådskande stödtjänster ska ges utan dröjsmål, eftersom information som fås i form av en stödtjänst kan påverka till exempel bedömningen av myndigheternas resursbehov och det taktiska och tekniska utförandet av uppdrag. Den aktör som leder verksamheten kan begära eller bestämma att Nödcentralverket ska utföra ytterligare stödtjänster, till exempel larma mera resurser. Resurserna kan också styras om, om det finns flera brådskande uppdrag som överlappar varandra. Myndigheternas larmanvisning bör omfatta dessa situationer (prioritetsordning) eller så bestämmer den behöriga myndigheten att resurserna ska styras om.

Andra stödtjänster som hänför sig till myndigheternas uppgifter är enligt 3 § 2 mom. i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet registerförfrågningar och informationssökning, utredning av kontaktuppgifter, förmedling av begäran om stöd på begäran av den myndighet som leder verksamheten, uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen, prov i samband med test av systemens funktionsduglighet, anteckning av uppgifter, information och prestationer, samt deltagande i nödpositionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet. Dessa uppgifter sköts till den del det inte är motiverat att sköta dem genom åtgärder som myndigheterna inom räddningsväsendet, polisväsendet eller social- och hälsovårdsväsendet själva vidtar. I praktiken ska man komma överens om uppgiftsfördelning enligt vad som är ändamålsenligt med tanke på verksamheten.

Nödcentralverket tillhandahåller stödtjänster oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ. Med myndighetsuppdrag på eget initiativ avses uppdrag som Nödcentralverkets samarbetsmyndighet utför på eget initiativ. I synnerhet polisen har sådana uppdrag. Uppdragen kan vara till exempel att hämta en person till förhör, att en patrull deltar i säkrandet av domstolens sammanträde, hastighetsövervakning eller skolbesök. Från Nödcentralverket fristående är myndigheternas egna lednings- och lägescentraler, som sköter myndigheternas ledningsfunktioner och också kan tillhandahålla stödtjänster inom sina organisationer. Myndigheterna, dvs. i första hand polisens uppdrag på eget initiativ uppgick 2018 till cirka 445 000. Dessa ingår inte i statistiken över nödmeddelanden. Sjöräddningsväsendet får årligen cirka 300 uppdrag via numret 112.

Stödtjänster är dessutom larmanordningar som i farosituationer används för att varna befolkningen, analysering av information och förmedling av handräckningsbegäran samt stödjande av operativ information och vårdinrättningars information. Kärnverksamheten omfattar också sökning och förmedling av arbetarskyddsinformation och uppföljning av uppdrag från nödcentralernas sida. Från Nödcentralverket fristående enheter är myndigheternas kontrollrum och bland annat polisens lednings- och lägescentraler som sköter uppgifter i anslutning till polisens ledningsfunktioner. Nödcentralverkets stödtjänster skiljer sig från de stödtjänster som polisens lednings- och lägescentraler producerar för polisen. Ledningscentralen vid polisnrättningen i Helsingfors håller polisen informerad om läget i hela landet.

Nödcentralverket utvecklar sina rutiner och metoder framförallt med avseende på det operativa arbetet i jourrummen och samarbetet mellan myndigheterna, för att tillgodose de krav som verksamhetsmiljön ställer. Rutinerna bör utvecklas i nära samarbete med de myndigheter som deltar

i nödcentralsverksamheten, framför allt i frågor som påverkar verksamheten inom olika verksamhetsområden. Nödcentralsverkets övervakning innefattar både föregripande övervakning och efterhandsövervakning, till exempel behandling av klagomål. Övervakningen inriktas på utförandet av uppdrag och på förebyggande av fel.

Enligt 4 § 3 mom. i nödcentralslagen kan Nödcentralsverket utöver samarbetet mellan Nödcentralsverket och Gränsbevakningsväsendet i syfte att upprätthålla och främja säkerheten sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt på annat sätt bistå myndigheter. Nödcentralsverket får dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det utföra sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter.

Enligt 4 § 4 mom. föreskrivs det genom förordning av statsrådet närmare om stödtjänster och Nödcentralsverkets övriga uppgifter samt om bistående av myndigheter. Enligt 3 § 4 mom. i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet kan Nödcentralsverket sköta andra för verket lämpliga uppgifter, om det inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i lagen om nödcentralsverksamhet. I själva verket har det inte föreskrivits om närmare uppgifter i varken lagen eller förordningen. Enligt förordningens 3 § 5 mom. finns bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter i anslutning till sjöräddningsväsendet i sjöräddningslagen (1145/2001).

Nödcentralsverket stödjer dessutom Strålskyddscentralen (STUK) vid övervakning av strålning, räddningsväsendet vid uppföljning av brandövervakningsflyg, svarar för tipstelefontjänsten som gäller försvunna barn (116 000), förmedlar de offentliga delarna av första meddelanden och fortsatta meddelanden till Meteorologiska institutets och vägtrafikcentralernas system som förmedlar första meddelanden till Olycksutredningscentralen. Nödcentralsverket utför också avtalsbaserad testning av brandlarmanläggningar.

Den som är anställd hos Nödcentralsverket är skyldig att vid behov göra anmälan så att en persons behov av socialvårdens stöd kan bedömas. Enligt 25 § i barnskyddslagen (417/2007) ska anmälan utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om en anställd hos Nödcentralsverket i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds. I 35 § i socialvårdslagen (1301/2014) ingår en stark förpliktelse att göra anmälan om en person vars behov av socialvård är uppenbart, att styra personen till att söka socialservice eller om personen samtycker till det att kontakta den myndighet som ansvarar för den kommunala socialvården, så att stödbehovet kan bedömas. Om samtycke inte kan fås och personen är uppenbart oförmögen att svara för sin omsorg, hälsa eller säkerhet, eller om ett barns bästa absolut kräver det, ska en anmälan om behovet av socialvård göras trots sekretessbestämmelserna. I 25 § i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012, äldreomsorgslagen) ingår en förpliktelse att utan dröjsmål göra en anmälan till den kommunala myndighet som ansvarar för socialvården 25 §, om man i sitt arbete har fått kännedom om en äldre person som är i behov av social- eller hälsovård och som är uppenbart oförmögen att sörja för sin omsorg, hälsa eller säkerhet. Dessa ovannämnda anmälningskyldigheter gäller förutom Nödcentralsverket alla myndigheter som delta i nödcentralsverksamheten.

Nödcentralsverket har anmälningsplikt enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) att underrätta Olycksutredningscentralen om en olycka. Enligt paragrafen ska bland annat en myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats samt den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud utan dröjsmål underrätta

Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt anmälares bedömning kan bli föremål för utredning enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser. Syftet med säkerhetsutredningar är att öka den allmänna säkerheten, att förebygga olyckor och tillbud och att förhindra skador till följd av olyckor. För säkerhetsutredningar finns i anslutning till justitieministeriet Olycksutredningscentralen, som utreder stora olyckor som inträffar i Finland samt allvarliga olyckor inom luftfarten, sjöfarten och järnvägstrafiken. Olycksutredningscentralen är en självständig och oberoende myndighet som inrättats för säkerhetsutredningar. Olycksutredningscentralen kan med stöd av 2 § 2 mom. i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser utreda också andra olyckor och tillbud. Dessutom kan Olycksutredningscentralen med stöd av lagens 2 § 3 mom. göra temautredningar där man samtidigt utreder flera liknande olyckor eller tillbud.

I lagen om konsulära tjänster (498/1999) finns bestämmelser om de konsulära uppgifter enligt artikel 5 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 50/1980) som diplomatiska och konsulära beskickningar som hör till Finlands utrikesrepresentation (*beskickning*) kan sköta för att bistå enskilda eller sammanslutningar eller för att bevaka deras intressen och rättigheter och som med stöd av denna lag eller annan lagstiftning hör till utrikesförvaltningens uppgifter (*konsulära tjänster*). Utrikesministeriet kan dessutom tillhandahålla sådana konsulära tjänster som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i landet i fråga och som även i övrigt lämpligen kan tillhandahållas av ministeriet.

Till konsulära tjänster hänför sig också biträdande uppgifter av jourkaraktär som inte är förenade med prövnings- eller beslutanderätt. Nödcentralsverket har med stöd av ett avtal med utrikesministeriet skött ovannämnda biträdande uppgifter sedan 2018. De biträdande uppgifterna omfattar bland annat att ta emot kundkontakter, registrera meddelanden i det informationssystem som utrikesministeriet förvaltar samt förmedla dem till utrikesministeriet samt att lämna allmän information i anslutning till konsulära tjänster i enlighet med utrikesministeriets anvisningar. Uppgifterna är av jourkaraktär, eftersom kunderna kan ta kontakt vilken tid som helst på dygnet. En typisk kundkontakt hänför sig exempelvis till en olycka som inträffat utomland eller ett förlorat pass, när den som tar kontakt behöver instruktioner för att hantera situationen. Nödcentralsverket ger instruktioner i enlighet med utrikesministeriets anvisningar. Utrikesministeriet handleder och övervakar Nödcentralsverket vid skötseln av de biträdande uppgifter som överförs till verket.

År 2019 tog Nödcentralsverket emot 7000 kundkontakter i anslutning till konsulära tjänster, år 2020 var antalet kontakter 12000 och år 2021 sammanlagt 19000 kontakter. Det ökade antalet kontakter 2020 och 2021 har påverkats av coronapandemin och den försämrade säkerhetssituationen i Afghanistan. Ökningen av antalet kontakter bedöms dock vara tillfällig. I lagen om transportservice (320/2017) föreskrivs skyldighet för Nödcentralsverket att underrätta leverantören av vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster om vissa störningar i trafiken automatiskt via ett gränssnitt eller på annat sätt i elektronisk form. Nödcentralsverket bistår vidare leverantören av vägtrafikstyrnings- och vägtrafikledningstjänster när den utför sina uppgifter genom att ge den sådan information och stöd av annat slag som den behöver, om det behövs med beaktande av hur allvarlig situationen är och dess särskilda karaktär, och det inte föreligger något hinder för biståndet som har att göra med myndighetens uppgifter.

Med stöd av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) förmedlar en nödcentral till ett teleföretag ett riktat myndighetsmeddelande, om meddelandet kommer från räddnings-, polis- eller gränsbevakningsmyndigheterna eller vissa andra myndigheter. Meddelanden används när en myndighet varnar befolkningen eller avvärjer avsevärda skador på egendom eller miljön. Enligt statsrådets förordning om beredskapskyldighet i anslutning till kommunikationsmarknaderna och skyldigheten att förmedla myndighetsmeddelanden (838/2003) har en

nödcentral motsvarande uppgift vid förmedling av meddelanden som ska förmedlas i masskommunikationsnät.

2.3.3 Nödcentralverkets ämbetsområde, ledning och personal

Enligt 5 § i nödcentralslagen är Nödcentralverkets ämbetsområde hela landet. Landskapet Åland hör inte till ämbetsområdet, eftersom nödcentralverksamheten ordnas i enlighet med landskapets egen lagstiftning. Enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om allmän ordning och säkerhet, brand- och räddningsväsendet samt hälso- och sjukvården med undantag av de frågor som enligt 27 § i självstyrelselagen hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Nödsituationer utomlands sköts av myndigheterna i det berörda landet.

Nödcentralverket omfattar nödcentraler, en enhet som sköter stabsfunktionerna och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna på grund av de aspekter på den inre säkerheten som hänför sig till saken. Inrikesministeriet beslutar också om placeringsorten för enheten som sköter stabsfunktionerna.

Enligt lagens 6 § svarar Nödcentralverkets direktör för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om direktörens uppgifter. Enligt förordningens 4 § ska Nödcentralverkets direktör svara för 1) ordnandet av Nödcentralverkets förvaltning och verksamhet, 2) den allmänna styrningen av Nödcentralverket, 3) de uppgifter som åläggs Nödcentralverket i budgetlagstiftningen, och 4) principiellt viktiga och vittsyftande frågor som gäller verksamhetsbetingelserna för Nödccentralverket.

Enligt lagens 7 § avgörs ärenden Nödcentralverkets direktör eller av någon annan tjänsteman vid verket som enligt arbetsordningen har sådan behörighet. I praktiken förbehåller sig verkets direktör inte avgörandet av uppgifter i anslutning till den operativa verksamheten i jourrummet. Å andra sidan ska verkets direktörs behörighet på grund av ärendets betydelse anses omfatta beslut om verksamhetsarrangemang mellan nödcentralerna i störningssituationer.

Enligt 8 § i nödcentralslagen utnämns Nödcentralverkets direktör av statsrådet. Nödcentralverkets övriga personal utnämns i princip av direktören. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om behörighetsvillkoren för jourpersonalen. Enligt förordningens 5 § krävs av personal som sköter jouruppgifter examen för jourhavande vid nödcentraler eller motsvarande tidigare examen eller grundexamen för polis eller motsvarande tidigare examen.

Nödcentralverkets årsverkesutfall 2018 var 584,5 årsverken, varav andelen för dem som sköter nödcentralsjouruppgifter var 468,2 årsverken. Det fanns 82 nödcentralsjourhavande med polisutbildning. Tjänstebeteckningen för den personal som sköter jouruppgifter kan vara jourcentraljourhavande, överjourhavande, vice skiftesmästare eller skiftesmästare. Tjänstemän med polisbakgrund kan ha tjänstebeteckningen polis. År 2021 var Nödcentralverkets årsverkesutfall 598 årsverken.

Utbildning som leder till examen för nödcentralsjourhavande ordnas vid Räddningsinstitutet i Kuopio. Utbildningen varar 1,5 år och i studierna ingår en period av inläring i arbetet vid Nödcentralverkets nödcentral. I grundexamen för polis ingår inga studier som gäller nödcentralsjour. Det räcker ungefär tre månader för en person med polisutbildning att introduceras i nödcentralsjourhavandes uppgifter vid Nödcentralverket, varefter personen kan börja sköta nödsamtal självständigt.

Den period av inlärnin g i arbetet som ingår i examen för nödcentralsjourhavande avläggs vid Nödcentralsverket. Praktiken baserar sig på ett skriftligt avtal mellan Räddningsinstitutet och arbetsplatsen. Med stöd av polisförvaltningsförordningen (158/1996) kan en studerande som deltar i sådan utbildning som avses i 24 § i lagen om Polisyrkeshögskolan utnämnas till ett tjänsteförhållande för viss tid som yngre konstapel under den praktikperiod som ingår i studierna samt för sammanlagt högst ett år efter praktikperioden. På så vis är personen behörig att sköta uppgifter som innehåller utövning av offentlig makt och han eller hon omfattas av tjänsteansvar.

Enligt lagens 9 § föreskrivs det i Nödcentralsverkets arbetsordning närmare om organisering av Nödcentralsverkets funktioner samt om verkets organisation, såsom andra enheter än nödcentralerna, och nödcentralernas och andra enheters samt personalens uppgifter. Nödcentralsverkets direktör beslutar om innehållet i verkets arbetsordning. I lagens 10 § föreskrivs om skiljande från tjänsteutövning för viss tid. Paragrafen gäller också Nödcentralsverkets direktör.

2.4 Nödcentralsverksamhet

2.4.1 Allmänt nödnummer 112 och nödmeddelande

Nödcentralsverkets verksamhet bildar ett nätverk, och nödsamtal till det allmänna nödnumret 112 kan tas emot i vilken som helst av de 6 nödcentralerna. För mottagande av nödmeddelanden har utvecklats applikationen 112 Suomi, via vilken nödsamtal kan ringas så att applikationen bestämmer positionen exakt.

Nödtextmeddelanden som skickas till det allmänna nödnumret 112 besvaras för närvarande vid Åbo nödcentral. För att skicka nödmeddelande som textmeddelande förutsätts att man förhandsregistrerar sig i tjänsten med stöd av 13 b § i nödcentralslagen. Varje år skickas cirka 4000 nödmeddelanden i form av nödtextmeddelanden och cirka 3900 användare har registrerat sig i tjänsten. Antalet nödtextmeddelanden har varit på uppgång.

Nödmeddelande kan göras på finskt teckenspråk under ett försök (15 juni 2021–31 december 2022). Tolkningen sköts av en utomstående tjänsteleverantör, Folkpensionsanstalten (FPA) och dessa nödmeddelanden behandlas vid Åbo nödcentral. Tjänsten är tillgänglig vardagar klockan 08–16. Den teckenspråkiga tjänsten används med hjälp av applikationen 112, som användaren måste ladda ned i sin telefon. Med hjälp av applikationen får användaren kontakt med FPAs teckenspråkiga tolkningstjänst, varifrån tolken kontaktar nödcentralen. Kontakten mellan den som använder tjänsten och tolkcentralen omfattar ljudförbindelse samt textningsmöjlighet med hjälp av chat. Vid kontakten mellan tolken och nödcentralen används tal. I början av försöket med tolkningstjänst har det förekommit kontakter från användarna, där de bara testar om tjänsten fungerar. Under tiden 15 juni–31 december 2021 har den teckenspråkiga tolkningstjänsten kontaktats cirka 560 gånger. I 10 fall av dessa har meddelandet förmedlats till nödcentralen som ett faktiskt nödmeddelande. Under tiden 1 januari–20 april 2022 har antalet kontakter varit sammanlagt 257.

I Nödcentralsverket är utgångspunkten att samtal på finska, svenska och engelska ska behandlas utan tolkning. En nödcentralsjourhavande kan anlita tolkningstjänst vid behandlingen av nödmeddelanden. År 2020 anlätades tolkningstjänst 212 gånger och antalet använda språk var 15. De språk för vilka nödcentralsjourhavande anlätade tolkningstjänst under tiden januari–juni 2021 var arabiska, dari, spanska, italienska, lettiska, persiska, portugisiska, franska, rumänska, tyska, somaliska, sorani, thailändska, tigriska, turkiska, ukrainska, ryska, vietnamesiska och estniska.

I regeringens proposition (RP 41/2022) genom vilken tillgänglighetsdirektivet genomförs i Finland föreslås att även lagen om nödcentralsverksamhet ändras. Enligt ändringen av lagen om nödcentralsverksamhet ska Nödcentralsverket svara på nödmeddelanden som inkommer till det allmänna nödnumret 112 och som består av realtidstal eller realtidstext. Nödcentralsverket får också svara på nödmeddelanden som skickas på ett annat sätt som möjliggör interaktion mellan den som sänder meddelandet och Nödcentralsverket. Nödcentralsverket ska svara på det allmänna nödnumret 112 sakligt och med användning av samma kommunikationssätt som nödnumret kontaktats med. Om videobild tillhandahålls som ett sätt att ta kontakt, ska verket svara med talkommunikation, text och video som synkroniseras i en totalkonversation. Närmare bestämmelser om att svara på det allmänna nödnumret 112 får utfärdas genom förordning av statsrådet. Att de tillgänglighetskraven för svar på det allmänna nödnumret 112 iaktas ska övervakas av inrikesministeriet. Samtidigt ska bestämmelserna om nödtextmeddelanden och användarregister för nödtextmeddelanden upphävas. Detta stödjer medlemsstaternas skyldighet enligt artikel 109.5 i EU:s direktiv 2018/1972 att säkerställa att tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning till alarmeringstjänster är tillgängligt via nödkommunikation och är likvärdigt med det tillträde som åtnjuts av andra slutanvändare, i enlighet med unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster. Genom ändringen säkerställs att slutanvändare med funktionsnedsättning som reser i en annan medlemsstat har tillträde till alarmeringstjänster på likvärdiga villkor som andra slutanvändare, utan förhandsregistrering. Avsikten är att den föreslagna ändringen av lagen om nödcentralsverksamhet ska träda i kraft den 28 juni 2025. Sätten att svara på det allmänna nödnumret 112 ska bringas i överensstämmelse med denna lag före utgången av 2025.

2.4.2 Jourpersonalens uppgifter

Bestämmelser om jourpersonalens uppgifter finns i 12 § i nödcentralslagen. Den viktigaste uppgiften för en tjänsteman som utför jouruppgifter är att ta emot nödmeddelanden med anknytning till nödsituationer, på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver, och förmedla uppdrag till de myndigheter på vilka det ankommer att sköta dem.

Jourpersonalen använder och tillämpar myndighetens anvisning när den bedömer meddelanden utifrån en lägesbedömning och förmedlar uppdrag. Den jourhavande har rätt att avgöra att inte förmedla ett meddelande, när meddelandet inte kräver alarmering. Det fattas inget separat beslut om detta avgörande. Den jourhavande får separat avgöra att avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte är fråga om ett egentligt nödmeddelande. Anmälaren underlättas om att kontakten avbryts och avslutas. I den jourhavandes uppgifter ingår också möjlighet att under kontakten ge anmälaren råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen. Det är i första hand fråga om fall där den som befinner sig i en nödsituation ges instruktioner innan hjälp anländer till platsen. Andra brådskande uppgifter som hör till verket kan vara att varna befolkningen i plötsliga farosituationer. Nödcentralsverket har också möjlighet, men inte skyldighet, att i mån av möjlighet överföra ett meddelande som inte hör till det på behörig myndighet eller en annan aktör.

Lagens 13 § möjliggör rätt att begränsa behandlingen av mottagna meddelanden. Bestämmelsen gäller i praktiken ofog eller anhopningar som skapas i syfte att störa verksamheten, som hindrar tillhandahållandet av nödcentralstjänster och äventyrar befolkningens säkerhet. I lagens 13 a § föreskrivs det om Nödcentralsverkets rätt att föra över ett nödmeddelande som det har tagit emot till en separat kö för att vänta på svar. Förutsättningen för att överföra ett meddelande till en kö är att meddelandet kommer från ett sådant abonnemang eller sådan utrustning som inte kan identifieras eller lokaliseras, eller meddelandets innehåll är sådant att det är motiverat att misstänka att det är fråga om sådant störande av verksamheten eller ofog som avses i 13 §.

På jourpersonalens uppgifter tillämpas inte 8 § i förvaltningslagen (434/2003). Enligt 8 § i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Vidare ska myndigheten försöka hänvisa kunden till den behöriga myndigheten. Framför allt i ärenden enligt 8 § i förvaltningslagen som gäller myndighetens rådgivningsskyldighet har det förutsatts annan betjäning än sådan som hänför sig till nödmeddelanden. För att den operativa verksamheten i jourrummet ska kunna ordnas effektivt förutsätts det att rådgivning ges endast i samband med behandlingen av meddelandet och i mån av möjlighet. Härigenom säkerställs det att nödsituationer sköts effektivt och myndigheterna ges stöd. Förvaltningslagens bestämmelser om rättsprinciperna inom förvaltningen, serviceprincipen och adekvat service samt krav på gott språkbruk och samarbete mellan myndigheter tillämpas emellertid på jourverksamheten. Rättsprinciperna inom förvaltningen gäller att de som utträttar ärenden hos förvaltningen ska bemötas jämlikt och befogenheterna ska användas enbart för godtagbara syften samt att myndigheternas åtgärder ska vara opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte.

2.4.3 Samarbete samt andra myndigheters anvisningar och planer

Myndigheterna ger anvisningar till Nödcentralsverket för räddningsväsendets, polisväsendets och social- och hälsovårdsmyndigheternas gemensamma nödcentralsverksamhet. Enligt 14 § 1 mom. i nödcentralslagen tillsätter inrikesministeriet en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralsverket i syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna. Enligt 6 § i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet ska den landsomfattande samarbetsgruppen vid Nödcentralsverket på riksnivå behandla utfärdandet av anvisningar om riskbedömning och om skötseln av uppgifter samt frågor som gäller samarbete och nödcentralernas tekniska verksamhets sätt, och koordinera verksamhetsmodellerna.

Enligt 14 § 2 mom. i nödcentralslagen ska de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten ge Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande samarbetsgrupp. En myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten styr Nödcentralsverket i stället för de enskilda nödcentralerna i frågor som gäller myndighetens verksamhetsområde så att de landsomfattande riktlinjerna beaktas och koordineras med övriga myndigheters anvisningar. Nödcentralsverket ska för utförandet av sina uppgifter inneha information om tillgängliga resurser inom polisväsendet, räddningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet, om principerna för alarmering och användning av resurserna, om sakkunniga samt om ledningsarrangemangen. Dessutom ska verket inneha information om beredskapen när det gäller de ovan uppräknade resurserna.

Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) tillämpas från och med den 1 januari 2023. Enligt 8 § i den lagen svarar välfärdsområdet för ordnandet av social- och hälsovården inom sitt område och har organiseringsansvaret för invånarnas social- och hälsovård. Bestämmelser om innehållet i organiseringsansvaret finns i 7 § i lagen om välfärdsområden (611/2021).

Enligt 39 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt organisera den prehospitaled akutsjukvården inom sitt område. Den prehospitaled akutsjukvården ska i samarbete med de verksamhetsställen inom hälso- och sjukvården som håller jour planeras och genomföras så att dessa tillsammans med annan hälso- och sjukvård som ges som närservice i hemmet under jourtid bildar en regionalt sett funktionell helhet. En samkommun för ett sjukvårdsdistrikt kan organisera den prehospitaled akutsjukvården inom hela sitt område eller en del

av det genom att sköta verksamheten själv, genom att ordna vården i samarbete med räddningsväsendet i området eller med en annan samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller genom att anskaffa servicen från någon annan serviceproducent. Enligt 46 § i hälso- och sjukvårdslagen ska samkommunerna för sjukvårdsdistrikten inom ett specialupptagningsområde i ett avtal om ordnande av specialiserad sjukvård komma överens om hur uppgifterna vid centralen för prehospitalet akutsjukvård ska ordnas. En uppgift för centralen för prehospitalet akutsjukvård är att samordna hälsovårdsväsendets larmanvisningar till Nödcentralsverket.

Enligt 29 a § i socialvårdslagen (1301/2014) bör socialjour ordnas i anslutning till de enheter för omfattande jour dygnet runt som avses i 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen samt den samjour inom primärvård och specialiserad sjukvård som avses i 4 mom. För anordnandet av socialjouren svarar sjukvårdsdistrikten och de kommuner där de enheter inom hälso- och sjukvård som avses i detta moment finns. Enligt 4 mom. 1 punkten i paragrafen har socialjouren i ett område i samarbete med den central för prehospitalet akutsjukvård som avses i 46 § i hälso- och sjukvårdslagen till uppgift att samordna de lokala och regionala larmanvisningar för socialväsendet som ges till Nödcentralsverket och därvid beakta larmanvisningarna för hälso- och sjukvårdsväsendet.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd) föreslås ändringar också i hälso- och sjukvårdslagen. Enligt propositionen ska det föreskrivas i 39 § i hälso- och sjukvårdslagen att välfärdsområdet och i Nyland HUS-sammanslutningen ska organisera den prehospitala akutsjukvården inom sitt område. Det föreslås inte att 29 a § i socialvårdslagen ska ändras. Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård svarar välfärdsområdet för ordnandet av socialjour.

Enligt 33 § i räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningarna ska också beaktas räddningsverkens samarbete enligt 44 § och bistånd enligt 45 §. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket område de är från. Räddningsverken ska sinsemellan och tillsammans med Nödcentralsverket samordna larmanvisningarna nationellt.

I polislagen finns det ingen bestämmelse som motsvarar de föregående. Polisen är en statlig organisation som leds på riksnivå. Enligt 1 § i polisförvaltningslagen (110/1992) är centralförvaltningsmyndighet under inrikesministeriet Polisstyrelsen som är polisens högsta ledning i fråga om andra polisenheter än skyddspolisen. Riksomfattande enheter under Polisstyrelsen är centralkriminalpolisen och Polisyrkeshögskolan. Polisrättningarna är lokala förvaltningsmyndigheter som lyder under Polisstyrelsen. Föreskrifterna och anvisningarna om polisverksamheten är i regel riksomfattande.

Enligt 2 a § i nödcentralslagen finns bestämmelser om samarbetet mellan Nödcentralsverket och gränsbevakningsväsendet i nödcentralslagenlag och i sjöräddningslagen (1145/2001). Nödcentralsverket deltar i sjöräddningstjänsten på det sätt som föreskrivs i 4 a i sjöräddningslagen. I 14 a § i nödcentralslagen finns bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets anvisningar till Nödcentralsverket. Enligt 4 § i sjöräddningslagen är Nödcentralsverket utöver Gränsbevakningsväsendet skyldigt att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i dess verksamhetsområde eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarlig den farliga situationen är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan

viktig lagstadgad uppgift. Nödcentralsverket deltar, enligt vad som avtalas separat, i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten.

I praktiken bestämmer varje myndighet kriterierna för alarmering av dess resurser, såsom enheter, uppdragsslag och skyndsamhetsklass, i sina anvisningar och direkt i nödcentralsdatasystemet ERICA. Det centrala med tanke på olika parter rättsskydd är att anteckningen blir kvar i systemet från det att den behöriga myndigheten bestämmer att uppgifterna ska föras in i systemet. De ansvariga myndigheterna och Nödcentralsverket meddelar anvisningar på basis av erfarenhet så att slutresultatet är en ändamålsenlig resursanvändning i varje situation. Det viktiga är det praktiska samarbetet och vid behov nära samarbete på riksnivå för att åstadkomma enhetliga riktlinjer.

2.4.4 Ansvarsöverföring

Enligt 11 § i nödcentralslagen övergår ansvaret för ett förmedlat meddelande eller uppdrag på den mottagande myndigheten, på den enhet som sköter dess uppgifter eller på någon annan jourpunkt när denna har tagit emot meddelandet eller uppdraget. När ett uppdrag överförs på en myndighet, så övergår ansvaret för det samtidigt på myndigheten. Ansvaret för uppdraget, inklusive uppdrag på eget initiativ, övergår inte från den mottagande myndigheten till Nödcentralsverket i någon situation. Efter ansvarsöverföringen svarar Nödcentralsverket för tillhandahållande av stödtjänster för egen del.

Nödcentralsverket ska vidta åtgärder för förmedling av meddelanden eller uppdrag, vilket kan inkludera bland annat alarmering av hjälp och andra åtgärder. Ansvaret för ett meddelande eller ett uppdrag övergår då den ansvariga myndigheten på fältet, till exempel via sitt fältledningssystem, har tagit emot Nödcentralsverkets uppdrag eller meddelande och den mottagande myndigheten har meddelat att den tagit emot uppdraget eller meddelandet. Exempelvis i social- och hälsovårdens fältledningssystem för prehospitat akutsjukvård bekräftas mottagandet genom kvittering eller på något annat ändamålsenligt sätt.

Nödcentralsverkets ansvar för ett uppdrag upphör till den del som det inte är fråga om uppföljning av ett uppdrag som hör till Nödcentralsverket eller om alarmering av tilläggsresurser eller andra stödtjänster som Nödcentralsverket tillhandahåller för myndigheter. Nödcentralsverket kan vid behov överföra uppdrag till en väntelista och ombesörja fördelningen av uppdragen till lediga myndighetsenheter i enlighet med myndigheternas anvisningar om riskbedömning och prioritering. Verksamhetsområdena ansvarar emellertid för sina egna resursers tillräcklighet. Otillräckliga resurser är inte en grund för att inte ta emot meddelanden eller uppdrag. På operativ nivå ansvarar i enlighet med den mottagande myndighetens ledningssystem i praktiken myndighetens chef i den aktuella situationen för att uppdraget sköts på fältet. När förhållandena kräver det ska den mottagande myndigheten sätta uppdragen i prioritets- och skyndsamhetsordning. I praktiken ska den som svarar för eller leder fältverksamheten, till exempel räddningsdirektören eller polisens överdirektör eller fältchefen, sköta prioriteringen och vid behov ge Nödcentralsverket tilläggsanvisningar om prioriteringen. Med tanke på lägesbilden är det viktigt att Nödcentralsverket samarbetar med respektive myndighets fältledning. Nödcentralsverket har som organisation inte någon möjlighet att påverka skötseln och ledningen av en situation.

Rådgivnings- och handledningstjänsten för social- och hälsovården (Jourhjälp 116 117) håller på att utvecklas till en riksomfattande tjänst. Ett centralt mål för tjänsten är att den ska stödja nödcentralsverksamheten genom att bedöma vårdbehovet i fråga om uppdrag som kräver sakkunskap och bakgrundsinformation samt effektivisera och styra användningen av resurser mer ändamålsenligt vid alarmeringsuppdrag med låg risk inom social- och hälsovården. Avsikten är

att tjänsten Jourhjälp 116 117 ska betjäna kunderna så att det är möjligt att överföra nödsamtal och samtal till rådgivningsnumret 116 117 så smidigt som möjligt.

Jourhjälp 116 117 kan anses vara en sådan annan jourpunkt som nämns i 11 § i nödcentralslagen. När den nödcentralsjourhavande utifrån riskbedömning och anvisningar konstaterar i sin riskbedömning att det inte finns några grunder för ett brådskande prehospital akutsjukvårdsuppdrag eller direkt för ett N-uppdrag, kan han eller hon överföra bedömningen av vårdbehovet till tjänsten 116 117, dvs. en annan jourpunkt. Ansvar för uppdraget överförs samtidigt som den nödcentralsjourhavande överför samtalet till jourhjälp. Med N-uppdrag avses ett uppdrag som hör till verksamhetsområdet och som en tjänsteman som sköter jouruppgifter vid Nödcentralsverket har definierat som hörande till verksamhetsområdets uppgifter men för vilket den jourhavande enligt kriterierna i verksamhetsområdets anvisningar inte behöver lämna en enhet inom verksamhetsområdet.

Nödcentralslagen utgår ifrån att brådskande meddelanden och uppdrag förmedlas till de aktörer som anges i lagens 11 §. I enlighet med 12 § i nödcentralslagen bedömer den jourhavande hur skyndsamt ett uppdrag är och kan utifrån sin bedömning vid behov överföra ett samtal till Jourhjälp 116 117 för närmare bedömning. Överföringen av uppdrag mellan Jourhjälp 116 117 och nödcentralen är förenade med tekniska frågor som utreds bland annat med hjälp av pilotobjekt inom det nationella 116 117-projektet. Målet är att skapa nationella handlingsmodeller.

2.4.5 Bestämmelser om kommunikationsnät

Lagens 15 § är av informativ karaktär. Kommunikationsmarknadslagen (393/2003) ska tillämpas på kommunikationsmarknaden, varmed avses en marknad där nättjänster och kommunikationstjänster samt anknyttande tjänster behandlas. Lagen innehåller också bestämmelser om det allmänna nödnumret 112 och om särskilda nödnummer för polisen och räddningsmyndigheterna samt om kontaktande av dem och om teleföretags skyldigheter i anslutning till biträdande av myndigheter. Syftet med lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) är att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation samt att främja dataskydd vid sådan kommunikation. I lagen föreskrivs om utlämnande av lokaliseringssuppgifter och information.

I 278 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) föreskrivs om det allmänna nödnumret. Enligt 1 mom. är teleföretag skyldiga att för sin del se till att användarna per telefon, textmeddelande och på andra sätt som anges i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112.

2.5 Nödcentralsdatasystemet

Under åren 2018–2019 har det riksomfattande nödcentralsdatasystemet (ERICA) tagits i bruk vid Nödcentralsverket. Enligt 16 § 1 mom. i nödcentralslagen är nödcentralsdatasystemet ett permanent riksomfattande adb-baserat datasystem som är avsett för räddningsmyndigheterna, polismyndigheterna, social- och hälsovårdsmyndigheterna och Nödcentralsverket. Gränsbevakningsväsendet har rätt att använda nödcentralsdatasystemet och att där lagra information om sitt eget verksamhetsområde i enlighet med bestämmelserna i nödcentralslagen. Enligt 2 mom. är Nödcentralsverket huvudansvarig registerförare för nödcentralsdatasystemet. För polisens del är Polisstyrelsen registeransvarig för nödcentralsdatasystemet. Enligt 3 mom. övervakar Nödcentralsverket att bestämmelserna om behandling av personuppgifter iakttas och sköter skyddet av informationen i nödcentralsdatasystemet. De registeransvariga ansvarar för att den information som de lagrar i registret är korrekt samt för att informationen behandlas enligt lag i sam-

band med de egna arbetsuppgifterna. Övriga användare av nödcentralsdatasystemet svarar dessutom för sin del för att informationen behandlas enligt lag i samband med de egna arbetsuppgifterna.

I 17 § i nödcentralslagen föreskrivs om information som ska lagras i nödcentralsdatasystemet. En förutsättning för att information ska lagras är att den behövs för utförande av sådana uppgifter som föreskrivs i lagens 4 §. I enlighet med lagens 17 och 4 § 1 mom. är information som ska lagras information som behövs för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, dvs. produktion av nödcentralstjänster, produktion av stödtjänster och utveckling och övervakning av uppgifter och rutiner i samband med nödcentralstjänsterna samt Nödcentralsverkets övriga uppgifter enligt 4 § 3 mom. och övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter. Vidare lagras i nödcentralsdatasystemet information enligt 17 och 4 § 2 mom. som behövs för skötseln av räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndigheters nödcentralstjänster.

Lagringen av information är avgränsad så att endast sådan information får lagras som nämns i paragrafen (RP 262/2009, s. 28). I registret lagras information som gäller myndigheternas enheter, information om nödmeddelanden och deras innehåll, identifierings- och lokaliseringssuppgifter om abonnemang, information om mottagande av meddelanden, alarmering av enheter och andra centrala omständigheter med anknytning till verksamheten. I bestämmelserna nämns också information som är nödvändig den personliga säkerheten och för de larmade enheternas arbetarskydd. Sådan information ska vara gemensam för samtliga myndigheter. Informationen är nödvändig för de operativa enheternas arbete, dvs. för att de ska kunna vara i beredskap och vidta rätta åtgärder. Sådan säkerhetsinformation kan vara till exempel information om en plats där en farlig person befinner sig. Farligheten kan bestå till exempel i en smittsam sjukdom eller ta sig uttryck i ett särskilt aggressivt beteende. Säkerhetsinformationen kan också gälla explosionsrisk eller farlig strålning.

Information om en persons hälsotillstånd, brott, straff eller andra påföljder för brott eller om socialvård får inte lagras så att den blir allmänt tillgänglig. I sådana fall är det fråga om känsliga uppgifter enligt personuppgiftslagens (523/1999) 11 §. Det är förbjudet att behandla sådan information om inte annat föreskrivs i lag eller om ingen av de grunder för undantag föreligger som nämns i personuppgiftslagens 12 §.

Enligt 17 § 1 mom. 6 punkten i nödcentralslagen kan och ska myndigheternas uppdrag på eget initiativ, om aktören meddelar dem, registreras i nödcentralsdatasystemet. Uppdrag på eget initiativ registreras i nödcentralsdatasystemet för att underhålla lägesbilden, för att Nödcentralsverket ska veta vilka myndighetsresurser som är tillgängliga. När Nödcentralsverket gör riskbedömningen beaktar verket också enheter som åtagit sig uppdrag på eget initiativ och meddelar brådskande uppdrag till dem på ändamålsenligt sätt. I enlighet med 3 § i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet omfattar Nödcentralsverkets uppgifter bland annat anteckning av uppgifter, information och prestationer samt tillhandahållande av stödtjänster oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralsverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ.

Enligt 17 § 2 mom. i nödcentralslagen har personer som är anställda hos registerförande myndigheter och myndigheter som använder registret rätt att med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt få tillgång till och behandla information och uppdrag inom sitt eget verksamhetsområde endast inom ramen för sina befogenheter och enligt överenskommelse med Nödcentralsverket. Information som avses i 1 mom. 7 punkten får räddningsväsendets, polisväsendets samt social- och hälsovårdsväsendets myndigheter samt

enheter som sköter uppgifter för och personer som är anställda hos sådana myndigheter behandla endast i anslutning till uppgifter inom det egna verksamhetsområdet, om det behövs för ett enskilt uppdrag. Sådan information omfattar information som behövs för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet, exempelvis om objektets eller personens farlighet eller oberoendelighet; personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, information om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller information om socialvårdsåtgärder får dock lagras endast i den mån som det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet. De som använder och behandlar information omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Enligt 17 § 3 mom. i nödcentralslagen ska information avföras ur personregistret när den inte längre är behövs med tanke på ändamålet med registret, dock senast fem år efter det att meddelandet togs emot. Information som enligt 1 mom. 7 punkten hänförs till den personliga säkerheten eller arbetarskyddet ska dock inte avföras, om det inom fem år från det att informationen lagrades eller från det en fortsatt lagring av informationen senast konstaterades vara behövlig har konstaterats att fortsatt lagring av informationen behövs med tanke på dess användningsändamål. En anteckning ska göras om att informationen har konstaterats vara behövlig.

Enligt 17 § 4 mom. i nödcentralslagen gäller i fråga om registrerades rätt att ta del av information som polisen lagrat i nödcentralsdatasystemet lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003). Momentet har ändrats 2019 i samband med totalreformen av polisens personuppgiftslag. Enligt den gällande bestämmelsen finns bestämmelser om de registrerades rätt att ta del av information som polisen lagrat i nödcentralsdatasystemet i 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

I 18 § föreskrivs om myndigheternas skyldighet att i systemet lagra för den operativa verksamheten nödvändig information om exempelvis responsförslag, beredskap, ledningsförhållanden och enheternas storlek. Responsförslag står för de enheter som alarmeras enligt myndigheternas anvisningar eller andra åtgärder. I praktiken innebär detta en möjlighet att bland annat uppdatera information om larminstruktioner, vilket också hör till myndigheternas skyldigheter. Nödcentralsverket ska inte ombesörja lagring av andra myndigheters information i systemet.

I 19 § föreskrivs om rätt för Nödcentralsverkets anställda att få den information som de behöver för att utföra sina uppgifter. Nödcentralsverkets anställda förmedlar meddelanden, larmar enheter och stödjer polisens, räddningsväsendets samt social- och hälsovårdsväsendets verksamhet också genom att förmedla information till enheter på fältet, om dessa inte har möjlighet att själva på distans använda registren eller om stödjandet av den operativa verksamheten i en viss situation kräver det. Den information som myndigheterna behöver för sin fältverksamhet kan ingå i flera än ett register. Informationsbehovet varierar också mellan myndigheterna inom olika verksamhetsområden. Nödcentralsverkets anställda ska liksom för närvarande få den information som de behöver ur de register som nämns i lagen. Information förmedlas till respektive verksamhetsområde. Dessutom innehåller paragrafen en informativ hänvisning till lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005). Gränsbevakningsväsendet får utan hinder av sekretessbestämmelserna ur sina register med hjälp av teknisk anslutning eller i maskinläsbar form lämna ut information som behövs för att Nödcentralsverket ska kunna utföra sina uppgifter enligt nödcentralslagen. Det är fråga om information som behövs för säkerställande och förberedande åtgärder eller arbetarskyddet eller för stödjande av enheten i fråga.

I 20 § föreskrivs om utlämnande av information. Med stöd av paragrafen får ur nödcentralsdatasystemet till inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet lämnas ut information som är nödvändig för planerings- och utvecklingsuppgifter. Motsvarande information får lämnas ut till regionförvaltningsverken. Uppgifterna kan ha samband med den allmänna övervakningen av verksamheten eller med behandlingen av enskilda klagomål eller enskilda ärenden. Regionförvaltningsverket ombesörjer övervakningen av räddningsväsendet.

I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om sekretessplikt. Nödcentralsverket får genom meddelanden information från fältenheter och ur olika register. Information kan utan hinder av sekretessbestämmelserna lämnas ut till enheter på fältet. Informationen lämnas ut till respektive verksamhetsområde. I 17 § ingår en ny bestämmelse om information som automatiskt ska lämnas ut till alla larmade enheter. Förteckningen över information som ska lämnas är uttömmande och inbegriper information om personlig förmögenhet och arbetarskydd. Den sistnämnda informationen kan i enlighet med 17 § också användas gemensamt av myndigheterna för förfrågningar. Från Nödcentralsverket kan förmedlas information gällande vissa förvaltningsområden till vederbörande registerförare. Utan hinder av sekretess och tystnadsplikten kan alltid lämnas ut information som behövs för skyddande av liv eller hälsa.

I 21 § föreskrivs det om användning av utlämnad information. Den som har fått information ur nödcentralsdatasystemet får använda informationen endast för avsett ändamål. I enlighet med ändamålsprincipen får information som lämnats ut ur nödcentralsdatasystemet användas endast för avsett ändamål. Enligt huvudregeln får informationen inte vidarebefordras. I någon annan lag kan emellertid föreskrivas om vidarebefordran av utlämnad information. Bland annat i räddningslagens 91 § föreskrivs om lagring av uppgifter som lämnats ut ur nödcentralsdatasystemet i ett annat register och om användning av registrets information.

Lagens 22 § innehåller en bestämmelse om användarregister för behandling av information som lagrats i nödcentralsdatasystemet, om registrets informationsinnehåll samt hur länge informationen ska förvaras. Genom bestämmelsen kompletterades de bestämmelser om skydd av uppgifter som vid lagens ikraftträdande ingick i personuppgiftslagens 32 §. Nödcentralsdatasystemet kan användas också av andra än anställda vid Nödcentralsverket. Nödcentralsverket ska enligt förslaget ansvara för användarregistret. Användarregistret är ett personregister. Med registrerad avses i detta fall den som har beviljats rätt att använda nödcentralsdatasystemet. Användaren kan vara en person som är anställd hos en utomstående användarorganisation.

Nödcentralsverket ska föra användarregistret över behandling av information i nödcentralsdatasystemet med hjälp av teknisk anslutning eller elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt. I bestämmelsen definieras information som ska lagras i användarregistret.

I användarregistret får lagras användarens fullständiga namn och personbeteckning samt uppgifter som specificerar åtkomsträtten. Med uppgifter som specificerar åtkomsträtten avses uppgifter som identifierar användaren, till exempel användarnamn och lösenord eller användarens identifieringsuppgifter på ett identitetskort eller motsvarande underlag. I användarregistret kan vidare lagras information om åtkomsträttens innehåll och omfattning. Med uppgifter om åtkomsträttens innehåll och omfattning avses information om vilka databaser, tillämpningar och program samt informationsgrupper eller information användaren har åtkomst till. Vidare kan i användarregistret lagras uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud som en användare meddelats som påföljd för missbruk av systemets information. Det är då fråga om förfaranden som strider mot villkoren för användning och skydd av information och som kon-

staterats antingen i administrativt eller straffrättsligt förfarande. Det är nödvändigt att lagra sådan information för att den som gjort sig skyldig till missbruk inte ska kunna fortsätta sitt förfarande genom att på nytt ansöka om åtkomsträtt.

I användarregistret får lagras också uppgifter om den organisation som användaren företräder. Med uppgifter om användarorganisationen avses organisationens eller dess verksamhetsenhets namn, kontaktuppgifter samt identifieringsuppgifter. I användarregistret får dessutom lagras uppgifter om beslut eller avgöranden som gäller åtkomsträtt. Med ett beslut eller avgörande som gäller åtkomsträtt avses administrativa myndighetsbeslut eller andra avgöranden som gäller åtkomsträtt samt åtkomsträttens omfattning och villkoren för den.

Informationen ska förvaras i användarregistret i minst två år. Minimiförvaringstiden motsvarar den förvaringstid som nämns i dataombudsmannens byrås anvisningar om behandlingen av användarlogguppgifter (Asiaa tietosuojasta 1/2003, 10.2.2003). Informationen ska utplånas senast tio år efter att åtkomsträtten upphört. Maximitiden på tio år överensstämmer med den allmänna preskriptionstiden för fordringar, vilket kan vara en nödvändig uppgift i samband med eventuell fakturering. Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare föreskrifter om användarregistrets informationsinnehåll.

I 23 § föreskrivs om syftet med användning av användarregistrets information. Informationen i användarregistret får användas endast för de ändamål som anges i paragrafen, såsom för att kontrollera, följa, övervaka och skydda behandlingen av nödcentralsdatasystemets information. Informationen får vidare användas för utredning av i vilken omfattning den i användarregistret lagrade informationen används samt för utredning av hur kostnaderna följs upp och fördelas. Den lagrade informationen får dessutom användas för eventuell fakturering som har samband med användningen. I fallen ovan är det fråga om grundläggande behov i samband med användarregistrets användningsändamål och existens samt om registrets bruksegenskaper. Den i användarregistret lagrade informationen behövs också för att säkerställa och förbättra nödcentralsdatasystemets funktion samt för att utreda problem med användningen av informationen.

Uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud får användas endast för att administrera, följa, övervaka och skydda informationsbehandlingen. Begränsningen baserade sig på att det ansågs vara fråga om känslig information enligt 11 § 3 punkten i den personuppgiftslag som gällde vid den aktuella tidpunkten.

Nödcentralsverket får lämna ut sådan information inom respektive verksamhetsområde som lagrats i användarregistret till vederbörande myndighet inom räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till gränsbevakningsväsendet för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifter lämnas ut kan Nödcentralsverket vid behov kräva en redogörelse för hur de utlämnade uppgifterna kommer att användas och skyddas.

I 24 § föreskrivs om loggregister som med hjälp av automatisk databehandling förs över behandlingen av information i nödcentralsdatasystemet, om registrets informationsinnehåll och om förvaringstiden för informationen. Bestämmelsen kompletterade 32 § om skydd av information i den personuppgiftslag som gällde då. Bestämmelsen gäller emellertid inte loggar som upprättats enbart för tekniska syften och inte heller användning av sådana loggar eftersom de endast innehåller uppgifter om administration av teknisk informationsbehandling och eftersom personuppgifter inte behandlas i dem. Loggregister ska föras av Nödcentralsverket. Loggregistret är ett personregister. Med registrerad avses i detta fall en person som har behandlat information som ingår i nödcentralsdatasystemet. I bestämmelsen räknas upp information som får lagras i loggregistret.

I loggregistret lagras identifieringsuppgifter om den organisation i vars namn behandlingen sker. Det är här fråga om den organisation som ansvarar för användningen av information och det är då skäl att lagra åtminstone organisationens och vederbörande verksamhetsenhetens namn samt vid behov identifieringsuppgifter. Vidare kan i loggregistret lagras användarens identifieringsuppgifter. Med användare avses en sådan person i organisationens anställning som har beviljats åtkomsträtt till informationen. Med identifieringsuppgifter avses information som gör det möjligt att skilja användarna från varandra och att entydigt klarlägga användarens identitet. Information av detta slag kan vara till exempel användarnamn eller uppgifterna på ett identitetskort.

I loggregistret kan lagras också namnet på en tillämpning, ett program eller en tekniskt självständig del av en tillämpning eller ett program eller någon annan identifieringsuppgift samt information om behandlingstidpunkten, till exempel datum och klockslag för inledande och avslutande av en förfrågan. Vidare kan i registret lagras information eller informationsgrupper som behandlats eller varit föremål för behandling. Den i registret lagrade informationen förvaras i minst två år från ingången av det kalenderår som följer efter lagringstidpunkten. Informationen ska utplånas senast fem år efter att den lagrats. Maximitiden på fem år motsvarar den allmänna preskriptionstiden för åtalsrätten när det gäller eventuella missbruk.

I 25 § föreskrivs för vilka ändamål Nödcentralsverket i sin verksamhet får använda information som lagrats i loggregistret. På basis av loggregistret upprättad statistik och andra numeriska analyser, som inte avslöjar information om enskilda användare eller användningsändamål, får användas också för verksamhet och utveckling av verksamhet i samband med utlämnande av information ur systemet. I den föreslagna paragrafen ingår en uttömmande uppräkningslista av användningsändamålen.

I 89 § i räddningslagen föreskrivs det om rätt för räddningsmyndigheten att oberoende av sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs vid planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten och vid skötseln av för räddningsväsendet föreskrivna tillsynsuppgifter. Enligt 2 mom. 9 punkten har räddningsmyndigheten i detta syfte rätt att för skötseln av tillsynsuppgifter samt för planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten få sådana i 17 § 1 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet avsedda arbetarskyddsuppgifter ur nödcentralsdatasystemet som behövs för räddningsmyndighetens säkerhet eller arbetarskyddet.

Enligt 89 a § 2 mom. 1 punkten i räddningslagen har i farliga situationer den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, bland annat uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om farliga situationer ur nödcentralsdatasystemet. Enligt 2 mom. 8 punkten gäller rätt att få uppgifter också uppgifter om nödmeddelanden och farliga situationer ur Gränsbevakningsväsendets sjöräddningsregister.

I 91 § i räddningslagen föreskrivs det om åtgärdsregister. Enligt 1 mom. får räddningsverket för uppföljning och utveckling av räddningsväsendet föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i nödcentralsdatasystemet enligt 16 § i lagen om nödcentralsverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 § i den lagen har lämnat ut till räddningsmyndighetens ansvariga registerförare. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör. I 5 och 6 mom. föreskrivs dessutom om utlämnande av uppgifter och i 7 mom. om utplånande av personuppgifter.

I 4 kap. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) föreskrivs det om socialvårdsmyndighetens rätt att få sekretessbelagda uppgifter och handräckning. Enligt

20 § 1 mom. är statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, folkpensionsanstalten, pensionskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, utbildningsanordnare, producenter av socialservice, sammanslutningar och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet samt yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården skyldiga att på begäran av en socialvårdsmyndighet avgiftsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna till denna sådana uppgifter och utredningar som de förfogar över och som i väsentlig grad inverkar på en klientrelation inom socialvården och som är nödvändiga för myndigheten på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård, för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till myndigheten. Enligt 22 § har en socialvårdsmyndighet rätt att av andra myndigheter få den handräckning som den behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter. Den som ger handräckning ska utan hinder av skyldigheten att iaktta sekretess röja för socialvårdsmyndigheten de uppgifter som skötseln av handräckningsuppdraget förutsätter.

I 5 kap. i nödcentralslagen ingår särskilda bestämmelser. Enligt 26 § kan det genom förordning av inrikesministeriet föreskrivas om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering. I 27 § föreskrivs det om skyldighet för Nödcentralsverkets personal att i tjänsten bära tjänstedräkt och paragrafen innehåller ett bemyndigande för inrikesministeriet att föreskriva om tjänstedräkten och gradbeteckningarna genom förordning.

2.6 Lagstiftningen om ordnande av räddningsväsendet

Enligt 24 § i den gällande räddningslagen (379/2011) ansvarar kommunerna i samverkan för räddningsväsendet inom räddningsområdena (det lokala räddningsväsendet). Statsrådet beslutar om indelningen av landet i räddningsområden och om ändring av den fastställda områdesindelningen. Räddningsområdets kommuner ska ha ett avtal om ordnande av räddningsväsendet.

Lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) träder i kraft den 1 januari 2023. När dessa lagar träder i kraft ansvarar välfärdsområdena och Helsingfors stad för ordnandet av räddningsväsendet.

I samband med reformen av räddningsväsendet överförs ordnandet av räddningsväsendet från kommunerna till välfärdsområdena, de 22 räddningsverk som upprätthålls av kommuner och samkommuner läggs ner och välfärdsområdena inrättar själva egna inom sin myndighetsorganisation. Räddningsverken ska också i fortsättningen sköta räddningsväsendets praktiska uppgifter på sitt område. Utöver räddningsväsendet kan räddningsverken sköta prehospital akut-sjukvård och första insatser, om välfärdsområdet beslutar det.

I 5 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet sägs att om det är nödvändigt för att trygga tillgången till tjänster eller för ett trygga deras enhetlighet eller kvalitet eller med tanke på hur krävande tjänsterna är eller de stora kostnader de medför, får välfärdsområdenas följande uppgifter som hör till räddningsväsendet, på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i lagen om välfärdsområden, samlas till större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden: 1) riksomfattande och regionala arrangemang för läges- och ledningscentraler och annan särskild beredskap som ledningen av räddningsverksamheten förutsätter, 2) särskild beredskap som situationer med kemiska ämnen och strålning och annan krävande räddningsverksamhet förutsätter, 3) räddningsverksamhet till havs, 4) bekämpning av oljeolyckor på havsområde vid kusterna och i skärgården samt på vidsträckt insjöområden, 5) särskild beredskap som krävs för att lämna eller ta emot internationellt bistånd som hör till räddningsväsendet, 6) materiell beredskap som

krävs för räddningsväsendets förberedelser inför undantagsförhållanden och den regionala koordineringen av förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden.

2.7 Lagstiftningen om ordnande av social- och hälsovård

Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland träder i kraft den 1 januari 2023. Från ingången av 2023 ansvarar välfärdsområdena och Helsingfors stad samt HUS-sammanslutningen för ordnandet av social- och hälsovården. Enligt 9 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård kan en del av uppgifterna inom social- och hälsovården sammanföras i större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden, om det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänster eller andra åtgärder och tjänsternas eller åtgärdernas kvalitet eller tillgodoseendet av kundernas rättigheter därför att uppgifterna är krävande, aktualiseras sällan eller medför stora kostnader. Bestämmelser om de uppgifter som sammanförs i större helheter och den arbetsfördelning som detta innebär utfärdas separat.

Från ingången av 2023 är med stöd av 58 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård de behöriga myndigheter i välfärdsområdena som ansvarar för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna personuppgiftsansvariga enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän data-skyddsförordning) i fråga om de klient- och patientuppgifter som uppkommer i social- och hälsovård som omfattas av deras organiseringsansvar eller som överförs till dem från kommuner och samkommuner.

Enligt 35 och 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård finns för samordning, utvecklande och samarbete på regional nivå rörande den social- och hälsovård som ordnas av välfärdsområdena fem samarbetsområden för social- och hälsovården. Vilka välfärdsområden som hör till vart och ett av samarbetsområdena fastställs genom förordning av statsrådet så att de i 34 § avsedda välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen samtliga hör till olika samarbetsområden. Samarbetsområdena ska vara geografiskt sammanhängande och utgöra funktionella helheter med hänsyn till ordnandet och produktionen av social- och hälsovården för områdets befolkning, klient- och patientsäkerheten och tillgången till tjänsterna.

De välfärdsområden som hör till samma samarbetsområde för social- och hälsovården ska för varje fullmäktigeperiod ingå ett samarbetsavtal. Syftet med samarbetsavtalet är att säkerställa arbetsfördelningen, samarbetet och samordningen mellan de välfärdsområden som ingår i samarbetsområdet till den del detta behövs för skötseln av välfärdsområdenas lagstadgade uppgifter och för tryggheten av kostnadsnyttoeffektiviteten i social- och hälsovården.

Samarbetsavtalet ska främja kostnadsnyttoeffektiviteten, produktiviteten, kvaliteten, klient- och patientsäkerheten, ändamålsenligheten, jämlik tillgång, språkliga rättigheter samt fungerande servicekedjor och servicehelheter i social- och hälsovården. Genom samarbetsavtalet ska det dessutom säkerställas att en verksamhetsenhet som tillhandahåller social- och hälsovård med stöd av avtalet har tillräckliga ekonomiska och personella resurser samt tillräcklig kompetens för att sköta uppgiften. I samarbetsavtalet ska det bestämmas om bland annat socialjour och jour inom hälso- och sjukvården.

Enligt 29 a § i den gällande socialvårdslagen bör socialjour ordnas i anslutning till de enheter för omfattande jour dygnet runt som avses i 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen samt den samjour inom primärvård och specialiserad sjukvård som avses i 4 mom. För anordnandet av

socialjouren svarar sjukvårdsdistrikten och de kommuner där de enheter inom hälso- och sjukvård som avses i detta moment finns. Enligt 4 mom. 1 punkten har socialjouren i ett område i samarbete med den central för prehospita akutsjukvård som avses i 46 § i hälso- och sjukvårdslagen till uppgift att samordna de lokala och regionala larmanvisningar för socialväsendet som ges till Nödcentralverket och därvid beakta larmanvisningarna för hälso- och sjukvårdsväsendet.

Enligt 39 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt organisera den prehospita akutsjukvården inom sitt område. Den prehospita akutsjukvården ska i samarbete med de verksamhetsställen inom hälso- och sjukvården som håller jour planeras och genomföras så att dessa tillsammans med annan hälso- och sjukvård som ges som närservice i hemmet under jourtid bildar en regionalt sett funktionell helhet. En samkommun för ett sjukvårdsdistrikt kan organisera den prehospita akutsjukvården inom hela sitt område eller en del av det genom att sköta verksamheten själv, genom att ordna vården i samarbete med räddningsväsendet i området eller med en annan samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller genom att anskaffa servicen från någon annan serviceproducent. Enligt 46 § i hälso- och sjukvårdslagen ska samkommunerna för sjukvårdsdistrikten inom ett specialupptagningsområde i ett avtal om ordnande av specialiserad sjukvård komma överens om hur uppgifterna vid centralen för prehospita akutsjukvård ska ordnas. En uppgift för centralen för prehospita akutsjukvård är att samordna hälsovårdsväsendets larmanvisningar till Nödcentralverket.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd) föreslås ändringar i bland annat hälso- och sjukvårdslagen. Enligt propositionen föreskrivs det i 39 § i hälso- och sjukvårdslagen att välfärdsområdet och i Nyland HUS-sammanslutningen ska organisera den prehospita akutsjukvården inom sitt område. Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen kan fatta beslut om produktionen av den prehospita akutsjukvården i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård samt räddningslagen. Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen fattar beslut om servicenivån för den prehospita akut sjukvården.

2.8 Dataskyddslagen

Dataskyddslagen är en allmän lag som ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter. Genom dataskyddslagen preciseras och kompletteras Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, och dess nationella tillämpning. Lagen innehåller bestämmelser om bland annat lagenlig behandling, behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, tillsynsmyndighet och dennas uppgifter och befogenheter, rättssäkerhet och påföljder, behandling av personbeteckningar samt behandling av personuppgifter för vetenskapliga och historiska forskningsändamål samt statistiska ändamål.

Avvikelse från dataskyddslagen kan göras i speciallagstiftning, om det är möjligt inom den prövning marginal som dataskyddsförordningen tillåter den nationella lagstiftaren. Dataskyddslagen, som kompletterar och preciserar allmänna dataskyddsförordningen, utgör inte någon självständig och heltäckande regleringshelhet, utan den tillämpas parallellt med dataskyddsförordningen. Med stöd av dataskyddslagen tillämpas dataskyddsförordningen, med undantag av vissa bestämmelser, också på sådan behandling av personuppgifter som inte hör till tillämpningsområdet för Europeiska unionens lagstiftning, om inte något annat föreskrivs någon annan stans i lag. Dataskyddslagen tillämpas dock inte på sådan behandling av personuppgifter som

regleras i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (RP 31/2018 rd).

2.9 Dataskyddslagen för brottmål

Samtidigt som dataskyddslagen trädde i kraft lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) (i fortsättningen *dataskyddslagen för brottmål*), som innehåller bestämmelser om de allmänna principerna för behandling av personuppgifter inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området. Till dessa principer hör bland annat krav på laglig behandling, ändamålsbegränsning, relevanskrav och felfrihetskrav. Lagen innehåller också specialbestämmelser om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och av personbeteckning. I lagen bestäms dessutom om den personuppgiftsansvariges och personuppgiftsbiträdets ansvar, rätt till insyn och den registrerades övriga rättigheter, krav på informationssäkerhet, utnämning av dataskyddsombud och dataskyddsombudets uppgifter, krav på överföring av personuppgifter till tredjeländer, tillsyn över iakttagandet av lagen samt rättsmedel och påföljder.

Dataskyddslagen för brottmål tillämpas enligt 1 § vid sådan behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter när det är fråga om 1) förebyggande, avslöjande och utredning av brott eller förande av brott till åtalsprövning, 2) åtalsprövning och annan åklagarverksamhet som har samband med brott, 3) handläggning av brottmål i domstol, 4) verkställighet av straffrättsliga påföljder, 5) skydd mot eller förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten i samband med verksamhet som avses i 1–4 punkten. Dessutom tillämpas lagen när Försvarsmakten, polisen och Gränsbevakningsväsendet behandlar personuppgifter i samband med skyddet av den nationella säkerheten.

2.10 Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen

Enligt 3 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) (i fortsättningen *informationshanteringslagen*) ska lagen tillämpas på informationshantering och på användning av informationssystem, då myndigheter behandlar informationsmaterial, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Enligt 4 § är informationshanteringsenhet enligt lagen bland annat statliga ämbetsverk och inrättningar samt kommuner och samkommuner. En informationshanteringsenhet ska ombesörja att ansvaren och rollerna i anslutning till informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig övervakning när det gäller iakttagandet av författningarna, föreskrifterna och anvisningarna om informationshantering.

I 16 § föreskrivs det om kontroll av användarrättigheter för informationssystem. Enligt paragrafen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov. Syftet med paragrafen är enligt motiveringen till regeringens proposition att säkerställa tillträde till ett informationssystem endast för personer som har rätt att hantera systemets informationsmaterial och endast i den mån som respektive användares behov förutsätter detta. Enligt paragrafen ska en enligt informationssystemet ansvarig myndighet definiera informationssystemens användarrättigheter, som ska fastställas utifrån användarnas uppgiftsrelaterade behov. Användarrättigheterna ska bestämmas utifrån varje systemanvändares uppgiftsrelaterade behov och de ska hållas uppdaterade. Bestämmelserna förutsätter att användarrättigheterna fastställs på förhand för varje systemanvändare. Användarrättigheterna kan fastställas utifrån användarens typiska arbetsuppgifter. Rättigheterna ska också hållas uppdaterade för att tillgången till informationen ska kunna säkerställas i aktuella situationer och å andra sidan förhindra att en användare med föråldrade användarrättigheter får tillgång till information i en

större utsträckning än användarens arbetsuppgifter skulle förutsätta. Upprätthållandet av informationssystemen och de ansvar som är förenade med dem ska definieras i informationshanteringsmodellen. Således ska av den också framgå vem som ansvarar för att definiera användarrättigheterna och upprätthållandet av dem. Den myndighet som ansvarar för ett informationssystem ska inte nödvändigtvis upprätthålla användarrättigheterna, men den myndighet som använder ett informationssystem kan vara ansvarig för uppdatering av användarrättigheterna. Kännetecknande för sådana informationssystem är att fördelningen av ansvaret för användarrättigheterna sker i nätverksbaserade informationssystem som är i gemensam användning av flera myndigheter, exempelvis i enlighet med tjänsteproduktionsmodeller som organiserats som servicecentraler. Det är således servicecentralen som definierar användarrättigheterna i egenskap av den myndighet som ansvarar för informationssystemet, men den myndighet som använder informationssystemet ska hålla användarrättigheterna uppdaterade.

Enligt 17 § ska en myndighet ombesörja att logginformation insamlas om användning av dess informationssystem och om utlämnande av information från dem, om användningen förutsätter identifiering eller annan registrering. Syftet med logginformationen är uppföljning av användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt utredning av tekniska systemfel. Enligt motiveringen till lagbestämmelsen ska logginformation samlas in, om användningen av ett informationssystem förutsätter identifiering eller annan registrering. Logginformation ska samlas in om användningen av och utlämnandet av information från informationssystem, men insamlingen ska vara behovsrelaterad. Om sekretessbelagd information eller personuppgifter lämnas ut från ett informationssystem via gränssnitt eller elektronisk förbindelse ska logginformation samlas från det utlämnande systemet i syfte att säkerställa att det finns en laglig grund för utlämnandet. Dessutom ska logginformation om användningen samlas in åtminstone i datasystem där sekretessbelagd information behandlas. Insamlingen av logginformation om användningen ska bedömas endast utifrån om informationen behövs för felutredningar eller för genomförande av en individs intressen, rättigheter, skyldigheter och rättsskydd eller för konstaterande av tjänsteansvar. Det är skäl att i synnerhet ur dessa synvinklar bedöma behovet av logginformation, om man i ett informationssystem behandlar information som inte är sekretessbelagd eller information som kunde vara relevant med tanke på tillgodoseendet av en individs rättssäkerhet.

En omständighet som inverkar på behovsprövningen är också de i den allmänna dataskyddsförordningen stadgade kraven som gäller genomförande av tekniska och organisatoriska åtgärder i syfte att skydda personuppgifter. Insamlingen av logginformation ska baseras på ett behov som definieras av den systemansvariga myndigheten. Omfattningen och typen av logginformation som samlas in är beroende av behovsprövning. Logginformation behöver inte samlas in om det inte i informationshanteringslagen eller i någon annan lag finns någon grund för insamlingen.

Logginformationen består huvudsakligen av personuppgifter, vilket innebär att de allmänna dataskyddsbestämmelserna ska beaktas vid regleringen. Logginformationen utgör en del av säkerhetsarrangemangen när det gäller myndigheternas informationssystem, vilket innebär att logginformationen enligt en tolkning som motsvarar vedertagen rättspraxis (HFD 2014:69 och HFD 27.5.2015 I. 1419) är sekretessbelagd med stöd av offentlighetslagens 24 § 1 mom. 7 punkten, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en handling inte äventyrar genomförandet av syftet med skyddsarrangemangen. Syftet med och grunden för insamling av logginformation är att genomföra informationssäkerheten i fråga om myndigheternas informationssystem så att det är möjligt att med stöd av logginformationen utreda felsituationer och övervaka användningen av systemen, bland annat i syfte att förverkliga rättssäkerheten och fastställa tjänsteansvaret. Syftet med logginformationen är också att dokumentera överföringar från informationssystem och samtidigt säkerställa att det funnits en laglig grund för utlämnandet. På

detta sätt uppkommer informationssystemens användarloggar och överföringsloggar. Loggregistret beskriver informationssystemens och användarnas verksamhet och innehåller i regel personuppgifter. Logginformation samlas in om användningen av informationssystem, varmed avses lagring, ändring, avräknande, optisk granskning eller någon annan åtgärd som avser informationen.

I 17 § i informationshanteringslagen föreskrivs inte om logginformationens tillgänglighet, utan den frågan bestäms med stöd av offentlighetslagen eller speciallagar. Paragrafen innehåller inte heller någon bestämmelse om förvaringstiden för logginformation, utan förvaringstiden bestäms i stället med beaktande av behovet på samma sätt som när det gäller annan förvaring av information. Förvaringstiden för logginformation är i typfallet vanligen minst fem år, på grund av de straffrättsliga preskriptionstider som tillämpas i myndighetsverksamhet. I speciallagstiftning kan det föreskrivas särskilt om förvaringstiderna för logginformation, i synnerhet i sådana fall då logginformation förvaras under en längre tid än behövt för att fullgöra myndighetens skyldigheter. I paragrafen föreskrivs inte heller om innehållet i logginformationen. Informationens användningsbehov avgör vilka uppgifter som kan samlas in som logginformation ur ett visst informationssystem.

I 22 § föreskrivs det om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Enligt 23 § kan en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till.

2.11 Europeiska unionens lagstiftning

2.11.1 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Enligt artikel 16.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem. En oberoende myndighet ska kontrollera att dessa regler efterlevs. I artikel 7 i stadgan tryggas respekt för privatlivet. Enligt artikeln har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer.

Europeiska kommissionen har genom att till fullo respektera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning förbundit sig att trygga lika möjligheter för personer med funktionsnedsättning. I rättigheterna ingår bland annat tillgänglighet i den fysiska miljön och i fråga om trafikmedel, informationsteknik och informationssystem samt teknik och system för informationsförmedling och andra funktioner och tjänster.

2.11.2 Den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Europakonventionen innehåller bestämmelser om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt om Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Enligt artikel 8 i konventionen har envar rätt att åtnjuta respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Offentliga myndigheter får inte störa åtnjutandet av denna rättighet med undantag av vad som är stadgat i lag och i ett demokratiskt samhälle och är nödvändigt med hänsyn till landets yttre säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande, förebyggandet

av oordning och brott, hälsovården, skyddandet av sedligheten och skyddandet av andra personers fri- och rättigheter.

2.11.3 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (*tillgänglighetsdirektivet*) trädde i kraft den 17 april 2019. I tillgänglighetsdirektivet bestäms att funktionella tillgänglighetskrav ska vara obligatoriska. Målet är att personer med funktionsnedsättning ska ha lika möjligheter som andra att tjänster och produkter. Tillgänglighet och design för alla bör tolkas i enlighet med den allmänna kommentar nr 2 (2014) om artikel 9: tillgänglighet som kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har utarbetat.

Enligt artikel 2.3 i tillgänglighetsdirektivet gäller direktivet mottagande av nödkommunikation till det gemensamma europeiska larmnumret 112. Information om genomförandet av tillgänglighetsdirektivet finns på adressen stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM058:00/2021.

2.11.4 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

Enligt artikel 109.5 i EU-direktiv 2018/1972 ska medlemsstaterna säkerställa att tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning till alarmeringstjänster är tillgängligt via nödkommunikation och är likvärdigt med det tillträde som åtnjuts av andra slutanvändare, i enlighet med unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster. Detta förutsätter lämpliga åtgärder för att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning som reser i en annan medlemsstat har tillträde till alarmeringstjänster på likvärdiga villkor som andra slutanvändare, om detta är möjligt, utan förhandsregistrering.

2.11.5 EU:s allmänna dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (i fortsättningen *dataskyddsförordningen*) är direkt tillämplig rätt och som sådan förpliktande lagstiftning i medlemsstaterna. Dataskyddsförordningen ska tillämpas inom såväl den offentliga som den privata sektorn.

Dataskyddsförordningen är förpliktande för framför allt personuppgiftsansvariga, men också personuppgiftsbiträden ska förbinda sig att iaktta bestämmelserna när de behandlar personuppgifter på personuppgiftsansvarigas vägnar. Såväl personuppgiftsansvariga som personuppgiftsbiträden ska på eget initiativ iaktta noggrannhet och god databehandlingssed vid behandlingen av personuppgifter. I artikel 5 i dataskyddsförordningen ingår principer för behandling av personuppgifter. Till dem hör krav på laglighet, korrekthet och öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, korrekthet och lagringsminimering. Närmare bestämmelser om laglig behandling av personuppgifter finns i artikel 6 i förordningen. För myndigheternas del är de viktigaste grunderna för behandling av personuppgifter i enlighet med artikel 6.1 fullgörande av rättsliga förpliktelser (led c), utförnad av en uppgift av allmänt intresse (led e) och den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (led e).

2.11.6 EU:s dataskyddsdirektiv för det brottsbekämpande området

Direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området). Dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området innehåller nio kapitel. Kapitlen behandlar allmänna bestämmelser, principer, personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde, överföringar av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer, oberoende tillsynsmyndigheter, samarbete, rättsmedel, ansvar och sanktioner, genomförandeakter samt slutbestämmelser. I enlighet med dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området ska medlemsstaterna anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området har genomförts genom dataskyddslagen för brottmål.

3 Bedömning av nuläget

3.1 Allmänna bestämmelser

Den gällande nödcentralslagen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten. Detta konstateras emellertid inte i lagens tillämpningsområde. Gränsbevakningsväsendets ställning i nödcentralsverksamheten och nödcentralslagens tillämpningsområde behöver förtydligas till denna del.

Nödcentralsverksamhet definieras inte i lagen. Till följd av detta tolkas nödcentralsverksamheten på olika sätt bland olika myndighetsaktörer. För att göra lagen lättare att läsa och klarlägga tolkningen är det motiverat att definiera nödcentralsverksamhet samt andra begrepp i en separat paragraf med definitioner.

3.1.1 Nödcentralsverket

Inrikesministeriets roll som det ministerium som styr och övervakar Nödcentralsverket är fungerande. Samarbetsgruppen för den funktionella styrningen av Nödcentralsverket (överdirektörsrådet) anses fortfarande behövlig.

Nödcentralsverkets uppgifter och roll i nödcentralsverksamheten fungerar i nuvarande form. Det skulle dock vara viktigt att förtydliga prioriteringen av Nödcentralsverkets kärnuppgifter, eftersom Nödcentralsverket utöver dem kan sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde och bistå myndigheterna på andra sätt. Enligt den gällande nödcentralslagen föreskrivs det genom förordning av statsrådet om Nödcentralsverkets övriga uppgifter samt om bistående av myndigheter. Genom statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet har det ändå inte föreskrivits närmare om Nödcentralsverkets övriga uppgifter eller om bistående av myndigheter. Enligt grundlagen ska utövning av offentlig makt grunda sig på lag och också utförandet av offentliga förvaltningsuppgifter förutsätter att det föreskrivs om befogenheterna i lag och förordning. Det bör föreskrivas närmare genom förordning om de övriga uppgifter och det bistående av myndigheter som Nödcentralsverket utför redan nu.

I Nödcentralsverkets ledningscentral finns dygnet runt-jour, som kan ta emot kundkontakter i anslutning till konsulära tjänster under olika tider på dygnet. Tidigare sköttes servicen vid utrikesministeriet genom att tjänstemännen stod i beredskap. Det är motiverat att bistå utrikesministeriet i utrikesministeriets offentliga förvaltningsuppgifter av detta slag och det lämpar sig för Nödcentralsverkets uppgifter. Eftersom dessa biträdande kundtjänstuppgifter som hänför sig

till konsulära tjänster är offentliga förvaltningsuppgifter som hör till utrikesförvaltningen måste det föreskrivas om överföring av dem till Nödcentralverket genom lag och förordning. Jouren enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser i anslutning till mottagandet av anmälningar har skötts vid Olycksutredningscentralen i form av informell beredskap. När en anmälan kommer in kan den jourhavande hålla på med andra åtgärder, som måste avbrytas medan anmälan tas emot. I Nödcentralverkets ledningscentral finns dygnet runt-jour, som snabbt och informationssäkert kan ta emot anmälningar om olyckor, registrera dem i Olycksutredningscentralens system samt förmedla information om händelsen per telefon till den tjänsteman vid Olycksutredningscentralen som ansvarar för saken för beslut och åtgärder som gäller en säkerhetsutredning, om anmälan inte är av sådan karaktär att den klart inte hör till Olycksutredningscentralen. Olycksutredningscentralen har utarbetat en lista enligt typen av händelse (luftfart, spårtrafik, sjötrafik, social- och hälsovård, övriga), som anger i vilken ordning Olycksutredningscentralens tjänstemän nås. Olycksutredningscentralen fattar beslut om eventuella nödvändiga åtgärder och det är Olycksutredningscentralen som väljer och larmar de utredare som behövs. Efter att ha fått informationen fattar Olycksutredningscentralen beslut enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser att inleda en säkerhetsutredning eller att inte genomföra en utredning. Nödcentralverket har från 2021 bistått Olycksutredningscentralen med mottagandet av anmälningar med stöd av ett avtal mellan dem. Det passar ihop med Nödcentralverkets uppgifter att bistå Olycksutredningscentralen i dess lagstadgade uppgifter genom att ta emot anmälningar. Eftersom det är fråga om Olycksutredningscentralens lagstadgade uppgift, ska det föreskrivas genom lag och förordning om överföring av den till Nödcentralverket.

Nödcentralverkets direktör motsvaras i andra statliga inrättningar av sådana tjänstebeteckningar som bland annat överdirektör och generaldirektör. Det är motiverat att ändra beteckningen för Nödcentralverkets direktör till överdirektör så att den motsvarar uppgiftens ställning som verkets högsta ledare. För närvarande kan beteckningen förväxlas med verkets andra chefer, som också har beteckningen direktör.

Bestämmelserna om uppgifterna för Nödcentralverkets jourpersonal motsvarar nuläget. Jourpersonalens uppgifter bör emellertid preciseras så att de är noggrant avgränsade och uppgiften kan alltså inte definieras allmänt som skötsel av andra brådskande uppgifter som hör till Nödcentralverket. Sådana bestämmelser motsvarar inte grundlagens krav på att lagstiftningen ska vara noggrant avgränsad. Dessutom, om dessa uppgifter inbegriper en offentlig förvaltningsuppgift, bör det föreskrivas om dem genom lag eller förordning.

3.1.2 Behandling av personuppgifter och personuppgiftsansvar

Grunden för den nationella prövningsmarginalen finns i artikel 6 i dataskyddsförordningen, genom vilken medlemsstaterna ges möjlighet att föreskriva nationellt om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter. Det är möjligt att föreskriva om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i en medlemsstats nationella rätt i situationer där behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 c och e). Behandlingen av personuppgifter inom den offentliga sektorn ska i princip grunda sig på dessa rättsliga grunder för behandlingen av personuppgifter.

De gällande bestämmelserna om behandling av personuppgifter är knutna till informationssystem. På grund av det utveckling som ägt rum inom dataskyddet skulle det vara mera motiverat att knyta behandlingen av personuppgifter inom nödcentralverksamheten till de faktiska ändamålen med behandlingen av personuppgifter. I nödcentralverksamheten behandlas de facto

personuppgifter för att sköta Nödcentralverkets lagstadgade uppgifter samt för att effektivt och ändamålsenligt sätta i gång och utföra räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets nödvändiga uppdrag, för att tillgången till och kvaliteten på nödcentralstjänster ska kunna tryggas för medborgarna i hela landet. Lagligheten hos behandlingen av personuppgifter baserar sig på artikel 6.1 c i allmänna dataskyddsförordningen, dvs. behandlingen behövs för fullgörande av den personuppgiftsansvariges rättsliga förpliktelser och gör det möjligt att föreskriva nationellt om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter inom det regleringsutrymme som avses i artikel 6.2 och 6.3.

I artikel 4 i dataskyddsförordningen definieras register, varmed avses en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier, oavsett om samlingen är centraliserad, decentraliserad eller spridd på grundval av funktionella eller geografiska förhållanden. I artikel 4 i dataskyddsförordningen definieras dessutom bland annat behandling, personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde. Dessa begrepp behöver således inte definieras i nödcentralslagen.

Enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen bestämmer den personuppgiftsansvarige ensam eller tillsammans med andra ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses ska föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Också när den personuppgiftsansvarige och ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter preciseras i lag, ska utgångspunkten vid fastställandet vara att till personuppgiftsansvarig kan utses endast en sådan aktör som de facto utövar den bestämmanderätt som hör till den personuppgiftsansvarige och som kan uppfylla den personuppgiftsansvariges förpliktelser. Det är inte möjligt att föreskriva nationellt på ett sätt som avviker från den faktiska situationen.

Enligt artikel 26 i dataskyddsförordningen fastställer gemensamt personuppgiftsansvariga ändamålen med och medlen för behandlingen. De ska under öppna former fastställa sitt respektive ansvar för att fullgöra sina skyldigheter och möjliggöra utövande av den registrerades rättigheter.

Också enligt definitionen 3 § 1 mom. 6 punkten i dataskyddslagen för brottmål avses med personuppgiftsansvarig en behörig myndighet som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter eller som enligt lag har till uppgift att föra ett register. I lagens 16 § bestäms det om gemensamt personuppgiftsansvariga. I 1 mom. sägs att om två eller flera personuppgiftsansvariga gemensamt fastställer behandlingens ändamål och medel, ska de komma överens om den inbördes ansvarsfördelningen vid skötseln av skyldigheter enligt denna lag, om det inte föreskrivs om ansvarsfördelningen i lagen.

I praktiken har det också förekommit oklarhet om vem som är personuppgiftsansvarig och var personuppgiftsansvaret börjar. Det är möjligt att föreskriva om personuppgiftsansvarig i nödcentralslagen med stöd av dataskyddsförordningen, och det är motiverat eftersom informationssystemet används av flera myndigheter. Den allmänna dataskyddsförordningen känner inte till någon huvudansvarig registerförare enligt nödcentralslagen. Den gällande lagens registerförare Nödcentralverket och Polisstyrelsen är ändå inte gemensamt personuppgiftsansvariga enligt dataskyddsförordningen, eftersom de behandlar personuppgifter för olika ändamål i nödcentralverksamheten, och de fastställer inte gemensamt ändamålet med behandlingen av personuppgifter. Nödcentralslagen borde fås att överensstämja med dataskyddsförordningen till de delar som lagen står i konflikt med förordningen, trots att det med avseende på normhierarkin är klart att konflikter ska avgöras till förordningens fördel.

Räddningsväsendet, polisen, social- och hälsovården och Gränsbevakningsväsendet bestämmer var och en för egen del ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten, dvs. vilka uppgifter som verksamhetsområdet i fråga behöver för att en anmälan eller ett uppdrag kan anses höra till den myndighetens uppgifter samt till vilken enhet och med vilken skyndsamhetsklass uppdraget förmedlas. Varje myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten ger Nödcentralsverket anvisningar och planer för behandlingen och förmedlingen av uppdrag och annan skötsel av en anmälan eller ett uppdrag i anslutning till det egna verksamhetsområdet. Nödcentralsverket tar emot och bedömer nödmeddelandet och förmedlar uppdraget i enlighet med myndigheternas anvisningar. De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten för att de ska kunna uppfylla sina lagstadgade förpliktelser. Med stöd av EU:s dataskyddsförordning är de ovannämnda myndigheterna som deltar i nödcentralsverksamheten således personuppgiftsansvariga för den egna informationens del. Med stöd av dataskyddsförordningen blir respektive myndighet personuppgiftsansvarig från det att nödmeddelandet inkommer.

För närvarande innehåller polisens uppdragsinformation i nödcentralsdatasystemet utöver mottagna anmälningar också information som polisen behandlar genom polisuppdrag som ligger till grund för nödmeddelanden. Polisen lagrar i nödcentralsdatasystemet också uppdrag på eget initiativ och information om dem, som inte förutsätter Nödcentralsverkets åtgärder. Dessutom lagrar polisen i nödcentralsdatasystemet också information om uppdraget eller åtgärder med anknytning till ett nödmeddelande (till exempel händelse- och åtgärdsrapporter, information om tidpunkter, platser, uppdragens skyndsamhetsklass och farlighet, information om de personer som deltar och har deltagit i uppdrag och om tele- och radiokommunikationen mellan Nödcentralsverket och den myndighet som utför uppdraget). Polispatruller för också i systemet in uppdragsblanketter med anknytning till händelsedagboken, prestationer och tidsstämplor, som kan utnyttjas för att utveckla verksamheten och bestämma resultatmålen.

Förvaltningsutskottet har i samband med behandlingen av reformen av polisens personuppgiftslag konstaterat att polisens personuppgiftslag ska tillämpas kompletterande på behandlingen av personuppgifter för utförandet av polisens uppgifter till den del som speciallagstiftningen inte innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i polisens personuppgiftslag (FvUB 39/2018 rd, s. 9). Uppgifter i nödcentralsdatasystemet behandlas således i enlighet med inte bara nödcentralslagen utan också lagstiftningen om polisens behandling av personuppgifter. Dessutom föreskrivs det om den registrerades rättigheter till polisens uppgifter i nödcentralsdatasystemet i 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019). Polisstyrelsen svarar redan för närvarande de facto som personuppgiftsansvarig för skyddet av de registrerades rättigheter och tillgodoseende av rättigheterna i fråga om polisens information och fattar också beslut om utlämnande av information.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är för räddningsväsendets del mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelandet eller uppdraget i enlighet med räddningsväsendets anvisningar till räddningsverket eller en avtalsbrandkår som sköter dess uppgifter. För närvarande innehåller räddningsverkens uppdragsinformation i nödcentralsdatasystemet utöver det mottagna meddelandet bland annat information som används för att sköta räddningsväsendets uppdrag, dvs. genomföra räddningsverksamheten, underhålla och följa lägesbilden, rapportering och statistik, för tillsynsuppgifter och administrativa uppgifter, såsom fakturering, ledning av räddningsverksamheten, genomförande av befolkningsskydd, underhåll av beredskapen, brandutredning, behandling av information med anknytning till brandlarmanläggningar samt automatiska släckanläggningar, uppföljning och utveckling av den egna

verksamheten och hantering av arbetarskyddsuppgifter. I systemet underhåller verksamhetsområdet dessutom information om bland annat riskanalyser, responsmodeller, riskbedömningar, resurs- och egendomsuppgifter.

Eftersom kommunen svarar för ordnande av räddningsväsendet, svarar den i själva verket för den personuppgiftsansvariges skyldigheter i fråga om räddningsväsendets information enligt dataskyddsförordningen. Från och med den 1 januari 2023 svarar välfärdsområdena (sammanslagt 21) och Helsingfors stad för ordnande av räddningsväsendet i sitt område och är därmed personuppgiftsansvarig i sitt område. Räddningsmyndigheten som deltar i nödcentralsverksamheten ger anvisningar om behandlingen av uppdrag i anslutning till sitt verksamhetsområde eller anvisningar om skötseln av uppdrag till Nödcentralsverket. Riksomfattande planer och anvisningar samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande arbetsgrupp innan de tas i bruk. Sålunda är de 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad, som svarar för ordnande av räddningsväsendet, gemensamt personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets information, eftersom de bestämmer ändamålet och metoderna för behandlingen av personuppgifter gemensamt för verksamhetsrådets del.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är för social- och hälsovårdens del mottagande av bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag i enlighet med social- och hälsovårdens anvisningar till social- och hälsovårdstjänsterna. Från ingången av 2023 är välfärdsområdena, som svarar för ordnande av social- och hälsovårdstjänster, personuppgiftsansvariga. I Nyland är också Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen personuppgiftsansvariga. Social- och hälsovårdsmyndigheten som deltar i nödcentralsverksamheten ger anvisningar om behandlingen av uppdrag i anslutning till sitt verksamhetsområde eller anvisningar om skötseln av uppdrag till Nödcentralsverket. Riksomfattande planer och anvisningar samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande arbetsgrupp innan de tas i bruk. Sålunda är de 21 välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, som svarar för ordnande av social- och hälsovården, gemensamt personuppgiftsansvariga, eftersom de bestämmer ändamålet och metoderna för behandlingen av personuppgifter gemensamt för verksamhetsrådets del.

Också Gränsbevakningsväsendet ger Nödcentralsverket anvisningar och planer för utförande av uppdrag som avses i sjöräddningslagen samt andra uppdrag som kräver omedelbara åtgärder och som hör till Gränsbevakningsväsendet och för överföring av uppdragen till Gränsbevakningsväsendet för behandling. Gränsbevakningsväsendet för självt in informationen direkt i systemet. Samma information finns delvis i Gränsbevakningsväsendets egna register. Den information om Gränsbevakningsväsendets enheter som har matats in i andra myndigheters respons finns endast i nödcentralsdatasystemet. I nödcentralsdatasystemet innehåller Gränsbevakningsväsendets uppdragsinformation information för behandling av meddelandena för överföring av information om de i sjöräddningen deltagande enheternas aktionsberedskap, placering och prestationsförmåga till sjöräddningens datasystem (jfr. 14 § i sjöräddningslagen) samt för alarmering av Gränsbevakningsväsendets enheter för att sköta och stödja ett uppdrag där andra myndigheter har ledningsansvaret enligt vad som överenskommit i responsen på uppdraget i fråga. Sålunda är Gränsbevakningsväsendet personuppgiftsansvarig för Gränsbevakningsväsendets information.

En myndighet kan också själv ta initiativ till ett uppdrag eller en åtgärd, vilket inverkar på Nödcentralsverkets uppgifter och nödcentraltjänsterna. Uppdrag på eget initiativ förs in i systemet för att underhålla lägesbilden, så att Nödcentralsverket vet vilka resurser myndigheten i fråga har till sitt förfogande. I riskbedömningen beaktar Nödcentralsverket de enheter som har åtagit sig uppdrag på eget initiativ och förmedlar ändamålsenliga brådskande uppdrag till dem. Exempelvis polisuppdrag utförs av polisenheter som kan alarmeras. För att den närmaste enheten

ska kunna larmas till ett uppdrag som kräver brådskande polisåtgärder måste det i nödcentralsdatasystemet också finnas positionsuppgifter för polisenheter som utför ett uppdrag på eget initiativ och som kan larmas till ett mer brådskande uppdrag.

Alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver behandla information i nödcentralsdatasystemet för att övervaka myndigheternas egen verksamhet eller efterlevnaden av de anvisningar som de meddelat samt för att följa och utveckla verksamheten.

Nödcentralsverket ansvarar för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Nödcentralsverket underhåller dessutom nödcentralsdatasystemet tekniskt samt bestämmer ändamålen med behandlingen av sin egen information. Nödcentralsverket är personuppgiftsansvarig för denna information.

Nödcentralslagen bör uppdateras också i fråga om behandlingen av personuppgifter. Data-skyddsförordningen känner inte till sådan behandling som föreskrivs i nödcentralslagen. Med personuppgiftsbiträde avses enligt dataskyddsförordningen en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Med behandling avses i sin tur en åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.

Varje myndighet bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter i sina anvisningar. När Nödcentralsverket tar emot ett nödmeddelande, registrerar det i systemet och förmedlar uppdraget till behörig myndighet är verket den myndighetens personuppgiftsbiträde. Nödcentralsverket är personuppgiftsbiträde också när det söker efter, tar fram eller lämnar ut information för den personuppgiftsansvariges räkning.

3.1.3 Informationshantering

Utgångspunkten för lagberedningen är att lagförslagen utarbetas i överensstämmelse med grundlagen och allmänna lagar och strävan är att behålla en tydlig och klar lagstiftning. Utgångspunkten är att det inte ska göras några avvikelser från allmänna lagar och att normflödet ska dämpas genom att de allmänna lagarna respekteras. Det behövs alltid ett särskilt, vägande skäl för att avvika från en allmän lag.

Informationshanteringslagen är en allmän lag, som skapar grund för enhetliga förfaranden, med vilkas hjälp den offentliga förvaltningen behandlar uppgifter som den innehar. Nödcentralsverket ska i enlighet med informationshanteringslagen ombesörja att ansvaren och rollerna i anslutning till informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig övervakning när det gäller iakttagandet av författningarna, föreskrifterna och anvisningarna om informationshantering. Nödcentralslagen behöver dock utökas med en hänvisning till ansvaret enligt informationshanteringslagen för att klargöra nuläget.

Enligt 16 § i informationshanteringslagen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem, så det behöver inte föreskrivas separat i nödcentralslagen om nödcentralsdatasystemets användarregister. Nödcentralsdatasystemet underhålls av Nödcentralsverket, som alltså är systemansvarig myndighet. Enligt informationshanteringslagen ska användarrättigheterna vidare definieras och uppdateras utifrån användarens uppgifts-

relaterade användningsbehov, och de ska vara uppdaterade. Nödcentralsverket ska också i fortsättningen definiera användarrättigheterna för informationssystemet utifrån användarens uppgiftsrelaterade behov. Underhållet av informationssystemet och ansvaret i anslutning därtill ska definieras i informationshanteringsmodeller. De myndigheter som använder informationssystemet ska själv underhålla uppdaterade användarrättigheter.

Användning av nödcentralsdatasystemet förutsätter identifiering eller annan registrering, så med stöd av 17 § i informationshanteringslagen ska behövlig logginformation insamlas om användning av informationssystemet och om utlämnande av information från det. Logginformation behövs också för utredning av tekniska systemfel. Eftersom sekretessbelagda uppgifter eller personuppgifter utlämnas ur nödcentralsdatasystemet via gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, bör överföringslogginformation insamlas i det utlämnande systemet för att säkerställa att det har funnits en laglig grund för utlämnandet. Dessutom bör användarlogginformation insamlas, eftersom sekretessbelagda uppgifter behandlas i nödcentralsdatasystemet och användarlogginformation behövs för att utreda fel och för att tillgodose individers intressen och rättigheter och fullgöra deras skyldigheter samt för att genomföra rättssäkerhet och påvisa tjänsteansvar. Insamlingen av logginformation grundar sig på informationshanteringslagen och varje personuppgiftsansvarig svarar för sin egen logginformation. Logginformationen är i huvudsak personuppgifter, så i bestämmelserna om dem ska de allmänna dataskyddsbestämmelserna beaktas.

Enligt den allmänna dataskyddslagstiftningen är insamling av logginformation i princip en skyldighet som hör till den personuppgiftsansvarige och varje personuppgiftsansvarig för nödcentralsdatasystemet bör ha tillträde till logginformation om behandling och utlämnande av det egna verksamhetsområdets uppgifter. Detta är en förutsättning för att verksamhetsområdet ska kunna kontrollera till exempel att det har funnits en laglig grund för behandling och utlämnande av verksamhetsområdets uppgifter. Logginformation behövs också för att den personuppgiftsansvarige ska kunna utreda fel samt för att tillgodose individers intressen och rättigheter och fullgöra deras skyldigheter samt övervaka myndigheternas tjänsteansvar.

Förvaringstiden för logginformation bör bestämmas med beaktande av behovet på samma sätt som när det gäller annan förvaring av information. Förvaringstiden för logginformation är i typfallet vanligen minst fem år, på grund av de straffrättsliga preskriptionstider som tillämpas i myndighetsverksamhet. I speciallagstiftning kan det föreskrivas särskilt om förvaringstiderna för logginformation, i synnerhet i sådana fall då logginformation förvaras under en längre tid än vad som behövs för att fullgöra myndighetens skyldigheter. Det finns inget behov av att föreskriva om längre förvaringstid för logginformation än den ovannämnda i nödcentralslagen.

Det finns inget behov av att föreskriva separat om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt i nödcentralslagen, eftersom det föreskrivs om detta i informationshanteringslagen. I 22 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt. Enligt den ska myndigheterna bland annat genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan också i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt. Enligt 23 § i informationshanteringslagen kan dessutom en myndighet öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. I paragrafen föreskrivs också om förutsättningarna för öppnande av en elektronisk förbindelse.

3.1.4 Rätt till information, utlämnande av uppgifter och sekundär användning av uppgifter

Bestämmelserna om rätt till information och utlämnande av uppgifter behöver uppdateras till följd av preciseringar av den personuppgiftsansvarige för det personregister som uppstår inom nödcentralsverksamheten. Det bör också föreskrivas om utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga och om sekundär användning av uppgifter. I bestämmelserna bör det beaktas om informationen är nödvändig eller behövlig.

Rätten till information bör preciseras så att det blir möjligt att överlämna information mellan myndigheternas informationssystem via tekniska gränssnitt eller elektroniska förbindelser.

Nödcentralsverket bör i fortsättningen ha rätt till information ur olika myndighetsregister och dessutom ur nödcentralsdatasystemet i vissa situationer också när Nödcentralsverket inte är personuppgiftsansvarig för informationen och personuppgifterna. För Nödcentralsverkets laglighetskontroll är det nödvändigt att verket får den information det behöver från den personuppgiftsansvarige för att sköta sina egna lagstadgade skyldigheter. Nödcentralsverket kan inte övervaka att den egna verksamheten är lagenlig om det inte har möjlighet att granska nödmeddelanden och uppdragsuppgifter i anslutning till dem. Nödcentralsverket behöver dessutom få motsvarande information för att arbetsgivarens tillsyns rätt ska kunna tillgodoses.

Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet bör ha rätt att få sådan information om ett uppdrag eller åtgärder som är nödvändig för att sköta sina uppgifter, information som behövs med tanke på någons personliga säkerhet eller arbetarskyddet samt nödvändig information om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag från Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet. För närvarande överlämnas denna information till myndigheterna efter Nödcentralsverkets prövning. Rätten till information skulle göra det möjligt att överlämna information via tekniska gränssnitt, till exempel mellan nödcentralsdatasystemet och myndigheternas Fältledningssystem (KEJO).

Inrikesministeriet styr och övervakar Nödcentralsverket samt svarar tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet för den funktionella styrningen av Nödcentralsverket. Dessa ministerier bör ha rätt att få nödvändig information för laglighetskontrollen samt ur nödcentralsdatasystemet för ledning, styrning och styrning av verksamheten inom det egna verksamhetsområdet, för planerings- och utvecklingsuppgifter samt för övervakningsuppgifter. Den gällande lagens ordalydelse gör det möjligt för Nödcentralsverket att pröva vilken information det lämnar till ministerierna.

En myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten ska lämna anvisningar och planer som gäller behandling och förmedling av uppgifter som hänför sig till det egna verksamhetsområdet och annan skötsel av anmälningar och uppdrag samt larmanvisningar och responsförslag som hänför sig till dem till Nödcentralsverket. Nödcentralsverket ska emellertid säkerställa att den tekniska inmatningen av anvisningarna och planerna är enhetlig för att systemet fortsättningsvis ska fungera och för att eventuella felaktiga inmatningar hos verksamhetsområden inte hindrar alarmeringen av resurser. Varje myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten bestämmer kriterierna för alarmering av sina resurser, såsom enheter, uppdragsslag och skyndsamhetsklass, i sina larmanvisningar och responsförslag. Därför är det nödvändigt att myndigheterna förpliktas att föra in larmanvisningarna och responsförslagen i datasystemet.

I artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning och i 5 § i dataskyddslagen för brottmål föreskrivs det om principen om ändamålsbegränsning. Enligt den principen ska personuppgifter samlas in

för ett visst, uttryckligt och lagligt ändamål och de får inte senare behandlas på ett sätt som inte är förenligt med dessa ändamål.

Alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver behandla uppgifter också för andra ändamål än det för vilka uppgifterna ursprungligen insamlades. Nödvändig så kallad sekundär användning av uppgifter är förenad med övervakning, uppföljning och myndigheternas egen lagstadgade verksamhet. Övervakning, uppföljning och utveckling av myndigheternas egen verksamhet är ett användningsändamål som är förenligt med det ändamål för vilket uppgifterna insamlades, eftersom en medborgare kontakter det allmänna nödnumret för att få behövlig hjälp och genom sekundär användning av uppgifterna säkerställs att myndighetens nödcentralsverksamhet motsvarar medborgarnas behov så effektivt och högklassigt som möjligt och samtidigt ombesörjs skyddet för medborgarnas personuppgifter och övervakas skyddet effektivt.

3.1.5 Föräldrade hänvisningar

I lagen bör omnämmanden på finska av ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö” och föräldrade hänvisningar till informationssamhällsbalken bör ändras till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

4 Målsättning

Ett syfte med propositionens är att förtydliga Nödcentralsverkets kärnuppgifter samt att föreskriva om andra uppgifter och bistående av andra myndigheter i lag och förordning i enlighet med grundlagens krav. Bestämmelser om Nödcentralsverkets bistånd till andra myndigheter föreslås i lagen om konsulära tjänster och lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser samt statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet.

Propositionens syfte är också att uppdatera nödcentralslagen i fråga om skydd och behandling av personuppgifter. Bestämmelserna om personuppgiftsansvariga i nödcentralsverksamheten behöver uppdateras så att de börjar motsvara kraven i EU:s allmänna dataskyddslagstiftningen och den faktiska situationen i dag med beaktande av den ändring av ansvaret för att ordna räddningsväsendet och social- och hälsovården som träder i kraft vid ingången av 2023. De personuppgiftsansvariga för uppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten samt deras ansvarsfördelning klarläggs. Propositionens syfte är att förtydliga det lagenliga ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten och därtill anslutna myndighetsuppgifter och att separera behandlingen av personuppgifter från informationssystembundenheten. Samtidigt uppdateras och preciseras de bestämmelser som hänför sig till informationshantering, rätt till information, överföring av information mellan personuppgiftsansvariga och sekundär användning av uppgifter.

Ett syfte med propositionen är också att främja fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd för privatlivet, skyddet för förtroliga meddelanden samt skyddet för personuppgifter.

Propositionens syfte är dessutom att förtydliga lagstiftningen genom att undanröja överlappningar med dataskyddsförordningen och informationshanteringslagens bestämmelser.

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 De viktigaste förslagen

5.1.1 Lagen om nödcentralsverksamhet

Propositionen innehåller en bestämmelse om tillämpningsområde, enligt vilken lagen innehåller bestämmelser om Nödcentralsverkets verksamhet samt om räddningsväsendets, polisens, social- och hälsovårdens och Gränsbevakningsväsendets nödcentralstjänster och nödcentralsverksamhet samt om behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten.

Definitionerna samlas i en separat paragraf och utöver de nuvarande definitionerna (nödmeddelande, nödcentralstjänster) definieras nödcentralsverksamhet, uppdrag på eget initiativ och nödcentralsdatasystemet samt stödtjänster separat i fråga om brådskande och andra stödtjänster. Med nödcentralsverksamhet avses nödcentralstjänster och utförande av sådana lagstadgade uppgifter i anslutning till ett av Nödcentralsverket förmedlat nödmeddelande eller uppdrag som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet med Nödcentralsverkets stöd. Med brådskande stödtjänster avses sådant stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets brådskande verksamhet i samband med produktionen av nödcentralstjänster som är nödvändigt på grundval av ett föreläggande eller en anvisning från den berörda myndigheten. Med andra stödtjänster avses Nödcentralsverkets åtgärder i samband med stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter. Med uppdrag på eget initiativ avses uppgifter som räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter eller Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralsverkets åtgärder och där de myndighetsresurser för nödcentralsverksamhet som finns i nödcentralsdatasystemet används eller som kan en betydande inverkan på Nödcentralsverkets verksamhet eller där myndigheten har en förhöjd risk när det gäller säkerheten i arbetet. Med nödcentralsdatasystemet avses ett helhetsarrangemang som består av databehandlingsutrustning, programvara och annan databehandling och som är avsett att användas för elektronisk behandling av personuppgifter samt registrering och uppdatering av kundhandlingar för att möjliggöra, genomföra och trygga nödcentralsverksamheten.

I lagen ingår noggrant avgränsade bestämmelser om Nödcentralsverkets kärnuppgifter, som är att producera nödcentralstjänster, producera brådskande stödtjänster och andra stödtjänster med anknytning till produktionen av nödcentralstjänster, underhålla och utveckla nödcentralsdatasystemet, samt utveckla, utbilda i och övervaka uppgifter och rutiner med anknytning till nödcentralstjänster. Förutsättningen för att tillhandahålla andra stödtjänster är att en myndighet av funktionella orsaker inte kan producera dem genom egna åtgärder och skötseln av stödtjänsterna inte medför uppenbara olägenheter för skötseln av nödcentralstjänster och brådskande stödtjänster. Enligt propositionen kan Nödcentralsverket sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt bistå myndigheter i sådana tjänster som lämpar sig för att tillhandahållas inom Nödcentralsverket, om de inte medför olägenheten för skötseln av de grundläggande uppgifterna. Samtidigt med propositionen föreslås det att statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet ändras. Till förordningen fogas en noggrant avgränsad och uttömmande förteckning över Nödcentralsverkets övriga uppgifter och bistånd till andra myndigheter.

I propositionen preciseras det att med Nödcentralsverkets ämbetsområde avses det administrativa området. Också beteckningen för Nödcentralsverkets direktör ändras till överdirektör.

Sättet att uttrycka jourpersonalens uppgifter förtydligas genom propositionen och det preciseras att stödtjänster tillhandahålls i anslutning till både förmedlade uppdrag och meddelanden och uppdrag på eget initiativ. Den jourhavandes uppgifter ändras varken innehållsmässigt eller de facto.

Enligt propositionen är de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten skyldiga att ge Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Nödcentralsverket ska mata in de tekniska anvisningarna och planerna i informationssystemet. Dessutom ska räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet i nödcentralsdatasystemet föra in larmanvisningar och förslag till respons, som ska innehålla behövlig information om enheter och aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

De föråldrade hänvisningarna på finska till ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö” och hänvisningarna till informationssamhällsbalken ändras till hänvisningar till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

I lagen föreskrivs det om lagenlig behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten. Enligt propositionen får personuppgifter behandlas endast om behandlingen behövs för utförandet av nödcentralsverksamhet och sådana uppgifter i anslutning till nödcentralsverksamheten som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag. Dessutom får personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar behandlas endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Personuppgiftsansvariga för ett personuppgiftsregister som består av personuppgifter är i enlighet med propositionen i fråga om polisens information Polisstyrelsen, för social- och hälsovårdens information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av social- och hälsovården, dvs. i praktiken välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, i fråga om räddningsväsendets information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av räddningsväsendet, dvs. välfärdsområdena och Helsingfors stad, och i fråga om Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet. Enligt propositionen är Nödcentralsverket personuppgiftsansvarig för den information som är avsedd för utförandet av Nödcentralsverkets uppgifter enligt 4 § 2 och 3 mom. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig för den information som gäller kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna samt information som gäller störningar i informationssystemen eller nättrafiken. Till bestämmelsen fogas också en informativ hänvisning till att Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

I enlighet med propositionen föreskrivs det uttömmande och noggrant avgränsat om de personuppgifter som behandlas inom nödcentralsverksamheten. Behandlingen av personuppgifter ska inte längre knytas till informationssystem utan till att personuppgifter får behandlas endast om behandlingen behövs för utförandet av nödcentralsverksamhet och sådana uppgifter i anslutning till nödcentralsverksamheten som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag. Paragrafens formulering förtydligas. I fråga om larmanordningar preciseras att också objektinformation, lokaliseringuppgifter och geografisk information om brand- och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer är information som kan behandlas med stöd av lagen.

Enligt propositionen separeras bestämmelserna om radering av personuppgifter till en egen paragraf.

Nödcentralverkets rätt att få information ur myndigheternas register uppdateras så att den börjar motsvara nuläget och dagens behov.

Propositionen innehåller bestämmelser om myndigheternas rätt att få uppgifter. Enligt propositionen har inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentraldatasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet samt för planerings- och utvecklingsuppgifter. Också regionförvaltningsverket ska trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentraldatasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet. Nödcentralverket ska trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentraldatasystemet avgiftsfritt få sådana nödmeddelandeupptagningar och sådan uppdragsinformation i anslutning till dessa upptagningar som behövs för Nödcentralverkets interna laglighetsövervakning och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt samt andra nödvändiga uppgifter. Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet ska trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentraldatasystemet avgiftsfritt få sådana uppgifter om uppdrag eller åtgärder av andra personuppgiftsansvariga för nödcentraldatasystemet som är nödvändiga för utförandet av deras uppgifter, uppgifter som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet samt nödvändiga uppgifter om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag. Dessutom ska Tullen ha rätt att ur nödcentraldatasystemet avgiftsfritt få sådana uppgifter som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag.

I propositionen föreskrivs det om utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga. Nödcentralverket ska ha rätt att till andra personuppgiftsansvariga ur sina register lämna ut uppgifter som verket har fått ur andra myndigheters register. Till denna del motsvarar propositionen nuläget. Dessutom får de personuppgiftsansvariga trots sekretessbestämmelserna till varandra lämna ut uppgifter i sin egen registerföring och som är nödvändiga för laglighetsövervakning, analys, planering och utveckling, pseudonymiserade uppgifter för utbildning och, om det i ett enskilt fall är nödvändigt att lämna ut uppgifter för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendomsskador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Det föreslås att lagen utökas med nya bestämmelser som gäller behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet, dvs. så kallad sekundär användning av uppgifter. Enligt propositionen får en personuppgiftsansvarig behandla personuppgifter som de själva är personuppgiftsansvariga för också för andra ändamål än det ursprungliga. Sekundär användning av nödvändiga uppgifter ska vara möjlig för laglighetsövervakning och kvalitetskontroll, för planering och utveckling och för utbildning, dock så att personuppgifter som används i utbildningsverksamhet ska vara pseudonymiserade, dvs. inte kan kopplas till en viss registrerad utan att använda ytterligare information. För polisens och Gränsbevakningsväsendets del hänvisas dessutom till dessa myndigheters egen lagstiftning, med stöd av vilken de kan behandla egna uppgifter för annat än det ursprungliga ändamålet.

Propositionen innehåller en ny bestämmelse om den registrerades rättigheter. I paragrafen hänvisas det till den allmänna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och dataskyddslagen för brottmål. Dessutom tillfogas i informativt syfte lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, som tillämpas när begäran gäller uppgifter i polisens registerföring, och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet när begäran gäller uppgifter i Gränsbevakningsväsendets registerföring.

Propositionen innehåller en ny bestämmelse om den registrerades rätt till begränsning av behandling. Enligt den utesluts genom bestämmelsen tillämpning av artikel 18 i dataskyddsförordningen, dvs. den registrerades rätt till begränsning av behandling tillämpas inte på sådan begränsning av behandling som avses i nödcentralslagen.

5.1.2 Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

Enligt propositionen kan Nödcentralverket bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar, som Nödcentralverket och Olycksutredningscentralen kommer överens om det särskilt. Närmare bestämmelser om Nödcentralverkets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5.1.3 Lagen om konsulära tjänster

Enligt propositionen kan Nödcentralverket bistå utrikesförvaltningen med sådana biträdande uppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga, om Nödcentralverket och utrikesministeriet kommer överens om det särskilt. Paragrafen utökas med ett nytt 5 mom., enligt vilket närmare bestämmelser om Nödcentralverkets biträdande uppgifter i samband med konsulära tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

5.1.4 Räddningslagen

Det föreslås att hänvisningarna i paragrafen om åtgärdsregister till lagen om nödcentralverksamhet uppdateras så att de börjar motsvara de ändringar i nödcentralslagen som hänför sig till denna proposition.

Samtidigt korrigeras att räddningsverket är den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av räddningsväsendet i enlighet med lagen om ordnande av räddningsväsendet.

Paragrafens 3 mom. korrigeras så att det börjar motsvara de ändringar som föreslås i räddningslagen i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet. I den propositionen föreslås bland annat att 25 § i räddningslagen upphävs. Enligt förslaget till 27 § 4 mom. ska välfärdsområdet kunna producera de tjänster som hör till räddningsverksamheten självt eller med stöd av avtal skaffa dem från en avtalsbrandkår eller någon annan sammanslutning som är verksam på räddningsområdet, dock inte i uppgifter som innehåller betydande utövning av offentlig makt.

5.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5.2.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna

Propositionen stärker skyddet för personuppgifter enligt artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i Europakonventionen samt skyddet för privatlivet enligt Finlands grundlag (10 §).

I nödcentraldatasystemet behandlas personuppgifter som kan vara känsliga eller annars mycket personliga och specificerande och som tränger djupt in i den privata sfären. Skyddet för person-

uppgifter som gäller medborgare som behöver nödcentraltjänster och som kontaktar nödcentralen stärks när nödcentralslagen uppdateras så att den börjar motsvara dataskyddsförordningen. I synnerhet bestämmelserna om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter, personuppgiftsansvariga, rätten till information och sekundär användning av uppgifter stärker skyddet av människors personuppgifter och privatliv. Propositionen klarlägger vem som är personuppgiftsansvariga för nödcentralsdatasystemet och därmed är det klarare vem som ansvarar för den personuppgiftsansvariges förpliktelser mot den registrerade.

5.2.2 Ekonomiska konsekvenser

5.2.2.1 Den offentliga ekonomin

De föreslagna bestämmelserna om personuppgiftsansvariga för personuppgifter gäller i första hand myndigheterna, dvs. Nödcentralsverket, Gränsbevakningsväsendet och välfärdsområdena, som ansvarar för ordnande av räddningsväsendet och social- och hälsovården. Dessa myndigheter berörs också av konsekvenserna. Enligt propositionen ska de ovannämnda myndigheterna i fortsättningen vara personuppgiftsansvariga i fråga om den egna informationen. För Polisstyrelsens del avviker propositionen inte från nuläget.

Nödcentralsdatasystemet berörs eventuellt av behov av tekniska ändringar till följd av de ändringar som gäller den personuppgiftsansvarige. Nya personuppgiftsansvariga blir enligt propositionen de 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad, som ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet, högst 21 välfärdsområden, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården, samt Gränsbevakningsväsendets stab. De ekonomiska kostnadsverkningarna är beroende av hur de ändringar som krävs i nödcentralsdatasystemet genomförs och det faktiska antalet personuppgiftsansvariga. Det är inte möjligt att förutsäga alla konsekvenser för informationssystemet.

5.2.2.2 Kostnaderna för nödvändiga datatekniska ändringar

Nödcentralsdatasystemet används med hjälp av två olika användarapplikationer, Erica-client och Eric-portal. Erica-client är en jourapplikation, som används i nödcentralsjouren samt i lednings- och lägescentralerna. Erica-client installeras i arbetsstationen, där det också finns fungerande teleföbindelser (telefon och Virve). Varje användare av Erica-client ser verksamhetsområdets alla egna uppgifter och via Erica-client är till exempel alla kommunikationer tillgängliga. För närvarande är tillgången till uppgifter begränsad enligt verksamhetsområde. Detta betyder att varje verksamhetsområde ser de egna uppgifterna, men inte ett annat verksamhetsområdes uppgifter. Erica-portal är en applikation som används med webbläsare via datanätet. Erica-portal är en webbapplikation som används via nätet. Den används för att lagra och administrera information samt för att läsa händelsestatistik. Den som använder Erica-portal kan administrera det egna verksamhetsområdets uppgifter (till exempel resurser), men kan inte utföra jouråtgärder. Den som använder Erica-portal kan läsa uppgifter som det egna verksamhetsområdet lagrat och händelser inom det egna verksamhetsområdet (statistik).

Ändamålet med och omfattningen av de uppgifter som lagras i nödcentralsdatasystemet förblir oförändrade. De nödcentralsjourhavande ska enligt propositionen kunna läsa samma uppgifter som nu och det föreslås inga ändringar i kommunikationsupptagningarna. Antalet personuppgiftsansvariga ökar som mest från nuvarande två (Nödcentralsverket och Polisstyrelsen) till 47 personuppgiftsansvariga.

De uppgifter som kan läsas i Erica-client bör även i fortsättningen begränsas endast enligt verksamhetsområde, och de uppgifter som kan läsas kan de facto inte begränsas regionalt så att varje

separat personuppgiftsansvarig skulle se endast uppgifter som gäller det egna området. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd) innehåller bland annat ändringar av räddningslagen, vilka avses träda i kraft den 1 januari 2023. Det föreslås att 33 § i räddningslagen ändras så att räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningen ska också beaktas sådant samarbete med stöd av avtal mellan räddningsverken som avses i 8 kap. i lagen om välfärdsområden och skyldigheten enligt 45 § för ett räddningsverk att bistå ett annat räddningsverk. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från. Enligt ändringen av 46 § i räddningslagen är statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt. I detta syfte ska också de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för välfärdsområdets, kommunens och samkommuners olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem. I olycksituationer är myndigheterna alltså med stöd av lag skyldiga att samarbeta och olika myndigheter kan delta i räddningsverksamheten över välfärdsområdesgränserna. Av denna orsak är det också nödvändigt att verksamhetsområdena fortsätter att underhålla den riksomfattande lägesbilden. Till exempel när räddningsväsendets eller den prehospitaledaktsjukvårdens enheter larmas till ett annat välfärdsområde vid stora skogs- eller terrängbränder eller stora olyckor, måste alla enheter inom ett verksamhetsområde från olika välfärdsområden som deltar i uppdraget se det egna verksamhetsområdets enhets- och uppdragsinformation i Erica och när det gäller gemensamma uppdrag kan flera personuppgiftsansvariga inom verksamhetsområdet från olika områden dela på ansvaret för personuppgifterna. Dessutom förbereds det bland annat för räddningsväsendets framtida samarbetsområden 5 lednings- och lägescentraler samt en riksomfattande lednings- och lägescentral. Det är nödvändigt att säkerställa dessa ledningscentralers verksamhet vid en olycka som inträffar på flera välfärdsområdens område eller vid en riksomfattande situation. Av denna orsak bör uppgifterna i Erica-client kunna läsas som tidigare och propositionen medför inga datatekniska ändringsbehov eller tilläggskostnader.

Trots att antalet personuppgiftsansvariga ökar, har det inga direkta konsekvenser för hur många som använder nödcentraldatasystemet samtidigt, och propositionen i sig förutsätter ingen ökning av antalet Erica-clients. Polisen, räddningsväsendet och Gränsbevakningsväsendet har redan getts rättigheter till Erica-client. Också för social- och hälsovårdens del har centralerna för prehospital akutsjukvård redan 5 client-rättigheter, eftersom de sköter jourverksamhet. Det förutsätts inte att den personuppgiftsansvarige har rätt till Erica-client, om den personuppgiftsansvarige inte sköter jourverksamhet. Av denna orsak är det inte nödvändigt att välfärdsområdena, som ansvarar för ordnande av social- och hälsovården, i egenskap av personuppgiftsansvariga får rättigheter till Erica-client. För personuppgiftsansvariga räcker rättigheter till Erica-portal för att sköta den personuppgiftsansvariges förpliktelser.

Av motsvarande orsaker som möjligheterna att läsa uppgifter i Erica-client inte kan begränsas bör också möjligheterna att läsa uppgifter i Erica-portal kvarstå oförändrade. Möjligheterna att läsa uppgifter begränsas också fortsättningsenligt verksamhetsområde, och begränsningar inom verksamhetsområde kan vid behov genomföras inom organisationen. Till denna del medför propositionen inga ändringsbehov eller tilläggskostnader.

Nödcentralsdatasystemet Erica innehåller också upptagningar av samtal. För polisens del håller man redan på att utveckla ett tekniskt verktyg (Tarkki), med vars hjälp polisen i fortsättningen kan hämta sina egna upptagningar ur informationssystemet. Ett motsvarande tekniskt verktyg har använts också tillsammans med det föregående informationssystemet. För andra personuppgiftsansvariga är behovet att använda upptagningar i efterhand mycket mindre än för polisen och upptagningar ska kunna utlämnas på samma sätt som i nuläget, dvs. Nödcentralsverket lämnar ut upptagningar till den personuppgiftsansvarige på begäran. Om polisen, åklagaren eller Olycksutredningscentralen begär att få en upptagning med stöd av speciallagstiftning, har de rätt att få hela upptagningen med stöd av sin rätt att få information. Detta medför inga behov av ändringar i informationssystemet och inga tilläggskostnader.

Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemets loggregister för närvarande. Loggregistret är ett register med personuppgifter som i regel beskriver informationssystemets och användarnas verksamhet. Logginformation insamlas om informationssystemens användning, varmed avses lagring, ändring, radering och läsning av uppgifter och andra åtgärder som avser uppgifterna. Syftet med och grunden för insamlingen av logginformation är att myndigheternas informationssystem ska vara informationssäkra så att man utifrån logginformationen kan utreda felsituationer och övervaka användningen av informationssystemen bland annat för att tillgodosätta rättssäkerheten och påvisa tjänsteansvaret. Ett syfte med logginformationen är också att dokumentera utlämnanden ur informationssystemen och samtidigt säkerställa att det finns en laglig grund för utlämnandena. De personuppgiftsansvariga ska ha rätt till det egna verksamhetsområdets logginformation, så att den kan övervaka den personuppgiftsansvariges förpliktelser och lagenligheten hos behandlingen av personuppgifter. För närvarande använder bara Nödcentralsverket ett verktyg för att övervaka användningen av loggregistret. Om varje personuppgiftsansvarig skulle få ett verktyg för att övervaka användningen av loggregistret skulle det orsaka en tilläggskostnad på cirka 0,35 miljoner euro.

Enligt propositionen kan Nödcentralsverket bland annat behandla, lagra, söka och utlämna uppgifter i nödcentralsdatasystemet i rollen som personuppgiftsbiträde till den personuppgiftsansvarige. Detta orsakar inga tilläggskostnader vad gäller informationssökning och utlämnande av information. Propositionen inverkar inte på antalet begäranden om information, trots att antalet personuppgiftsansvariga ökar. Nödcentralsverket genomför redan nu motsvarande åtgärder och svarar på begäranden om information med undantag av polisens information.

Nödcentralsverket orsakas mera arbete i anslutning till sammanställandet av samtalsupptagningar och behandlingen av utlämnanden. Deras antal är beroende av de personuppgiftsansvarigas begäranden till Nödcentralsverket. Polisen kommer att få ett eget verktyg (TARKKI), med vars hjälp polisen kan hämta sina egna samtalsupptagningar ur informationssystemet. För de andra personuppgiftsansvariga uppskattas arbetet för att hämta upptagningar orsaka behov av ytterligare 1 årsverke vid Nödcentralsverket. Propositionen uppskattas orsaka kostnader av engångsnatur på cirka 0,35 miljoner euro.

5.2.2.3 Datatekniska ändringskostnader, om de personuppgiftsansvariga kräver dem separat

Enligt propositionen och i enlighet med vad som sägs i det föregående avsnittet ska de uppgifter som kan läsas i fråga om både Erica-client och Erica-portal förbli oförändrade, dvs. begränsade enligt verksamhetsområde. Om personuppgiftsansvariga inom samma verksamhetsområde som ansvarar för ordnandet av verksamheten i välfärdsområdena i fortsättningen vill att var och en av dem ska se endast uppgifter i den egna registerföringen, dvs. endast verksamhetsområdets uppdrag inom det egna välfärdsområdet, i nödcentralsdatasystemet och matar in endast egna grundläggande uppgifter som behövs i nödcentralsverksamheten i systemet, skulle det orsaka

tilläggskostnader på cirka 0,5 miljoner euro på grund av tekniska ändringar i informationssystemet. Ovannämnda begränsningar i nödcentralsdatasystemet skulle dessutom orsaka årsverkeskostnader för att ändra i uppgiftsbegränsningarna och möjligheterna att läsa uppgifter. Detta beräknas orsaka betydande årsverkeskostnader för Nödcentralsverket och social- och hälsovårdstjänsterna samt de välfärdsområden som svarar för ordnandet av räddningsväsendet.

Om alla personuppgiftsansvariga i fortsättningen vill att varje verksamhetsområde ska kunna höra de upptagningar av nödsamtal som hänför sig till egna uppdrag, orsakar en sådan förändring tilläggskostnader på cirka 0,5 miljoner euro.

Trots att antalet personuppgiftsansvariga ökar, har det inga direkta konsekvenser för antalet samtidiga användare i nödcentralsdatasystemet, och propositionen i sig förutsätter inte att antalet Erica-clients utökas. Om välfärdsområdena, som ansvarar för ordnande av social- och hälsovården, vill ha nya rättigheter till Erica-client utöver de 5 som de redan har, skulle det betyda både användarlicenser och byggande av behövliga förbindelser. En användarlicens till Erica-client kostar 10 000 euro och en client-förbindelse orsakar kalkylmässigt en årlig nät- och infrastrukturavgift på cirka 25 000 euro för den som ansöker om en Erica-client-rättighet. Nät- och infrastrukturavgiften orsakas av Suomen Turvallisuusverkkos byggnads- och underhållskostnader och för Erica-clienternas del riktas dessa avgifter till Nödcentralsverket. Avgifterna fördelas på användarorganisationerna i förhållande till procentandelarna för de förbindelser som används, så det är svårt att uppskatta deras exakta kostnadseffekt. Behovet av ytterligare client-rättigheter är beroende av verksamheten i välfärdsområdena, som svarar för ordnande av social- och hälsovården, dvs. behöver de nödcentralsdatasystemet för sin jourverksamhet och centraliserar de eventuellt sitt anordnansvar. Dessutom ansvarar varje verksamhetsområde självt för byggandet av de egna användarpunkternas förbindelser (TUVE-förbindelser och EDU-nät). Nödcentralsverket har inte byggt dessa förbindelser, så det har inte gått att uppskatta kostnaderna till denna del.

5.2.2.4 Övrigt

Nödcentralsverkets uppgifter för att bistå Olycksutredningscentralen orsakar inga tilläggskostnader i statsbudgeten. I justitieministeriets budget har man inte uppskattat separat vilken personalresurs och ekonomiska kostnader som orsakats av skötseln av de anmälningar om olyckor som Olycksutredningscentralen tagit emot. Enligt Olycksutredningscentralens uppskattning har behandlingen av de anmälningar som centralen tagit emot krävt cirka 50 timverken per år. Vid Olycksutredningscentralen har mottagandet av jouranmälningar traditionellt skötts i form av informell beredskap, som inte har orsakat tilläggskostnader. I Nödcentralsverkets ledningscentral finns dygnet runt-jour, som snabbt och informationssäkert kan ta emot anmälningar om olyckor, registrera dem i Olycksutredningscentralens system samt larma behövliga utredare från Olycksutredningscentralen. I november 2021 tog Nödcentralsverket emot 10 anmälningar som krävde åtgärder av den ledningscentraljourhavande. Av dessa förmedlades tre uppdrag till Olycksutredningscentralens utredare med SMS textmeddelande. Uppgifterna om sju anmälningarna registrerades noggrannare i samband med att anmälan förmedlades. Mottagandet av anmälningar om olyckor passar ihop med Nödcentralsverkets uppgifter att ta emot anmälningar om olyckor och uppgiften kan skötas med Nödcentralsverkets befintliga resurser.

Nödcentralsverket har med stöd av ett avtal som ingåtts med utrikesministeriet skött biträdande uppgifter sedan 2018. Antalet uppgifter per år påverkas av många faktorer och till exempel 2020 påverkades antalet kontakter avsevärt av coronapandemin och 2021 av det snabbt försämrade säkerhetsläget i Afghanistan och evakueringarna till följd därav. Olika krisers inverkan på kontakterna är dock tillfällig. I fortsättningen uppskattas antalet kundkontakter till Nödcentralsver-

ket vara 7000—10000 per år. Å andra sidan är det också möjligt att det ökande resandet, förändringar i den globala omvärlden och ökade naturkatastrofer till följd av klimatförändringen ökar antalet kontakter i någon mån i framtiden. Det är emellertid svårt att på förhand förutsäga och uppskatta hur mycket dessa förändringar påverkar antalet kundkontakter i framtiden. Dessutom bör man lägga märke till att antalet kundkontakter kan variera avsevärt från år till år, varför det är svårt att ge en genomsnittlig uppskattning av antalet kontakter per år.

Utrikesministeriet har förbundit sig att till Nödcentralverket som en kalkylmässig ersättning för skötseln av de uppgifter som specificeras i avtalet överföra ett anslag som motsvarar sex årsverken per år. Enligt det nuvarande avtalet har man kommit överens om att överföring av anslag till utgången av 2023. Propositionen inverkar på statsbudgeten och Nödcentralverkets uppgifter för att bistå utrikesministeriet förutsätter även i fortsättningen en anslagsöverföring från moment 24.01.01 till moment 26.30.02. Denna överföring görs i budgeten för 2024 och permanentas i statsrådets följande plan för de offentliga finanserna för 2025—2028.

5.2.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen bedöms inte ha några direkta eller indirekta konsekvenser för miljön, eftersom propositionen inte innehåller några ändringar i själva nödcentralstjänsterna eller nödcentralverksamheten.

5.2.4 Andra konsekvenser för människorna och samhällsliga konsekvenser

5.2.4.1 Konsekvenser för människorna och myndigheternas verksamhet

Propositionen inverkar inte på behovet av eller tillgången på nödcentralstjänster eller på medborgarnas kommunikation med myndigheterna i en nödsituation, eftersom de nödcentralstjänster som tillhandahålls medborgarna inte ändras, slopas eller omorganiseras genom propositionen och det tillkommer inte heller några nya nödcentralstjänster. Av samma orsak inverkar propositionen inte på myndigheternas processer eller deras smidighet i nödcentralverksamheten. Förslaget till bestämmelser inverkar på Nödcentralverkets uppgifter så till vida att andra myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten i fortsättningen är personuppgiftsansvariga för sin egen information i nödcentralssystemet. Propositionen inverkar på den inbördes rätten till information för de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten och förfarandena i anslutning därtill. Förslaget till bestämmelser innehåller ändringar i rättigheterna till information och klarlägger verksamheten hos de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten för dataskyddets del.

Skötseln av Nödcentralverkets kärnuppgifter fortsätter som förr enligt lagförslaget, men när det gäller verkets övriga uppgifter klarlägger propositionen tolkningsmotsättningar och prioriteringen av Nödcentralverkets kärnuppgifter. Nödcentralverket tar också i fortsättningen emot nödmeddelanden och den jourhavande har rätt och möjlighet att agera på samma sätt som nu vid bedömningen av meddelanden och förmedlandet av meddelanden och uppdrag till behörig myndighet. Genom propositionen klarläggs emellertid dataskyddsbestämmelserna, vilket för sin del klarlägger och därmed också underlättar de jourhavandes uppgifter. Propositionen gör det även i fortsättningen möjligt att utveckla Nödcentralverkets egen interna verksamhet, men säkerställer samtidigt att verksamheten överensstämmer med grundlagen, när bistånd i uppgifter som genom lag föreskrivits för en annan myndighet kan ges endast inom de gränser som föreskrivs i lag och förordning.

Lagförslaget påverkar allokeringen av resurser till Nödcentralsverkets samt utrikesministeriets och Olycksutredningscentralens myndighetsverksamhet samt myndigheternas samarbete. De föreslagna biträdande uppgifterna enligt lagen om konsulära tjänster och bistående av Olycksutredningscentralen passar ihop med Nödcentralsverkets uppgifter och den senare uppgiften kan skötas med Nödcentralsverkets nuvarande resurser.

De anmälningar som görs till Olycksutredningscentralen med Nödcentralsverkets bistånd ökar Nödcentralsverkets arbete nominellt. Behandlingen av en anmälan som kräver registreringar tar cirka 10–15 minuter av ledningscentralens jourhavandes arbetstid vid Nödcentralsverket. Behandlingen av de anmälningar som kan förmedlas till Olycksutredningscentralen utan registreringar tar mindre tid. Mottagandet av anmälningar orsakar uppskattningsvis cirka två timverken per månad, dvs. 24 timverken per år, för Nödcentralsverket. Volymen är så liten att Nödcentralsverket har kunnat sköta uppgiften vid sidan av sitt övriga arbete och man har inte behövt anställa mer personal. Olycksutredningscentralen har för sin del kunnat avstå från beredskapen för att ta emot anmälningar om olyckor. När Nödcentralsverket bistår vid mottagandet och förmedlingen av uppdrag till Olycksutredningscentralen förbättras mottagandet av anmälningarna. Enligt propositionen tas anmälningarna emot under informationssäkra kontorsförhållanden i Nödcentralsverkets ledningscentral med dygnet runt-jour.

Skötseln av jouruppgifter i anslutning till konsulära tjänster vid Nödcentralsverket ökar inte Nödcentralsverkets arbete jämfört med nuläget, eftersom man redan nu sköter dessa uppgifter, som motsvarar sex årsverken. Propositionen inverkar inte heller på utrikesministeriets verksamhet, eftersom ministeriet redan har slopat beredskapen för jourärenden. Genom propositionen permanentas emellertid nuläget i detta avseende. Genom att koncentrera de biträdande kundtjänstuppgifterna i anslutning till konsulära tjänster till Nödcentralsverket har man kunnat organisera kundtjänstjouren kostnadseffektivt. De föreslagna ändringarna inverkar inte heller på individens ställning, eftersom kundkontakterna behandlas på samma sätt vid Nödcentralsverket som inom utrikesförvaltningen.

Propositionen har konsekvenser för myndigheternas informationshanteringsförfaranden. Den ändring av de personuppgiftsansvariga som hänför sig till dataskyddsförordningen ökar personalens utbildningsbehov. Å andra sidan är dataskyddsförordningen och informationshanteringslagen redan gällande lagstiftning i Finland, och myndigheterna borde känna till de krav som de ställer oberoende av lagförslaget.

När det gäller rätten till information har propositionen ingen inverkan på myndigheternas verksamhet. De myndigheter som behöver nödsamtalsupptagningar och andra nödmeddelanden i sin verksamhet har redan med stöd av den gällande speciallagstiftningen rätt att få meddelandena trots sekretessbestämmelserna.

5.2.4.2 Velfärdsområdena och Helsingfors stad

Från den 1 januari 2023 svarar velfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för ordnande av social- och hälsovården inom sitt område och Helsingfors stad för ordnande av räddningsväsendet inom sitt område. Propositionen medför inga nya uppgifter för velfärdsområdena, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen. De personuppgiftsansvariga för personuppgifter som uppkommer i nödcentralsverksamheten preciseras så att de börjar motsvara vad som bestäms om personuppgiftsansvariga i dataskyddsförordningen och lagen om ordnande av social- och hälsovården. Enligt propositionen svarar velfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för den personuppgiftsansvariges förpliktelser också när det gäller de ovannämnda verksamhetsområdenas information i nödcentralsverksamheten.

Redan nu förutsätts av Helsingfors stad och HUS och i fortsättningen av välfärdsområdena juridiska kunskaper om förpliktelser i anslutning till dataskydd, till exempel behandling av personuppgifter, personuppgiftsansvariga och dataskydd.

5.2.4.3 Bedömning av ändringarna av informationshanteringen

Propositionen har direkta konsekvenser för informationshanteringen. Konsekvensbedömningen ingår också delvis i motiveringen till denna regeringsproposition.

Informationshanteringslagen innehåller bestämmelser om uppgifter och ansvar mellan informationshanteringsenheten och myndigheterna. Genom propositionen förenhetligas nödcentralslagen så att den börjar motsvara informationshanteringslagen och onödiga överlappande bestämmelser stryks. Eftersom informationshanteringslagen, som kommer att tillämpas som allmän lag, innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att öppna ett tekniskt gränssnitt eller en förbindelse, ska det inte längre föreskrivas separat i nödcentralslagen om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. På motsvarande sätt stryks de separata bestämmelserna om nödcentralsdatasystemets användar- och loggregister, eftersom det föreskrivs om dem i informationshanteringslagen. Till denna del påverkar propositionen behovet att uppdatera Nödcentralsverkets och andra personuppgiftsansvarigas tillvägagångssätt eller anvisningar.

Ordnandet av och ansvaret för informationshanteringen klarläggs i propositionen. Nödcentralsverket ansvarar i egenskap av informationshanteringsenhet för nödcentralsdatasystemet i enlighet med informationshanteringslagen. Nödcentralsverket ska redan i enlighet med den gällande informationshanteringslagen ombesörja att ansvarerna och rollerna i anslutning till informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig övervakning när det gäller iakttagandet av författningarna, föreskrifterna och anvisningarna om informationshantering. Enligt propositionen utökas lagen i anslutning till detta ordnande av och ansvar för informationshanteringen med en hänvisning till informationshanteringslagen och konstateras Nödcentralsverkets ansvar. Detta klarlägger också att Nödcentralsverket har rätt och också skyldighet att till exempel säkerställa att nödcentralssystemet fungerar samt att utreda och lösa störningar i systemet. Det ska inte krävas separat samtycke av andra myndigheter som använder systemet för att säkerställa att informationssystemet fungerar och är informationssäkert. Ändringsförslaget inverkar inte på Nödcentralsverkets tillvägagångssätt eller anvisningar.

I propositionen föreskrivs det om myndigheternas parallella registerföring när det gäller uppgifter som behandlas inom nödcentralsverksamheten och samtidigt görs ändringar i rättigheterna till information mellan de personuppgiftsansvariga. I propositionen har det säkerställts vilken information respektive myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten har rätt att få elektroniskt från de andra via tekniska gränssnitt eller förbindelser. I lagen föreskrivs det emellertid inte längre om rätt att lämna ut information utan om mottagarens rätt att få nödvändig eller behövlig information. I nödcentralslagen behövs separata bestämmelser om rätt till information, eftersom det i princip handlar om sekretessbelagda uppgifter, och det är i regel inte möjligt att få informationen med stöd av offentlighetslagens bestämmelser. Rätten att få information har dock föreskrivits så att den trots sekretessbestämmelserna gäller ett nödvändigt eller behövligt intresse av information som är nödvändig för en myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten, antingen för myndighetens egen lagstadgade verksamhet eller för utveckling, bedömning och övervakning av verksamheten. Dessutom påverkar bestämmelserna om personuppgiftsansvarig Nödcentralsverket, som enligt propositionen inte längre ska vara personuppgiftsansvarig för nödmeddelanden. Nödcentralsverket ska dock fortfarande vara personuppgiftsbiträde i fråga om nödmeddelanden och verket ska ha rätt att med stöd av laglighetskontrollen och arbetsledningsrätten följa till exempel den jourhavandes verksamhet också i samband med mottagandet av nödmeddelanden och förmedlingen av uppdrag. Ändringen medför behov av att

uppdatera tillvägagångssätten och anvisningarna i fråga om information som ges till och utlämnas av de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten och använder nödcentralsdatasystemet.

Propositionen har inga direkta konsekvenser för nödcentralsdatasystemets åtkomsträttigheter. Också i fortsättningen säkerställs åtkomst till nödcentralsdatasystemet endast för de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten och som har rätt att behandla material i informationssystemet och endast i den utsträckning som respektive användares behov förutsätter. Nödcentralsverket ansvarar för informationssystemet och definierar också i fortsättningen åtkomsträttigheterna till informationssystemet i enlighet med användarens typiska arbetsuppgifter. Underhållet av informationssystemet och ansvaret i anslutning därtill ska även i fortsättningen definieras i informationshanteringsmodeller. De myndigheter som använder informationssystemet och som deltar i nödcentralsverksamheten ska även i fortsättningen ansvara för att deras åtkomsträttigheter är ajour.

Ministeriernas och regionförvaltningsverkens rätt till att få uppgifter ska vara bunden till information som är nödvändig för skötseln och övervakningen av dessa myndigheters lagstadgade uppgifter. Preciseringsen av rätten att få uppgifter medför behov av att uppdatera anvisningarna hos Nödcentralsverket.

Lagändringarna inverkar på materialet i nödcentralsdatasystemet samt på offentligheten och sekretessen för handlingar. Eftersom de personuppgiftsansvariga definieras i enlighet med dataskyddsförordningen, och enligt propositionen ska personuppgiftsansvariga förutom Nödcentralsverket och Polisstyrelsen också vara välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen samt Gränsbevakningsväsendet, så informationssystemet måste ändras för att säkerställa dataskyddet och sekretessen för uppgifterna. Dessa ändringsförslag medför direkta ändringsbehov och därmed verkningar för nödcentralsdatasystemet och myndigheternas egna anvisningar.

Till följd av propositionens rättigheter till information samt personuppgiftsansvariga berörs informationssystemet av tekniska ändringsbehov. Reformen när det gäller de personuppgiftsansvariga för nödcentralsdatasystemet påverkar de gemensamma gränssnitten och informationslagren för de myndigheter som använder informationssystemet. Denna sak behandlas mer ingående i de ekonomiska konsekvenserna.

5.2.4.4 Konsekvenser för dataskyddet

Den behandling av personuppgifter som ingår i propositionen omfattas av tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen och dataskyddslagen för brottmål. En konsekvensbedömning i anslutning till dataskyddet ingår också i motiveringen till regeringens proposition.

Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning och binder som sådan alla personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden. Polisen behandlas personuppgifter som hänför sig till nödcentralsverksamheten också inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddslagen för brottmål. I propositionen upprepas inte bestämmelser i dataskyddsförordningen eller dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området, men den innehåller närmare bestämmelser om parallella personuppgiftsansvariga och rättigheter till information. Nationella bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen är tillåten och motiverad med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

Bestämmelser om personuppgiftsansvariga föreslås i enlighet med artikel 4.7 i dataskyddsförordningen och 3 § mom. 1 mom. 6 punkten i dataskyddslagen för brottmål, och konsekvensbedömning ingår till denna del i propositionens beskrivning av nuläget, alternativa handlingsvägar samt specialmotivering. Personuppgifter behöver behandlas i nödcentralsverksamheten för att uppfylla de deltagande myndigheternas lagstadgade förpliktelser. Uppgifterna behandlas för att Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter också i brådskande nödsituationer. Eftersom flera myndigheter använder nödcentralsdatasystemet och svarar för registerföringen, är det för att säkerställa tydlighet och undanröja tolkningsoklarheter motiverat att föreskriva närmare om personuppgiftsansvariga i nödcentralslagen. De olika aktörerna har varit oense om hur bestämmelserna om personuppgiftsansvariga ska tolkas under den gällande lagens tid. Särskilt när man beaktar att även känsliga uppgifter som gäller enskilda medborgare samt mycket personliga uppgifter behandlas i informationssystemet, måste det genom noggrannare nationella bestämmelser säkerställas att alla som använder informationssystemet förstår sitt ansvar för att trygga dataskyddet. I fråga om behandling av personuppgifter inom den offentliga sektorn förutsätts det dessutom nationell lagstiftning om den rättsliga grunden för behandlingen. Samtidigt behöver de personuppgiftsansvarigas rätt att få information av varandra förtydligas. De föreslagna bestämmelserna är förenliga med dataskyddsförordningen, dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och EU:s bestämmelser.

En definition av det lagenliga ändamålet med behandlingen av personuppgifter ingår som en ny bestämmelse i ändringsförslaget. Uppgiftsminimering eftersträvas genom att behålla en uttömmande bestämmelse om de uppgifter som ska behandlas inom nödcentralsverksamheten och som kommer att vara nödvändiga för såväl Nödcentralsverkets uppgifter som nödcentralsverksamheten. Eftersom uppgifterna kan behandlas endast för de ovannämnda ändamålen, föreslås i propositionen dessutom bestämmelser om sekundär användning av uppgifter.

Genom propositionen görs inga andra avvikelser från dataskyddsförordningens förpliktelser än att de registrerade inte ska ha rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter i nödcentralsdatasystemet till den del det är fråga om personuppgifter som behandlas inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde. Inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området är det inte möjligt att avvika från rätten att begränsa behandlingen.

6 Alternativa handlingsvägar

6.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

6.1.1 En personuppgiftsansvarig

Ett alternativ som bedömts har varit att bestämma att Nödcentralsverket ska vara den ende personuppgiftsansvarige. Förslaget baserade sig på den i samband med förstudien framförda åsikten om att personuppgifter behandlas i nödcentralsdatasystemet endast för Nödcentralsverkets behov, dvs. mottagande och bedömning av nödmeddelanden och vid behov förmedling av ärendet till behörig myndighet. På denna grund har man ansett att det förefaller uppenbart att definiera Nödcentralsverket som personuppgiftsansvarig och Polisstyrelsen roll vid behandlingen av personuppgifter förefaller inte motsvara definitionen av den personuppgiftsansvariges uppgift.

Ändamålet med användningen av personuppgifter inom nödcentralsverksamheten är i själva verket mer omfattande än att säkerställa endast Nödcentralsverkets verksamhet. Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är inte heller de facto beroende av informationssystemet, ef-

tersom samma uppgifter också behandlas till exempel i räddningsväsendets egna informationssystem och i myndigheternas fältledningssystem. Personuppgifter förs in i nödcentralsdatasystemet, dvs. i själva verket behandlas de för skötseln av lagstadgade uppgifter för alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Polisen, räddningsväsendet samt social- och hälsovården och Gränsbevakningsväsendet bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter inom nödcentralsverksamheten, dvs. vilken information behövs för att ett nödmeddelande eller uppdrag ska kunna anses höra till den aktuella myndighetens lagstadgade uppgifter, till vilken enhet uppdraget förmedlas och med vilken skyndsamhetsklass, för att medborgaren effektivt och snabbt ska få korrekt hjälp. Exempelvis polisens uppdragsinformation innehåller förutom den mottagna anmälan också information som polisen behandlar genom polisuppdrag som ligger till grund för nödmeddelanden.

Alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver information som behandlas i nödcentralsverksamheten även för till exempel underhåll och uppföljning av lägesbilden i anslutning till myndighetens uppdrag, rapportering och statistik, övervakning, beredskap och uppföljning och utveckling av den egna verksamheten. Räddningsväsendet, polisen samt social- och hälsovården lagrar också i nödcentralsdatasystemet med stöd av 17 § i nödcentralslagen i stor utsträckning information om bland annat det egna verksamhetsområdets materiel, kontaktuppgifter, personal, arbetsskiften och specialkompetens. Denna helhet behandlas i avsnitt 2.3. Bedömning av nuläget, Personuppgiftsansvariga. Nödcentralen lagrar information andra myndigheters uppdrag i nödcentralsdatasystemet i enlighet med deras anvisningar.

Den gällande nödcentralslagen innehåller bestämmelser om Polisstyrelsens roll som personuppgiftsansvarig, men rollen som personuppgiftsansvarig bestäms också utifrån de uppgifter som de facto hör till Polisstyrelsen. Med den personuppgiftsansvariges faktiska uppgifter avses att i nödcentralsdatasystemet registreras polisens uppdragsinformation, som bara polisen har rätt att behandla, och beträffande vilken ändamålet med användningen bestäms av Polisstyrelsen, som sköter den personuppgiftsansvariges uppgifter enligt dataskyddslagen för brottmål. När det gäller polisuppdrag upphör behandlingen av ärendet i regel inte heller med att Nödcentralen tar emot och förmedlar uppdrag, utan uppdraget kan leda till exempelvis att förundersökning inleds. För polisens är det viktigt att kunna använda informationen också i fortsättningen och till exempel utnyttja den som bevis.

Om Nödcentralsverket skulle vara den ende personuppgiftsansvarige, skulle behandlingen av särskilt information om polisens uppdrag behövas minimeras inom nödcentralsverksamheten för att polisens verksamhet och användningen av information om polisens uppdrag i enlighet med polisens personuppgiftslag skulle kunna tryggas för att inrikta förundersökningen, kriminalunderrättelsen och den operativa verksamheten. I Nödcentralsverkets registerföring skulle kvarstå bara information om nödsamtalet, till exempel vilken patrull som larmades och när. Informationen borde i praktiken raderas ur registret genast när Nödcentralsverkets grund för att behandla personuppgifter upphör. När det gäller polisens uppdragsinformation borde all annan tilläggsinformation då lagras i något annat personregister hos polisen, vilket skulle orsaka betydande tilläggskostnader och resursbehov för polisens jouruppdrag. Dessutom borde det föreskrivas om omfattande rätt för polisen till nödsamtalsupptagningar. Å andra sidan kan upptagningarna vara förenade med mångahanda intressen som har kopplingar till sekretessen för informationen och som bara polisen kan bedöma (vittnespåverkan, hämnd på anmälaren osv.).

Förvaltningsutskottet har i samband med reformen av polisens personuppgiftslag konstaterat att polisens personuppgiftslag ska tillämpas kompletterande på behandlingen av personuppgifter för utförandet av polisens uppgifter till den del som speciallagstiftningen inte innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i polisens personuppgiftslag (FvUB 39/2018 rd, s. 9). Uppgifter som ska behandlas i nödcentralsverksamheten behandlas således i enlighet med inte

bara lagen om nödcentralsverksamhet utan också lagstiftningen om polisens behandling av personuppgifter, vilket motiverar att polisen ska vara personuppgiftsansvarig.

Förutom polisen bestämmer också räddningsväsendet samt social- och hälsovården och Gränsbevakningsväsendet ändamålet med behandlingen av personuppgifter i nödcentralsdatasystemet, dvs. vilken information behövs för att en anmälan eller ett uppdrag ska kunna anses höra till den aktuella myndighetens uppgifter, till vilken enhet uppdraget förmedlas och med vilken skyndsamhetsklass, för att medborgaren effektiv och snabbt ska få korrekt hjälp. Denna helhet behandlas i avsnitt 2.3. Bedömning av nuläget, Personuppgiftsansvariga.

Att Nödcentralsverket ensam skulle vara personuppgiftsansvarig överensstämmer inte med bestämmelserna om fastställande av personuppgiftsansvarig i EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området. Nödcentralsverket bestämmer inte vilken information de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter i anslutning till nödcentralsverksamheten. Exempelvis när Nödcentralsverket producerar stödtjänster söker det efter den information som myndigheten i fråga behöver, till exempel säkerhetsinformation som hänför sig till arbetarskyddet, registerförfrågningar och utredning av kontaktuppgifter på myndighetens begäran.

Två personuppgiftsansvariga

Utgångspunkten för förstudien om en reform av nödcentralslagen och när reformarbetet inleddes var att Nödcentralsverket och Polisstyrelsen borde kvarstå som personuppgiftsansvariga.

Enligt artikel 4.7 i dataskyddsförordningen samt 3 § 1 mom. 6 punkten i dataskyddslagen för brottmål bestämmer den personuppgiftsansvarige ensam eller tillsammans med andra ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Också när den personuppgiftsansvarige och ändamålen och medlen för behandlingen preciseras i lag, bör utgångspunkten vara att till personuppgiftsansvarig kan utses endast en sådan aktör som faktiskt utövar den personuppgiftsansvariges bestämmanderätt och som kan fullgöra den personuppgiftsansvariges skyldigheter.

Inom nödcentralsverksamheten är ändamålet med behandlingen av personuppgifter de facto mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag i enlighet med räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets anvisningar till berörda myndighet eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter. Ett ytterligare ändamål med behandlingen av personuppgifter är skötsel av lagstadgade uppgifter för en myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten i samarbete med Nödcentralsverket och skötsel av Nödcentralsverkets andra uppgifter.

Alla verksamhetsområden bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter för de egna uppgifternas del, varvid det förfaller som om alla verksamhetsområden redan nu skulle vara personuppgiftsansvariga för den egna informationens del med stöd av dataskyddsförordningen och dataskyddslagen för brottmål. Det är inte möjligt att föreskriva nationellt på ett sätt som avviker från den faktiska situationen. Sålunda motsvarar det inte den faktiska situationen att Nödcentralsverket och Polisstyrelsen skulle vara gemensamt personuppgiftsansvariga, och det är således inte möjligt.

Under beredningen har man också bedömt möjligheten att Nödcentralsverket och Polisstyrelsen skulle vara separat, dvs. parallellt personuppgiftsansvariga. Detta skulle förutsätta att det i lagen tas in bestämmelser om för vilka ändamål respektive personuppgiftsansvarig får behandla personuppgifter inom nödcentralsverksamheten. Ändamålet med behandlingen av personuppgifter

vid Nödcentralverket är i praktiken mottagande av nödmeddelanden och andra anmälningar som kräver brådskande hjälp samt ändamålsenlig skötsel av Nödcentralverkets nödcentraltjänster och stödtjänster. För Polisstyrelsens del är ändamålet med behandlingen av personuppgifter mottagande av nödmeddelanden som förutsätter polisåtgärder samt utförande av polisens lagstadgade uppgifter. Vardera personuppgiftsansvarig skulle för den egna registerföringens del svara för den faktiska bestämmanderätten och de förpliktelser som följer av dataskyddslagstiftningen samt för lagenlig behandling av personuppgifter i den egna verksamheten. Nödcentralverket skulle svara för det tekniska genomförandet av nödcentralssystemet och i lagen skulle Nödcentralverkets ansvar för informationssystemet och dess informationssäkerhet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) preciseras.

Också räddningsväsendet, social- och hälsovården samt Gränsbevakningsväsendet bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter, dvs. vilken information behövs för att en anmälan eller ett uppdrag ska kunna anses höra till den aktuella myndighetens uppgifter, till vilken enhet uppdraget förmedlas och med vilken skyndsamhetsklass, för att medborgaren effektivt och snabbt ska få korrekt hjälp. I detta syfte ger de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten enligt 14 § 2 mom. i nödcentralslagen Nödcentralverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Med stöd av dataskyddsförordningen förefaller det som att alla myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten skulle vara personuppgiftsansvariga för den egna informationens del. Av denna orsak är modellen med två separata personuppgiftsansvariga inte möjlig, eftersom den inte motsvarar den faktiska situationen.

Även om nödcentralslagen inte skulle ändras, är dataskyddsförordningen till följd av lagstiftningshierarkin den lagstiftning som ska tillämpas i första hand, om den nationella lagstiftningen står i strid med förordningen.

Alternativ till flera personuppgiftsansvariga

Som ett alternativ till den valda modellen med flera personuppgiftsansvariga har man bedömt om det är möjligt att sköta de behov som förekommer i nödcentralverksamheten genom bestämmelserna om utlämnande och erhållande av information. En motsvarande regleringsmodell har införts i bland annat lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet (687/2009), där myndigheternas samarbete har genomförts utan att det föreskrivs om någon gemensamt personuppgiftsansvarig.

Nödcentralverket är en länk mellan den som lämnar ett nödmeddelande och den behöriga myndigheten. I detta alternativ skulle ändamålet med behandlingen av personuppgifter Nödcentralverkets bedömning när nödmeddelandet tas emot samt förmedling av uppdraget till behörig myndighet. Nödcentralverket skulle vara ensamt personuppgiftsansvarig för nödmeddelanden och skulle således också svara på begäranden om information om nödmeddelandepptagningar. Uppgifter om nödmeddelanden och nödcentralverksamheten skulle lämnas ut till verksamhetsområdena med stöd av rätten till information, som det skulle föreskrivas om i verksamhetsområdenas egna substanslagar, till exempel i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Efter att informationen utlämnats skulle verksamhetsområdet vara personuppgiftsansvarig för den utlämnade informationen i enlighet med dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen för brottmål. Nödmeddelandepptagningen skulle stanna kvar i Nödcentralverkets registerföring.

Innan Europeiska dataskyddsstyrelsen inrättades tog WP29-arbetsgruppen, som fungerade som samarbetsorgan för EU:s dataskyddsmyndigheter, i sitt utlåtande 1/2010 ställning till definitionerna av personuppgiftsansvarig, personuppgiftsbiträde och gemensamt personuppgiftsansvarig. Som faktorer som definierar personuppgiftsansvariga nämnde arbetsgruppen bland annat varför personuppgifter behandlas, för vems ändamål personuppgifter behandlas, vem som har inlett behandlingen av personuppgifter, är det möjligt att sköta uppgifterna utan att behandla personuppgifter samt vem som har prövnings- och beslutanderätt i ärendet.

De behöriga myndigheterna ger de i 14 § 2 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet avsedda till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer till Nödcentralverket för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag via nödcentralsdatasystemet. I informationssystemet är anvisningarna skrivna i form av riskanalyser, som de jourhavande ska iakttä. Nödcentralverket definierar de facto inte självständigt ändamålet med behandlingen av personuppgifter när det tar emot ett nödmeddelande och förmedlar det till behörig myndighet. I själva verket behandlas personuppgifter för utförandet av de behöriga myndigheternas lagstadgade uppgifter, och det är verksamhetsområdet som beslutar till exempel hur brådskande det uppdrag är som baserar sig på meddelandet och hur uppdraget genomförs. Skötseln av uppdraget förutsätter inte att nödmeddelandet eller personuppgifter behandlas, eftersom myndigheterna är skyldiga att sköta sina lagstadgade uppgifter utan Nödcentralverkets åtgärder. Nödcentralverkets nödcentralstjänster gör det möjligt att få snabb hjälp och att myndigheternas resurser används på bästa sätt i nödsituationer med hjälp av den information som fås ur nödmeddelandet och som definieras i myndigheternas anvisningar.

Om man emellertid tolkar saken så att Nödcentralverket de facto ensamt skulle bestämma ändamålen med och metoderna för behandlingen av personuppgifter när det gäller nödmeddelanden och skulle fungera som personuppgiftsansvarig för nödmeddelanden, skulle det innebära en förändring jämfört med nuläget och de nuvarande bestämmelserna. Enligt den gällande lagen är Polisstyrelsen personuppgiftsansvarig för polisens information. Om man skulle försöka säkerställa att informationen används särskilt i polisens uppgifter enbart genom bestämmelserna om utlämnandet av uppgifter, skulle situationen bli problematisk både funktionellt och med avseende på den personuppgiftsansvariges ansvar enligt dataskyddslagstiftningen. I en nödmeddelandeupptagning kan lagras även polisens uppdragsinformation, som endast polisen har rätt att behandla och beträffande vilken Polisstyrelsen bestämmer ändamålen med behandlingen och sköter den personuppgiftsansvariges uppgifter enligt dataskyddslagen för brottmål. I en nödmeddelandeupptagning kan lagras till exempel information om uppdrag eller åtgärder i anslutning till nödmeddelandet eller information om personer som deltar i uppdraget eller annan behövliga informationen om enskilda uppdrag. Bestämmelser om denna information finns i 17 § 1 mom. 6 punkten i den gällande lagen om nödcentralsverksamhet. Polisens uppdragsinformation innehåller sådana uppgifter som polisen är behörig att inhämta. Av denna orsak är det motiverat att Polisstyrelsen också i fortsättningen är personuppgiftsansvarig för nödmeddelanden som hör till polisens uppgifter. Detta framhävs också av att nödmeddelanden som hör till polisens uppgifter för närvarande anses höra till Polisstyrelsens registerföring redan innan de har förmedlats till polisen.

Före den föregående nödcentralsreformen behandlade polisväsendet sina egna nödmeddelanden och all tilläggsinformation i anslutning till dem i sina egna system. I samband med reformen fick Nödcentralen i uppgift att ta emot nödmeddelanden och förmedla uppdrag. Man beslöt att polisens informationsbehandling i anslutning till larmuppdrag skulle fortsätta i nödcentralsdatasystemet, varför det föreskrevs att polisen ska sköta registerföringen i fråga om denna information. Om Nödcentralverket skulle anges om personuppgiftsansvarig för nödmeddelanden, skulle detta kunna förutsätts betydande ändringar i de nuvarande verksamhetsmodellerna och på grund av det konstaterade skulle man bli tvungen att överföra polispersonal till jouruppgifter

för att behandla och göra registreringar samt datainsamling för utförande och ledning av polisens uppgifter. Uppskattningen är att personarbetet skulle öka avsevärt.

En viktig roll för den personuppgiftsansvarige är att sörja för de uppgifter som åläggs den personuppgiftsansvarige i kapitel III och IV i dataskyddsförordningen samt för de uppgifter som anges i 3 och 4 kap. i dataskyddslagen för brottmål. För närvarande beslutar Polisstyrelsen om begäranden om utlämnande av information som gäller polisens uppdrag. Nödcentralverket överför automatiskt alla begäranden som gäller polisens uppdrag till Polisstyrelsen eller enligt Polisstyrelsens anvisningar till en enskild polisinrättning. Om Nödcentralverket skulle vara den ende personuppgiftsansvarige för nödmeddelanden och nödmeddelandeupptagningar, skulle det i fortsättningen avgöra utlämnandet av nödmeddelanden som gäller polisväsendets samt Gränsbevakningsväsendets, social- och hälsovårdsväsendets samt räddningsväsendets uppdrag till exempelvis tredje parter. Särskilt polisväsendet och hälsovårdsväsendet har ansett det viktigt att behålla denna beslutanderätt själva för att trygga arbetsuppgifterna. Också de anvisningar (riskanalyser) som finns i informationssystemet hör till verksamhetsområdena, som beslutar om eventuellt utlämnande av dem. På ovannämnda grunder motsätter sig Polisstyrelsen en förändring av nuläget när det gäller ansvaret för personuppgifter.

Med tanke på den registrerades rättsskydd är det motiverat att varje behörig myndighet bedömer utlämnandet av information om nödmeddelanden och nödmeddelandeupptagningar själv. Begäranden om information och upptagningar i anslutning till de behöriga myndigheternas baseras alltid på prövning i varje enskilt fall, eftersom en nödmeddelandeupptagning inte i sig är sekretessbelagd, men den kan innehålla information som är sekretessbelagd med stöd av offentlighetslagen. Även om informationen inte är sekretessbelagd med stöd av offentlighetslagen, är den i regel förenad med mångahanda intressen med anknytning till sekretess som bara verksamhetsområdet självt kan bedöma. När man bedömer sekretess eller utlämnande av information är det nödvändigt att beakta att betydande enskilda eller allmänna intressen (till exempel vittnespåverkan, hämnd på anmälaren, barns bästa osv.) inte äventyras eller att information inte hemlighålls utan lagenlig grund till exempel när det gäller information som anmälaren eller någon annan delaktig lämnat ut. När det gäller polisens uppdrag upphör behandlingen av nödmeddelandet och ärendet i regel inte med att Nödcentralverket tar emot och förmedlar uppdraget, utan det kan leda till att exempelvis en förundersökning inleds. Ett nödmeddelande kan också leda till exempelvis bedömning av behovet av barnskydd inom socialväsendet.

I 11 § i offentlighetslagen föreskrivs det om partsoffentlighet. Ofta är det inte möjligt för andra än de behöriga myndigheterna att bedöma en parts rätt till information. Exempelvis när det gäller en barnskyddsanmälan kan en part ha rätt att få information om nödmeddelandet, vem som gjort anmälan och innehållet i anmälan. Detta är dock förenat med krävande prövning av det enskilda fallet, där en socialarbetare bedömer om parten har rätt till exempelvis barnskyddsanmälan, eller strider utlämnandet av informationen mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller det berörda barnets intresse eller något annat synnerligen viktigt enskilt intresse. Informationen kan vara sådan att den inte kan lämnas medan behandlingen av ärendet pågår, men efter att beslutet fattats finns det inte nödvändigtvis längre några förutsättningar för sekretess. Att bedöma barnets bästa är synnerligen utmanande och vid prövningen används bestämmelser i barnskyddslagen och FN:s konvention om barnets rättigheter samt prövning av barnets övergripande situation i det enskilda fallet. Det räcker inte med att bedöma enbart innehållet i nödmeddelandet för att bedöma om det är förenligt med barnets bästa att informationen hemlighålls. Situationen är den motsvarande när det gäller en handling som presenterats eller uppräts i samband med en förundersökning och polisundersökning, och som kan vara en nödmeddelandeupptagning, innan undersökningen avslutas, om det skulle skada utredningen av saken om informationen lämnas ut. Det bör också påpekas att antalet uppdrag i nödcentraldatasystemet som hör till polisens uppgiftsfält uppgår till 1,1 miljoner varje år.

I detta alternativ skulle det behöva föreskrivas om omfattande rätt till information i fråga om nödsamtalsupptagningar särskilt för polisen, men också för andra verksamhetsområden. I lagen borde det dessutom föreskrivas om kontrollskyldigheter, utifrån vilka nödcentralsverket skulle kunna besluta om utlämnandet av information om nödmeddelanden så att betydande enskilda eller allmänna intressen äventyras till exempel när det gäller information anmälaren eller en annan delaktig lämnat. I praktiken skulle detta förutsätta bestämmelser om att nödcentralsverket inte får lämna ut information utan verksamhetsområdets tillstånd eller bedömning.

Polisstyrelsen och även andra verksamhetsområdens roll som personuppgiftsansvarig framhävs också när man bedömer behovet av nödmeddelandens om lagrats i nödcentralsdatasystemet och avförande av informationen. Enligt 17 § 3 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet ska information avföras ur personregistret när den inte längre är behövs med tanke på ändamålet med registret, dock senast fem år efter det att meddelandet togs emot. Om Nödcentralsverket skulle vara ensam personuppgiftsansvarig för nödmeddelanden och upptagningar, skulle det bli aktuellt att avföra upptagningar senast i det skedet när Nödcentralsverkets grund för att behandla personuppgifter upphör. I praktiken skulle alltså informationen och upptagningarna avföras mycket snabbt, eftersom Nödcentralsverkets uppgift är att producera nödcentralstjänster och stödfunktioner för andra myndigheter och avförandet av informationen ur registret skulle följa detta användningsändamål.

Inrikesministeriets polisavdelnings och Polisstyrelsens ståndpunkt vid beredningen har varit att Polisstyrelsen bör även i fortsättningen vara personuppgiftsansvarig för polisväsendets information inklusive nödmeddelanden, på samma sätt som i nuläget. Enligt Polisstyrelsen är ordningen enligt den nuvarande lagstiftningen lyckad och fungerande till denna del. Av denna orsak och till följd av de ovannämnda utmaningarna har man inte stannat för detta alternativ i propositionen.

6.1.2 Personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information

Som personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information har förutom Nödcentralsverket bedömts Räddningsinstitutet, de 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad och inrikesministeriet. Ovan beskrivs varför Nödcentralsverket inte kan vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information.

Räddningsinstitutet är en inrättning som lyder under inrikesministeriet och som det föreskrivs om i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006). Räddningsinstitutets huvudsakliga uppgift är att ordna utbildning inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten samt för sin del svara för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet. Institutet ska dessutom sköta uppgifter i anknytning till internationell räddningsverksamhet. Räddningsinstitutet leder och styr inte operativ räddningsverksamhet och räddningsverken lyder inte under Räddningsinstitutet. Räddningsinstitutet bestämmer inte ändamålen med behandlingen av information och kan inte vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information.

Inrikesministeriet är en del av statsrådet. Enligt grundlagen och statsrådets förordning om inrikesministeriet har inrikesministeriet tre huvudsakliga uppgifter: 1) bereda lagstiftning som gäller polisen, räddningsväsendet, nödcentralsverksamheten, gränsbevakningen, sjöräddningen och invandring, 2) resultatstyra de ämbetsverk och inrättningar som lyder under inrikesministeriet och 3) behandla internationella och EU-frågor som hör till ministeriets ansvarsområde.

Enligt 23 § i räddningslagen ska inrikesministeriet leda, styra och utöva tillsyn över räddningsväsendet samt tillgången till och nivån på dess tjänster, svara för räddningsväsendets förberedelser och organisering i hela landet, samordna de olika ministeriernas och ansvarsområdenas

verksamhet inom räddningsväsendet och dess utveckling samt sköta även andra uppgifter som i denna lag åläggs inrikesministeriet. Dessutom ska regionförvaltningsverket övervaka räddningsväsendet samt tillgången till och nivån på räddningsväsendets tjänster inom sitt verksamhetsområde. I regeringens proposition med förslag till räddningslag och lag om ändring av 23 § i sjöräddningslagen (RP 257/2010, s. 44) sägs att ”Inrikesministeriet ser även för närvarande till att räddningsväsendets förvaltningsområde fungerar som sig bör genom att meddela bland annat räddningsväsendets myndigheter anvisningar som gäller räddningsväsendets servicenivå, räddningsverksamheten samt förebyggandet av eldsvådor och andra olyckor. Den uttryckliga skyldighet att styra räddningsväsendet och samordningen av dess utveckling som föreslås i räddningslagen framhäver dessa uppgifters betydelse för att säkerställa att förvaltningsområdet fungerar som sig bör.” I princip fungerar räddningsverken ändå inte administrativt under inrikesministeriet. Inrikesministeriet har rätt till information för skötseln av bland annat sina riksomfattande lednings-, styrnings- och tillsynsuppgifter som gäller räddningsväsendet och som nämns i 23 § i räddningslagen. I detta syfte behöver ministeriet information om lägesbilden i realtid i fråga om en pågående olycka. Inrikesministeriet svarar ändå inte för räddningsväsendets nödcentralsverksamhet och bestämmer således inte ändamålet med behandlingen av personuppgifter inom nödcentralsverksamheten för räddningsväsendets del. Inrikesministeriet kan således inte vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information med anknytning till räddningsväsendet.

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter inom räddningsväsendet är mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av uppdrag i enlighet med räddningsväsendets anvisningar till räddningsväsendets myndigheter eller en avtalsbrandkår som sköter dess uppgifter. Enligt 33 § räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningarna ska också beaktas räddningsverkens samarbete enligt 44 § och bistånd enligt 45 §. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket område de är från. Räddningsverken ska sinsemellan och tillsammans med Nödcentralsverket samordna larmanvisningarna nationellt.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021) innehåller en ändring av räddningslagens 33 §. Enligt propositionen ska räddningsverket i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningen ska också beaktas sådant samarbete med stöd av avtal mellan räddningsverken som avses i 8 kap. i lagen om välfärdsområden och skyldigheten enligt 45 § för ett räddningsverk att bistå ett annat räddningsverk. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från. Enligt ändringen av räddningslagens 46 § är statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt. I detta syfte ska de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för statens olika verksamhetsområden och de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för välfärdsområdets, kommunens och samkommuners olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem.

Eftersom välfärdsområdena och Helsingfors stad från ingången av 2023 ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet i sina områden, är de samtidigt personuppgiftsansvariga för den information som behandlas i räddningsväsendets räddningsverksamhet i det egna området. I nödcentralslagen kan ett samarbetsområde inte vara personuppgiftsansvarig för räddningsväsendets information, eftersom lagen om ordnande av räddningsväsendet inte möjliggör detta. De 21 välfärdsområdena och Helsingfors stad som ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet är gemensamt personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets information, eftersom de bestämmer ändamålet med och metoderna för behandlingen av personuppgifter tillsammans för sitt verksamhetsområde.

6.1.3 Personuppgiftsansvarig för social- och hälsovårdens information

I nödcentralsverksamheten är ändamålet med behandlingen av personuppgifter i fråga om social- och hälsovårdens information mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelandet eller uppdraget i enlighet med social- och hälsovårdens anvisningar till socialjouren eller jouren inom hälso- och sjukvården. Från ingången av 2023 svarar välfärdsområdet, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för ordnandet av social- och hälsovården i sitt område. Dessa välfärdsområden, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen är gemensamt personuppgiftsansvariga, eftersom de bestämmer ändamålet med behandlingen av personuppgifter tillsammans för sitt verksamhetsområde.

Välfärdsområdena har möjlighet att avtala om social- och hälsovårdsuppgifter, som sammanförs i större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden, om det är nödvändigt för att säkerställa tillgången till tjänster eller andra åtgärder och tjänsternas eller åtgärdernas kvalitet eller tillgodoseendet av kundernas rättigheter därför att uppgifterna är krävande, aktualiseras sällan eller medför stora kostnader.

De fem samarbetsområdena för social- och hälsovården ska ingå ett samarbetsavtal där man ska avtala om bland annat socialjour och jour inom hälso- och sjukvården.

Om socialjouren och jouren inom hälso- och sjukvården genom välfärdsområdenas beslut skulle koncentreras till vissa välfärdsområden eller samarbetsområden, skulle det vara möjligt att dessa också skulle vara personuppgiftsansvariga. För närvarande är det inte möjligt att i nödcentralslagen föreskriva att samarbetsområdet ska vara personuppgiftsansvarig för social- och hälsovårdens information, eftersom välfärdsområdena i ett samarbetsområde avtalar om samarbete, men inte om överföring av ansvaret för ordnande av social- och hälsovården till samarbetsområdet.

Centralerna för prehospital akutsjukvård är inte juridiska personer, så de kan inte vara personuppgiftsansvariga för hälso- och sjukvårdsinformationen inom nödcentralsverksamheten.

6.1.4 Uppgifter enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser och lagen om konsulära tjänster

En alternativ handlingsväg skulle vara att föreskriva lagstadgad skyldighet för Nödcentralsverket att ta emot och förmedla anmälningar till Olycksutredningscentralen. Mottagande och förmedling av anmälningar till Olycksutredningscentralen hör dock inte till Nödcentralsverkets kärnuppgifter. Till Nödcentralsverkets kärnuppgifter hör bland annat att svara på samtal till det allmänna nödnumret 112 och att producera nödcentralstjänster. Eftersom Nödcentralsverket bör prioritera sina kärnuppgifter, är det ändamålsenligt att Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter inte utökas. Nödcentralsverket bör kunna bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar endast om det inte skadar skötseln av verkets huvudsakliga uppgifter.

På motsvarande sätt skulle en alternativ handlingsväg vara att föreskriva om lagstadgad skyldighet för Nödcentralverket att svara för kundkontakter i anslutning till konsulära tjänster. Denna uppgift hör ändå inte till Nödcentralverkets kärnuppgifter. Vid beredningen har man därför ansett att Nödcentralverket borde kunna bistå utrikesförvaltningen i kundtjänstuppgifter endast i det fallet att det inte skadar skötseln av verkets huvudsakliga uppgifter.

6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Från och med december 2008 har man var som helst inom Europeiska unionen fått kontakt med alarmeringstjänsten genom att ringa numret 112. Parallellt med det alleuropeiska nödnumret används också nationella nummer. Nödcentralarrangemangen på organisationsnivå varierar.

I Europeiska unionen svarar i regel hälso-, räddnings- eller polismyndigheten på det allmänna nödnumret 112. Av medlemsländerna är det bara Finland, Estland, Island och Litauen som har en självständig nödcentralmyndighet. Av länderna utanför Europeiska unionen har Georgien genomfört en modell med en separat nödcentralmyndighet. I dessa länder är nödcentralverken självständiga statliga myndigheter, som efter att ha tagit emot nödsamtalet och gjort en riskbedömning larmar behövliga myndigheter.

I de länder där det inte finns en separat nödcentralmyndighet är de som tar emot samtalen myndigheter med sina befogenheter. I Storbritannien och Irland svarar en teleoperatör eller ett kommersiellt företag på nödsamtalet varefter det överförs till myndighetens egen nödcentral för alarmering.

I Sverige sköts nödcentralverksamheten av statens och kommunernas gemensamt ägda aktiebolag SOS Alarm, som tar emot nödsamtal till numret 112 i hela landet. Verksamheten bildar ett nätverk, dvs. samtalet kan tas emot av vilken som helst av de 15 nödcentralerna. Centralerna är indelade i tre produktionsområden och för den riksomfattande styrningen och ledningen av områdena svarar lägescentralen som finns i Stockholm. Via det allmänna nödnumret 112 fås brådskande hjälp i räddningsväsendets och hälsovårdens uppdrag, men i fråga om polisuppdrag styrs samtalet till polisens egen larmcentral för riskbedömning och alarmering. SOS Alarm tar också emot larm i form av textmeddelanden från hörselskadade och andra specialgrupper som har förhandsregistrerat sig i tjänsten. För närvarande finns det totalt 40 olika nöd- eller larmcentraler i Sverige som deltar i behandlingen av nödmeddelanden på olika sätt.

SOS Alarm producerar också icke brådskande tjänster för olika myndigheter och sammanslutningar, beträffande vilka bolaget kan komma överens med berörda organisationer. I dess lokaler jourar bland annat barnmorskor, läkare, präster, olika yrkesutbildade personer inom hälso- vården, veterinärer m.fl. De berörda organisationerna står för alla kostnader. Sedan 2013 sköter SOS Alarm också den allmänna krisrådgivningen. Genom att ringa till numret 11313 har medborgarna möjlighet att få information om allvarliga trafik- och andra olyckor och rådgivning om naturkatastrofer och andra stora samhällskriser. Nödcentralen delar emellertid bara information som kommit från och bekräftats av myndigheterna, såsom kommunerna, länsstyrelserna, statliga riksomfattande eller motsvarande myndigheter. SOS Alarm sköter också jouten i fråga om EU:s tipstelefontjänst 116 000 som gäller försvunna barn, på samma sätt som Nödcentralverket i Finland.

I Norge har polisen, räddningsväsendet och sjuktransporten egna nödnummer. Det allmänna nödnumret 112 används av polisen och nödsamtal avsedda för andra myndigheter som kommer till numret överförs till behörig myndighet. Eftersom varje myndighet och område svarar för nödcentralverksamheten själv, finns det ett stort antal centraler och olika tekniska lösningar. I

vissa områden har man börjat planera gemensamma nödcentraler så att de ansvariga myndigheterna ska arbeta i samma lokaler. Det finns ändå inga riksomfattande lösningar. I Norge finns det olika 65 olika nöd- och larmcentraler som deltar i behandlingen av nödmeddelanden.

I Danmark tar polisen emot samtal till det allmänna nödnumret 112 och överför de samtal som hör till andra myndigheter till dem. Varje myndighet har en egen nödcentral, från vilken larmen utgår. I Köpenhamn och dess omgivning har hälsovården det egna nödnumret 1813.

I Island arbetar räddningsväsendet, polisen och nödcentralen tillsammans.

Estlands nödcentralssystem liknar Nödcentralsverket i Finland. Nödcentralsverket i Estland (Häirekeskus) är en självständig myndighet som lyder under inrikesministeriet, som i fyra olika nödcentraler som bildar ett nätverk tar emot nödsamtal till numret 112, gör riskbedömningar och larmar behörig myndighet. Nödcentralsverket betjänar brand- och räddningsväsendet, brådskande sjuktransporter samt hela polisväsendet och sjöräddningen. Polisens verksamhet är dock separerad under en egen ledning, trots att dessa funktioner fysiskt finns i samma lokal som Häirekeskus. Jämfört med Finland har nödcentralsverket i Estland också andra uppgifter, såsom ett servicenummer för staden Tallinns område samt rådgivning i miljöfrågor. Nödcentralsverket har också ordnat ett servicenummer för kontakter från utlandet i situationer där nödläget finns i Estland. Utbildningssystemet för nödcentralsjourhavande liknar mycket det finländska.

Det finns ingen officiell information nödcentralernas informationsbehandling och dataskydd eller personuppgiftsansvariga för personuppgifter i de olika länderna. Av denna orsak är det inte möjligt att göra en jämförelse.

7 Remissvar

Det kom sammanlagt 34 utlåtanden. De som yttrade sig var kommunikationsministeriet, utrikesministeriet, finansministeriet, inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning, inrikesministeriets polisavdelning, försvarsministeriet, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Nödcentralsverket, dataombudsmannens byrå, Räddningsinstitutet, Polistyrelsen, Tullen, Olycksutredningscentralen, Säkerhets- och kemikalieverket, regionförvaltningsverket, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Vanda och Kervo välfärdsområde, Egentliga Finlands välfärdsområde, Birkalands välfärdsområde, Norra Karelen välfärdsområde och Norra Karelen räddningsverk-affärsverk, Österbottens välfärdsområde och Österbottens räddningsverk, Södra Österbottens räddningsverk, Egentliga Finlands räddningsverk, Räddningsverket i Satakunta, Mellersta Nylands räddningsverk, Räddningsverken i Helsingfors och Nyland, Mellersta Finlands räddningsverk, Birkalands räddningsverk, Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf och Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt.

Det ansågs vara synnerligen bra att lagen om nödcentralsverksamhet uppdateras så att den börjar motsvara dataskyddsförordningen. Enligt dataombudsmannens byrås utlåtande hör den verksamhet som berörs av bestämmelserna till dataskyddsförordningens tillämpningsområde. Enligt dataombudsmannens byrås utlåtande kan man utifrån förslaget anta att behandlingen av personuppgifter i nödcentralsdatasystemet inte kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt utan bestämmelser inom det nationella handlingsutrymmet som preciserar dataskyddsförordningen på det sätt som avses i artikel 6.2 och 6.3 i förordningen. Enligt justitieministeriet (JM) borde de punkter i dataskyddsförordningen som det nationella handlingsutrymmet baserar sig på preciseras i propositionen. Propositionen borde kompletteras så att det i fråga om varje bestämmelse redogörs för utnyttjandet av handlingsutrymmet och på vilket sätt regleringen är förenlig med allmänintresset, proportionerlig och nödvändig. Utkastet till proposition borde också kompletteras

så att det i fråga om varje personuppgiftsansvarig redogörs för på vilket led i artikel 9.2 i dataskyddsförordningen rätten att behandla särskilda kategorier av personuppgifter baserar sig och vid behov föreslås sådana skyddsåtgärder som dataskyddsförordningen förutsätter. Specialmotiveringen i propositionen har kompletterats i enlighet med JM:s utlåtande

Enligt JM och finansministeriet (FM) borde lagstiftningsordningen och förhållandet till grundlagen preciseras i motiveringen. Motiveringen, lagstiftningsordningen och förhållandet till grundlagen har precisats i detta avseende. I lagstiftningsordningen har dessutom precisats propositionens förhållande till 2 och 10 § i grundlagen på grund av dataombudsmannens byrås och JM:s utlåtanden.

Inrikesministeriets polisavdelning lyfte i sitt utlåtande fram tillämpningen av den allmänna dataskyddslagstiftningen i nödcentralsverksamheten. Polisen behandlas personuppgifter med anknytning till nödcentralsverksamhet även inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen för brottmål och detta borde beaktas i motiveringen. Nationella bestämmelser om personuppgiftsansvarig är möjliga även inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen för brottmål. Motiveringen till propositionen har kompletterats i detta avseende.

Nödcentralsverkets nämner i sitt utlåtande att enligt strategin för nödcentralsverksamheten bör den lagstiftning som styr nödcentralsverksamheten revideras med beaktande av de fastställda strategiska riktlinjerna och så att det blir möjligt att genomföra riktlinjerna. Lagutkastet uppfyller i huvudsak dessa krav, men i utlåtandet nämns inte vad annat som konkret borde beaktas i propositionen. Nödcentralsverkets strategi innehåller enligt utlåtandet i första hand sådana mål för verksamheten som inte förutsätter att lagen ändras. Till denna del har det inte varit möjligt att precisera propositionen. Enligt lagutkastet blir Nödcentralsverket övriga uppgifter en del av den rättsliga regleringen och förfarandet för godkännande av eventuella framtida uppgifter linjeras upp. Enligt Nödcentralsverket tillför detta klarhet och långsiktighet i situationen.

Enligt polisväsendets åsikt är utkastet till regeringsproposition välformulerat. Polisstyrelsen föreslår i sina kommentarer sådana preciseringar i både motiveringstexten och paragraferna som kan vara av betydelse för det samarbete som bedrivs med stöd av nödcentralslagen eller för verksamheten inom polisens verksamhetsområde. Propositionen har kompletterats utifrån Polisstyrelsens kommentarer.

Räddningsverket finner det viktigt att man i utkastet till regeringens proposition har fäst särskild uppmärksamhet på de nödcentraljourhavandes utbildning, betydelsen av nödmeddelanden och nödmeddelandeupptagningar när utbildningen ges samt å andra sidan vid dataskyddsfrågor när information lämnas ut. Räddningsinstitutets anmärkningar som gäller utbildningskraven har inte tagits med i propositionen, eftersom vid inrikesministeriet pågår ett separat reformprojekt som gäller räddningsväsendets och nödcentralsverksamhetens utbildning. Eventuella ändringar i lagstiftningen kommer att bedömas efter det projektet.

Förslaget till bestämmelse om tillämpningsområde (1 §) ansågs motiverat i utlåtandena, eftersom lagen om nödcentralsverksamhet också fungerar som en speciallag om skyddet av personuppgifter som reglerar behandlingen av personuppgifter. JM och FM fäste dock uppmärksamhet vid den sista satsen i paragrafens 1 mom., enligt vilken behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten kopplas till ett personregister. På grund av remissvaren har den sista satsen i 1 mom. ”*när personuppgifterna bildar ett personregister*” strukits i paragrafen. Till följd av laggranskningens anmärkningar ändrades paragrafen till formen lagen innehåller bestämmelser om och motiveringen har precisats i fråga om tillämpningsområdet.

Den tillfogade paragrafen med definitioner (2 §) understöddes överlag och definitionerna ansågs i huvudsak vara lyckade. Enligt dataombudsmannens byrå är bland annat den ändrade definitionen av nödcentralsdatasystemet välkommen med avseende på skyddet av personuppgifter och den praktiska verksamheten, eftersom definitionen av nödcentralsdatasystemet klarlägger skillnaden mellan själva systemet och det personregister som personuppgifterna bildar. Inrikesministeriets polisavdelning föreslog att brådskande stödtjänster ska vara alla behövliga stödtjänster som hänför sig till uppdrag som nödcentralerna förmedlar. Definitionen av uppdrag som hör till andra verksamhetsområdens än Nödcentralsverkets nödcentralsverksamhet upplevdes som oklar i flera utlåtanden. Till denna del föreslogs att det i definitionen av nödcentralsverksamhet skulle hänvisas till respektive verksamhetsområdes egen lagstiftning eller så föreslogs att begreppet nödcentralsverksamhet skulle preciseras i motiveringen till lagen. Även definitionen av myndigheters uppdrag på eget initiativ understöddes, men man önskade att också den skulle preciseras, eftersom dess betydelse och innehåll kan variera i olika myndigheters egen verksamhet. Definitionerna av nödcentralsverksamhet och uppdrag på eget initiativ samt motiveringen har preciserats och förtydligats utifrån utlåtandena.

Nödcentralsverkets uppgifter (4 §). I ett utlåtande framfördes det att Nödcentralsverket för ett register över automatiska larmanordningar som är kopplade till nödcentralens övervakning (till exempel automatiska brandlarmanläggningar, automatiska släckanläggningar, automatiska gasläckagedetektorsystem och andra tekniska larmsystem i objekt som utgör en betydande risk). I utlåtandena framfördes att det föreskrivas att denna sakhet med undantag av administrativa funktioner som gäller larmanordningarna ska utgöra en brådskande stödtjänst som hör till nödcentraltjänsterna och att alarmmeddelanden från sådana larmanordningar ska jämföras med nödmeddelanden. Alarm från larmanordningar tolkas redan enligt den gällande lagen som nödmeddelanden så propositionen ändrades inte till denna del.

JM lyfter i sitt utlåtande fram den gällande lagens 4 § 3 mom., enligt vilket Nödcentralsverket får sköta dess uppgifter dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det. JM anser det nödvändigt att den planerade ändringen, där ”dock endast” stryks, motiveras, eftersom bestämningen synbart kan påverka tillämpningen av lagen. På grund av utlåtandet föreslås det inte att bestämningen ”dock endast” stryks i bestämmelsen.

Enligt två remissinstanser borde det föreskrivas så om Nödcentralsverkets verksamhet att det förmår utföra sina uppgifter också under såväl storolyckor som undantagsförhållanden och om hur Nödcentralsverket ska samarbeta med det läges- och ledningscentralsystem som inrättas i välfärdsområdena samt säkerställas att Nödcentralsverket och nödcentralerna språkligt klarar av kundtjänsten. Propositionen ändrades inte till denna del, eftersom nödcentralernas verksamhet inte kan delas in i normala förhållanden och undantagsförhållanden. Nödcentralerna arbetar i alla situationer dygnet runt för att främja befolkningens säkerhet.

Enligt flera räddningsverks utlåtanden borde det föreskrivas om skyldighet för Nödcentralsverket att informera andra aktörer som deltar i nödcentralsverksamheten om störningar, eftersom uppdragade störningar har en central inverkan på alla aktörers verksamhet och beredskapsåtgärder. Propositionen ändrades inte till denna del, eftersom denna uppgift kan härledas direkt från Nödcentralsverkets uppgifter.

Enligt Nödcentralsverkets utlåtande behöver jourpersonalen för att kunna sköta sina uppgifter (12 §) effektivt ha rätt att följa sådan lägesmedvetenhet om nödcentralsverksamheten som kan påverka nödcentraltjänsterna medan ett uppdrag pågår. Jourpersonalens uppgifter borde enligt Nödcentralsverket utökas med underhåll av nödcentraltjänsternas lägesbild, eftersom underhållet av nödcentraltjänsternas lägesbild kan förutsätta att enskild uppdragsinformation eller

enskilda personuppgifter behandlas även i Nödcentralverket. Å andra sidan bör enligt Polisstyrelsen Nödcentralverket inte ges möjlighet att kontrollera enskilda uppdrag som hör till polisens verksamhetsområde. Propositionen har inte ändrats till denna del, eftersom jourpersonalens uppgifter inte förutsätter rätt att behandla enskild uppdragsinformation och information på uppdragets rubriknivå är tillräcklig för att underhålla lägesbilden. Propositionen har inte heller ändrats därför att den föreslagna ändringen skulle innebära rätt till information, som kan användas för att skapa en lägesbild och följa den också på andra ställen än i samband med behandlingen av nödmeddelanden. Nödcentralverkets ledningscentral kan informera nödcentralerna internt, om det till exempel har inträffat en massknivhuggning på torget i en viss stad och det kommer många anmälningar, men ledningscentralen inte nödvändigtvis kan kontrollera detaljerna i uppdragsblanketternas innehåll.

På grund av remissvaren har *meddelande* återinförts i 12 § 1 mom. 3 och 4 punkten, eftersom Nödcentralverket förutom uppdrag även förmedlar meddelanden direkt till Gränsbevakningsväsendet. Dessutom har 1 mom. 3 punkten kompletterats i enlighet med inrikesministeriets polisavdelningsutlåtande så att till jourpersonalens uppgifter hör att 3) förmedla meddelanden och uppdrag på basis av informationen i meddelandena och anvisningarna från de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten samt att vidta andra direkta åtgärder i anslutning därtill. Till 1 mom. 4 punkten har fogats uppdrag på eget initiativ på grund av Polisstyrelsens utlåtande, eftersom polisens uppdrag på eget initiativ kan vara brådskande larmuppdrag där stödtjänster behövs, men nödcentralen har inte förmedlat uppdraget till polisen.

Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) föreslog att 12 § 1 mom. 5 punkten skulle utvidgas så att en nödcentraljourhavande får besluta att ett alarm kan återkallas, om det på grund av tilläggsinformation som fås efter förmedlingen av ett uppdrag framgår att förutsättningar för alarmering inte föreligger. I utlåtandet angavs inte vilka slags fall som avsågs konkret. Propositionen har inte ändrats till denna del, eftersom det skulle kräva närmare bedömning av ansvarsfrågorna i en situation där ett uppdrag har förmedlats och sedan återkallats. Den gällande lagen gör det redan nu möjligt för en jourhavande att låta bli att förmedla ett uppdrag. Det är motiverat att myndigheten även i fortsättningen själv bär ansvaret för ett beslut om att ett uppdrag inte ska skötas.

Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen (14 §). I Nödcentralverkets utlåtande förs det fram att det inte har hänvisats till anvisningarna om behandling av personuppgifter varken i utkastet till 14 § 2 mom. eller i motiveringen. Specialmotiveringen har preciserats och det har påpekats att i artikel 28.3 i dataskyddsförordningen sägs att när uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde ska hanteringen regleras genom ett avtal och enligt led a får personuppgiftsbiträdet endast behandla personuppgifter på dokumenterade instruktioner från den personuppgiftsansvarige.

Beträffande lagring av samarbetsmyndigheternas anvisningar (14 a §) konstaterar Polisstyrelsen att skyldigheten att meddela anvisningar och planer om behandlingen av uppgift är bra och tydligt uttryckt. Polisstyrelsen finner det emellertid viktigt att verksamhetsområdena meddelar anvisningarna centralt till Nödcentralverket, som matar in dem tekniskt i nödcentraldatasystemet på ett enhetligt sätt. På så vis säkerställs att de komplicerade flermyndighetsriskbedömningar som hänför sig till flera myndigheters uppgifter fungerar på önskat sätt. Propositionen har korrigerats till denna del på grund av remissvaren.

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om behandling av personuppgifter tas in som en egen helhet i i 4 kap., och det har föreslagits att kapitlets rubrik ändras så att den beskriver kapitlets innehåll. Dataombudsmannens byrå anser att det är fråga om en förtydligande ändring, eftersom i den gällande lagen finns bestämmelserna om behandling av personuppgifter något

oklart i 4 kap. under rubrikens Register. I utlåtandena understöddes överlag att nödcentralsdatasystemet och förändret av personuppgiftsregistret i anslutning därtill särskiljs från varandra. Den gällande lagstiftningen har medfört tolkningsoklarheter beträffande när det är fråga om informationssystemet och när det är fråga om behandlingen av personuppgifter.

Nödcentralsverket tog i sitt utlåtande upp hur det i det tidigare nödcentralsdatasystemet har funnits och i ERICA kommer att finnas en funktion med vars hjälp varje personuppgiftsansvarig själv kan söka den information som hör till den egna registerföringen i systemet. Genom att ta i bruk denna teknik minskas antalet arbetsmoment i behandlingen av uppgifter och behovet av personresurser. De lösningar som föreslås i utkastet och informationssökningen i anslutning till registerföringen har preciserats i överensstämmelse med denna tekniska lösning.

Dataombudsmannens byrå säger i sitt utlåtande att enligt artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen ska personuppgifter vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Enligt dataombudsmannens byrås utlåtande kan intagandet av den separata 16 § som reglerar ändamålet med behandlingen av personuppgifter och uppgifternas lagenlighet i lagen om nödcentralsverksamhet betraktas som en mycket viktig och positiv ändring med beaktande av grundlagsutskottets utlåtandep Praxis. Det ändamål med behandlingen av personuppgifter som beskrivs i utkastet till proposition upplevdes emellertid som oklart i en del utlåtanden. Den oklara definitionen av nödcentralsverksamhet samt det oklara ändamålet med myndigheternas behandling av personuppgifter medför enligt vissa remissinstanser behörighetsoklarhet. Propositionen har preciserats så att paragrafens namn och lagenligheten hos behandlingen av personuppgifter samt definitionen av nödcentralsverksamhet i 2 § har preciserats för att undvika oklarheter. Också motiveringen till 2 och 16 § har preciserats till denna del.

Bestämmelserna om personuppgiftsansvariga (16 a §) understöddes och det konstaterades att förslaget är förenligt med EU:s dataskyddsförordning. Dataombudsmannen påpekade emellertid i sitt utlåtande att som alternativ till flera personuppgiftsansvariga skulle man i propositionen ha kunnat bedöma också om det är möjligt att sköta de behov som förekommer i nödcentralsverksamheten med hjälp av bestämmelserna om utlämnande och erhållande av information. En bedömning av ett sådant alternativ har tillfogats i propositionens avsnitt Alternativa handlingsvägar. Enligt bedömningen är detta ändå inte ett faktiskt alternativ, eftersom nödmeddelanden omfattas av verksamhetsområdets registerföring från anmälnans början och nödmeddelanden är förenade med sådan prövning som kräver verksamhetsområdets specialkompetens att det är nödvändigt att verksamhetsområdet ansvarar för utlämnandet av nödmeddelanden (t.ex. förundersökning, barnets bästa, bedömning av servicebehovet när det gäller socialvård osv.). Enligt dataskyddsförordningen är det inte heller möjligt att föreskriva om personuppgiftsansvariga på ett sätt som strider mot fakta.

I enlighet med SHM:s utlåtande har 16 a § preciserats så att förslaget att Nödcentralsverket ska vara personuppgiftsansvarig för de uppgifter som i enlighet med myndigheternas anvisningar inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter har strukits. SHM konstaterade att den bestämmelse som var ute på remiss föreföll oklar. Enligt JM:s utlåtande är paragrafen och motiveringen delvis motstridiga. Enligt förslaget till bestämmelse är respektive välfärdsområde "självständig" personuppgiftsansvarig, men enligt motiveringen kan välfärdsområdena emellertid också vara gemensamt personuppgiftsansvariga. Motiveringen har korrigerats till denna del. Välfärdsområdena och en av räddningsverken framförde också sin oro för huruvida behövlig finansiering kommer att allokeras till välfärdsområdena i anslutning till uppgiften. Det har inte gjorts några ändringar till denna del, eftersom bestämmelser om välfärdsområdenas finansiering finns i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021).

Enligt några välfärdsområdets och räddningsverks utlåtanden förblir det oklart i propositionen för vilket ändamål och för vilken personuppgiftsansvarigs räkning inrikesministeriet behandlar personuppgifter när ministeriet sköter uppgiften enligt 23 § i räddningslagen (information om en enskild pågående olycksituationen). Enligt 7 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet, som ska tillämpas från början av 2023, leder, styr och övervakar inrikesministeriet allmänt räddningsväsendet samt tillgången till och nivån på dess tjänster. Dessutom ska inrikesministeriet ska också sörja för riksomfattande förberedelser och arrangemang inom räddningsväsendet samt utveckla samarbetet mellan olika ministerier och sektorer när det gäller räddningsväsendet. För dessa uppgifter ska ministeriet enligt propositionen ha rätt att få information ur nödcentralsdatasystemet. Det är fråga om utlämnande av uppgifter och rätt att få information, inte behandling av personuppgifter för en annan personuppgiftsansvarigs räkning. Inrikesministeriets rätt att få information baserar sig på 20 § 1 mom. i nödcentralslagen, både det gällande och enligt propositionen. Ministeriet använder de erhållna uppgifter för annat än det ursprungliga ändamålet med användningen av personuppgifterna, och ansvarar till denna del för de erhållande personuppgifterna och eventuell registerföring av dem direkt med stöd av dataskyddsförordningen. Det behöver inte föreskrivas nationellt om detta, och propositionen har inte ändrats till denna del. I praktiken har det öppnats en teknisk anslutning till nödcentralsdatasystemet för ministeriet, och ministeriet lagrar inte uppgifterna i andra informationssystem.

Inrikesministeriet har i remissfasen på eget initiativ korrigerat den personuppgiftsansvarige till den behöriga myndigheten som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster samt räddningsväsendet i stället välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen. Ändringen har gjorts därför att personuppgiftsansvarig är de facto den myndighet som ansvarar för ordnandet av tjänsterna. Bestämmelserna om välfärdsområden kan i fortsättningen ändras till exempel så att välfärdsområdenas namn eller skyldigheten att ordna tjänsterna ändras. Till följd av ändringen i propositionen behöver nödcentralslagen inte ändras till följd av en eventuell ändring av välfärdsområdets namn eller en ändring av skyldigheten att ordna social- och hälsovården eller räddningsväsendet. I lagen om ordnande av social- och hälsovård är 58 § formulerad på ett motsvarande sätt, dvs. de behöriga myndigheter i välfärdsområdena som ansvarar för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna är personuppgiftsansvariga enligt dataskyddsförordningen. Också SHM har i sina kommentarer till 21 § konstaterat att välfärdsområdena, HUS-sammanslutningen och Helsingfors stad betyder noga taget deras behöriga myndigheter som ansvarar för att ordna social- och hälsovården.

FM konstaterade i sitt utlåtande att 16 och 17 § (Personuppgifter som ska behandlas i nödcentralsverksamheten) innehåller en upprepning av lagenlig behandling av personuppgifter. 17 § har preciserats till denna del och upprepningen i paragraferna har strukits.

Motiveringen till 18 § om radering av personuppgifter har kompletterats utifrån kommentarer som JM skickat senare per e-post. IM har på eget initiativ ändrat uppgifternas förvaringstid så att den i enlighet med den gällande lagen börjar från mottagandet av mottagandet av anmälan och i fråga om så kallad säkerhetsinformation tillämpas bestämmelserna i polisens personuppgiftslag.

Formuleringen av paragrafen om myndigheternas rätt att få uppgifter (20 §) har förtydligats och paragrafen har preciserats på grund av JM:s utlåtande. JM påpekade att i förslaget till 1 mom. binds rätten att få uppgifter till information som behövs för ministeriernas uppgifter, medan det i de gällande bestämmelserna hänvisas till nödvändig information. Utkastet till 20 § 1 mom. motsvarar inte den formulering som grundlagsutskottet brukar kräva av bestämmelser om utlämnande av uppgifter och i motiveringen tycks man ha identifierat de konstitutionella ramvillkor som gäller bestämmelser om utlämnande av uppgifter och som baserar sig på principen om separata myndigheter. Motsvarande anmärkning gäller lagförslagets 20 § 2 mom., de nya 3 och

5 mom. samt delvis det nya 4 mom. Innehållet i det nya 6 mom. förblir oklart. I motiveringen hänvisas det till att lagen om Institutet för hälsa och välfärd, som det hänvisas till i momentet, ska ändras samtidigt, men något sådant ändringsförslag ingår inte i utkastet, så den föreslagna ändringen är svår att bedöma. Ovannämnda anmärkning gäller dessutom delvis även utkastet till ny 21 § i lagförslag nr 1. När det gäller myndigheternas rätt att få information har i förslaget till bestämmelser preciserats till vilken del det är fråga om nödvändiga och till vilken del det är fråga om behövliga uppgifter. I motiveringen och avsnittet om lagstiftningsordning redogörs det mera ingående för grundlagsutskottets ovannämnda etablerade praxis och bedöms de föreslagna bestämmelsernas förhållande till den i enlighet med JM:s utlåtande.

I flera av välfärdsområdenas och räddningsverkens utlåtanden föreslogs det att myndigheternas rätt att få uppgifter enligt 20 § skulle preciseras så att uppgifterna i 4 mom. om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag också skulle omfatta information om dessa enheters position. Propositionen har inte ändrats till denna del, eftersom övervakning av positionsinformation skulle vara en ny uppgift för Nödcentralverket.

En remissinstans ansåg att det också i framtiden bör vara möjligt att få uppgifter om nödsamtalsm.fl. upptagningar till exempel för räddningsväsendets nationella brandutredningsbehov. I lagstiftningen bör räddningsmyndigheten ges möjlighet att få uppgifter även i situationer där räddningsmyndigheten ger stöd till exempel i situationer som gäller brandutredning på Åland. Propositionen har inte ändrats till denna del, eftersom räddningslagens bestämmelser om dataskydd och rätt att få uppgifter kräver en mer omfattande helhetsbedömning och motivering och detta är möjligt tidigast under följande regeringsperiod.

Enligt Nödcentralverket förutsätter lagutkastet olika ändringar i tillvägagångssätten särskilt i expertarbetet. I utkastet tas det inte klart ställning till huruvida begäranden om uppgifter i anslutning till utveckling av nödcentralverksamheten, utveckling av innehållet i nödcentraldatasystemet, arbetspraktik, kvalitetskontroll och observationer samt olika former av myndighets-samarbete ska framställas fallspecifikt. Enligt Nödcentralverket borde 20 §, 21 § och 23 § i lagförslaget preciseras. Nödcentralverkets rätt att få uppgifter enligt 20 § i propositionen har precisats så att Nödcentralverket har rätt att få uppgifter om nödmeddelanden och uppdragsinformation i anslutning till dem för laglighetsövervakningen och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt. Också motiveringen har precisats till denna del så att det hänvisas särskilt till informationshanteringslagens bestämmelser om utlämnande av information via gränssnitt eller om öppnande av en teknisk anslutning.

Enligt Tullens utlåtande har Tullens särdrag som laglighetsövervakande myndighet beaktats på ett bra sätt i propositionen. Hänvisningen till Institutet för hälsa och välfärd rätt att få uppgifter och till THL i lagen har strukits på grund av JM:s remissvar och diskussioner med SHM. IM och SHM har kommit överens om att SHM bereder en bestämmelse om THL:s rätt att få uppgifter och en bedömning av förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen i THL-lagen tillsammans med IM.

Olycksutredningscentralen föreslår att för tydlighetens skull och för ett fortsatt flexibelt tillvägagångssätt ska nödcentralslagens 20 § utökas med en bestämmelse som motsvarar lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser om att Nödcentralverket trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt får lämna ut uppgifter ur nödcentraldatasystemet till Olycksutredningscentralen för säkerhetsutredning. Propositionen har inte ändrats till denna del, eftersom enligt 20 § 1 mom. 2 punkten i lagen om säkerhetsutredning och vissa andra händelser har Olycksutredningscentralen rätt att få behövliga uppgifter om polisens, räddningsväsendets, nödcentralers, hälsovårdsmyndigheters och andra myndigheters verksamhet i samband med olyckan och om deras beredskap för olyckor.

Enligt Nödcentralverkets utlåtande borde 21 § (Utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga) 2 mom. ändras så att rätten att få uppgifter är oberoende av den personuppgiftsansvariges prövning. Motiveringen till ändringsförslaget är att skötseln av de lagstadgade uppgifterna, dvs. produktion av nödcentralstjänster och produktion av brådsökande stödtjänster och andra stödtjänster med anknytning till dem, underhåll och utveckling av nödcentralsdatasystemet samt utveckling av, utbildning i och övervakning av uppgifter och rutiner med anknytning till nödcentralstjänster, förutsätter omfattande rätt att få uppgifter om nödcentralsverksamheten. Nödcentralverkets uppgifter hänför sig till alla verksamhetsområden som deltar i nödcentralsverksamheten, så uppgifterna förutsätter omfattande rätt att få uppgifter från alla verksamhetsområden, såväl i Nödcentralverkets operativa verksamhet som vid utvecklandet av den. Propositionen har inte ändrats till denna del. Användningsändamålet med uppgifterna enligt 2 mom. är sådant att med tanke på skyddet av privatlivet är det motiverat att myndigheten i varje enskilt fall bedömer om det är nödvändigt att lämna ut uppgifterna. Detta hindrar inte erhållandet av uppgifter som behövs för att utveckla verksamheten. Även om 2 mom. skulle ändras till rätt för myndigheterna att få uppgifter, skulle den utlämnande myndigheten även då vara tvungen att bedöma om uppgifterna är nödvändiga, eftersom det inte går att ange exakt i momentet vilka uppgifter det är fråga om.

SHM föreslår att det i detta sammanhang också föreskrivs om utlämnande av uppgifter mellan verksamhetsområdets personuppgiftsansvariga så att det blir möjligt att lämna ut uppgifter om prehospitala akutsjukvårdstjänster mellan välfärdsområdena och mellan dem och HUS-sammanslutningen samt inom socialvården mellan välfärdsområdena samt mellan dem och Helsingfors stad för skötseln av deras uppgifter. I paragrafen används begreppet social- och hälsovårdsväsendet, men eftersom de personuppgiftsansvariga inom social- och hälsovårdsväsendet är välfärdsområdena, HUS-sammanslutningen och Helsingfors stad (noga taget deras behöriga myndigheter som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården), så skulle det särskilt i 2 mom. vara tydligare att använda begreppet välfärdsområdena, HUS-sammanslutningen och Helsingfors stad. Nödcentralverket, polisen, räddningsväsendet, välfärdsområdena, HUS-sammanslutningen och Helsingfors stad samt Gränsbevakningsväsendet får lämna ut uppgifter till varandra. Propositionen har preciserats utifrån utlåtandet så att i 2 mom. föreskrivs om möjlighet för den personuppgiftsansvarige enligt 16 a § att trots sekretessbestämmelserna ur sina register lämna ut nödvändiga uppgifter till en annan personuppgiftsansvarig. I övrigt föreskrivs det i 20 § om myndigheternas rätt att få uppgifter. Likaså föreslår räddningsverken att det borde övervägas att i 21 § föreskriva om utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga även för andra ändamål än laglighetsövervakning, planerings- och utvecklingsverksamhet samt utbildningsverksamhet, som föreslås i utkastet. Exempelvis de lokala räddningsmyndigheternas rätt att lämna ut uppgifter till andra lokala räddningsmyndigheter eller Gränsbevakningsväsendet för upprätthållande av lägesbilden och beredskapen är oklar. Det finns i sig ett klart behov för detta användningsändamål, särskilt med beaktande av de eventuella framtida samarbetsområdena för räddningsverksamheten kommer att ha till uppgift att underhålla lägesbilden. I räddningslagen föreskrivs det om samarbete och bistånd mellan räddningsverken, samarbete inom räddningsverksamheten och rätt att få uppgifter. Bestämmelser om samarbete mellan välfärdsområdena finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård och om rätt att få uppgifter i social- och hälsovårdslagstiftningen. I nödcentralsverksamheten ska myndigheternas larmanvisningar utarbetas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av från vilket område de är. Av utlåtandena framgår inte för vilket ändamål utlämnandet av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga borde utvidgas eller varför det skulle vara behövligt eller nödvändigt eller varför verksamhetsområdenas egen lagstiftning inte är tillräcklig för detta syfte. Av denna orsak har propositionen inte kunnat ändras till denna del.

Räddningsinstitutet svarar för den utbildning som leder till examen för nödcentralsjourhavande och erbjuder också fortbildning. Enligt Räddningsinstitutets åsikt gör den föreslagna bestämmelsen det inte i nuläget möjligt att uppnå målen för bestämmelsen. Dessutom leder formuleringen till oklarhet beträffande huruvida avsikten är att genom lagen ändra Räddningsinstitutets och Nödcentralverkets nuvarande praxis när det gäller utlämnande av uppgifter. Enligt Räddningsinstitutets åsikt borde Räddningsinstitutet ha motsvarande rätt att få uppgifter som vad som föreslås för de personuppgiftsansvariga. Räddningsinstitutets rätt att få uppgifter borde korrigeras i regeringens proposition antingen genom att omformulera rubriken för 21 § samt 21 § 2 mom. eller alternativt genom att tillfoga bestämmelsen i fråga som 20 § 6 mom. Räddningsinstitutet är inte personuppgiftsansvarig för nödcentralsdatasystemet, så propositionen har inte ändrats till denna del. Saken har behandlats i Alternativa handlingsvägar.

21 § och motiveringen till den har dessutom preciserats och korrigerats vad gäller utlämnande av behövliga och nödvändiga uppgifter i överensstämmelse med grundlagsutskottets tolkning. Dessutom har 2 mom. preciserats och förtydligats med anledning av JM:s utlåtande.

Dataombudsmannens byrå konstaterar att paragrafen om behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet (22 §) innehåller hänvisningar inom lagen till lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet. Eftersom behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet är ett undantag från huvudregeln, har man genom hänvisningarna försökt garantera att undantaget är exakt och noggrant avgränsat. Enligt utlåtandet blir paragrafen dock i föreslagen form något svårläst till följd av hänvisningarna och de personuppgiftsansvariga. JM konstaterar att paragrafen är oklar och upplever att paragrafens specialmotivering är bristfällig. I motiveringen förklaras inte paragrafens innehåll desto närmare och det förklaras inte varför den föreslagna sekundära användningen skulle behövas i fråga om respektive personuppgiftsansvarig. I motiveringen redogörs det inte heller för karaktären av de uppgifter som ska behandlas eller för de ramvillkor som följer av dataskyddsförordningen och grundlagsutskottets utlåtandepaxis när det gäller behandling av känsliga kategorier av personuppgifter. JM påpekar också att den föreslagna paragrafen är oklart formulerad. Formuleringen av paragrafen har förtydligats och motiveringen har kompletterats särskilt i överensstämmelse med JM:s utlåtande.

I enlighet med utlåtandet från inrikesministeriets polisavdelning har 22 § 1 mom. förtydligats så att rätten att behandla personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet gäller inte alla uppgifter i nödcentralsdatasystemet utan endast uppgifter i respektive personuppgiftsansvarigs egen registerföring.

JM och dataombudsmannens byrå finner det viktigt att bestämmelserna är tydliga också ur den registrerades synvinkel. Enligt dataombudsmannens är propositionen svårtolkad när det gäller den registrerades rätt till insyn, särskilt eftersom det skulle föreskrivas i lagen att den registrerade för tillgodoseende av rätten till insyn ska framställa en skriftlig begäran till den personuppgiftsansvarige. Lagen i sin nuvarande form är inte på så vis tydlig att den registrerade nödvändigtvis ensam skulle kunna utöva sin rätt. På grund av utlåtandena har paragrafen om den registrerades rättigheter (23 §) preciserats och paragrafen innehåller en tydligare informativ hänvisning till bestämmelser om den registrerades rättigheter och begränsning av dem finns i allmänna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen samt dataskyddslagen för brottmål. Dessutom ingår informativa hänvisningar till polisens och Gränsbevakningsväsendets egna personuppgiftslagar.

Enligt JM:s utlåtande är paragrafens specialmotivering bristfällig. I motiveringen förklaras inte paragrafens innehåll desto närmare och det förklaras inte till någon del varför det är nödvändigt att begränsa den registrerades rättigheter. Ministeriet påpekar att det är möjligt att begränsa den

registrerades rättigheter endast inom de gränser som artikel 23 i dataskyddsförordningen tillåter. Enligt artikeln är det möjligt att i en medlemsstats nationella rätt införa begränsningar endast om de utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att bland annat säkerställa den nationella eller den allmänna säkerheten, förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga sanktioner eller skydda den registrerade. Sådana begränsningar ska vara förenliga med de krav som fastställts i EU:s stadga om de grundläggande rättigheter och Europakonventionen (se närmare skäl 73 i ingressen till och artikel 23 i dataskyddsförordningen). I propositionen avskiljdes den registrerades rätt till begränsning av behandling till en separat paragraf (24 §) och motiveringen har kompletterats i enlighet med det ovannämnda. Också motiveringen till lagstiftningsordningen har kompletterats till denna del.

Beträffande förslaget om loggregister (24 §) konstaterar JM att det i princip är den personuppgiftsansvariges skyldighet att samla in logginformation. För JM förblir det sålunda oklart varför det måste föreskrivas särskilt i lagen om de personuppgiftsansvarigas att få sådan logginformation. I utkastet till proposition förblir det också oklart huruvida avsikten har varit att Nödcentralsverket eller någon annan aktör ska vara personuppgiftsansvarig för logginformationen. Bestämmelserna om loggregister (24 och 25 § i den gällande lagen) har bedömts på nytt. Bestämmelserna om loggregister utelämnas med stöd av informationshanteringslagen och motiveringen har kompletterats och korrigerats till denna del. Den personuppgiftsansvarige bör ha tillträde till nödcentralsdatasystemets loggregister, för att den registeransvarige ska kunna övervaka att dennas uppgifter och register används på behörigt sätt. Bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna har kompletterats till denna del.

Olycksutredningscentralen anser att det är bra att överföringen av uppdrag mellan centralen och Nödcentralsverket och grunderna för den skrivs in i lagen. Det är ändamålsenligt att man även i fortsättningen svarar på anmälningar till Olycksutredningscentralen uttryckligen i Nödcentralsverkets ledningscentral. Motiveringen har preciserats och korrigerats i överensstämmelse med Olycksutredningscentralens utlåtande. Det förslag som gäller lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser har preciserats i enlighet med JM:s utlåtande genom att nämna avtalsarrangemanget mellan Olycksutredningscentralen och Nödcentralsverket i lagbestämmelsen.

Utrikesministeriet ansåg det viktigt att också överföringen av biträdande kundtjänstuppgifter i anslutning till konsulära tjänster till Nödcentralsverket bedöms med avseende på lagstiftningen i samband med lagstiftningsprojektet som gäller lagen om nödcentralsverksamhet och att behövliga ändringar görs i lagstiftningen. Förslaget och motiveringen som gäller lagen om konsulära tjänster har kompletterats i överensstämmelse med de kompletteringsförslag som utrikesministeriet lämnat direkt till inrikesministeriet.

Enligt Nödcentralsverkets utlåtande borde det Nödcentralsverket i lagen om konsulära tjänster ges möjlighet att sköta biträdande uppgifter i enlighet med utrikesministeriets anvisningar. I utlåtandet anges som motivering att det i praktiken kan uppstå situationer där finländare som befinner sig utomlands behöver hjälp i stor skala när de drabbats av en krissituation och Nödcentralsverket har den teknik som behövs för detta, med vilket verket vid behov kan stödja utrikesförvaltningen vid skötseln av krissituationen. Vid utrikesministeriet bereds en ändring av lagen om konsulära tjänster som gäller allmän begäran om stöd för omfattande situationer. Av denna orsak har propositionen inte ändrats på grund av utlåtandet. Den ändring av lagen om konsulära tjänster som ingår i propositionen har preciserats utifrån JM:s utlåtande så att avtalsarrangemanget mellan utrikesministeriet och Nödcentralsverket nämns i lagbestämmelsen.

Remissvarens ändringsförslag i anslutning till 42 och 78 § i räddningslagen föranledde inga ändringar i propositionen. I samband med den pågående reformen av räddningslagen har man i

fråga om 42 § i räddningslagen bedömt att det att en anordnings skick försämrats innebär inte uppenbar brandrisk eller annan risk för olyckor i en byggnad, utan det betyder bara att anordningen inte fungerar på avsett sätt. Enligt 13 i § den gällande lagen om anordningar inom räddningsväsendet (10/2007) ska besiktningsorganen till den lokala räddningsmyndigheten anmäla allvarliga brister som upptäckts vid besiktningar. Till denna del föreslås det inte att 42 § ska ändras varken i reformen av räddningslagen eller i denna proposition. Den del av regleringen som hänför sig till rätt att få information i reformen av räddningslagen kräver mer omfattande utredning och det planeras att den ska genomföras under följande regeringsperiod.

TUKES föreslog i sitt utlåtande att det ska föreskrivas i lagen om nödcentralsverksamhet om detaljerade avtal som gäller koppling av automatiska brandlarmanläggningar till Nödcentralsverkets nödcentralsdatasystem samt om testning av anläggningarnas funktion och om anvisningar i anslutning till dem. Det är fråga om ett automatiserat alarmeringssätt, genom vilket nödmeddelanden överförs till Nödcentralsverket. Att ta emot nödmeddelanden hör redan enligt den gällande lagen till Nödcentralsverkets uppgifter. Definitionen och motiveringen som gäller nödmeddelanden har preciserats till denna del så att nödmeddelanden är bland annat automatiska alarm från larmanordningar, alltså till exempel automatiska meddelanden från brandlarmanläggningar och automatiska släckanläggningar som är direkt kopplade till nödcentralen. Bestämmelser om skyldighet att koppla dessa anläggningar till nödcentralen finns i 38 och 39 § i miljöministeriets förordning om byggnaders brandsäkerhet (848/2017). Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet och säkerställer till denna del att den tillkopplade larmanordningen fungerar tillsammans med informationssystemet. Även 17 § 1 mom. 8 punkten har preciserats så att den ska motsvara begreppen brandlarmanläggning och släckningsanläggning i miljöministeriets förordning. Avsikten är också att foga en paragraf om Nödcentralsverkets andra uppgifter till förordningen om nödcentralsverksamhet och enligt förslaget ska Nödcentralsverket kunna sköta bland annat test av till nödcentralen kopplade larmanordningar med stöd av avtal som ingåtts med anläggningens innehavare.

Paragraferna i propositionen har dessutom preciserats utifrån laggranskningens anmärkningar och förslag.

8 Specialmotivering

8.1 Lagen om nödcentralsverksamhet

1 §. Tillämpningsområde. Enligt propositionen slopas paragrafen med lagens syfte och lagen inleds med en paragraf om tillämpningsområde. Bestämmelser om målsättning är problematiska, eftersom de inte är förpliktande. Eftersom avsikten i propositionen inte är att genuint avgränsa eller annars föreskriva om geografiskt tillämpningsområde, tillämpningsområde i sak eller något annat tillämpningsområde används i paragrafen uttrycket *innehåller bestämmelser om* i stället för *tillämpas*. Härigenom säkerställs att tillämpningsområdet inte begränsas i onödan. Till exempel annan allmän lagstiftning såsom offentlighetslagen och dataskyddslagen samt EU:s dataskyddsreglering blir tillämplig även i nödcentralsverksamheten till den del som inte något annat eller närmare föreskrivs i den föreslagna lagen.

Enligt propositionen innehåller lagen på samma sätt som den gällande 2 § bestämmelser om Nödcentralsverkets verksamhet samt om räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens nödcentralstjänster. Dessutom innehåller lagen bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets nödcentralstjänster, nödcentralsverksamhet samt om behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten. Nödcentralsverket ombesörjer anmälningar som förutsätter räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens omedelbara åtgärder, förmedlingen av uppdrag och meddelanden samt alarmering och stödtjänster för de larmade myndigheter som

deltar i nödcentralsverksamheten på grund av situationen. Nödcentralsverket kan också larma Gränsbevakningsväsendets enheter när de larmas till polisens, social- och hälsovårdens eller räddningsväsendets verksamhetsområdets uppdrag enligt den lagstiftning som gäller de berörda myndigheterna. Nödcentralsverket och Gränsbevakningsväsendet kan med stöd av avtal precisera förfarandena eller formerna för samarbetet. Nödcentralsverket kontaktas också i situationer som inte är nödsituationer och i brådskande situationer som hör till andra myndigheter.

På behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten tillämpas den allmänna dataskyddsförordningen samt dataskyddslagen. Den föreslagna lagen ska tillämpas jämsides med dataskyddsförordningen och även dataskyddslagen. Den föreslagna lagen innehåller noggrannare bestämmelser än dataskyddsförordningen om till exempel personuppgiftsansvar samt bland annat ett undantag från den registrerades rättigheter. Sådana bestämmelser är möjliga inom ramen för den prövning marginal som dataskyddslagen ger den nationella lagstiftaren.

Särskilt polisen behandlar personuppgifter i anslutning till nödcentralsverksamheten också inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddslagen för brottmål. Nationella bestämmelser om till exempel den personuppgiftsansvarige är möjliga också inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen för brottmål. Den föreslagna lagen tillämpas således för polisens del jämsides med dataskyddsförordningen, dataskyddslagen, dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddslagen för brottmål. Dessutom är polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets egna personuppgiftslagar speciallagar som ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter i dessa myndigheter vid sidan av de allmänna lagarna om behandling av personuppgifter.

Enligt 2 mom. finns bestämmelser om Nödcentralsverket uppgifter med anknytning till sjöräddningstjänsten dessutom i sjöräddningslagen (1145/2001). Bestämmelsen motsvarar den gällande lagens 2 a §, men det föreslås att saken överförs till paragrafen om tillämpningsområde. Nödcentralsverket och Gränsbevakningsväsendet samarbetar nära kring sjöräddningstjänsten. Varje år överförs cirka 300–400 meddelanden som gäller nödsituationer till sjöss från nödcentralerna till sjöräddningens ledningscentraler.

Enligt 4 § i sjöräddningslagen hör Nödcentralsverket till övriga myndigheter och är utöver Gränsbevakningsväsendet skyldigt att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i dess verksamhetsområde eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarlig den farliga situationen är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar Nödcentralsverkets utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift. Enligt bestämmelsen deltar Nödcentralsverket, enligt vad som avtalas separat, i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten. De närmare detaljerna i deltagandet har fastställts i samarbetsavtalet mellan Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket.

Enligt 3 mom. finns bestämmelser om mottagande och förmedling av varningsmeddelanden samt om bistånd vid översättning av varningsmeddelanden till det andra nationalspråket i lagen om varningsmeddelanden (466/2012). Innehållsmässigt motsvarar saken den gällande lagens 4 a §, men eftersom tillämpningsområdet klarläggs föreslås det att också förmedlingen och översättandet av varningsmeddelanden överförs till paragrafen om tillämpningsområde.

2 §. Definitioner. Paragrafen innehåller lagens definitioner. Definitionerna av nödmeddelande och nödcentralstjänster motsvarar definitionerna i den gällande lagens 4 §, men skrivningen förtydligas. Nödmeddelanden är bland annat nödsamtal, nödtextmeddelanden, eCall-alarmering och alarm från larmanordningar. Alarm från larmanordningar är till exempel automatiska meddelanden från brandlarmanläggningar och automatiska släckanläggningar som är kopplade direkt till

nödcentralen. Bestämmelser om skyldighet att koppla dessa anläggningar till nödcentralen finns i 38 och 39 § i miljöministeriets förordning om byggnaders brandsäkerhet (848/2017) och det kan vara ett villkor för att få bygglov eller något annat myndighetsgodkännande att brandlarmanläggningen eller släckanläggningen är kopplade till nödcentralen.

Definitionerna utökas dessutom med definitioner av brådskande stödtjänster och andra stödtjänster. I den gällande lagens 4 § definieras endast stödtjänster allmänt och i statsrådets förordning om nödcentralverksamhet definieras brådskande stödtjänster och andra stödtjänster. Att de olika stödtjänsterna definieras på lagnivå klarlägger Nödcentralverkets uppgifter och stödtjänstbegreppen.

En ny definition som fogas till lagen gäller nödcentralverksamhet. Definitionen av nödcentralverksamhet förtydligar lagens tillämpningsområde, eftersom nödcentralverksamhet inte definieras i lagen för närvarande. Detta har lett till olika tolkningar av vad som avses med nödcentralverksamhet. Med nödcentralverksamhet avses enligt propositionen nödcentralstjänster och därtill anslutet utförande av sådana lagstadgade uppgifter i anslutning till ett av Nödcentralverket förmedlat uppdrag eller meddelande som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralverket stödjer myndigheterna också genom att producera brådskande och andra stödtjänster vid sidan av nödcentralstjänster. Med lagstadgade uppgifter avses de lagstadgade uppgifter som baserar sig på substanslagar om verksamhetsområdena i fråga och som verksamhetsområdena börjar utföra efter att ha tagit emot meddelandet eller uppdraget från Nödcentralen. Definitionen motsvarar nuläget beträffande vad nödcentralverksamheten i praktiken och faktiskt är.

Nödcentralverksamhet är enligt propositionen endast de åtgärder som vid skötseln av myndigheternas uppgifter hänför sig till nödcentralens verksamhet och det meddelande eller uppdrag som nödcentralen förmedlat. Räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets uppgifter i nödcentralverksamheten kan innehålla till exempel mottagande av ett uppdrag eller ett meddelande som hör till myndigheten i fråga, riskbedömning, alarmering av resurser till uppdraget, alarmering av eventuella tilläggsresurser och registrering av en prestation som gäller tillhandahållande av stödåtgärder i anslutning till ett uppdrag. Till denna del kan myndighetens egna åtgärder på fältet ledas från myndighetens lednings- och lägescentral och de kan anses utgöra nödcentralverksamhet. De ovannämnda myndigheternas, särskilt polisens, egna larmuppdrag eller egna operationer som genomförs utan att uppdraget förmedlats av Nödcentralverket är inte nödcentralverksamhet. Polisen kan bli tvungen att agera på samma sätt som vid alarm också i sådana uppdrag som inte har någon koppling till Nödcentralverkets uppgifter eller där meddelandet inte har kommit via nödcentralen. Även andra verksamhetsområden kan ha motsvarande uppdrag, till exempel brådskande placering av barn inom barnskyddet, när uppdraget inte har börjat med ett nödmeddelande, eller räddningsverkets övervakningsuppgifter.

Nödcentralverkets andra uppgifter och bistånd till andra myndigheter hör enligt propositionen inte till nödcentralverksamheten och det föreskrivs separat om dessa uppgifter. När det gäller andra uppgifter tillämpas dataskyddsförordningen och dataskyddslagen på behandlingen av personuppgifter.

Det föreslås att indelningen i brådskande och andra stödtjänster bibehålls ungefär som nu. Att brådskande stödtjänster separeras från andra stödtjänster klarlägger att Nödcentralverkets kärnuppgifter ska prioriteras. De brådskande stödtjänsterna hänför sig till stödjande av nödcentralverksamheten och de ska tillhandahållas utan dröjsmål, eftersom den information som fås i form av en stödtjänst kan påverka till exempel bedömningen av myndigheternas resursbehov och det

taktiska och tekniska utförandet av uppgifterna. Också andra stödtjänster ska tillhandahållas när en myndighet till exempel inte kan producera dem själv och de inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av nödcentraltjänster och brådskande stödtjänster. Innehållsmässigt motsvarar brådskande stödtjänster och andra stödtjänster bestämmelserna och praxis i den gällande statsrådsförordningen.

Definitionsparagrafen innehåller också en ny definition av uppdrag på eget initiativ. Med uppdrag på eget initiativ avses uppdrag som räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralverkets åtgärder och där de myndighetsresurser för nödcentralverksamhet som finns i nödcentraldatasystemet används. Nödcentralverket ska för utförandet av uppdragen innehålla information om tillgängliga resurser inom de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten, om principerna för alarmering och användning av resurserna, om sakkunniga samt om ledningsarrangemangen. Dessutom ska verket innehålla information om beredskapen när det gäller de ovan uppräknade resurserna. Betydelsen av och innehållet i uppdrag på eget initiativ kan variera i de olika myndigheternas egen verksamhet. I synnerhet polisen har uppdrag på eget initiativ. Uppdrag på eget initiativ kan vara brådskande uppdrag i anslutning till larmuppdrag eller icke-brådskande uppdrag som hänför sig till myndighetens andra uppgifter. För polisen kan ett brådskande uppdrag på eget initiativ vara till exempel förföljande som polisen inlett på grund av en egen iakttagelse eller en misshandel som polisen sett på gatan. Icke-brådskande uppdrag på eget initiativ kan vara till exempel att hämta en person till förhör, att en patrull deltar i säkrandet av domstolens sammanträde, hastighetsövervakning eller skolbesök, och dessa enheter kan vid behov larmas till ett brådskande uppdrag som hör till nödcentralverksamheten på grund av ett nödmeddelande. För uppdrag på eget initiativ kommer det inte ett separat nödmeddelande och uppdrag via nödcentralen.

Uppdrag på eget initiativ är dessutom situationer där uppdraget i sig inte utförs av resurser som deltar i nödcentralverksamheten, men uppdraget kan ha en betydande inverkan på skötseln av nödcentralverksamhetens uppgifter (statsbesök, stora publikevenemang och motsvarande tillställningar) eller så är det motiverat på grund av myndighetens säkerhet i arbetet. När man reagerar på säkerheten i arbetet blir man emellertid tvungen att använda uttryckligen nödcentralverksamhetens resurser, trots att uppdraget ursprungligen skulle skötas av till exempel polisens undersökningspersonal.

I fråga om ett polisuppdrag lagrar polisen ett uppdrag på eget initiativ i nödcentraldatasystemet, eftersom polisuppdraget kan vara förenat med risker som gäller säkerheten i arbetet, det kan komma en anmälan från allmänheten om uppdraget eller uppdraget på eget initiativ tar bort en polispatrull på obestämd tid från larmberedskapen och nödcentralens tillgängliga resurser. Dessutom ska ett uppdrag på eget initiativ meddelas och lagras, om utredningsorsaker eller andra vägande orsaker, till exempel polisens rättsskydd eller rättsskyddet för polisens målperson, förutsätter att uppdraget lagras.

Ett uppdrag på eget initiativ kan också ha omfattande inverkan på verksamheten för andra myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten. Ett sådant uppdrag kan vara till exempel en trafikdirigerings- och eskortuppdrag i samband med statsbesök, där huvudtrafikleder är stängda för annan trafik. Stängningen av huvudtrafikleder kan inverka på till exempel den prehospitala akutsjukvårdens och räddningsväsendets verksamhet.

Uppdrag på eget initiativ inverkar i regel inte på skötseln av brådskande larmuppdrag. Polisen ska föra den dubbelriktad diskussion med nödcentralen om skötseln av uppdrag på eget initiativ, så att larmuppdragen sköts i skyndsamhetsordning. Detta har också uppmärksamats i den praktiska laglighetsövervakningen.

Det föreslås att nödcentralsdatasystemet definieras i lagen. Genom definitionen av nödcentralsdatasystemet klarläggs skillnaden mellan systemet och det personuppgiftsregister som består av personuppgifter.

2 a §. Samarbete med gränsbevakningsväsendet. Det föreslås att paragrafen upphävs och att innehållet överförs till lagens 1 §.

3 §. Nödcentralsverket och dess styrning. I 1 mom. föreslås att den finska benämningen ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö” och att språkdräkten ändras. Dessutom ändras inrikesministeriets styrning och övervakning av Nödcentralsverket till formen den allmänna styrningen och övervakningen, varmed avses ministeriets legislativa och funktionella styrning och laglighetsövervakning.

4 §. Nödcentralsverkets uppgifter. I 1 mom. föreskrivs det om Nödcentralsverkets huvudsakliga uppgifter. Nödcentralsverkets uppgifter motsvarar det faktiska nuläget, men paragrafen uppdateras, eftersom definitionerna av nödmeddelande, nödcentralstjänster och stödtjänster föreslås bli överförda till den nya definitionsparagrafen. Till paragrafen fogas en materiell bestämmelse om förutsättningarna för att tillhandahålla andra stödtjänster. Förslaget förtydligar samtidigt Nödcentralsverkets kärnuppgifter som ska prioriteras.

Nödcentralsverkets uppgifter utökas med underhåll och utveckling av nödcentralsdatasystemet. Bestämmelserna motsvarar nuläget. Detta tillägg förtydligar emellertid Nödcentralsverkets roll och ansvar för att underhålla nödcentralsdatasystemet, eftersom det samtidigt föreslås att bestämmelserna om personuppgiftsansvarig ändras. Ändringen av den personuppgiftsansvarige ändrar inte Nödcentralsverkets uppgifter att underhålla och utveckla informationssystemet. Underhåll av nödcentralsdatasystemet inbegriper utredande och åtgärdande av störningar i informationssystemet eller förbindelserna, liksom för närvarande. Nödcentralsverkets uppgifter utökas också med utbildning med anknytning till nödcentralstjänster.

Paragrafens 2 mom. motsvarar i huvudsak den gällande paragrafens 3 mom. Det föreslås emellertid att samarbete med Gränsbevakningsväsendet stryks i momentet, eftersom Gränsbevakningsväsendets andel förenhetligas genom hela lagstiftningen. Bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter i anslutning till sjöräddningstjänsten finns dessutom i sjöräddningslagen. Enligt propositionen kan Nödcentralsverket också i fortsättningen i syfte att upprätthålla och främja säkerheten utgöra sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015), dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det.

I 3 mom. föreskrivs det om Nödcentralens andra uppgifter och bistånd till myndigheter. Enligt propositionen fogas till de gällande bestämmelserna att andra uppgifter och bistånd till myndigheter ska lämna sig för att tillhandahållas inom Nödcentralsverket. Ett ytterligare krav är att andra uppgifter och bistånd till myndigheter inte får medföra olägenhet för Nödcentralsverkets huvudsakliga uppgifter enligt 1 mom.

Närmare bestämmelser om brådsökande stödtjänster och andra stödtjänster samt andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralsverkets verksamhetsområde och om bistånd till myndigheter ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Samtidigt ändras statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet och definieras de andra uppgifter och biståndsuppgifter som Nödcentralsverket kan sköta. I den gällande förordningen definieras inte Nödcentralsverkets andra uppgifter. Eftersom det ska föreskrivas i lag eller förordningen om myndigheternas uppgifter, bör det i fortsättningen föreskrivas om Nödcentralsverkets nya andra uppgifter i lag eller förordning innan uppgifterna inleds.

4 a §. Förmedling och översättning av varningsmeddelanden. Det föreslås att paragrafen upphävs och att den gällande paragrafens innehåll överförs till 1 § 3 mom.

5 §. Nödcentralens ämbetsområde och enheter. Paragrafens 1 mom. preciseras så att med Nödcentralens ämbetsområde avses det administrativa ämbetsområdet. I praktiken utvidgas ämbetsområdet funktionellt jämfört med nuläget, dvs. i enlighet med bestämmelsen ska det vara möjligt att ta emot anmälningar också från andra ställen än Finland. Dessutom behöver paragrafen preciseras, eftersom det enligt förslaget till 4 § 3 mom., lagen om konsulära tjänster samt statsrådets förordning om nödcentralens verksamhet ska vara möjligt för Nödcentralverket att bistå utrikesförvaltningen i kundtjänstuppgifter. Nödcentralerna ska kunna ta emot samtal från utlandet och ge kundtjänstrådgivning.

I 2 mom. föreslås att den finska benämningen ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö”

6 §. Nödcentralens ledning. Enligt propositionen ändras Nödcentralens direktör till överdirektör. I självständiga statliga ämbetsverk och inrättningar som motsvarar Nödcentralverket svarar överdirektörer och generaldirektörer för ledningen. Beteckningen på Nödcentralens direktör ändras till överdirektör för att motsvara uppgiftens ställning. Ändringen av beteckningen skiljer överdirektören från Nödcentralens avdelningschefer vilkas uppgiftsbeteckning är direktör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna.

7 §. Avgörande av ärenden. Enligt propositionen ändras Nödcentralens direktör till överdirektör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna, men felet i den svenskspråkiga paragrafen ska korrigeras.

8 §. Utnämning och behörighetsvillkor. Enligt propositionen ändras Nödcentralens direktör till överdirektör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna.

9 §. Arbetsordning. Enligt propositionen ändras Nödcentralens direktör till överdirektör. I övrigt motsvarar paragrafen de gällande bestämmelserna.

12 §. Jourpersonalens uppgifter. I 1 mom. görs tekniska och grammatikaliska ändringar av formuleringen. Till den jourhavandes uppgifter fogas att svara på det allmänna nödnumret 112 förutom att ta emot nödmeddelanden, eftersom tillgänglighetsdirektivet ställer vissa tillgänglighetskrav uttryckligen när det gäller att svara på det allmänna nödnumret 112. I 278 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation föreskrivs det om skyldighet för teleföretag att för sin del se till att användarna per telefon, textmeddelande och på andra sätt som anges i lagen om nödcentralens verksamhet avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112. Den nu föreslagna bestämmelsen om den jourhavandes uppgift att svara på det allmänna nödnumret 112 omfattar alla olika kontaktsätt på vilka nödcentralerna tar emot nödmeddelanden.

På grund av tillgänglighetsdirektivet måste man i fortsättningen kunna kontakta det allmänna nödnumret 112 åtminstone med realtidstal och realtidstext. Nödcentralverket ska säkerställa att den jourhavande också svarar på kontakter till det allmänna nödnumret 112 med användning av samma kommunikationssätt som nödnumret kontaktats med. Också andra slags kontaktsätt kan tillhandahållas. Tillgänglighetskraven när det gäller att svara på det allmänna nödnumret 112 genomförs genom en separat ändring av nödcentralslagen (RP 41/2022 rd), och lagändringarna avses träda i kraft den 28 juni 2025. Tidigare har det inte föreskrivits på lag- eller förordningsnivå vem som ska svara på numret.

Nödmeddelanden kan förutom anmälningar till det allmänna nödnumret 112 vara till exempel eCall-larm och automatiska alarm från larmanordningar. Alarm från larmanordningar är till exempel automatiska meddelanden från brandlarmanläggningar och automatiska släckanläggningar och brottslarmanläggningar som är direkt kopplade till nödcentralen.

I praktiken förmedlar den jourhavande antingen det uppdrag som behövs på grund av anmälan, till den behöriga myndigheten eller anmälningar om nödsituationer till sjöss till sjöbevakningens ledningscentral. Enligt den gällande lagens 14 och 14 a § och förslaget 14 § ger de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten Nödcentralverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag och enligt 4 § förmedlas nödmeddelandena i enlighet med dessa anvisningar.

Stödtjänsterna i 1 mom. 4 punkten preciseras att avse brådskande och andra stödtjänster, som ges i anslutning till både uppdrag som förmedlas av nödcentralen och myndigheternas uppdrag på eget initiativ. Exempelvis polisens uppdrag på eget initiativ kan vara brådskande larmuppdrag men de har inte förmedlats till polisen från nödcentralen. I dessa uppdrag kan det emellertid behövas stödtjänster på samma sätt som i sådana uppdrag som har förmedlats från nödcentralen. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar det faktiska nuläget. Till 4 punkten fogas också Gränsbevakningsväsendet, eftersom Nödcentralverket producerar stödtjänster inom nödcentralverksamheten även för Gränsbevakningsväsendet.

Paragrafens 1 mom. 5 punkt preciseras så att den jourhavande ska besluta att ett nödmeddelande inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag. Bestämmelsens innehåll motsvarar den nuvarande bestämmelsen och nuläget. Den jourhavande ska även i fortsättningen fatta beslut i enlighet med myndighetens anvisningar.

Formuleringen i 1 mom. 6 punkten förtydligas så att den jourhavande ska avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte hör till Nödcentralverkets uppgifter. Bestämmelsens innehåll motsvarar den nuvarande bestämmelsen och nuläget.

Paragrafens 2 mom. motsvarar de gällande bestämmelserna.

I 3 mom. stryks hänvisningen till 14 a §, eftersom det föreslås att 14 a § upphävs och att sakinnehållet överförs till 14 §. Formuleringen förtydligas så att den jourhavande ska utföra uppdrag enligt 1 mom. i enlighet med myndigheternas anvisningar. Detta motsvarar det faktiska nuläget och att den personuppgiftsansvarige bestämmer ändamålen med behandlingen av personuppgifter och personuppgiftsbiträdet behandlar uppgifterna i enlighet med den personuppgiftsansvariges anvisningar.

Paragrafens 4 mom. motsvarar 4 mom. i den gällande lagbestämmelsen.

Varje myndighet som deltar i skötseln av en nödsituation underhåller sin egen lägesuppfattning via nödcentraldatasystemet eller sina fältledningssystem och svarar för lägesledningen. Detta förutsätter ingen granskning av enskild uppdragsinformation eller behandling av personuppgifter i anslutning till uppdragen i Nödcentralverket.

Enligt 8 § 3 mom. i nödcentralslagen avses med jourpersonal de tjänstemän vid Nödcentralverket som utför uppgifter enligt 12 §. Av jourhavande krävs dessutom utbildning enligt statsrådets förordning om nödcentralverksamhet. Jourpersonalen sköter med andra ord uppgifter enligt 12 § medan Nödcentralverket beslutar om andra uppgifter för Nödcentralverkets personal. Till exempel i Nödcentralverkets ledningscentral sköts bland annat Nödcentralverkets andra uppgifter och uppgifter för att bistå andra myndigheter. Eftersom de andra uppgifterna

och biståndet till myndigheter inte är uppgifter som hör till de jourhavandes uppgifter, kan Nödcentralverket bestämma att också andra anställda än de som uppfyller kraven på jourpersonal ska sköta dem. Den personal som sköter andra uppgifter och uppgifter för att bistå myndigheter är inte jourpersonal om de inte sköter också jouruppdrag enligt denna paragraf och har den behörighet som krävs i lagens 8 § och i 5 § i statsrådets förordning om nödcentralverksamhet. Behörighetsvillkoret för jourpersonal är i enlighet med förordningen examen för jourhavande vid nödcentraler eller motsvarande tidigare examen eller grundexamen för polis eller motsvarande tidigare examen.

14 §. *Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen.* Paragrafens 1 mom. motsvarar de gällande bestämmelserna.

Det föreslås att 2 mom. preciseras så att räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet ska vara skyldiga att ge Nödcentralverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Detta gör det samtidigt möjligt att upphäva 14 a §, eftersom det föreskrivs om Gränsbevakningsväsendets anvisningar och planer i samma sammanhang.

Med anvisningar och planer som är knutna till Gränsbevakningsväsendets verksamhetsområde avses anvisningar med anknytning till behandlingen av sjöräddningstjänstens uppdrag enligt 4 § i sjöräddningslagen, såsom utförande och överföring av inledande åtgärder till Gränsbevakningsväsendet för behandling. Anvisningarna och planerna innehåller bland annat responsförslag om de enheter som ska larmas för inledande åtgärder. Nödcentralverket gör för sin del en riskbedömning av sjöräddningsuppdrag. Som inledande åtgärd kan uppdraget också förmedlas till enheter hos en myndighet som deltar i nödcentralverksamheten, till exempel polisen, räddningsväsendet samt social- och hälsovården i det skede då meddelandet överförs till Gränsbevakningsväsendet och läget och Gränsbevakningsväsendets alarmeringsanvisningar förutsätter det.

Till Gränsbevakningsväsendets uppgifter hör mottagande av anmälningar som gäller sjöräddningstjänsten och alarmering av behövliga enheter samt ledning av sjöräddningsuppdrag. För nödsituationer har sjöräddningen det egna larmnumret 0294 1000, men kontakt tas också med numret 112. Enligt 4 § 2 mom. 1 punkten i sjöräddningslagen är Nödcentralverket skyldigt att delta i alarmeringen av efterspanings- och räddningsenheter och av personal som deltar i uppgifter inom sjöräddningstjänsten. Också Gränsbevakningsväsendet är skyldigt att ge anvisningar för dessa situationer. Enligt 3 § i sjöräddningslagen är Gränsbevakningsväsendet ledande sjöräddningsmyndighet och svarar för organisering av sjöräddningstjänsten. I detta syfte ska gränsbevakningsväsendet sköta planeringen, utvecklingen och övervakningen av sjöräddningstjänsten, liksom också samordningen av verksamhet som bedrivs av myndigheter och frivilliga som deltar i sjöräddningstjänsten. Anvisningarna och planerna jämte responsförslagen ska även i fortsättningen utarbetas under Gränsbevakningsväsendets ledning i samarbete med polisen, räddningsväsendet samt social- och hälsovården.

Andra anmälningar som hör till Gränsbevakningsväsendet än sådana som gäller sjöräddningstjänsten ska även i fortsättningen överföras till Gränsbevakningsväsendet för behandling i enlighet med Gränsbevakningsväsendets anvisningar och planer till Nödcentralverket. Till Nödcentralverkets uppgifter hör ändå inte att för Gränsbevakningsväsendets del utifrån anmälningarna bedöma de resurser som situationen kräver, på det sätt som görs i fråga om anmälningar till räddningsväsendet, polisen samt social- och hälsovården. Anmälningarna kan ha att göra med bland annat upprätthållandet av gränssäkerheten. En anmälan överförs direkt till Gränsbe-

vakningsväsendet, om den inte hör till någon annan myndighets, till exempel polisens, verksamhetsområde. Enligt 12 § 1 mom. 6 punkten i lagen om nödcentralsverksamhet har jourpersonalen rätt att avbryta och avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om ärendet till sin karaktär inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter eller om det inte är fråga om ett nödmeddelande. Om man identifierar ett meddelande som hör till Gränsbevakningsväsendet görs en överföring. 96 procent av befolkningen känner till det allmänna nödnumret 112 som kopplas till Nödcentralsverket. Kontakt tas med numret också i sådana andra situationer än nödsituationer eller brådskande situationer som hör till andra myndigheter. Nödcentralsverket ombesörjer meddelanden som förutsätter räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens omedelbara åtgärder (nödmeddelanden) och förmedling av uppdraget eller meddelanden samt alarmering och stödtjänster för de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten till följd av situationen.

I artikel 28.3 i dataskyddsförordningen sägs att när uppgifter behandlas av ett personuppgiftsbiträde ska hanteringen regleras genom ett avtal och enligt led a får personuppgiftsbiträdet endast behandla personuppgifter på dokumenterade instruktioner från den personuppgiftsansvarige. Bestämmelser om personuppgiftsbiträde finns också i 17 § i dataskyddslagen för brottmål. Sålunda tillämpas bland annat ovannämnda lagbestämmelser på själva behandlingen av personuppgifter enligt instruktionerna.

14 a §. Registrering av samarbetsmyndigheternas anvisningar. Det föreslås att paragrafens namn och innehåll ändras, eftersom bestämmelserna i paragrafen i enlighet med propositionen överförs till 14 §.

Enligt förslaget till 1 mom. genomförs den tekniska inmatningen i nödcentralsdatasystemet av uppgifter om de planer och anvisningar som avses i 14 § 2 mom. på ett enhetligt sätt av Nödcentralsverket. Trots att förslaget i praktiken motsvarar nuläget, föreslås att saken skrivs in i lagen, eftersom det är viktigt att anvisningarna och planerna matas in på ett enhetligt sätt i datasystemet. Inmatningen av tekniska och enhetliga data är nödvändig för att systemet ska fungera och för att säkerställa att eventuella felmatningar som flera olika verksamhetsområden gör inte ska förhindra alarmeringen av resurser. Inmatning av tekniska uppgifter på ett enhetligt sätt är en krävande uppgift som förutsätter specialkompetens och den måste utföras så att riskanalyserna stödjer den nödcentraljourhavandes behandling av uppgiften. Av denna orsak kan uppgiften de facto anvisas endast Nödcentralsverket, men verksamhetsområdet ansvarar för riskanalysernas innehåll.

Enligt förslaget till 2 mom. ska räddningsväsendet, polisen, social- och hälsovårdsmyndigheterna och Gränsbevakningsväsendet i nödcentralsdatasystemet föra in de larmanvisningar samt förslag till respons som ingår i planerna och anvisningarna. Larmanvisningarna och förslagen till respons ska innehålla behövlig information om de enheter eller aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 18 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen, där det föreskrivs om lagring av myndigheternas anvisningar och planer samt information om myndigheternas enheter och aktörer. Informationen om enheter och aktörer kan innehålla information om till exempel beredskap, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområde, storlek och sammansättning samt annan motsvarande information.

15 §. Bestämmelser om kommunikationsnät. Det föreslås att 1 mom. preciseras så att för allmänt nödnummer används uttrycket det allmänna nödnumret 112 och samtidigt korrigeras hänvisningen till den upphävda informationssamhällsbalken till en hänvisning till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014). Enligt 278 § 1 mom. i lagen om tjänster inom

elektronisk kommunikation är teleföretag skyldiga att för sin del se till att användarna per telefon, textmeddelande och på andra sätt som anges i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska teleföretagen vidare utan dröjsmål till nödcentralen, sjöräddningscentralen och sjöräddningsundercentralen anmäla sådana fel och störningar i kommunikationsnäten, nättjänsterna och kommunikationstjänsterna som är av betydelse för förmedlingen av sådana nödmeddelanden som avses i 1 mom. Enligt 3 mom. får Transport- och kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om tekniska åtgärder som är nödvändiga för att skyldigheten enligt 1 mom. ska kunna fullgöras.

I enlighet med lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation övervakar Traficom teleoperatörernas verksamhet också när det gäller det allmänna nödnumret 112:s funktion.

4 kap. Behandling av personuppgifter

16 §. Lagenhetlig behandling av personuppgifter. Paragrafen föreskrivs det om laglighetskravet på behandlingen av personuppgifter. Enligt paragrafens 1 mom. får myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behandla personuppgifter endast om behandlingen behövs för att utföra nödcentralsverksamhet, dvs. för att utföra nödcentralstjänster som Nödcentralsverket producerat samt räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendets åtgärder i anslutning till nödmeddelanden och uppdrag som förmedlats av Nödcentralsverket. Dessutom ska det vara tillåtet att behandla personuppgifter för att utföra brådskande och andra stödtjänster eller myndigheternas uppdrag på eget initiativ som hänför sig till Nödcentralsverkets nödcentralstjänster.

I artikel 6 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om laglig behandling. Enligt artikel 6.2 och 6.3 är det möjligt att nationellt komplettera dataskyddsförordningen, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c). I nödcentralsverksamheten behandlas personuppgifter för skötseln av respektive myndighets lagstadgade uppgifter och verksamhetsområdena bestämmer behovet att behandla personuppgifter. Det faktiska nuläget har bedömts i avsnitt 3 Bedömning av nuläget, Personuppgiftsansvariga. Till denna del hör de föreslagna bestämmelserna till det tillåtna nationella regleringsutrymmet. Nödcentralsverksamhet samt stödtjänster och uppgifter som hör till nödcentralstjänsterna kan inte genomföras på ett ändamålsenligt sätt utan nationella bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen på det sätt som avses i artikel 6.2 och 6.3 i förordningen.

Enligt artikel 4.1 i dataskyddsförordningen avses med personuppgifter varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. Enligt artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen ska personuppgifter vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Det är nödvändigt att behandla personuppgifter i nödcentralsverksamheten för att den som behöver hjälp i en nödsituation ska få rätt hjälp så snabbt som möjligt och myndigheterna ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter effektivt, snabbt och med hänsyn till de tillgängliga resurserna.

Uppfyllandet av myndigheternas lagstadgade förpliktelser och nödcentralsverksamheten innebär ledning av och underhåll av lägesbilden för de myndigheter som deltar i den operativa verksamheten inom nödcentralsverksamheten samt underhåll av den egna beredskapen och lägesbilden för de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Nödcentralsverkets operativa ledning skiljer sig från den operativa ledningen hos andra myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten. Exempelvis polisen måste kunna behandla information med anknytning till nödcentralsverksamheten i samband med den operativa ledningen av polisuppdrag och underhåll

av lägesbilden. Motsvarande behov har även social- och hälsovårdsmyndigheterna, räddningsväsendet och Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralverkets ledning av den operativa verksamheten äger i praktiken rum i ledningscentralen och sköts av skiftesmästarna i nödcentralerna. Nödcentralverkets ledning av den operativa verksamheten inbegriper till exempel att Nödcentralverket följer hur många nödmeddelanden som kommer in i området, för att uppdragen i en belastningssituation ska kunna fördelas på olika nödcentraler eller kommer det överlappande meddelanden om samma situation så att man kan undvika att samma uppdrag förmedlas flera gånger. Skiftesmästarna leder konkret verksamheten i salen och skötseln av uppdragen på plats. Nödcentralverket sammanställer och delar inte andra myndigheters lägesbild.

Också uppgifter om uppdrag på eget initiativ måste kunna behandlas i nödcentralverksamheten. Uppdrag på eget initiativ, dvs. uppdrag som inverkar på resurserna för nödcentralverksamheten, lagras i nödcentraldatasystemet för underhåll av lägesbilden. När Nödcentralverket gör riskbedömningen beaktar det också enheter som tagit emot uppdrag på eget initiativ och förmedlar brådskande uppdrag till dem på ändamålsenligt sätt i enlighet med myndigheternas anvisningar, varvid praxisen kan variera mellan olika verksamhetsområden. I enlighet med 3 § i statsrådets förordning om nödcentralverksamhet hör det till Nödcentralverkets uppgifter bland annat att registrera uppgifter, information och prestationer samt att tillhandahålla brådskande stödtjänster oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ. Registreringen av uppdrag på eget initiativ gäller ändå inte Gränsbevakningsväsendet. Nödcentralverket har inte till alla delar information om huruvida Gränsbevakningsväsendets enheter är fast i andra uppdrag. Gränsbevakningsväsendet skiljer sig från de andra myndigheterna så till vida att det är Gränsbevakningsväsendets ledningscentral som i sista hand fattar beslut om en enhet vid Gränsbevakningsväsendet ska användas även för ett uppdrag som kommit från Nödcentralverket.

Personuppgifter ska kunna behandlas för skötseln av de uppgifter som föreskrivs för Nödcentralverket i lagen. Personuppgifter ska således behandlas för såväl mottagandet av nödmeddelanden, produktionen av nödcentralstjänster som utförandet av övervaknings- och larmuppdrag samt för utförandet av Nödcentralverkets andra uppgifter och bistånd till andra myndigheter. Noggrant avgränsade bestämmelser som Nödcentralverkets andra uppgifter och bistånd till andra myndigheter ska ingå i statsrådets förordning om nödcentralverksamhet.

Polisen behandlar information som hänför sig till nödcentralverksamheten också inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet och dataskyddslagen för brottmål. Till dataskyddsdirektivets tillämpningsområde inom polisen hör att förebygga, förhindra, utreda, avslöja och lagföra brott samt därtill anslutna åtgärder för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. I dataskyddslagen för brottmål, som ska tillämpas som allmän lagen på behandlingen av personuppgifter, föreskrivs om bland annat principerna för behandling av personuppgifter, såsom krav på laglig behandling, ändamålsbegränsning, relevanskrav och felfrihetskrav. Dessutom föreskrivs det i lagen om personuppgiftsansvar och den registrerades rättigheter. Enligt artikel 8.2 i direktivet ska medlemsstaternas nationella rätt som reglerar behandling av personuppgifter inom tillämpningsområdet för detta direktiv åtminstone specificera syftet med behandlingen, vilka personuppgifter som ska behandlas och behandlingens ändamål. I den föreslagna paragrafen bestäms det om syftet och ändamålet med behandlingen, dvs. nödcentralverksamhet och skötsel av myndigheternas lagstadgade uppgifter. I den föreslagna lagen föreskrivs det dessutom om vilka personuppgifter som ska behandlas.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar får enligt paragrafens 2 mom. behandlas endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen enligt 1 mom. I artikel 9 i dataskyddsförordningen föreskrivs det

om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. I nödcentralsverksamheten kan det framkomma sådana uppgifter om hälsa enligt artikel 9.1 som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt artikel 4.15 i förordningen avses med uppgifter om hälsa personuppgifter som rör en fysisk persons fysiska eller psykiska hälsa, inbegripet tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster, vilka ger information om dennes hälsostatus. Bestämmelser om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter finns också i 11 § i dataskyddslagen för brottmål.

På behandlingen av personbeteckningar tillämpas 29 § i dataskyddslagen om allmän lag. Enligt 1 mom. i den paragrafen får en personbeteckning behandlas med den registrerades samtycke eller när behandlingen regleras i lag. Dessutom får en personbeteckning behandlas, om det är viktigt att entydigt identifiera den registrerade 1) för att utföra en i lag angiven uppgift, 2) för att tillgodose den registrerades eller den personuppgiftsansvariges rättigheter och uppfylla den registrerades eller den personuppgiftsskyldiges skyldigheter, eller 3) för historisk eller vetenskaplig forskning eller för statistikföring. Enligt 2 mom. får en personbeteckning behandlas bland annat inom hälso- och sjukvården, inom socialvården och i ärenden som gäller tjänste- och arbetsavtalsförhållanden och andra anställningsförhållanden och förmåner som har samband med dessa. Enligt 3 mom. får utöver vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om behandling av personbeteckningar en personbeteckning lämnas ut till exempel i syfte att uppdatera adressuppgifter, om mottagaren redan har tillgång till personbeteckningen. Enligt 4 mom. får en personbeteckning inte onödigtvis antecknas i handlingar som skrivs ut eller upprättas på basis av ett personregister. I nödcentralsverksamhet kan det vara nödvändigt att behandla personbeteckningar för att sköta myndigheternas lagstadgade uppgifter. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns också i 12 § i dataskyddslagen för brottmål.

De föreslagna bestämmelserna och behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter baserar sig på artikel 6.1 c samt artikel 9.3 och 9.2 c, f, g och h i dataskyddsförordningen. Nödcentralsverket får behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter med stöd av artikel 9.2 a, c och h i förordningen. Nödcentralsverket måste kunna a emot ett nödmeddelande och behandla uppgifter om hälsa då verket tar emot nödmeddelandet, bedöma hur brådskande situationen är utifrån informationen och vid behov förmedla uppdraget eller meddelandet till den behöriga myndigheten. Det är nödvändigt att behandla uppgifter om den hjälpbehövandes hälsa, också när den person som behöver hjälp är medvetlös eller annars inte kan ge sitt samtycke i ärendet. Det är nödvändigt att behandla uppgifter om hälsa också för att få hälso- och sjukvårdstjänster och Nödcentralsverket måste kunna behandla uppgifterna så att verket vid behov kan larma både socialjouren och den prehospitala akutsjukvården till uppdraget.

För polisens del behandlas uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter inom tillämpningsområdet för både dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddsförordningen. När det är fråga om behandling som hör till dataskyddsförordningens tillämpningsområde kan behandlingen ske med stöd av artikel 9.2 c och g i förordningen. I polisens verksamhet enligt denna lag kan uppgifter om hälsa behandlas för att skydda den registrerades eller en annan fysisk persons livsviktiga intressen och den registrerade kan vara fysiskt eller juridiskt förhindrad att ge samtycke. Behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter inom polisen sker dock i regel med stöd av 11 § i dataskyddslagen för brottmål. Med stöd av den paragrafen är uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening, samt genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att unikt identifiera en fysisk person samt uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Behandling av dessa särskilda kategorier av personuppgifter är tillåten med stöd av 2 mom. 1 punkten (det föreskrivs om behandlingen i lag), 2 punkten (det är fråga om handläggning av brottmål i åklagarverksamhet eller i domstol),

3 punkten (det krävs för att skydda ett intresse som är av grundläggande betydelse för den registrerade eller en annan fysisk person) eller 4 punkten (behandlingen rör uppgifter som på ett tydligt sätt har offentliggjorts av den registrerade).

Social- och hälsovårdens myndigheter får behandla uppgifter om hälsa med stöd av artikel 9.2 a, c och h och 9.3. Det är nödvändigt att behandla personuppgifter som gäller den som gör ett nödmeddelande eller den som behöver hjälp för att få social- eller hälsovårdshjälp. Den person som behöver hjälp kan till exempel vara medvetlös och är då oförmögen att ge samtycke, men behandlingen är nödvändig för att få hälso- och sjukvårdshjälp. Dessutom kan grunden för behandling av uppgifter om hälsa vara att trygga vård eller behandling inom hälso- och socialvården samt förvaltning av tjänster och system inom social- och hälsovården med stöd av lagstiftningen om social- och hälsovårdsväsendet, varvid en yrkesutbildad person svarar för behandlingen av personuppgifter, till exempel en socialarbetare eller sjukvårdare, som har lagstadgad tystnadsplikt.

För räddningsväsendets del kan behandlingen av uppgifter om hälsa som hör till särskilda kategorier av personuppgifter basera sig på artikel 9.2 c. Exempelvis i en olycksituation kan det vara nödvändigt att det räddningsverk som åker till platsen känner till de fysiska egenskaperna och hälsotillståndet hos de personer som bor i byggnaden för att få ut dem ur bygganden på ett tryggt sätt eller att det finns en skadad person eller en person som fått en sjukdomsattack i byggnaden. Personen kan själv ge uttryckligt samtycke eller så kan han eller hon vara onåbar eller medvetlös.

För Gränsbevakningsväsendets del kan behandlingen av uppgifter om hälsa som hör till särskilda kategorier av personuppgifter basera sig på artikel 9.2 c eller g.

Medborgare kan framställa till exempel klagomål, skadeståndsyrkanden, patientskadeanmälningar och polisanmälningar i fråga om en myndighet som deltar i nödcentralverksamheten eller en sådan tjänstemans agerande som deltagit i ett uppdrag. Av denna orsak är det motiverat och behövligt att behandla personuppgifter för att utarbeta, framföra eller försvara rättsliga anspråk.

Propositionen innehåller sådana behöriga skyddsåtgärder som förutsätts i artikel 9.3 i dataskyddsförordningen. Enligt den punkten får personuppgifter som avses i punkt 1 behandlas för de ändamål som avses i punkt 2 h, när uppgifterna behandlas av eller under ansvar av en yrkesutövare som omfattas av lagstadgad tystnadsplikt. Enligt den finska offentlighetslagen är alla uppgifter om en persons socialvård samt hälso- och sjukvård sekretessbelagda och de personer som deltar i nödcentralverksamheten är yrkesutbildade.

I nödcentralverksamheten behandlas inte för närvarande biometriska uppgifter enligt artikel 9.1 som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Med biometriska uppgifter avses enligt artikel 4.14 i dataskyddsförordningen personuppgifter som erhållits genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar identifieringen av denna fysiska person. I framtiden kan det vara möjligt att till exempel nödmeddelanden kan göras direkt till nödcentralen via video. Då kan personen identifieras från videobilden. Om nödmeddelandet förmedlas direkt i fältledningssystemet för bedömning av den behöriga myndigheten, kan personen identifieras även av den myndigheten. Om man skulle övergå till en sådan modell i framtiden, skulle det vara nödvändigt för Nödcentralverket att behandla biometriska uppgifter liksom för den myndighet som deltar i nödcentralverksamheten och till vilken nödmeddelandet förmedlas för bedömning av uppdraget. Då skulle behandlingen basera sig på artikel 9 a, c, f, g eller h. Sekretessen för uppgifter om

hälsa berör alla myndigheter i enlighet med offentlighetslagen och den uppfyller skyddsförpliktelsen i artikel 9.3.

16 a §. *Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen.* Paragrafen är ny och i den föreskrivs om de personuppgiftsansvariga för de register som personuppgifterna bildar och om ansvaret för informationshanteringen. Personuppgifter får i enlighet med vad som föreskrivs i 16 § behandlas bara om det behövs för att utföra nödcentralsverksamhet och uppgifter som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag. Enligt artikel 4.6 i dataskyddsförordningen avses med register en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig enligt särskilda kriterier. Genom den föreslagna bestämmelsen klarläggs skillnaden mellan datatekniska informationssystem och personuppgiftsregister samt mellan personuppgiftsbiträde och personuppgiftsansvarig.

I artikel 4.7 i EU:s dataskyddsförordning definieras personuppgiftsansvarig. Den aktuella punkten gör det möjligt att föreskriva den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses i medlemsstaternas nationella rätt, om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. I 16 § föreslås bestämmelser om ändamålen för behandlingen, varvid det är tillåtet att föreskriva nationellt om den personuppgiftsansvarige. Således hör de föreslagna bestämmelser till det tillåtna nationella regleringsutrymmet. Också enligt artikel 6.2 och 6.3 är det möjligt att nationellt komplettera dataskyddsförordningen, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c). I nödcentralsverksamheten behandlas personuppgifter för skötseln av respektive myndighets lagstadgade uppgifter och verksamhetsområdena bestämmer behovet att behandla personuppgifter. Det faktiska nuläget har bedömts i avsnitt 3 Bedömning av nuläget, Personuppgiftsansvariga.

Enligt artikel 5.2 i EU:s dataskyddsförordning ska den personuppgiftsansvarige ansvara för och kunna visa att principerna för behandling av personuppgifter i artikel 5 i dataskyddsförordningen efterlevs. Enligt artikeln ska behandlingen av personuppgifter vara laglig, korrekt och öppen, vid behandlingen av uppgifter ska ändamålsbegränsning iakttas, uppgiftsminimering ska iakttas, behandlingen ska vara korrekt, lagringen av uppgifter ska minimeras och integritet och konfidentialitet ska ombesörjas. Den personuppgiftsansvarige svarar också för de registrerades rättigheter enligt kapitel III i EU:s dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige ska bland annat tillhandahålla den registrerade de personuppgifter som nämns i artikel 14 på begäran, rätta uppgifter enligt artikel 16 och radera uppgifter enligt artikel 17. I artikel 24 i kapitel IV i EU:s dataskyddsförordning föreskrivs om den personuppgiftsansvariges ansvar. Till detta ansvar hör bland annat att den personuppgiftsansvarige ska genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen och att dessa åtgärder ska ses över och uppdateras vid behov.

Personuppgifter behandlas i nödcentralsverksamheten för skötsel av respektive verksamhetsområdes lagstadgade uppgifter och verksamhetsområdena bestämmer behovet av behandling av personuppgifter. Sålunda är personuppgiftsansvaret fördelat enligt verksamhetsområde.

Enligt 1 mom. är Polisstyrelsen personuppgiftsansvarig i fråga om polisens information, vilket motsvarar den gällande lagstiftningen och situationen. I nödcentralsdatasystemet lagras också varnings- och arbetarskyddsinformation samt arbetarskyddsinformation från polisens eget PATJA-system som säkerhetsinformation i anslutning till meddelandet. Varnings- och arbetarskyddsinformation spelar en viktig roll för polisens och andra myndigheters säkerhet i arbetet. Polisen lagrar och underhåller varnings- och säkerhetsinformation i nödcentralsdatasystemet. När en anmälan kommit från till exempel hälsovården för polisen in varnings- och arbetar-

skyddsinformation i registret utifrån sin egen prövning. Av denna orsak är polisen också personuppgiftsansvarig för varnings- och arbetarskyddsinformationen. Andra myndigheter ansöker om åtkomsträttigheter till varnings- och arbetarskyddsinformation via polisen.

Polisen behandlar information som hänför sig till nödcentralsverksamheten också inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddslagen för brottmål, vilka möjliggör nationella bestämmelser om den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 3.8 i dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området avses med personuppgiftsansvarig en behörig myndighet som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter; om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivs i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Eftersom ändamålet för behandlingen fastställs i förslaget till 16 §, kan den personuppgiftsansvarige föreskrivas nationellt. Enligt definitionen i 3 § 1 mom. 6 punkten i dataskyddslagen för brottmål avses med personuppgiftsansvarig en behörig myndighet som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter eller som enligt lag har till uppgift att föra ett register. Personuppgiftsansvariga för räddningsväsendets och social- och hälsovårdsväsendets personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten är de behöriga myndigheterna, dvs. välfärdsområdena samt för Nylands del Helsingfors och HUS-sammanslutningen, som ansvarar för ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Av denna orsak uppdateras genom propositionen de personuppgiftsansvariga för nödcentralsdatasystemet så att de börjar motsvara den gällande situationen och dataskyddsförordningen samt dataskyddslagen för brottmål.

Gränsbevakningsväsendets stab är personuppgiftsansvarig i fråga om Gränsbevakningsväsendets information.

Respektive verksamhetsområdes information som behandlas för att utföra nödcentralsverksamhet innehåller både information om verksamhetsområdets resurser, såsom uppgifter om personal, fordon och teleförbindelser, och annan information i anslutning till myndighetens nödcentralsverksamhet, såsom verksamhetsområdets anvisningar eller myndighetens uppdragsinformation. Med uppdragsinformation avses bland annat information utifrån vilken myndigheten i fråga larmas med anledning av ett nödmeddelande och information om ett uppdrag där myndigheten i fråga ansvarar för ledningen. Också information om ett uppdrag som myndigheten inlett på eget initiativ är den myndighetens egen information. En myndighets uppdragsinformation är alla nödmeddelanden som förmedlas till den myndigheten. Nödcentralsverksamheten inbegriper nödcentralstjänster, dvs. mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag samt utförande av uppdrag som förutsätter till dem anknutet utförande av uppdrag som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens myndigheter samt Gränsbevakningsväsendet i samarbete med Nödcentralsverket. I enlighet med detta svarar således varje i 1 mom. nämnd personuppgiftsansvarig också för nödmeddelanden och upptagningar för den egna uppdragsinformationens del.

Sådan uppdragsinformation som omfattas av myndigheternas registerföring är också sådana nödmeddelanden där uppdraget hör till verksamhetsområdet i fråga, men nödmeddelandet enligt verksamhetsområdets anvisningar inte förmedlas till myndigheten. Exempelvis ett meddelande som hör till polisens uppgifter men som inte förutsätter ett akut alarmeringsbehov är uppdragsinformation som hör till polisen. Sådana uppdrag indelas tekniskt i N- och H-uppdrag. Med N-uppdrag avses uppdrag som hör till verksamhetsområdet och som en tjänsteman som sköter jouruppgifter vid Nödcentralsverket har definierat som hörande till verksamhetsområdets uppdrag, och beträffande vilket den jourhavande enligt kriterierna i verksamhetsområdets anvis-

ningar kan låta bli att larma en enhet från verksamhetsområdet. Med H-uppdrag avses ett uppdrag som hör till ett visst verksamhetsområde och som det inte har gått att fastställa en exakt uppgiftsklass för.

Ett H-uppdrag innebär rådgivning och handledning utifrån tips och samtal till nödcentralen samt Nödcentralens eller verksamhetsområdets åtgärder som inte är avsedda att förmedlas till verksamhetsområdets enheter. Sådana är till exempel nödpositioneringsåtgärder och statistik som hänför sig till verksamhetsområdet. N- och H-uppdrag är av betydelse för verksamhetsområdets verksamhet och rättssäkerheten i anslutning därtill samt för utredningen av ansvarsfrågor i efterhand. Med hjälp av information kan man utreda vem som har genomfört en åtgärd och på vilken grund. Eftersom N- och H-uppdrag hänför sig direkt till verksamhetsområdets uppgifter, omfattas informationen om N- och H-uppdrag också av verksamhetsområdets registerföring.

Nödcentralsverket är personuppgiftsbiträde för personuppgifter som omfattas av de andra myndigheternas registerföring. Nödcentralsverket är till denna del personuppgiftsbiträde för den behörige personuppgiftsansvariges räkning när verket tar emot nödmeddelanden, bedömer dem och förmedlar uppdrag till de behöriga myndigheterna utifrån deras anvisningar. I praktiken genomför Nödcentralsverket på den personuppgiftsansvariges begäran och i enlighet med dens anvisningar bland annat registrering, förvaring och bearbetning av uppgifter, sökning efter uppgifter och utlämnande av uppgifter, på samma sätt som för närvarande, samt genomför tekniska och organisatoriska åtgärder som omfattas av den personuppgiftsansvariges ansvar, såsom tekniskt tillgodoseende av den registrerades rätt till insyn samt rättelse och radering av uppgifter.

Nödcentralsverksamheten inbegriper ofta uppdrag som berör flera myndigheter, varvid alla enheter som larmats till ett uppdrag kan vara personuppgiftsansvariga för till exempel en nödsamtalsupptagning eller uppdragssinformation. I fråga om utomståendes begäranden om information måste skyddsintressen beaktas och varje personuppgiftsansvarig ansvarar för begäranden om information i fråga om information som omfattas av den egna registerföringen.

Enligt 2 mom. är Nödcentralsverket personuppgiftsansvarig i fråga om den information som gäller övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig i fråga om den information som anknyter till andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralsverkets verksamhetsområde och bistånd till myndigheter och som det föreskrivs närmare om genom förordning av statsrådet. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig för kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna. Sådana kontakter är till exempel samtal som har ringts i misstag, kontakter som inte hör till Nödcentralsverkets uppgifter och som kan avslutas med stöd av 12 § 1 mom. 6 punkten samt störningar och missbruk som den jourhavande har rätt att begränsa med stöd av 13 §. Om det framgår senare, till exempel efter en ny kontakt att det skulle ha varit fråga om ett uppdrag för en myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten eller det begärs att ett uppdrag ska förmedlas till en viss myndighet, ska den myndigheten vara personuppgiftsansvarig. Också till exempel i samband med biträdande kundtjänsteuppgifter enligt lagen om konsulära tjänster kan det framkomma information som föranleder ett polisuppdrag. Denna information omfattas av Polisstyrelsen registerföring. Dessutom är Nödcentralsverket personuppgiftsansvarig i fråga om den information som gäller störningar i informationssystemet och nätrafiken.

Enligt paragrafens 3 mom. ska Nödcentralsverket svara för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (*informationshanteringslagen*) är en

allmän lag, där det läggs en grund till gemensamma förfaranden för den offentliga förvaltningens behandling av information som den innehar. För att klarlägga ansvaret behöver det emellertid fogas till Nödcentralslagen att Nödcentralverket bär i enlighet med lagen om informationshantering ansvar för att ansvaren och rollerna när det gäller informationshanteringen har definierats och att det har ordnats tillräcklig tillsyn över att den lagstiftning samt den föreskrifter och anvisningar som hänför sig till informationshanteringen efterlevs.

17 §. Personuppgifter som behandlas i nödcentralverksamheten. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras. I paragrafen föreskrivs det om behandling av personuppgifter i nödcentralverksamheten i stället för att det definieras i vilket informationssystem uppgifter ska föras in. Bestämmelserna motsvarar den allmänna utvecklingstrenden att behandlingen av personuppgifter inte knyts till ett informationssystem eller register utan till ändamålet med användningen av personuppgifterna.

Enligt 1 mom. får räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralverket behandla uppgifter som behövs för produktionen av brådskande och andra stödtjänster samt för utförande av uppdrag på eget initiativ med anknytning till nödcentralverksamheten. I paragrafen uppräknas på ett uttömmande och noga avgränsat sätt de uppgifter som får behandlas

Enligt artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen är det möjligt att nationellt komplettera dataskyddsförordningen, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c). I nödcentralverksamheten behandlas personuppgifter för skötseln av respektive myndighets lagstadgade uppgifter och verksamhetsområdena bestämmer behovet att behandla personuppgifter. Det faktiska nuläget har bedömts i avsnitt 3 Bedömning av nuläget, Personuppgiftsansvariga. Till denna del hör de föreslagna bestämmelserna till det tillåtna nationella regleringsutrymmet.

Förteckningen i 1 mom. motsvarar i huvudsak den gällande paragrafens bestämmelser om vad som för närvarande får lagras i nödcentraldatasystemet. I 1 mom. 1 och 6 punkten stryks dock de uppräknings som nämns som exempel. De uppgifter som uppräknas i 1 mom. 1 punkten i anslutning till de myndighetsenheter som utför nödcentralverksamhet, såsom beredskap, teleförbindelser, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, storlek och sammansättning, är exempel, så paragrafen blir tydligare om de placeras i motiveringen. På motsvarande sätt innehåller uppgifterna om uppdrag och åtgärder i 1 mom. 6 punkten i den gällande lagbestämmelsen en exempelförteckning, som mera har karaktären av motiveringstext. Också i fortsättningen avses med uppgifter om uppdrag och åtgärder exempelvis händelse- och åtgärdsrapporter, uppgifter om tidpunkter, platser, uppdragens skyndsamhetsklass och farlighet, uppgifter om de personer som deltar och har deltagit i uppdrag, om tele- och radiokommunikationen mellan Nödcentralverket och den myndighet eller aktör som utför uppdraget.

I 1 mom. 4 punkten ändras formuleringen ”när detta skett” till formen ”den tidpunkt då anmälan tagits emot”. I fråga om den jourhavande som tagit emot ett meddelande eller uppdrag eller en åtgärd förs i nödcentraldatasystemet in endast p-beteckning, inte namn. Av denna orsak stryks införandet av namnet i punkten och i stället används uttrycket uppgifter om den som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder.

I 1 mom. 7 punkten ingår bestämmelser som motsvarar de nuvarande om så kallad varningsinformation. Ordalydelsen korrigeras emellertid så att i punkten uppräknas alla uppgifter, och det är inte längre fråga om en exempelförteckning, som i den gällande lagen börjar med ordet exempelvis. I punkten nämns inte heller längre lagring, eftersom det bestäms om behandling av uppgifter i paragrafen.

Uppgifterna om larmanordningar i 1 mom. 5 punkten överförs till en ny 8 punkt. Samtidigt preciseras det att i nödcentralsdatasystemet kan lagras objektinformation, lokaliseringssuppgifter och geografisk information om till nödcentralen kopplade brandlarmanläggningar, automatiska släckanläggningar och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer. Bestämmelser om skyldighet att koppla dessa anläggningar till nödcentralen finns i 38 och 39 § i miljöministeriets förordning om byggnaders brandsäkerhet (848/2017). Objektinformation om larmanordningar innehåller uppgifter om objektets namn, adress, anordningens beteckning samt kontaktperson. Det föreslås att den gällande paragrafens 2 mom. upphävs. Den personuppgiftsansvarige är bunden av kravet på laglig behandling av personuppgifter enligt 16 §, varvid bestämmelserna i det gällande 2 mom. om de registerförande och deras befogenheter vid behandlingen av information inte längre behövs. På motsvarande sätt behöver det inte längre föreskrivas om behandlingen av uppgifter för de personer som använder registret, eftersom bestämmelser om personuppgiftsbiträden finns i artikel 28 i EU:s dataskyddsförordning. Personuppgiftsbiträden bland annat utför behandlingen av personuppgifter med stöd av avtal eller annan lagstadgad rätt, de är bundna av tystnadsplikt med stöd av avtal eller lagstiftning och de vidtar säkerhetsåtgärder enligt artikel 32. Om ett personuppgiftsbiträde använder personuppgifter för något annat ändamål än för den personuppgiftsansvariges räkning blir personuppgiftsbiträdet personuppgiftsansvarig för dessa uppgifter.

De nuvarande dubbla bestämmelserna stryks på grund av informationshanteringslagen. Med andra ord behöver det på grund av de allmänna bestämmelserna i informationshanteringslagen inte längre föreskrivas särskilt om hur uppgifter förs in i eller överförs till nödcentralsdatasystemet. Till följd av EU:s allmänna dataskyddsförordning svarar den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet för att behandlingen är lagenlig, och då behöver det inte konstateras i den nationella lagstiftningen. Också bemyndigandet att utfärda förordning om den information som ska lagras stryks, eftersom det föreskrivs genom lag om behandlingen av personuppgifter och den information som ska föras in i informationssystemet.

Det föreslås att den gällande paragrafens 3 mom., där det föreskrivs om avförande av information ur personregistret, överförs till en egen 18 §.

Den gällande paragrafens 4 mom., där det föreskrivs om den registrerades rätt att ta del av information som polisen lagrat, överförs till 23 §, där det föreskrivs om den registrerades rättigheter.

18 §. Radering av personuppgifter. Det föreslås att paragrafens rubrik och innehåll ändras. I 1 mom. föreskrivs det om radering av personuppgifter som behandlas i nödcentralsdatasystemet. Bestämmelsernas innehåll motsvarar bestämmelserna i gällande 17 § 3 mom. så till vida att uppgifterna ska raderas senast fem år efter det att anmälan togs emot.

Enligt artikel 5.1 e i EU:s allmänna dataskyddsförordning får personuppgifter inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån som personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1, under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt denna förordning genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter (lagringsminimering). Enligt artikeln ska personuppgifterna raderas när de inte längre behövs. I nödcentralsverksamheten betyder detta att uppgifter, inklusive nödmeddelandeupptagningar, ska raderas genast efter att Nödcentralsverket har förmedlat uppdragen till den behöriga myndigheten och denna myndighet har slutfört sin lagstadgade uppgift och uppdraget har

avslutats. Det är dock nödvändiga att bevara uppgifter i anslutning till uppdraget, inklusive uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter eller känsliga personuppgifter, efter att anmälan har tagits emot. Dessa uppgifter behöver behandlas även efter att uppdraget har avslutats både för syften enligt allmänt intresse och för statistikändamål.

I nödcentralsverksamheten behandlas personuppgifter både i Nödcentralsverket för förmedling av uppdrag och för utförande av den mottagande myndighetens lagstadgade uppgifter. De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten utövar offentlig makt i sina lagstadgade uppgifter och särskilt polisen utövar även betydande offentlig makt. Det är således nödvändigt att bevara personuppgifter också efter att ett uppdrag har avslutats. Exempelvis polisanmälan kan göras genast i samband med en händelse eller senare, kanske efter en lång tid. Exempelvis polisanmälan kan göras genast i samband med en händelse eller vid målägandebrott kan målsäganden göra den senare, kanske efter en lång tid. Även skadeståndsyrkande eller patientskadeanmälan kan framställas en lång tid efter själva händelsen. Exempelvis efter en nödsituation kan framställas polisanmälan, anmälan om en myndighets missbruk av tjänsteställning, klagomål, åtal för tjänstebrott, skadeståndsyrkande eller patientskadeanmälan upp till 5 år efter själva händelsen och utförandet av uppdraget. I förslaget tryggas således också den registrerades rättskydd. Om personuppgifter inte skulle kunna bevaras efter att ett uppdrag avslutats skulle medborgaren och myndigheten inte nödvändigtvis ha någon information eller bevis till stöd för sin anmälan eller sitt yrkande. De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver också bevara personuppgifter för att kunna producera statistik. Statistiken används för resurstilldelning inom den egna verksamheten och för att utveckla verksamheten.

De föreslagna bestämmelserna gäller både personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten och logginformation. I fråga om logginformation bör det emellertid påpekas att när till exempel uppdragsinformation raderas finns det däremot ingen grund att bevara den logginformation som hänför sig till den, eftersom det inte finns någon information om vad logginformationen i fråga hänför sig till.

I 2 mom. hänvisas det till polisens personuppgiftslag när det gäller radering av personuppgifter som hänför sig till den personliga säkerheten och säkerheten i arbetet. Bestämmelserna i det gällande 17 § 3 mom. gäller uppgifter som hänför sig till den personliga säkerheten och säkerheten i arbetet och längre förvaring av den. Eftersom denna så kallade varningsinformation de facto är polisens information, ska enligt propositionen 34 § i polisens personuppgiftslag tillämpas på den.

Enligt 34 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag ska andra personuppgifter som behandlas för undersöknings- och övervakningsuppgifter än de uppgifter som avses i 33 § raderas 5 år efter det att anmälan eller ärendet registrerades, om inte de hänför sig till ett brottmål som utreds. Enligt 34 § 3 mom. i polisens personuppgiftslag ska säkerhetsuppgifter med avvikelse från huvudregeln i 1 mom. raderas senast ett år efter den registrerades död. Detta har gjort det möjligt att bevara uppgifter om till exempel en persons förmögenhet eller hälsotillstånd så länge som det behövs för att trygga personens egen säkerhet eller säkerheten för en person som hör till polispersonalen. För att säkerställa att säkerhetsuppgifterna behövs ska uppgifterna enligt polisens föreskrift uppdateras så att de motsvarar ändamålet med minst fem års mellanrum. I samband med granskningen ska det antecknas att granskning har utförts. Onödiga eller felaktiga uppgifter raderas omedelbart ur systemet. I 4 mom. ingår ett undantag enligt vilket så kallad varningsinformation får fortfarande bevaras, om uppgifterna behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till polispersonalen har. I 4 mom. föreskrivs dessutom skyldighet att bedöma behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna minst vart femte år.

19 §. *Nödcentralsverkets rätt att få uppgifter ur registren.* Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den börjar motsvara paragrafens innehåll bättre.

Den föreslagna paragrafen motsvarar den gällande paragrafens rätt att få uppgifter. Nödcentralsverket behöver nödvändigt få uppgifter ur andra myndigheters register för att sköta sina lagstadgade uppgifter. De erhållna uppgifterna används enligt den gällande lagen och propositionen bland annat för att bedöma nödmeddelanden och förmedla uppdrag samt för utförande av den behöriga myndighetens uppgifter. Det föreslås att utformningen av paragrafen förtydligas genom att förteckningen i 1 mom. korrigeras så att de punkter som upphävts tidigare samt de rättigheter att få uppgifter som blivit onödiga raderas och numreringen av förteckningen uppdateras. Nödcentralsverket behöver inte längre få uppgifter ur Tullens eller Skatteförvaltningens datasystem, Ålands fartygsregister eller företags- och organisationsdatasystemet. I praktiken har till exempel Skatteförvaltningens uppgifter behövts tidigare för polisen och Gränsbevakningsväsendet, men dessa myndigheter har redan i flera års tid fått de uppgifter de behöver direkt från Skatteförvaltningens datasystem med hjälp av teknisk anslutning. Av denna orsak föreslås det att den gällande paragrafens 1 mom. 5, 7, 14 och 15 punkten upphävs. Hänvisningen till informations samhällsbalken i det gällande momentets 10 punkt, dvs. den föreslagna 1 mom. 9 punkten, korrigeras också till en hänvisning till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Till 1 mom. 4 punkten fogas den paragraf i lagen om transportservice där det föreskrivs om innehållet i och ändamålet med trafik- och transportregistret.

På grund av uppdateringen av förteckningen i 1 mom. uppdateras också hänvisningarna i 2 mom. till punkter i 1 mom. så att de börjar motsvara ändringen av 1 mom. Dessutom föreslås det att bestämmelserna om utlämnande av information med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt i 2 mom. stryks, eftersom det föreskrivs om saken i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. I 22 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om bland annat informationsöverföring via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. I 23 § i den lagen föreskrivs det om öppnande av en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. I 24 § i den lagen föreskrivs det om överföring av informationsmaterial via tekniska gränssnitt till andra än myndigheter.

20 §. *Myndigheters rätt att få uppgifter ur nödcentralsdatasystemet.* Det föreslås att paragrafens namn ändras, eftersom det i paragrafen föreslås bestämmelser om olika myndigheters rätt att få uppgifter. I nödcentralsdatasystemet finns både offentliga och sekretessbelagda personuppgifter och andra uppgifter.

Enligt 29 § i offentlighetslagen kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter, sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne samtycker till att uppgifter lämnas ut, handlingen behövs vid behandlingen av ett förhandsbesked, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller av besvär som anförts hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan, eller uppgiften behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet ska kunna utföras. Dessutom kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut sådan adress- eller annan kontaktinformation som enligt 24 § 1 mom. 31 punkten är sekretessbelagd.

I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om rätt att få uppgifter på ett sätt som kompletterar offentlighetslagen och de för de myndigheter som nämns i paragrafen tryggas rätt att få uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter.

I enlighet med dataskyddsförordningen svarar den personuppgiftsansvarige för utlämnandet av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige kan också i enlighet med artikel 28 i dataskyddsförordningen genom avtal befullmäktiga till exempel personuppgiftsbiträden att lämna ut uppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning.

Enligt propositionen ska det föreskrivas om rätt att få uppgifter i stället för det gällande utlämnande av information. Enligt 22 § 1 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Enligt 2 mom. ska utöver vad som föreskrivs i 4 kap. överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt genomföras så att det tekniskt säkerställs att den information som ska överföras behövs i det enskilda fallet eller är nödvändig för att den mottagande myndigheten ska kunna sköta sina uppgifter, ifall överföringen avser personuppgifter eller sekretessbelagd information.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet. Den gällande paragrafen ger Nödcentralsverket prövningsrätt vid utlämnandet av uppgifter. Det är inte möjligt att sköta ministeriernas ovannämnda uppgifter, om ministeriet inte har rätt att få nödvändig information för att sköta uppgiften. Exempelvis inrikesministeriet kan inte genomföra sin riksomfattande uppgift enligt 23 § i räddningslagen att leda, styra och utöva tillsyn över räddningsväsendet utan en realtid lägesbild och information om en pågående olycksituation. Inrikesministeriet kan inte heller de facto genomföra styrning och laglighetsövervakning enligt nödcentralslagen av Nödcentralsverket, om tillsynsobjektet har möjlighet att vägra att lämna ut uppgifter med stöd av sin prövningsrätt. Inrikesministeriet styr och övervakar bland annat Nödcentralsverkets verksamhet och i situationer med anknytning till denna övervakning kan ministeriet behöva uppgifter i anslutning till behandlingen av ett uppdrag, logginformation eller uppgifter om ett nödmeddelande ur nödcentralsdatasystemet. Uppdragsinformation, logginformation och nödmeddelanden innehåller personuppgifter och informationen kan också innehålla uppgifter om en persons hälsotillstånd. På grund av genomförandet av tillgänglighetsdirektivet kommer inrikesministeriet i fortsättningen att övervaka att även nödmeddelanden är tillgängliga och för denna övervakningsverksamhet bedöms ministeriet behöva uppgifter i anslutning till behandlingen av uppdrag samt nödmeddelanden, vilka kan innehålla även sekretessbelagda uppgifter i anslutning till en persons funktionsnedsättning eller hälsotillstånd. För att styra, övervaka, planera och utveckla sin egen verksamhet kan social- och hälsovårdsministeriet behöva sådana uppgifter i anslutning till behandlingen av ett uppdrag och tillämpningen av och funktionsdugligheten hos ministeriets anvisningar som med beaktande av ministeriets verksamhetsområde i regel innehåller sekretessbelagda uppgifter om en klientrelation inom socialvården eller en persons hälsotillstånd. Utveckling av anvisningarna förutsätter att enskilda uppdrag utvärderas med stöd av de meddelade anvisningarna.

På motsvarande sätt ska regionförvaltningsverket trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet. Den del som gäller regionförvaltningsverken överförs dock till ett nytt 2 mom. Innehållet i det gällande 2 mom., som gäller Nödcentralsverkets rätt att lämna ut information efter prövning, överförs till 21 §, till den som det behövs i fråga om de personuppgiftsansvariga enligt propositionen.

Det föreslås att den gällande paragrafens 3 mom. upphävs. I momentet föreskrivs det att trots 2 mom. får den information om ett larmuppdrag som Nödcentralsverket fått från en verksamhetsenhet inom polisväsendet lämnas ut till den polismyndighet som ansvarar för personregistret i fråga, information som tagits emot från en verksamhetsenhet inom räddningsväsendet får lämnas ut till en räddningsmyndighets ansvariga registerförare, information i anslutning till social- och hälsovårdsväsendet som tagits emot från en verksamhetsenhet inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet får lämnas ut till en social- och hälsovårdsmyndighets ansvariga registerförare och information som tagits emot från en verksamhetsenhet inom gränsbevakningsväsendet får lämnas ut till gränsbevakningsväsendets ansvariga registerförare. Informationen får lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt. Eftersom varje verksamhetsområde enligt propositionen ska vara personuppgiftsansvarig för den egna uppdragsinformationen är det inte nödvändigt att behålla dylika bestämmelser om egen information som lämnas ut till den personuppgiftsansvarige. Den personuppgiftsansvarige har rätt till sin egen information och detta motsvarar också de skyldigheter som föreskrivits för den personuppgiftsansvarige.

Enligt propositionen föreskrivs det i det nya 3 mom. om Nödcentralsverkets rätt att få uppgifter. Nödcentralsverket behandlar klagomål som framställts om dess verksamhet samt genomför egen intern laglighetsövervakning. Till följd av den ändring som gäller personuppgiftsansvariga bör det säkerställas att Nödcentralsverket också i fortsättningen kan genomföra laglighetsövervakningen och leda och övervaka kvaliteten på de anställdas arbete.

I praktiken kan det hos Nödcentralsverket uppkomma behov av laglighetsövervakning eller att använda arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt, till exempel om det har framställts klagomål om en jourhavandes uppträdande eller om arbetsgivaren behöver kontrollera om en jourhavande har tagit emot samt bedömt eller förmedlat ett nödmeddelande i enlighet med anvisningarna. Då kan det till exempel vara nödvändigt att lyssna till nödsamtalsupptagningen i Nödcentralsverket, så att man kan bedöma om Nödcentralsverket och den behöriga myndigheten har förfarit i enlighet med myndigheternas anvisningar. Förutom nödmeddelandeupptagningen måste man kunna kontrollera uppdragsinformationen om det ärende som hänför sig till det aktuella meddelandet.

Propositionen gör det möjligt att komma överens om behandlingen av uppgifter genom ett avtal mellan Nödcentralsverket och den personuppgiftsansvarige till exempel i samband med förfarandet med dataanvändningstillstånd. Eftersom nödcentralsdatasystemet används gemensamt av myndigheterna är det fråga om att öppna en teknisk förbindelse i enlighet med 23 § i informationshanteringslagen. Propositionen gör det möjligt för den personuppgiftsansvarige att öppna en teknisk förbindelse till sådana uppgifter i informationslaget som Nödcentralsverket har rätt att få. Den myndighet som lämnar ut uppgifterna ska gå igenom rättigheterna att få uppgifter tillsammans med Nödcentralsverket. På grund av rättigheterna att få uppgifter bestäms den vy i den tekniska förbindelsen som grundar sig på myndighetens rätt att få uppgifter. Den mottagande myndigheten beviljas åtkomsträtt till den tekniska förbindelsen på grund av rätten och behovet att få uppgifter. Motsvarande rätt och förfarande med dataanvändningstillstånd används redan nu i fråga om de rättigheterna att få uppgifter som anges i 19 § i den gällande lagen.

I ett avtal som ingås med den personuppgiftsansvarige kan endast vissa personer ges rätt att få uppgifter, till exempel laglighetsövervakningspersoner eller i arbetsledningsärenden till exempel den expert som behandlar uppdraget eller i fråga om kvalitetskontrollen av nödmeddelanden skiftesmästaren. Också Nödcentralsverkets kvalitetschef kan ha behov av uppgifterna för att slumpmässiga kunna plocka ut nödsamtalsupptagningar för kvalitetskontroll. I avtalet kan man också komma överens om skyldighet att med jämna mellanrum rapportera till den personuppgiftsansvarige om de gånger då uppgifterna har kontrollerats och i vilket syfte samt vem som

har sett uppgifterna. Genom avtalet med den personuppgiftsansvarige och insamlingen av logg-information säkerställs det att behandlingen av uppgifterna är laglig och att den som tagit emot uppgifterna har haft laglig rätt att få dem.

Nödcentralsverket svarar för att åtkomsträttigheterna och koderna i anslutning till dem eller de uppgifter som inhämtats med hjälp av dem inte överläts till obehöriga och att åtkomsträttigheterna används endast för det ändamål som de har beviljats för. Upptagningar eller uppdragsinformation ska inte kunna granskas allmänt eller användas för lägesbildsverksamhet, utan grunden ska alltid vara en situation med anknytning till laglighetsövervakning eller en situation där man blir tvungen att ingripa i kvaliteten på den jourhavandes arbete eller i den jourhavandes uppträdande eller akut granska bedömningen eller verksamheten i anslutning till mottagandet och förmedlingen av ett uppdrag.

Dessutom ska Nödcentralsverket underrätta den myndighet som beviljat åtkomsträttigheterna om förändringar som gäller användarnas tjänster till den del som de påverkar hanteringen av åtkomsträttigheter, såsom förändring, frysning eller återkallande av rättigheter. Den myndighet som beviljat åtkomsträttigheterna ansvarar för att de är ajour och att tillträde enligt åtkomsträttigheterna förverkligas. När åtkomsträttigheter beviljas ska de krav som beskrivs i 16 § i informationshanteringslagen iakttas.

Till den del som den angivna rätt att få uppgifter gäller andra nödvändiga uppgifter ska den som lämnar ut uppgifterna separat utreda om utlämnandet av uppgifter är förenat med prövning i de enskilda fallet och är uppgifterna nödvändiga för att tillgodose Nödcentralsverkets laglighetsövervakning eller arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt. Sålunda kan inte vilka uppgifter som helst utlämnas automatiskt. Enligt propositionen föreskrivs det i 4 mom. om rätt för polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt ur nödcentraldatasystemet få sådana uppgifter om uppdrag och åtgärder som är nödvändiga för utförandet av deras uppgifter, uppgifter enligt 17 § 7 punkten som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet samt nödvändiga uppgifter om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag från Nödcentralsverket, polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet. Bestämmelsen motsvarar gällande 20 § 2 mom. 1 och 3 punkten dock så att det föreslås att den ändras till formen rätt att få uppgifter och att språkdräkten förtydligas.

Det föreslås att den informativa hänvisningsbestämmelsen till 14 § i sjöräddningslagen och till 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) i den gällande paragrafens 4 mom. upphävs. Hänvisningsbestämmelserna är inte nödvändiga så dessa hänvisningar stryks. I 14 § sjöräddningslagen föreskrivs det om Gränsbevakningsväsendets rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt av övriga sjöräddningsmyndigheter få sådana uppgifter för planeringen av sjöräddningstjänsten som gäller de ifrågavarande myndigheternas aktionsberedskap och placering samt beredskaps-, identifierings- och kontaktuppgifter i fråga om personalen. Gränsbevakningsväsendet har rätt att få motsvarande uppgifter av leverantörer av fartygstrafikservice och av leverantörer av flygtrafikledningstjänster samt rätt att lämna ut uppgifter till leverantörer av fartygstrafikservice och till leverantörer av flygtrafikledningstjänster. Dessutom har Gränsbevakningsväsendet rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt för planeringen av sjöräddningstjänstens beredskap samt i kritiska lägen för att utföra uppgifter inom sjöräddningstjänsten få bland annat uppgifter ur nödcentraldatasystemet, inbegripet polisens uppdragsregister, uppgifter om nödmeddelanden och kritiska lägen, uppgifter för garanterande av en persons egen säkerhet eller säkerheten i arbetet samt beredskaps- och positionsuppgifter om de myndighetsenheter som är verksamma till havs.

Enligt 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet har Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna för utförandet av sina uppgifter rätt få uppgifter också ur nödcentralsdatasystemet för att garantera en persons egen säkerhet eller säkerheten i arbetet för Gränsbevakningsväsendets tjänstemän i samband med att Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter utförs.

Enligt 5 mom. ska Tullen trots sekretessbestämmelserna ha rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få sådana i 17 § 7 punkten avsedda uppgifter som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag. Med stöd av 20 § i den gällande lagen har bara de myndigheter som Nödcentralverket larmat till ett uppdrag rätt till dessa uppgifter i nödcentralsdatasystemet. Nödcentralverket larmar inte Tullen till brådskande uppdrag som avses i nödcentralslagen och Tullen har rätt att få dessa uppgifter bara från polisen och Gränsbevakningsväsendet med stöd av den gällande lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen. Nödcentralverket får i enskilda fall lämna ut uppgifter som är nödvändiga för skyddande av liv eller hälsa eller för undvikande av omfattande miljö- eller egendomsskador. Med stöd av den nuvarande lagstiftningen har Tullen alltså inte rätt att få uppgifter ur nödcentralsdatasystemet annat än i ovan nämnda enskilda fall.

Förslaget till 5 mom. gör det möjligt att regelbundet elektroniskt lämna ut uppgifter med standardinnehåll mellan informationssystem med hjälp av tekniska gränssnitt, dvs. i praktiken kan Tullen läsa uppgifter om säkerheten i arbetet som kommer till fältledningssystemet (KEJO) från nödcentralsystemet när Tullen sköter sina lagstadgade uppgifter som kommer också från andra myndigheter än bara polisen och Gränsbevakningsväsendet. Tullens lagstadgade uppgifter omfattar också situationer där Tullen ger en annan myndighet handräckning. Tullens behov av att få uppgifter om säkerheten i arbetet gäller i första hand huruvida objektet är farligt eller inte. Patruller som utför Tullens övervakningsarbete har emellertid inte tillgång till dessa uppgifter för närvarande. KEJO fungerar på så vis att systemet kontrollerar automatiskt informationen om objektet för uppdraget och informationen visas automatiskt för den patrull som beordrats eller ansluter sig till uppdraget. Samtidigt ser också andra patruller ett uppdrag som inbegriper varningsinformation som en symbol på kartan. Då vet också de andra patrullerna att en patrull har ett sådant uppdrag som för hand bedömts som farligt. Enligt propositionen är utlämnandet och behandlingen av uppgifter tillåtet och förenligt med artikel 6 i dataskyddsförordningen. Det är nödvändigt för myndigheterna att sköta sina lagstadgade uppgifter samt att leda, styra, övervaka samt planera och utveckla sitt verksamhetsområde och bestämmelserna om utlämnande av uppgifter är till denna del proportionell i förhållande till syftet. Bestämmelserna uppfyller kraven i 23.1, särskilt led h, i dataskyddsförordningen (en tillsyns-, inspektions- eller regleringsfunktion).

21 §. Utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga. Det föreslås att paragrafens rubrik och innehåll ändras. I paragrafen behövs det inte föreskrivas om behandling av utlämnad information, eftersom kravet på ändamålsbegränsning följer direkt av den allmänna lagstiftningen om dataskydd. Också bestämmelser om tystnadsplikt för mottagaren finns i 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga.

I förslaget till 1 mom. ingår uppgifter som Nödcentralverket har fått ur andra register med stöd av 19 § och som verket får lämna ut trots sekretessbestämmelserna. Förteckningen motsvarar gällande 20 § 2 och 5 mom. till den del som bestämmelserna behövs med tanke på de föreslagna personuppgiftsansvariga. Dessutom uppdateras hänvisningarna till punkterna i lagens 19 § 1 mom. så att de börjar motsvara de uppdateringar och ändringar som gjorts i den paragrafen och dessutom förtydligas formuleringarna.

Nödcentralverket har ursprungligen fått de uppgifter som uppräknas i 1 mom. uttryckligen för att säkerställa och stödja verksamhetsområdets uppdrag och åtgärder. Behandlingen av uppgifterna och bestämmelserna om behandlingen i 19 § tillåts i enlighet med artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen inom ramen för det nationella handlingsutrymmet. Rätten att lämna ut uppgifter är nödvändig för att mottagarna ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter och för att säkerställa nödcentraltjänsterna och nödcentralverksamheten. Nödcentralverket behöver inte de uppgifter som anges i 19 § bara för sig själv, utan också för de myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten för skötseln av deras lagstadgade uppgifter. Ändamålet med användningen av uppgifterna förändras de facto inte när den utlämnas till verksamhetsområdet i enlighet med det föreslagna momentet.

I 2 mom. föreskrivs det om möjligheten att lämna ut uppgifter mellan personuppgiftsansvariga. Enligt propositionen ska de registeransvariga ha möjlighet att lämna ut nödvändiga uppgifter till varandra, men endast för de ändamål som föreskrivs i paragrafen. Erhållandet av uppgifter för laglighetsövervakning, planering och utveckling begränsas som sådant till sådana uppgifter som den som begär att få uppgifterna själv har anknytning till (t.ex. ett prehospitalt akutsjukvårdsuppdrag som har anknytning till ett polisuppdrag). Uppgifter kan således inte utlämnas eller begäras i anslutning till andra uppdrag. Om uppgifter utlämnas till exempel för en annan personuppgiftsansvarigs laglighetsövervakning, får den mottagaren inte lämna uppgifterna vidare som sådana. Ur offentlighetslagens synvinkel är det i princip den som innehar uppgifterna som beslutar om offentligheten för den.

Ändamålet med uppgifterna enligt propositionen är övervakning, planering och utveckling av de i nödcentralverksamheten deltagande myndigheternas lagstadgade uppgifter samt utbildning av yrkesskicklig personal. Utlämnande och behandling av uppgifter är tillåten enligt och förenlig med artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Laglighetsövervakningen av verksamheten samt planerings- och utvecklingsverksamheten förbättrar nödcentralverksamheten och produktionen av stödtjänster och skyddandet av liv och hälsa innebär att den viktigaste grundläggande rättigheten skyddas. Det är möjligt att lämna ut uppgifter mellan personuppgiftsansvariga också om det i ett enskilt fall är nödvändigt att lämna ut uppgifter för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendomsskador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld. Till denna del motsvarar bestämmelserna den gällande lagens 20 § 4 mom., men det blir möjligt att lämna ut uppgifter mellan alla personuppgiftsansvariga. Utlämnande av uppgifter för ändamål enligt propositionen är således nödvändigt och proportionellt.

När det gäller material som utlämnas för utbildningsverksamhet behöver uppgifterna pseudonymiseras med stöd av artikel 6.4 e i dataskyddsförordningen. Personuppgifter får behandlas för ett annat ändamål än det för vilket uppgifterna insamlades, om det är förenligt med det ursprungliga ändamålet och lämpliga skyddsåtgärder ombesörjs, såsom kryptering eller pseudonymisering. Enligt artikel 4.5 i dataskyddsförordningen avses med pseudonymisering behandling av personuppgifter på ett sätt som innebär att personuppgifterna inte längre kan tillskrivas en specifik registrerad utan att kompletterande uppgifter används, under förutsättning att dessa kompletterande uppgifter förvaras separat och är föremål för tekniska och organisatoriska åtgärder som säkerställer att personuppgifterna inte tillskrivs en identifierad eller identifierbar fysisk person.

Nödmeddelanden och nödmeddelandeupptagning utnyttjas ofta i utbildningsverksamhet. Från nödmeddelandeupptagningar kan den som ringer och den jourhavande alltid identifieras på grund av deras röster. Till ett nödmeddelande och en begäran om hjälp hänför sig ett starkt intresse att skydda anmälarens och den hjälpbehövandes integritet. Ibland kan bara det att iden-

titeten hos den som ringer framgår av rösten kränka till exempel olycks- eller brottsoffers rättigheter eller minne eller offrens anhöriga. Eftersom sekretessen för uppgifter om levnadssätt och personliga förhållanden är absolut, utgör den föreslagna bestämmelsen en adekvat skyddsåtgärd för att skydda privatlivet. Nödmeddelanden upplevs som konfidentiella meddelanden riktade till en myndighet och i de fall då ett meddelande inte innehåller sekretessbelagda uppgifter.

Bestämmelser om de berörda myndigheternas rätt att få uppgifter finns också i annan lagstiftning. Enligt 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) har, utöver vad som föreskrivs annanstans i lag, Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna för utförandet av sina uppgifter rätt få uppgifter bland annat ur nödcentralsdatasystemet för att garantera en persons egen säkerhet eller säkerheten i arbetet för Gränsbevakningsväsendets tjänstemän i samband med att Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter utförs. Enligt 89 § i räddningslagen har räddningsmyndigheten för att kunna utföra sina lagstadgade uppgifter rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs vid planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten och vid skötseln av för räddningsväsendet föreskrivna tillsynsuppgifter, bland annat i 17 § 1 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet avsedda arbetarskyddsuppgifter ur nödcentralsdatasystemet. Enligt 89 a § i räddningslagen har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor rätt att få bland annat uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om farliga situationer ur nödcentralsdatasystemet. Enligt 17 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) får enligt avtal med den personuppgiftsansvarige om tillvägagångssättet till polisens personregister genom en direkt anslutning eller för registrering som en datamängd bland annat nödcentralsmyndigheterna lämna ut uppgifter om en person som har registrerats i nödcentralsdatasystemet, med tanke på den registrerades egen säkerhet eller säkerheten i arbetet.

22 §. *Behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet.* Enligt propositionen ska det inte längre föreskrivas om något användarregister i paragrafen. I 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen föreskrivs det om kontroll av användarrättigheter för informationssystem. Denna bestämmelse tillämpas också på nödcentralsdatasystemet och det behöver inte föreskrivas separat om användarregistret i nödcentralslagen.

Genom bestämmelsen i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen säkerställs att endast de har åtkomst till informationssystem som har rätt att behandla informationssystemets informationsmaterial och endast till den del som respektive användares användningsbehov förutsätter. Bestämmelserna i paragrafen i den lagen är riktade till myndigheten, men i praktiken ger informationshanteringsenheterna anvisningar för kontroll av användarrättigheterna samt genomför kontroll av användarrättigheterna på organisationsnivå. Nödcentralsverket är informationshanteringsenhet för nödcentralsdatasystemet.

I informationssystemet ska den ansvariga myndigheten, dvs. Nödcentralsverket definiera användarrättigheterna för nödcentralsdatasystemet. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade behov. Användarrättigheterna ska definieras på förhand för varje användare. Användarrättigheterna ska definieras utifrån användarens typiska arbetsuppgifter. Användarrättigheterna ska också uppdateras, så att tillgången till uppgifter kan säkerställas i relevanta situationer och å andra sidan tillgången till uppgifter med stöd av föräldrade användarrättigheter i större utsträckning än vad användarens uppgifter förutsätter kan förhindras. Nödcentralsverket ska definiera användarrättigheterna i egenskap av ansvarig myndighet för informationssystemet, men den myndighet som använder informationssystemet ska ansvara för att användarrättigheterna är ajour.

Enligt propositionen föreskrivs det i 1 mom. om behandling av information för andra ändamål än det i förslaget till 16 § angivna ursprungliga ändamålet, alltså så kallad sekundär användning av information. Den personuppgiftsansvarige får enligt propositionen behandla sådana personuppgifter i nödcentralsdatasystemet för vilka denne är personuppgiftsansvarig för de ändamål som uppräknas på ett uttömmande sätt i paragrafen.

I artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen föreskrivs det om principen om ändamålsbegränsning, enligt vilken personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Enligt artikel 23 i förordningen ska det dock vara möjligt att i en medlemsstats nationella rätt införa en lagstiftningsåtgärd som begränsar tillämpningsområdet för ändamålsbegränsningen, om detta sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle. Eftersom behandlingen av personuppgifter i nödcentralsverksamheten och produktionen av stödtjänster i anslutning därtill baserar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, kan man inom det nationella handlingsutrymme som artikel 6.3 i förordningen tillåter föreskriva till vilka aktörer och för vilka ändamål personuppgifter får utlämnas. Om man anser att uppgifternas användningsändamål förändras till följd av utlämnandet, ska förutsättningarna för utlämnande bedömas i enlighet med artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Enligt den punkten kan uppgifter behandlas för andra ändamål än det ändamål för vilket uppgifterna samlades in, men behandlingen ska ändå utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1 och behandlingen ska vara förenlig med det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen samlades in.

Det ursprungliga ändamålet med behandlingen av personuppgifter är att genomföra nödcentralsverksamhet och stödtjänster samt myndigheternas lagstadgade uppgifter. Till dessa delar är ändamålet med användningen av uppgifterna förenligt det ursprungliga ändamålet, för i laglighetsövervakning och kvalitetskontroll samt planerings- och utvecklingsverksamhet följs och utvecklas dessa lagstadgade uppgifter för att nödcentralsverksamheten ska vara effektiv, högklassig och lagenlig. I utbildningsverksamheten säkerställs att experternas kompetens motsvarar kraven på kompetens bland annat i nödcentralsverksamheten och för jourhavande. De användningsändamål som anges i 1 mom. är nödvändiga för att underhålla nödcentralsverksamheten och de stödtjänster som Nödcentralsverket producerar, som båda innehåller utövning av offentlig makt. Den rättsliga grunden för sekundär användning av uppgifterna är i själva verket artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, dvs. den sekundära användningen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning, samt led c, dvs. för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. När behandlingen av personuppgifter baserar sig på artikel 6.1 e eller artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen är behandlingen av personuppgifter tillåten, om den är nödvändig och proportionell för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Förslaget om sekundär användning av uppgifter uppfyller kravet i artikel 9.2 g i dataskyddslagen och 4 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen på att behandlingen ska vara nödvändig och proportionell. Syftet med nödcentralsverksamheten är att främja befolkningens säkerhet och ordna nödcentralstjänster. De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten är skyldiga att agera i enlighet med lag och att övervaka sin egen verksamhet, där även offentlig makt utövas. Det är nödvändiga att planera och utveckla den verksamhet som är av allmänt intresse för att garantera befolkningens säkerhet och utveckla den egna verksamheten. Av denna orsak är sekundär användning av personuppgifter, inklusive särskilda kategorier av personuppgifter, en nödvändig och proportionell åtgärd för att skydda den registrerades grundläggande fri- och rättigheter och intressen.

I utbildning är det emellertid inte nödvändigt med avseende på undervisningen och utbildningen att använda till exempel autentiska nödmeddelandeupptagningar där personerna kan identifieras. Pseudonymisering av uppgifter för utbildningsändamål är en proportionell åtgärd som skyddar personernas integritet. Grunderna för pseudonymisering är desamma som i 21 §. Man kan också bedöma att användningen av uppgifter för utbildningsverksamhet avviker tydligare från det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna än laglighetsövervakning och kvalitetskontroll av den egna verksamheten eller planerings- och utvecklingsverksamhet. Dessutom uppfyller propositionens pseudonymiseringskrav kravet på skyddsåtgärder enligt artikel 23.2 f i dataskyddsförordningen med beaktande av kategorierna av behandling, dvs. den röst som framgår av upptagningarna och skyddet av privatlivet (se 21 §). Alla myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behöver även särskilda kategorier av personuppgifter, särskilt uppgifter om hälsa, för sekundär användning i laglighetsövervakning och kvalitetskontroll, planerings- och utvecklingsverksamhet samt utbildningsverksamhet. Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter är således nödvändig och motiverad med stöd av artikel 9.2 f och g i dataskyddsförordningen. Det kan anföras klagomål exempelvis i fråga om en olycka eller en sjukdomsattack, och då behöver den berörda myndigheter de uppgifter om hälsa som också varit tillgängliga under händelsen. För att planera och utveckla verksamheten och utbilda personalen kan det vara nödvändigt att använda uppgifter om hälsa, för att kunna förbättra verksamheten i motsvarande situationer. I samtliga dessa situationer behandlas dock särskilda kategorier av personuppgifter i enlighet med artikel 9.3 av en myndighet, dvs. av en yrkesutövare, och uppgifter om hälsa är sekretessbelagda med stöd av offentlighetslagen.

I 2 mom. hänvisas det till polisens rätt att behandla uppgifter för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 13 § 1 och 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

I 3 mom. hänvisas till Gränsbevakningsväsendets rätt att behandla uppgifter för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Syftet med hänvisningarna i 2 och 3 mom. är att den sekundära användningen av uppgifter ska vara exakt och noga avgränsad, eftersom polisen och Gränsbevakningsväsendet utöver enligt de föreslagna bestämmelserna har rätt att behandla uppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet även med stöd av annan lagstiftning.

23 §. Den registrerades rättigheter. Det föreslås att paragrafens rubrik och innehåll ändras. Enligt propositionen ska det inte längre föreskrivas om användning av användarregistrets information i paragrafen. Bestämmelser om kontroll av användarrättigheter för informationssystem finns i 16 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Genom den bestämmelsen säkerställs att endast de har åtkomst till informationssystem som har rätt att behandla informationssystemets informationsmaterial och endast till den del som respektive användares användningsbehov förutsätter. Bestämmelserna i paragrafen är riktade till myndigheten, men i praktiken ger informationshanteringsenheterna anvisningar för kontroll av användarrättigheterna samt genomför kontroll av användarrättigheterna på organisationsnivå. I informationssystemet ska den ansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystemet. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade behov. Användarrättigheterna ska definieras på förhand för varje användare. Användarrättigheterna ska definieras utifrån användarens typiska arbetsuppgifter. Användarrättigheterna ska också uppdateras, så att tillgången till information kan säkerställas i relevanta situationer och å andra sidan tillgången till information med stöd av föräldrade användarrättigheter i större utsträckning än vad användarens uppgifter förutsätter kan förhindras. Underhållet av

informationssystemet och ansvaret i anslutning därtill ska definieras i informationshanteringsmodeller. Således framgår det också av dem vem som ansvarar för att definiera och underhålla användarrättigheterna. Den myndighet som ansvarar för informationssystemet underhåller inte nödvändigtvis användarrättigheterna, utan den myndighet som använder informationssystemet kan ansvara för att uppdatera användarrättigheterna. Ansvaret för användarrättigheterna för dylika informationssystem fördelas vanligtvis i informationssystem som bildar nät och som används gemensamt av flera myndigheter, till exempel nödcentralsdatasystemet. Således definierar Nödcentralsverket användarrättigheterna som ansvarig myndighet för informationssystemet, men den myndighet som använder informationssystemet ansvarar för att användarrättigheterna är ajour.

I 1 mom. i den föreslagna paragrafen ingår en informativ hänvisning, eftersom det föreslås ändringar i fråga om de personuppgiftsansvariga för personuppgifter och i fortsättningen ska det finnas flera nya personuppgiftsansvariga för personuppgifter enligt denna lag. Den informativa hänvisningen klarlägger dessutom för den registrerade vad han eller hon kan ansöka och hur för att få sina rättigheter tillgodosedda.

Exempelvis enligt artikel 15 i dataskyddsförordningen ska den registrerade ha rätt att av den personuppgiftsansvarige få bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör honom eller henne håller på att behandlas och i så fall få tillgång till personuppgifterna och den information som anges i artikel 15.1 a—h. Enligt propositionen ska den personuppgiftsansvarige eller en annan myndighet som denna förordnat lämna ut uppgifterna för kontroll. I artikel 15 i dataskyddsförordningen föreskrivs det inte uttryckligen om hur kontrollrätten ska tillgodoses, men i artikeln sägs att om den registrerade gör begäran i elektronisk form ska informationen tillhandahållas i ett elektroniskt format som är allmänt använt, om den registrerade inte begär något annat.

Dataskyddslagen innehåller bestämmelser om bland annat tillsynsmyndighet, rättsskydd och påföljder.

I 23 § i dataskyddslagen för brottmål föreskrivs på motsvarande sätt om vars och ens rätt att av den personuppgiftsansvarige få veta huruvida personuppgifter som gäller honom eller henne behandlas. Om sådana uppgifter behandlas, har den registrerade rätt att få den information som anges i paragrafen av den personuppgiftsansvarige, till exempel ändamålen med och den rättsliga grunden för behandlingen. Den registrerade kan framställa en begäran om att hans eller hennes kontrollrätt ska tillgodoses till den personuppgiftsansvarige genom en egenhändigt undertecknad handling eller på ett därmed jämförbart bestyrkt sätt eller personligen hos den personuppgiftsansvarige.

Paragrafens 2 mom. utökas med en informativ hänvisning till tillämplig lagstiftning i situationer där begäran om åtkomst till information gäller information i polisens eller Gränsbevakningsväsendets registerföring. Även till denna del anses den informativa hänvisningen nödvändig, för enligt propositionen svarar varje verksamhetsområde för registerföringen av sin egen information och lämnar ut information i sin egen registerföring. Polisen och Gränsbevakningsväsendet har egna speciallagar om behandlingen av personuppgifter, medan de andra myndigheter som deltar i nödcentralslagen inte har några sådana utöver den aktuella lagen.

24 §. Den registrerades rätt till begränsning av behandling. Det föreslås att lagens namn och innehåll ändras. Det behöver inte längre föreskrivas om loggregister i paragrafen, eftersom det föreskrivs om insamling av logginformation i informationshanteringslagen. Logginformationen beskriver informationssystemens funktion och användning och användarnas verksamhet när de använder informationssystemen. Vid behandlingen av logginformation är det således i huvudsak fråga om behandling av personuppgifter, som omfattas av tillämpningsområdet för antingen

dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen för brottmål. I informationshanteringslagen ingår emellertid bestämmelser som komplettera dataskyddsregleringen och förenhetligar insamlingen av logginformation i myndigheternas verksamhet.

Enligt 17 § i informationshanteringslagen ska logginformation insamlas om användningen av informationssystem förutsätter identifiering eller annan registrering. Om sekretessbelagd information eller personuppgifter utlämnas ur informationssystemet via ett gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, ska utlämningslogginformation insamlas i det utlämnande systemet för att säkerställa att det har funnits en laglig grund för utlämnandet av informationen. Med tekniskt gränssnitt avses en kommunikationsmetod för elektroniskt informationsutbyte mellan två eller flera informationssystem. Med stöd av informationshanteringslagen bör logginformation till behövliga delar insamlas om nödcentralsdatasystemets funktion och användning, användarnas verksamhet och utlämnandet av information, eftersom det krävs inloggning i informationssystemet och information utlämnas ur systemet via gränssnitt och elektronisk förbindelse.

Det finns ett behov av att samla in användningslogginformation på den grunden att informationen behövs för utredning av fel eller för att tillgodose individens intressen, rättigheter och skyldigheter samt rättsskydd eller för att påvisa tjänsteansvar. Behovet av användningslogginformation bygger också på att i nödcentralsdatasystemet behandlas uppgifter som kan vara av betydelse för tillgodoseendet av individens rättsskydd. Också i den allmänna dataskyddsförordningen finns bestämmelser om krav på tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda personuppgifter.

Insamlingen av logginformation baserar sig i enlighet med 17 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen på behov som definieras av den myndighet som ansvarar för informationssystemet. Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet, för underhåll och utveckling av det. Också i fortsättningen får i nödcentralsdatasystemet lagras följande information: 1) identifieringsuppgifter om den organisation i vars namn behandlingen sker, 2) användarens identifieringsuppgifter, 3) namnet på den tillämpning, det program eller den tekniskt självständiga del av en tillämpning eller ett program som använts eller någon annan uppgift som identifierar dessa, 4) uppgifter om tidpunkter för behandlingen, och 5) de uppgifter eller grupper av data i systemet som behandlats eller varit föremål för behandling.

Logginformation är i huvudsak personuppgifter, och i bestämmelserna om dem ska beaktas de allmänna bestämmelserna om dataskydd. Logginformation är en del av skyddsarrangemangen för myndigheternas informationssystem, så utifrån den etablerade tolkning som framförts i rättspraxis (HFD 2014:69 och HFD 27.5.2015 I. 1419) är de sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 7 punkten i offentlighetslagen, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte äventyrar genomförandet av syftet med skyddsarrangemangen.

I förslaget till 1 mom. föreskrivs det om ett undantag från artikel 18 i dataskyddsförordningen. Enligt artikel 18 i dataskyddsförordningen har den registrerade rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter som gäller honom eller henne. Det som Europeiska unionens lagstiftning eller någon annanstans i lag föreskrivs om den registrerades rätt att begränsa den personuppgiftsansvarige behandlingen av personuppgifter ska dock inte tillämpas på behandlingen av personuppgifter enligt denna lag.

Den registrerades rätt kan begränsas inom det handlingsutrymme som artikel 23 i dataskyddsförordningen tillåter medlemsstaterna. Den föreslagna begränsningar grundar sig på artikel 23.1 a, c, d och i) i dataskyddsförordningen med stöd av vilken är det möjligt i en medlemsstats nationella rätt införa en lagstiftningsåtgärd som begränsar även rättigheter och skyldigheter enligt artikel 18, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande

rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten, förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner samt skydd av den registrerade eller andras rättigheter och friheter.

I lagstiftningsåtgärderna ska då beaktas de specifika bestämmelserna enligt artikel 23.2. Det föreskrivs separat om dessa skyddsåtgärder i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen när det gäller särskilda kategorier av personuppgifter. Kraven på skyddsåtgärder i artikel 23.2 i dataskyddsförordningen genomförs med stöd av 6 § 2 mom. i dataskyddslagen, där de så kallade skyddsåtgärderna uppräknas.

Den registrerade ska med stöd av artikel 18 i dataskyddsförordningen ha rätt att kräva att behandlingen av personuppgifter begränsas till exempel om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet, under en tid som ger den personuppgiftsansvarige möjlighet att kontrollera om personuppgifterna är korrekta eller anser att behandlingen är olaglig. Om behandlingen har begränsats får sådana personuppgifter endast behandlas med den registrerades samtycke eller för att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk eller för att skydda någon annan fysisk eller juridisk persons rättigheter eller för skäl som rör ett viktigt allmänintresse för unionen eller för en medlemsstat. En registrerad som har fått behandling begränsad ska underrättas av den personuppgiftsansvarige innan begränsningen av behandlingen upphör.

Enligt skäl 67 i dataskyddsförordningens ingress kan sätten att begränsa behandlingen av personuppgifter bland annat innebära att man tillfälligt flyttar de valda personuppgifterna till ett annat databehandlingssystem, gör de valda uppgifterna otillgängliga för användare eller tillfälligt avlägsnar offentliggjorda uppgifter från en webbplats. I automatiserade register bör begränsningen av behandlingen i princip ske med tekniska medel på ett sådant sätt att personuppgifterna inte blir föremål för ytterligare behandling och inte kan ändras. Det förhållandet att behandlingen av personuppgifter är begränsad bör klart anges inom systemet.

Med tanke på exempelvis uppgifter i anslutning till upprätthållande av den nationella eller den allmänna säkerheten, brottsbekämpning, utredning av brott, bedömning av behovet av hälso- och vård och en patients behov av prehospital akutsjukvård eller socialvård och fattandet av förvaltningsbeslut kan det betraktas som problematiskt, om den registrerade kan begränsa behandlingen av observationer som en tjänsteman inom verksamhetsområdet gjort eller av uppgifter som en myndighet registrerat i samband med en kontroll. De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten sköter uppgifter med anknytning till den nationella säkerheten och ansvarar för den allmänna säkerheten. Om till exempel den som är misstänkt för brott eller föremål för ett klagomål eller ett skadeståndsyrkande skulle kunna begränsa behandlingen av de uppgifter som gäller honom eller henne, skulle det förhindra utredningen av brottet eller klagomålet eller bedömningen av vårdfelet. Av denna orsak är den föreslagna begränsningen en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle och där iaktas till centrala de grundläggande fri- och rättigheterna och skyddas samtidigt medborgarnas grundläggande rättigheter och rättsskydd. Automatisering av de funktionaliteter som krävs för att begränsa behandlingen skulle dessutom orsaka betydande ändringsbehov i nödcentralsdatasystemet.

Den föreslagna bestämmelsen begränsar inte den registrerades rätt att kräva att inexakta eller felaktiga uppgifter rättas med stöd av artikel 16 i dataskyddsförordningen. Som garanti för den registrerades rättsskydd fungerar också andra rättigheter som föreskrivs i kapitel III om den registrerades rättigheter och kapitel VIII om rättsmedel, ansvar och sanktioner i dataskyddsförordningen. Om den registrerade anser att behandlingen av personuppgifter strider mot lagen, har han eller hon möjlighet att till exempel anhängiggöra ärendet i enlighet med artikel 77 i

dataskyddsförordningen genom att lämna in klagomål till en tillsynsmyndighet. Genom bestämmelsen begränsas inte heller den registrerades rätt enligt artikel 16 i dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området att begränsa behandlingen när det är fråga om behandling av personuppgifter inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området.

25 §. Användning av information i loggregistret. Det föreslås att paragrafen upphävs. I motiveringen till 24 § förklaras skyldigheten och behovet att samla in logginformation enligt informationshanteringslagen. Eftersom det föreskrivs insamlingen av och ändamålet med användningen av logginformation i 17 § i informationshanteringslagen behöver det inte föreskrivas om det separat i en speciallag.

I princip är myndigheterna skyldiga att övervaka användningen av sina informationssystem för att fullgöra antingen sin övervakningsskyldighet enligt 4 § 2 mom. 5 punkten i informationshanteringslagen eller sin ansvarsskyldighet enligt dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen för brottmål eller för att tillgodose den registrerades rättigheter. Man kan också bli tvungen att utreda frågor om tjänsteansvar med hjälp av logginformation. Den personuppgiftsansvarige måste sålunda ha faktisk möjlighet att övervaka och följa sin egen logginformation för att fullgöra den personuppgiftsansvariges övervakningsskyldighet. Alla personuppgiftsansvariga måste kunna försäkra sig om att det har funnits en laglig grund för behandling och utlämnande av uppgifter inom deras verksamhetsområde och att informationen behövs för verksamhetsområdets egna utredningar av fel eller för att tillgodose individens intressen, rättigheter och skyldigheter samt rättsskydd eller för att verifiera tjänsteansvar. Av denna orsak behövs bestämmelsen om utlämnande av information i den gällande paragrafens 2 mom. inte längre.

Det nuvarande nödcentralsdatasystemet kommer att få en funktion med vars hjälp respektive personuppgiftsansvarig själv kan hämta logginformation som hör till den egna registerföringen från systemet. Denna tekniska lösning minskar antalet arbetsmoment i behandlingen av uppgifter och behovet av personresurser samt gör det möjligt att fullgöra den personuppgiftsansvariges övervakningsskyldighet.

Förvaringstiden för logginformation är i typfallet vanligen minst fem år, på grund av de straffrättsliga preskriptionstider som tillämpas i myndighetsverksamhet. I speciallagstiftning kan det föreskrivas särskilt om förvaringstiderna för logginformation, i synnerhet i sådana fall då logginformation förvaras under en längre tid än behövt för att fullgöra myndighetens skyldigheter. I nödcentralsdatasystemet tillämpas den föreslagna 18 § på radering av logginformation.

26 §. Alarmering. I den finska paragrafen föreslås det att ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö”.

27 §. Tjänstedräkt. I 2 mom. föreslås det att ”sisäasiainministeriö” ändras till ”sisäministeriö”.

8.2 Lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

16 §. Anmälningsplikt. Det föreslås att 1 mom. utökas med att Nödcentralsverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar. Mottagandet av anmälningar inbegriper bland annat att svara på Olycksutredningscentralens journalnummer eller motsvarande, förmedling av anmälningar till Olycksutredningscentralen samt registrering av information om anmälan i Olycksutredningscentralens informationssystem. Enligt propositionen ska Nödcentralsverket och Olycksutredningscentralen komma överens separat om mottagandet av anmälningar.

Genom bestämmelsen ges inte Nödcentralsverket prövningsrätt att inleda säkerhetsutredning, utan beslut i ärendet fattas alltid av Olycksutredningscentralen. Genom arrangemanget förbättras informationssäkerheten i fråga om anmälningar per telefon samt verksamhetens kvalitet. Olycksutredningscentralen ser till att det ordnas behövlig utbildning om mottagande och förmedling av anmälningar.

I 1 mom. korrigeras den sista meningen så att den börjar motsvara det ursprungliga syftet, dvs. ”anmälaren” ska uppdatera anmälan. I den svenska texten görs också tekniska och grammatikaliska ändringar av formuleringen.

I 2 mom. 4 punkten görs en teknisk korrigerings, eftersom ”andra” på grund av punktförteckningens meningsbyggnad hänvisar direkt till det inledande stycket i stället för de föregående punkterna. I 7 punkten ändras dessutom som en lagteknisk korrigerings laghänvisningens formulering.

Paragrafen utökas med ett nytt 4 mom. med bemyndigande att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar.

8.3 Lagen om konsulära tjänster

9 §. *Ordnandet av konsulära tjänster i utrikesförhandlingen.* Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 4 mom., enligt vilket kan Nödcentralsverket kan bistå utrikesförvaltningen med sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga. Enligt propositionen ska Nödcentralsverket och utrikesministeriet komma överens separat om biträdande kundtjänstuppgifter.

Biträdande uppgifter inbegriper i praktiken mycket tekniska och rutinartade uppgifter vid kundkontakter med anknytning till konsulära tjänster. Kunder tar kontakt dygnet runt och uppgifterna har således karaktären av jour. Det handlar bland annat om att ta emot och registrera kundkontakter samt att förmedla dem vidare till utrikesministeriet. Till de biträdande uppgifter hör dessutom kundrådgivning samt att ge kunderna allmän information om konsulära tjänster i enlighet med utrikesministeriets anvisningar. Nödcentralsverket ska också kunna förmedla information till utrikesministeriet om storolyckor, krigstillstånd, naturkatastrofer eller andra motsvarande krissituationer utanför Finlands gränser.

Rådgivningen ska inte kunna basera sig på Nödcentralsverkets självständiga tolkningar av lagstiftningen, utan Nödcentralsverkets rådgivning ska basera sig på utrikesministeriets anvisningar, minneslistor, utbildning och introduktion. I praktiken ska alla andra än alldeles enkla frågor styras till utrikesministeriet för att besvaras därifrån. Också informationen om krissituationer utanför Finlands gränser ska bara vara förmedling av information och inte inbegripa andra åtgärder. Genom bestämmelsen ges inte Nödcentralsverket prövningsrätt att besluta om lämnandet av konsulära tjänster, utan beslut om det fattas av utrikesministeriet.

Paragrafen utökas med ett nytt 5 mom. bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets biträdande uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

8.4 Räddningslagen

91 §. Åtgärdsregister. Enligt 1 mom. ska åtgärdsregistret i fortsättningen föras av välfärdsområdet, som ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet. Räddningsområdena dras in den 1 januari 2023 och välfärdsområdena, som ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet, inrättar själva egna organ och egen tjänstemannaorganisation. Från början av 2023 är personuppgiftsansvarig för åtgärdsregistret inte räddningsverket utan det välfärdsområde på vars område det aktuella räddningsverket finns. Den personuppgiftsansvarige svarar för utlämnandet av information i enlighet med dataskyddsförordningen. Dessutom uppdateras laghänvisningarna i 1 mom. så att de börjar motsvara ändringarna i lagen om nödcentralsverksamhet.

I 3 mom. föreslås dessutom att hänvisningen till den upphävda 25 § ändras till en hänvisning till 27 § 4 mom. och det görs en lagteknisk korrigerings i den finska texten att precisera att med de uppgifter som får införas avses de nämnda punkterna i ”*tämän pykälän*” 2 mom. Ändringen motsvarar den gällande lagbestämmelsens syfte.

9 Bestämmelser på lägre nivå än lag

9.1 Statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet

Den föreslagna regleringshelheten kompletteras genom att statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet ändras. Bemyndigande att utfärda förordning av statsrådet ingår i det gällande 4 § 4 mom. i nödcentralslagen, och motsvarande bemyndigande att utfärda förordning ingår i förslaget till 4 § 3 mom. i nödcentralslagen. Dessutom ingår bemyndigande att utfärda förordning av statsrådet om Nödcentralsverkets uppgifter att bistå dessa myndigheter i 16 § 3 mom. i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser och i 9 § 4 mom. i lagen om konsulära tjänster, vilka ingår i propositionen. Avsikten är att utfärda statsrådets förordning så att den träder i kraft samtidigt som de föreslagna lagändringarna.

Bestämmelserna om Nödcentralsverkets stödtjänster uppdateras så att de börjar motsvara nuläget. De brådskande stödtjänsterna utökas med uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen, prov i samband med test av systemens funktionsduglighet och deltagande i brådskande positionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet.

Enligt förordningen ska Nödcentralsverket kunna sköta de andra uppgifter som uppräknas på ett uttömmande sätt i paragrafen. Test av larmanordningar med stöd av avtal som ingåtts med anläggningens innehavare, tipstelefontjänst som gäller försvunna barn, verksamhet som internationell kontaktpunkt för nödcentralsverksamheten, telefontjänst för anmälningar från utlandet som gäller nödsituationer i Finland och arbetspraktik för Räddningsinstitutet i samband med utbildningen av nödcentralsjourhavande sköts redan nu i Nödcentralsverkets ledningscentral eller i nödcentralerna. Eftersom en del av uppgifterna handlar om mottagande av anmälningar som kan jämföras med nödmeddelanden och skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter, bör det föreskrivas om dem åtminstone på förordningsnivå i enlighet med kraven i grundlagen.

Enligt förordningen kan Nödcentralsverket bistå utrikesministeriet i sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga. Nödcentralsverket kan bistå utrikesministeriet endast i sådana biträdande uppgifter som definieras noggrant i momentet och som avtalats med utrikesministeriet. Dessutom kan Nödcentralsverket bistå Olycksutredningscentralen vid mottagande av olycksanmälningar enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2001).

Nödcentralsverkets direktör ändras till formen Nödcentralsverkets överdirektör, för att motsvara den ändring av beteckningen Nödcentralsverkets direktör till Nödcentralsverkets överdirektör som föreslås i nödcentralslagen.

10 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Det föreslås dock att 16, 16 a och 17—25 § i lagen om nödcentralsverksamhet ska träda i kraft den 1 januari 2024.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

11.1.1 Genomförande av tillgänglighetsdirektivet

EU:s tillgänglighetsdirektiv kräver att myndigheter och den privata sektorn gör vissa tjänster och tjänster tillgängliga. Tillgänglighetsdirektivet tillämpas också när nödmeddelanden till det europeiska nödnumret ”112” besvaras. Direktivet ska genomföras nationellt i samtliga EU-länder senast den 28 juni 2022. Social- och hälsovårdsministeriet har berett ett utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktivet om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Utkastet till propositionen innehåller förslag till ändringar i nödcentralslagen vilka beretts vid inrikesministeriet.

Enligt utkastet till proposition ska Nödcentralsverket svara på sådana nödmeddelanden till det allmänna nödnumret 112 som består av realtidstal eller realtidstext. Nödcentralsverket kan också svara på nödmeddelanden som sänts på något annat sätt som möjliggör kontakt interaktion mellan den som sänder meddelandet och Nödcentralsverket. Detta gör det möjligt att använda olika kontaktsätt i framtiden när tekniken utvecklas. Nödcentralsverket ska på det allmänna nödnumret 112 svara med användning av samma kommunikationssätt som nödnumret kontaktats med. Om Nödcentralsverket möjliggör att ett nödmeddelande sänds med videobild, ska Nödcentralsverket svara på meddelandet med talkommunikation, text och video som synkroniseras i en totalkonversation. Närmare bestämmelser om svaren på det allmänna nödnumret får utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt propositionen får Nödcentralsverket vidare genomföra de tillgänglighetskrav som gäller besvarandet av nödnumret 112 på det sätt som lämpar sig bäst för Nödcentralsverket. Med det avses att de åtgärder som avser tillgängligheten för mottagandet av nödkommunikation bör antas utan att det påverkar organisationen av alarmeringstjänsterna, vilket fortsatt omfattas av medlemsstaternas exklusiva befogenheter. Inrikesministeriet övervakar att de tillgänglighetskrav för svar på det allmänna nödnumret 112 iakttas. Genom propositionen upphävs dessutom bestämmelserna om nödtextmeddelande och användarregistret för nödtextmeddelande. Nödtextmeddelande ska fortfarande kunna användas, men skyldigheten att registrera sig på förhand upphör. Detta möjliggör likabehandling av och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och dessutom slutanvändare med funktionsnedsättning som reser i Finland kan anlita nödtjänster på samma villkor som andra finländska slutanvändare.

Utkastet till regeringens proposition har varit på remiss till den 1 februari 2022. De lagar och förordningar som ska utfärdas med stöd av tillgänglighetsdirektivet ska antas senast den 28 juni 2022 och bestämmelserna ska börja tillämpas den 28 juni 2025. Ändringen av lagen om nödcentralsverksamhet föreslås träda i kraft den 28 juni 2025, men besvarandet av det allmänna nödnumret ska börja överensstämma med lagen före utgången av 2025.

11.1.2 Reform av räddningslagen

Inrikesministeriet tillsatte den 31 augusti 2021 ett projekt för revidering av räddningslagen för tiden 1 september 2021 - 30 september 2022. I den pågående reformen av räddningslagen (SM019:00/2021) innehåller 89 § ett förslag om räddningsmyndighetens rätt att av Nödcentralverket få uppgifter om brandlarm och om anläggningar vars brandlarm har anslutits till nödcentralerna. För att kunna sköta sina lagfästa uppgifter behöver räddningsmyndigheterna uppgifter bland annat om anläggningens innehavare, läge och kontaktpersoner, uppgifter om byggnadens position samt identifikations- och kontaktuppgifter, anläggningens typ och innehavare samt de kontaktpersoner som kan nås i larmsituationer. Räddningsmyndigheten kan behöva kontaktuppgifterna till anläggningens innehavare också för fakturering av falska brandlarm.

Avsikten är att regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av räddningslagen och av lagen om Räddningsinstitutet ska överlämnas till riksdagen för behandling 2023. Ändringarna av räddningslagen avses träda i kraft den 1 januari 2024.

11.1.3 Lagen om Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriets utkast till regeringens proposition med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den har varit ute på remiss våren 2022. Lagens syfte är att förenhetliga behandlingen av kunduppgifter i samband med ordnandet och produktionen av hälso- och sjukvård och socialtjänster och vid användningen av kunduppgifter för andra ändamål.

I samband med den proposition som gäller kunduppgifter inom social- och hälsovården ändras också lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008). Avsikten är att precisera propositionen utifrån remissvaren så att det görs möjligt att dessutom utlämna uppgifter om social- och hälsovården som behandlas i nödcentralverksamheten, också andra än klient- och patientuppgifter, till Institutet för hälsa och välfärd. Avsikten är att ändra lagen om Institutet för hälsa och välfärd så att det säkerställs att Institutet för hälsa och välfärd har rätt att få social- och hälsovårdens information enligt 17 § i lagen om nödcentralverksamhet samt rätt att behandla dessa uppgifter.

Avsikten är att regeringens proposition med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den ska överlämnas till riksdagen för behandling i september 2022. Avsikten är att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2023.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

I planen för de offentliga finanserna för 2023—2036 anvisades 350 000 euro för 2023 under Nödcentralverkets omkostnadsmoment 26.30.02 för ändringen av lagen om nödcentralverksamhet och av lagar som har samband med den. För de följande åren anvisades permanent finansiering på 65 000 euro för det årsverkesbehov som orsakas av det utökade antalet personuppgiftsansvariga i anslutning till propositionen.

Eventuella förslag om tilläggsresurser som klarnar senare behandlas som en del av planen för de offentliga finanserna för 2024—2027.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordningen behandlas och motiveras förutom i detta avsnitt även i specialmotiveringen.

12.1 Behandling av personuppgifter

De bestämmelserna som föreslås i propositionen är av konstitutionell betydelse, särskilt med avseende på skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. I nödcentralsdatasystemet behandlas personuppgifter som kan vara känsliga eller annars mycket personliga och tränga djupt in i den privata sfären. Propositionens syfte är att uppdatera nödcentralslagstiftningen så att den börjar motsvara bestämmelserna i EU:s allmänna data-skyddsförordning.

Grundlagsutskottet har i sin etablerade praxis ansett att med tanke på skyddet för personuppgifter är det viktigt att reglera åtminstone syftet med registreringen av uppgifterna, uppgifternas innehåll, det tillåtna användningsändamålet inklusive rätten att överlåta registrerade uppgifter, den tid uppgifterna finns kvar i registret och den registrerades rättsskydd (t.ex. GrUU 31/2017 rd, GrUU 13/2016 rd).

Europadomstolen har i sin rättspraxis ansett att registreringen av personuppgifter som ansluter sig till skyddet för privatlivet hör till tillämpningsområdet av artikel 8 i Europakonventionen, som gäller skyddet för privatlivet. Europadomstolen har i flera sammanhang konstaterat att enbart det att personuppgifter införs i myndighetsregister innebär att skyddet för privatlivet begränsas (till exempel S. och Marper mot Förenade kungariket, 4.12.2008, punkt 67 och Leander mot Sverige, 26.3.1987, punkt 48). För att det ska vara tillåtet att begränsa skyddet för privatlivet, ska detta basera sig på lagen, vara nödvändigt i ett demokratiskt samhälle och i rätt proportion med det eftersträvade syftet.

Europadomstolen har konstaterat en överträdelse av konventionen bland annat för att den nationella lagstiftningen inte hade innehållit bestämmelser om datainnehåll, bevaringstider och de persongrupper om vilka uppgifter fick samlas (till exempel Rotaru mot Rumänien 4.5.2000, punkterna 45–63).

För att det ska vara möjligt att begränsa skyddet för privatlivet ska begränsningen grunda sig på lag, vara nödvändig i ett demokratiskt samhälle och stå i proportion till det eftersträvade syftet. Exempelvis bekämpning av kriminalitet och störande av ordningen samt upprätthållande av nationell säkerhet har i rättspraxis i allmänhet betraktats som en grundtagbar grund för begränsningar som ingriper även avsevärt i skyddet för privatlivet. Staten har också i vissa situationer en bred provningsmarginal beträffande av som är nödvändigt, till exempel vid registrering av personuppgifter om personer som misstänkts för terroristbrott (Segerstedt-Wiberg m.fl. mot Sverige, 6.6.2006, punkterna 87 och 88). En förutsättning för att använda provningsmarginalen är dock att effektiva övervakningsarrangemang används.

Grundlagsutskottet har betonat att skyddet för privatlivet och personuppgifter ska ställas i relation till andra grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter samt andra vägande samhällseliga intressen, såsom intressen som hänför sig till den allmänna säkerheten och som i extrema fall kan återföras på den grundläggande rätten till personlig säkerhet (GrUU 5/1999 rd). Lagstiftaren bör tillgodose skyddet för privatlivet och personuppgifter på ett sätt som kan anses vara godtagbart i systemet med grundläggande fri- och rättigheter över lag. Grundlagsutskottet har ansett att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra

grundläggande fri- och rättigheter. Analysen går ut på att samordna och avväga två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (se t.ex. GrUU 14/2018 rd, GrUU 54/2014 rd, GrUU 10/2014 rd).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 14/2018 rd) särskilt lyft fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet. Enligt artikel 6 c i dataskyddsförordningen är behandling tillåten om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt grundlagsutskottet är det i princip tillräckligt att regleringen om skyddet för personuppgifter och deras behandling överensstämmer med dataskyddsförordningen. Enligt utskottet gör de detaljerade bestämmelserna i dataskyddsförordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell.

Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 14/2018 rd).

Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska vara heltäckande och detaljerad (GrUU 14/2018 rd s. 2, GrUU 25/1998 rd s. 2, GrUU 51/2002 rd och GrUU 18/2012 rd). Grundlagsutskottet har (GrUU 14/2018 rd) i sin praxis ansett att det inte finns något hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag. I princip räcker det med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Enligt grundlagsutskottet bör skyddet för personuppgifter i framtiden i första hand garanteras med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och nationell allmän lagstiftning. Således är det inte längre av konstitutionella skäl nödvändigt att speciallagstiftningen inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter. Nationell speciallagstiftning bör reserveras för situationer då den är dels tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter. (GrUU 14/2018 rd s. 3—4, GrUU 2/2018 rd, s. 4—8). På myndigheternas behandling av personuppgifter tillämpas som allmän lag också lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen). Av betydelse vid behandlingen av personuppgifter är i synnerhet offentlighetslagens bestämmelser om sekretess. Med stöd av offentlighetslagen bestäms också en parts rätt att ta del av en handling.

Grundlagsutskottet har ansett att det är problematiskt om bestämmelsens formulering i sista hand ger myndigheten rätten att själv bestämma innehållet av de personuppgifter som ska registreras (GrUU 18/2012 rd). Grundlagsutskottet har ansett att regleringen i lagen i det stora hela ska vara så pass exakt att man genom den kan erbjuda tillräcklig förutsägbarhet om myndigheternas verksamhet (GrUU 15/1996 rd). Grundlagsutskottet hade inget (GrUU 7/2019) att anmärka på förslaget att personuppgiftslagen för migrationsförvaltningen skulle grunda sig på en regleringsmodell där behandlingen är knuten till ändamålet (se också GrUU 62/2018 rd, s. 4). Den föreslagna personuppgiftslagen för migrationsförvaltningen antogs i riksdagen och den tillämpas på behandlingen av personuppgifter inom förvaltningsområdet för migration. Lagens tillämpningsområde är inte knutet till något register eller informationssystem utan till de ändamål för vilka personuppgifter behandlas.

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande GrUU 62/2018 rd i fråga om propositionen (RP 224/2018 rd) med förslag till lag om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen och till vissa lagar som har samband med den att bland annat en precisering av bestämmelserna om gemensamt personuppgiftsansvar och därmed sammanhängande rätt att få information var en förutsättning för vanlig lagstiftningsordning. Utskottet fäste särskild uppmärksamhet vid bestämmelsernas tydlighet, vissa motiveringar som är problematiska med tanke på bestämmelsen om tjänsteansvar i 118 § i grundlagen och förhållandet mellan den sekretessbestämmelse som då föreslogs och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen). Regeringens proposition förföll med anledning av att riksmötet avslutades och av att riksdagsval skulle förrättas (RSk 56/2018 rd).

I lagförslag nr 1 i propositionen föreskrivs det om kravet på laglig behandling av personuppgifter, vilka personuppgifter som behandlas, myndigheternas rätt att få information, utlämnande mellan personuppgiftsansvariga, behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga samt bevarande av personuppgifter. Det föreskrivs heltäckande och detaljerat om de personuppgifter som registreras och de uppgifter som behandlas motsvarar de gällande bestämmelserna. Behandlingen av personuppgifter och registreringen av uppgifter i myndigheternas register är en åtgärd som begränsar integritetsskyddet. Regleringen är dock en nödvändig och proportionell åtgärd bland annat för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, säkerställa medborgarnas personliga säkerhet och skydda den hjälpbehövandes liv eller hälsa, förhindra skador på egendom eller brott, minimera olägenheterna av miljöskador samt sköta lagstadgade uppgifter för de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten i dessa situationer. Regleringen är dessutom nödvändig för att i nödcentralsverksamheten deltar flera olika myndigheter och uppgifterna lagras i ett informationssystem som används gemensamt. Regleringen är motiverat med avseende på ett riskbaserat synsätt. I nödcentralsverksamheten behandlas uppgifter som tränger djupt in i den privata sfären och ofta även mycket känsliga uppgifter eller särskilda kategorier av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen och dataskyddslagen för brottmål. Därför behöver det föreskrivas detaljerat om lagenlig behandling av personuppgifter och utlämnande av uppgifter samt sekundär användning av uppgifter. Samtidigt förbättrar propositionen den registrerades rättsskydd jämfört med nuläget, eftersom personuppgifter får behandlas endast i situationer enligt lagförslag nr 1 och för de ändamål som det föreskrivs detaljerat om i lagen. För närvarande är behandlingen av personuppgifter bunden till information som lagras i informationssystemet, och i den gällande lagen föreskrivs det inte om sekundär behandling av uppgifter. I praktiken har personuppgifter kunnat användas även för andra ändamål än det ursprungliga. Bestämmelserna om förvaringstid för personuppgifter och en längre förvaringstid för uppgifter är en nödvändig och proportionell åtgärd för att upprätta, framställa eller försvara senare rättsyrkanden, för att övervaka myndigheternas uppgifter som innebär utövning av offentlig mak och för att garantera den registrerades rättsskydd. Propositionen innehåller dessutom ett förslag som att polisens personuppgiftslag ska tillämpas på så kallad varningsinformation som omfattas av polisens registerföring. Regleringen är tillåten med stöd av dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området. Bestämmelserna om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter kan anses uppfylla grundlagsutskottets krav på nödvändighet och proportionalitet och bestämmelserna om behandling av personuppgifter i lagförslag nr 1 är noga avgränsade och exakta.

Eftersom behandlingen av personuppgifter inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde i nödcentralsverksamhet baserar sig på artikel 6 c i dataskyddsförordningen, dvs. behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, får det föreskrivas närmare om behandlingen av personuppgifter i den nationella lagstiftningen. Eftersom nödcentralsdatasystemet används av flera myndigheter och den personuppgiftsansvariges ansvar för de personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamhet fördelar sig på flera

olika organisationer, är det nödvändigt för att tillgodose individens rättigheter samt med avseende på rättsskyddet och ett riskbaserat synsätt med bestämmelser om behandlingen av personuppgifter och personuppgiftsansvariga som kompletterar dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddslagen för brottmål. Sådan nationell reglering är tillåten med stöd av det regleringsutrymme som avses i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen. Även dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddslagen för brottmål möjliggör kompletterande bestämmelser i speciallagstiftning. Propositionens bestämmelser om skydd och behandling av personuppgifter är förenliga med dataskyddsförordningen dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området, dataskyddslagen för brottmål och utgör således också en tillräcklig bestämmelsegrund med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter, som garanteras i 10 § i grundlagen.

Skyddet för personuppgifter för medborgare som behöver nödcentraltjänster och som tar kontakt med nödcentralen förtydligas och stärks när det i propositionen klarläggs vem som faktiskt svarar för den personuppgiftsansvariges skyldigheter mot den registrerade och i fråga om den registrerades gör nödvändiga hänvisningar till annan lagstiftning.

12.2 Behandlingen av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter

Dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området innehåller bestämmelser om behandlingen av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. I dem ställs strängare krav på behandlingen av dessa uppgifter, inklusive kraven på skyddandet av personuppgifter. Grundlagsutskottet har påpekat att behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som gäller privatlivet, varför bestämmelser som tillåter behandlingen av dylika uppgifter ska vara exakta (GrUU 25/1998 rd, GrUU 51/2002 rd). Beträffande polisens behandling av personuppgifter har grundlagsutskottet även ansett att det om befogenheter att behandla känsliga uppgifter ska föreskrivas exakt genom lag, eftersom den allmänna lagstiftningen inte skapar sådana befogenheter (GrUU 51/2002 rd).

Till följd av att tillämpningen av EU:s dataskyddsförordning inletts och man i dess artikel 9 använder begreppet särskilda kategorier av personuppgifter, ska den nationella lagstiftningen för tydlighetens skull undvika att använda begreppet känsliga uppgifter (GrUU 15/2018 rd, GrUU 14/2018 rd). Likväl menar utskottet att det fortfarande är motiverat att i konstitutionellt hänseende beskriva vissa grupper av personuppgifter uttryckligen som känsliga. Också i skäl 51 till dataskyddsförordningen betonas den särskilda känsligheten i fråga om särskilda kategorier av personuppgifter.

Dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området innehåller bestämmelser om behandlingen av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. I dem ställs strängare krav på behandlingen av dessa uppgifter, inklusive kraven på skyddandet av personuppgifter. Det är i regel förbjudet att behandla sådana personuppgifter som hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i förordningen. Artikel 9.1 i förordningen innehåller en uttömmande förteckning över de undantag med stöd av vilka det är tillåtet att behandla dessa uppgifter. Enligt 11 § i dataskyddslagen för brottmål får uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter behandlas endast om det är nödvändigt och de skyddsåtgärder som krävs för att trygga den registrerades rättigheter har vidtagits och de andra förutsättningar som anges i paragrafen iakttas. Strängare krav än tidigare i den allmänna dataskyddslagstiftningen i fråga om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter förbättrar de registrerades rättigheter.

I nödcentralsverksamheten behandlas personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som gäller en persons hälsotillstånd och sjukdom samt känsliga uppgifter

såsom behov av socialvård. Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter i lagförslag nr 1 grundar sig i fråga om de behandlingsändamål som hör till dataskyddsförordningens tillämpningsområde på artikel 9.2 h i förordningen, enligt vilken särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas när behandlingen är nödvändig av skäl som hör samman med tillhandahållande av hälso- och sjukvård, behandling, social omsorg eller förvaltning av hälso- och sjukvårdstjänster och social omsorg och av deras system. Enligt artikel 9.3 i dataskyddsförordningen får personuppgifter behandlas för de ändamål som avses i punkt 2 h, när uppgifterna behandlas av eller under ansvar av en yrkesutövare som omfattas av tystnadsplikt enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. I nödcentralsverksamheten behandlas också personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som omfattas av tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för det brottsbekämpande området och dataskyddslagen för brottmål. Sådana uppgifter kan vara till exempel etniskt ursprung, genetiska uppgifter, biometriska uppgifter som är avsedda att entydigt identifiera en fysisk person samt uppgifter om hälsa.

Den gällande nödcentralslagen innehåller inga bestämmelser om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt propositionen ska det vara möjligt att behandla särskilda kategorier av personuppgifter i lagförslag nr 1 bara om behandlingen är nödvändig för ett lagenligt behandlingsändamål, dvs. för att utföra nödcentralsverksamhet och en för den behöriga myndigheten lagstadgad uppgift med anknytning till nödcentralsverksamheten. Exempelvis behandlingen av uppgifter om hälsa är nödvändig för att en enhet för prehospital akutsjukvård vid behov ska kunna larmas till platsen. När det gäller skyddsåtgärder blir 6 § 2 mom. i dataskyddslagen tillämpligt. Förutom de skyddsåtgärder som angetts i den allmänna lagstiftningen preciseras behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter bland annat av kriterierna för behandlingen av personuppgifter som uppgifternas förvaringstider. I nödcentralsverksamheten deltar dessutom endast yrkesutbildade personer eller andra personer som har tystnadsplikt. Nationellt är enligt 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit eller uppgifter om någons sexuella beteende eller inriktning sekretessbelagda. Dessutom ska utlämnande av information enligt propositionen för sekundär användning i utbildningsändamål förutsätta att nödmeddelandeupptagningar pseudonymiseras, varigenom en persons integritet och möjlighet att bli igenkänd skyddas helt och hållet. Bestämmelserna i propositionen är förenliga med dataskyddsförordningen.

12.2.1 Behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen och utlämnande av personuppgifter

I artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen föreskrivs om ändamålsbegränsning när det gäller personuppgifter. Enligt den ska de samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Enligt skäl 50 till förordningen kan unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt fastställa och närmare ange för vilka uppgifter och syften ytterligare behandling bör betraktas som förenlig och laglig. För att kunna säkerställa huruvida ändamålet för ytterligare behandling är förenligt med det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen samlades, ska den personuppgiftsansvarige, efter att ha uppfyllt alla krav som gäller lagligheten av den ursprungliga behandlingen, bland annat beakta sambanden mellan dessa ändamål och ändamålen för den planerade ytterligare användningen, den situation i vilken personuppgifterna har samlats, i synnerhet den registrerades rimliga förväntningar i anknytning till den ytterligare behandlingen som baserar sig på förhållandet mellan de registrerade och den personuppgiftsansvarige, personuppgifternas natur,

den planerade ytterligare användningens konsekvenser för den registrerade samt det att ändamålsenliga skyddsåtgärder vidtas både i den ursprungliga och i den ytterligare behandlingen.

När behandlingen av personuppgifter baserar sig på artikel 6.1 c i förordningen, kan man inom det nationella handlingsutrymmet i enlighet med artikel 6.3 föreskriva om de parter och ändamål för vilka personuppgifter får lämnas ut. Om det anses att ändamålet för behandlingen av uppgifter ändras till följd av att de lämnas ut, ska förutsättningarna för utlämnandet bedömas utifrån principen om ändamålsbegränsning såsom det föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Bestämmelsen om utlämnande ska vara nödvändig och i rätt proportion med tanke på tryggheten av de mål som avses i artikel 23.1.

Enligt artikel 4 i dataskyddsdirektivet ska medlemsstaterna bland annat föreskriva att personuppgifter ska behandlas enligt lagen och att de samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Behandling som utförs av samma eller annan personuppgiftsansvarig för annat ändamål än det ursprungliga är dock tillåten, om det föreskrivs om behandlingen i lagen och användningen för detta andra ändamål är nödvändig och i rätt proportion. Kravet på att behandlingen överensstämmer med lag specificeras i artikel 8 i direktivet, enligt vilken behandlingen är laglig enbart om och bara till den del den är nödvändig för att en behörig myndighet kan genomföra en uppgift inom direktivets tillämpningsområde och om den baserar sig på lagen.

I 5 § i dataskyddslagen för brottmål föreskrivs om principen om ändamålsbegränsning. Enligt 1 mom. i paragrafen får den personuppgiftsansvarige samla in personuppgifter endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får inte behandla dem på ett sätt som står i strid med dessa ändamål. Enligt 2 mom. får personuppgifter som har samlats in för ett ändamål som anges i 1 § 1 eller 2 mom. i dataskyddslagen för brottmål behandlas för något annat än ett i momentet angivet ändamål endast om det föreskrivs om behandlingen i lag.

Grundlagsutskottet har framhåvt behovet att försäkra sig om att principen om ändamålsbegränsning genomförs vid behandlingen av personuppgifter (GrUU 20/2016 rd, GrUU 13/2016 rd, GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2010 rd och GrUU 25/2009 rd). I lagförslag nr 1 i propositionen fastställs de uppgifter och ändamål för vilka personuppgifter får behandlas. I lagförslaget föreskrivs det dessutom om sekundär användning av uppgifter, dvs. användning för andra ändamål än det ursprungliga. Syftet med bestämmelserna är att precisera både användningsändamålet för personuppgifterna och vilken annan behandling som ska anses förenlig med det ursprungliga ändamålet och laglig. Till denna del förbättrar propositionen skyddet av personuppgifter, eftersom den gällande nödcentralslagen inte innehåller några bestämmelser om sekundär användning av uppgifter. Dessutom har det föreslagits endast sådana exakta undantag från ändamålsbegränsningen som ska betraktas som mycket små. Regleringen leder inte till att annan verksamhet än sådan som är förknippad med det ursprungliga ändamålet blir registrets huvudsakliga eller ens ett viktigt användningssätt (till exempel GrUU 47/2010 rd).

Lagförslag nr 1 i propositionen innehåller bestämmelser om sekundär användning av personuppgifter. Propositionen överensstämmer med grundlagsutskottets tolkning. Det huvudsakliga ändamålet med personuppgifterna är skötseln av nödcentralsverksamheten och de i nödcentralsverksamheten deltagande myndigheternas lagstadgade uppgifter. Den sekundära användningen av personuppgifter enligt propositionen är fast knuten till övervakningen, planeringen och utvecklingen av myndigheternas uppgifter som innebär utövning av offentlig makt samt till utbildning av yrkesutbildade personer som deltar i nödcentralsverksamheten. Bestämmelserna leder inte till att något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen blir huvudsakligt användningssätt. De föreslagna andra användningsändamålen är förenliga med det ursprungliga ändamålet med personuppgifterna och de stödjer nödcentralsverksamheten och

den lagstadgade verksamheten hos de myndigheter som deltar i dem och bestämmelserna är således nödvändiga och proportionella.

I lagförslag nr 1 i propositionen ingår bestämmelser om rätt för myndigheterna att få information. I bestämmelserna anges till vilka myndigheter och för vilka ändamål personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten får lämnas ut. Bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter är proportionella för skötseln av myndigheternas lagstadgade uppgifter och för ledningen, styrningen och övervakningen av verksamhetsområdet samt för planerings- och utvecklingsverksamheten. Det är också nödvändigt med utbildning för yrkesskicklig personal och att upprätthålla yrkesskickligheten genom utbildning, och utlämnandet av uppgifter för detta ändamål är en proportionell åtgärd eftersom de personuppgifter som utlämnas måste pseudonymiseras. Uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter får bara lämnas ut när det är nödvändigt för att genomföra en för myndigheten i lagen föreskriven uppgift. Bestämmelsen tillämpas jämsides med 29 § i dataskyddslagen. De föreslagna bestämmelserna om rätt att få information gör det möjligt att lämna ut personuppgifter genom en teknisk anslutning eller som en datamängd. Regleringen motsvarar de gällande bestämmelserna om utlämnande av information för inrikesministeriets, social- och hälsovårdsministeriets och regionförvaltningsverkens del, dock så att formuleringen har ändrats till rätt att få information. Enligt propositionen ska personuppgifter kunna lämnas ut för lagstadgade ändamål till Nödcentralsverket, de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten och Tullen. Bestämmelserna är till denna del proportionella och noggrant avgränsade samt nödvändiga när de personuppgiftsansvariga ändras.

Lagförslag nr 1 i propositionen innehåller också en ny bestämmelse om utlämnande av information mellan de personuppgiftsansvariga. Propositionen motsvarar delvis de gällande bestämmelserna, men den innehåller nya bestämmelser om de personuppgiftsansvarigas möjlighet att till varandra lämna ut information för laglighetsövervakning, planer och utveckling samt utbildning. Dessa användningsändamål är förenliga och dessutom stödjer de nödcentralsverksamheten och verksamheten för de myndigheter som deltar i dem och är således nödvändiga och proportionella. Bestämmelserna klarlägger också för de registrerade vars personuppgifter kan utlämnas. Skyddet av personuppgifter har dock stärkts så att i utbildningsverksamhet får endast pseudonymiserade uppgifter användas.

Grundlagsutskottet har i sin praxis (GrUU 15/2018 rd, s. 39) noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information kan gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att uppgifterna är nödvändiga för ett visst syfte (till exempel GrUU 31/2017 samt GrUU 17/2016 rd och de utlåtanden som nämns där). Å andra sidan har utskottet ansett att grundlagen inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (till exempel GrUU 71/2014 rd, GrUU 62/2010 rd och GrUU 59/2010). Utskottet har i praktiken bedömt att även tillåtandet av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som gäller privatlivet (GrUU 37/2013 rd). I sina analyser av omfattning, exakthet och innehåll i lagstiftning om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess har utskottet lagt vikt vid att de uppgifter som lämnas ut är av känslig art (till exempel GrUU 38/2016 rd).

Regleringen i lagförslag nr 1 i propositionen är i fråga om rättigheterna att få information och möjligheten att lämna ut information bunden till att uppgifterna ska vara nödvändiga till den del som uppgifternas innehåll inte har kunnat fastställas närmare samt till behövliga uppgifter till

den del som uppgiftsinnehållet har uppräknats uttömmande i lagen. Propositionen motsvarar grundlagsutskottets tolkningspraxis.

Propositionens bestämmelser om behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga och om utlämnande av personuppgifter kan anses uppfylla de krav som grundlagsutskottet ställt.

För polisens och Gränsbevakningsväsendets del görs inga ändringar i polisens och Gränsbevakningsväsendets personuppgiftslagar, där det bestäms om dessa myndigheters rätt att behandla uppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet samt om utlämnande av uppgifter.

12.3 Den registrerades rättigheter

Grundlagsutskottet har ansett det vara viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen möjliggör reglering på det nationella planet tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (GrUU 31/2017 rd och GrUU 25/2005 rd). Utskottet har framhållit att det i regeringens proposition finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 14/2018 rd, GrUU 31/2017 rd, GrUU 26/2017 rd, GrUU 2/2017 rd och GrUU 44/2016 rd).

Till lagförslag nr 1 i propositionen fogas en informativ hänvisning till allmänna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten, vilka tillämpas på den registrerades rättigheter och begränsning av dem. Dessutom utökas lagen med en hänvisning till tillämplig lagstiftning i situationer där begäran om tillgång till uppgifter gäller uppgifter i polisens eller Gränsbevakningsväsendets registerföring. Hänvisningsbestämmelserna är behövliga och motiverade för enligt propositionen ska det i fortsättningen finnas flera och nya personuppgiftsansvariga för personuppgifter som behandlas enligt nödcentralslagen. För den registrerade klarlägger den informativa hänvisningar hur han eller hon kan ansöka om att få sina rättigheter tillgodosedda och stärker således den registrerades rättigheter.

Enligt artikel 23 i dataskyddsförordningen ska det om vissa förutsättningar uppfylls vara möjligt att i en medlemsstats nationella rätt inskränka den registrerades rättigheter. Genom nationell lag kan bestämmelser om begränsningar som gäller bland annat artiklarna 12—22 i förordningen införas. I dataskyddsförordningens artikel 23.2 förutsätts det att lagstiftningsåtgärder som innehåller undantag i förekommande fall innehåller särskilda bestämmelser åtminstone avseende ändamålen med behandlingen eller kategorierna av behandling, kategorierna av personuppgifter, omfattningen av de införda begränsningarna, skyddsåtgärder för att förhindra missbruk eller olaglig tillgång eller överföring, specificeringen av den personuppgiftsansvarige eller kategorierna av personuppgiftsansvariga, lagringstiden samt tillämpliga skyddsåtgärder med beaktande av behandlingens art, omfattning och ändamål eller kategorierna av behandling, riskerna för de registrerades rättigheter och friheter och de registrerades rätt att bli informerade om begränsningen. Även dataskyddslagen för brottmål gör det möjligt att avvika från den registrerades rättigheter i speciallagstiftningen.

I propositionen föreslås även ett undantag från artikel 18 i dataskyddsförordningen, enligt vilken den registrerade har rätt att kräva att behandlingen av hans eller hennes personuppgifter begränsas till exempel om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. Behandlingen ska begränsas under en tid som ger den personuppgiftsansvarige möjlighet att kontrollera om personuppgifterna är korrekta. Detta kan i sin helhet förhindra att ett nödmeddelande bedöms och

att uppdraget eller meddelandet förmedlas vidare och äventyra en annan persons liv, hälsa eller egendom. Till denna del är den föreslagna begränsningen motiverat vid behandlingen av personuppgifter med anknytning till nödcentralsverksamhet, för i en nödsituation måste hjälp fås till platsen snabbt. Om behandlingen av personuppgifter avbryts under den tid det tar att utreda saken kan skötseln av nödcentralsverksamheten och myndigheternas lagstadgade uppgifter förhindras helt och hållet och andra människors liv och hälsa samt egendomsskyddet kan äventyras. Det föreslagna undantaget kan anses vara av ringa betydelse med tanke på den registrerades rättsskydd, när man tar i beaktande hur god förvaltning och rättsskydd för övrigt tryggas vid den personuppgiftsansvariges behandling av personuppgifter.

Bestämmelsen ska inte inskränka den registrerades rätt att med stöd av artikel 16 i dataskyddsförordningen kräva att felaktiga uppgifter rättas. Som garanti för den registrerades rättsskydd fungerar även de rättigheter om vilka det föreskrivs i dataskyddsförordningens kapitel III om den registrerades rättigheter och kapitel VIII om rättsmedel, ansvar och sanktioner. Om den registrerade anser att behandlingen av personuppgifter som avser henne eller honom strider mot lagen, har den registrerade enligt artikel 77 i dataskyddsförordningen t.ex. rätt att lämna in ett klagomål till en tillsynsmyndighet. Den registrerade har även med stöd av förvaltningslagen rätt att anhängiggöra ett krav på att sådan behandling av personuppgifter som strider mot lagen ska avslutas. I det sist nämnda fallet ska den personuppgiftsansvarige avgöra ärendet enligt förfarandebestämmelserna i förvaltningslagen.

12.4 Rättsmedel

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

I dataskyddsförordningen ingår strängare sanktioner för behandling av personuppgifter i strid med förordningen än vad som ingår i personuppgiftslagen. I kapitel VIII i förordningen föreskrivs om rättsmedel, ansvar och sanktioner. I kapitlet föreskrivs om rätt till effektiva rättsmedel såväl mot tillsynsmyndigheten som också mot den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet. I artikel 82 i förordningen föreskrivs om den personuppgiftsansvariges skadeståndsansvar och den registrerades rätt till ersättning och i artikel 84 ställs en skyldighet för medlemsstaterna att fastställa regler för de sanktioner som ska påföras för överträdelse av förordningen.

I kapitel VIII i dataskyddsdirektivet föreskrivs om den registrerades rättsmedel, den personuppgiftsansvariges ansvar och om de sanktioner som ska påföras med anledning av överträdelser mot de bestämmelser som meddelats med stöd av direktivet. De registrerade ska ha rätt att lämna in ett klagomål till tillsynsmyndigheten, om de anser att behandlingen av personuppgifter som avser dem står i strid med de bestämmelser som utfärdas med stöd av direktivet. Om den tillsynsmyndighet som mottagit klagomålet inte är behörig, ska myndigheten på eget initiativ överlämna klagomålet till den behöriga myndigheten. Både fysiska och juridiska personer ska ha rätt till effektiva rättsmedel mot tillsynsmyndigheten. Var och en som lidit materiell eller immateriell skada till följd av olaglig behandling av personuppgifter eller av någon annan åtgärd som står i strid med de nationella bestämmelser som antas i enlighet med direktivet ska ha rätt till ersättning för denna skada från den personuppgiftsansvarige eller varje annan myndighet som är behörig enligt medlemsstaternas nationella rätt.

Bestämmelserna i dataskyddsförordningen kompletteras med dataskyddslagen, där det föreskrivs om rättssäkerhet och påföljder. I dataskyddslagen föreskrivs bland annat om den registrerades rätt att föra ärendet till dataombudsmannens behandling, om den registrerade anser att lagstiftningen överträds i fråga om behandlingen av hans eller hennes personuppgifter. I lagen ingår dessutom bestämmelser om dataombudsmannens rätt att förelägga vite i fråga om vissa beslut och viss rätt att få uppgifter. I lagen föreskrivs också om ändringssökande i dataombudsmannens beslut. Överklagbarheten för beslutet bestäms utifrån förvaltningsprocesslagen. Dataombudsmannens beslut får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Över förvaltningsdomstolens beslut får, som i fråga om den gällande personuppgiftslagen, besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. I dataombudsmannens beslut får det bestämmas att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. På detta sätt säkerställs att dataombudsmannen har möjlighet att på ett effektivt sätt ingripa i lagstridig behandling av personuppgifter.

Dataombudsmannen är också tillsynsmyndighet för efterlevnaden av dataskyddslagen för brottmål. Dataombudsmannen utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen både på eget initiativ och på basis av begäranden om åtgärder som lämnas in till ombudsmannen. Dataombudsmannen kan göra utredningar av hur lagen följs och behandla begäranden om åtgärder som lämnats in till ombudsmannen. Ombudsmannen kan i fall av lagstridigt förfarande till exempel meddela den personuppgiftsansvarige en anmärkning eller uppställa ett tillfälligt eller bestående förbud eller någon annan tillfällig eller bestående begränsning av behandlingen av personuppgifter. Ombudsmannen får också förena sitt rättsligt förpliktande beslut med vite.

I dataskyddslagen föreskrivs att administrativa påföljdsavgifter enligt dataskyddsförordningen inte får påföras till exempel statliga myndigheter och självständiga offentligrättsliga institutioner. I regleringen är det fråga om utnyttjande av det nationella handlingsutrymmet. Inte heller i dataskyddslagen för brottmål föreskrivs det om administrativa påföljdsavgifter för de behöriga myndigheter som avses i lagen. Rättsordningen ställer andra specialkrav på den offentliga förvaltningen, vilka för sin del motiverar denna regleringslösning. Myndigheterna är bundna av förvaltningens lagbundenhetsprincip, och myndigheterna ska iakttä de allmänna förvaltningslagarna. En lagenlig behandling av personuppgifter inom myndigheterna ingår i tjänsteplikten för dem som arbetar vid myndigheterna. En tjänstemans ställning är förbunden med ett större ansvar för fel som gjorts i arbetet än när det gäller andra personer. Tjänsteansvaret kan för det första utmynna i ett straffrättsligt tjänsteansvar, disciplinärt tjänsteansvar samt som skadeståndsansvar. Över en myndighets verksamhet kan också förvaltningsklagan göras till den högre myndigheten. En myndighet ska i alla situationer sköta sina lagstadgade uppgifter. Grundlagsutskottet har inte haft något att invända mot propositionsmotiveringarna i den nämnda dataskyddslagen (GrUU 14/2018 rd).

Propositionen uppfyller kraven på rättsskyddsmedel enligt grundlagen och den innehåller inga inskränkningar av rättsskyddsmedlen.

12.5 Bestämmelser om offentliga förvaltningsuppgifter

I 2 § 3 mom. i grundlagen (731/1999) föreskrivs det att all utövning av offentlig makt ska bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. I finsk lagstiftning finns ingen entydig definition av utövning av offentlig makt. Offentlig makt utövas till exempel i uppgifter där den som utför uppgiften med stöd av sin på lag grundande behörighet ensidigt kan besluta om någon annan fördel, rätt eller skyldighet samt i offentliga förvaltningsuppgifter. I 2 § 3 mom. liksom i 119 och 124 § i grundlagen används begreppet offentlig makt som ett verksamhetsbe-

grepp, dvs. för att beskriva en viss typ av verksamhet. Med stöd av de ovannämnda bestämmelserna i grundlagen inbegriper utövning av offentlig makt också offentliga förvaltningsuppgifter. Vid sidan av offentliga förvaltningsuppgifter som innebär utövning av offentlig makt kan också tillhandahållandet av offentliga tjänster betraktas som sådan skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter som avses i grundlagen. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att trots att det inte är fråga om uppgifter som innebär fattandet av förvaltningsbeslut, utan i första hand om teknisk och operativ verksamhet, är det ändå fråga om verksamhet som ska betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift (GrUU 16/2002 rd och GrUU 47/2005 rd.). Utförandet av offentliga förvaltningsuppgifter förutsätter befogenheter som det föreskrivs om i lag och delvis också i förordning.

I riksdagens justitieombudsmans avgörande (EOA 1806/2/05) konstateras det att det ska föreskrivas om offentliga förvaltningsuppgifter genom lag. Om lagen tillåter kan en rådgivningsuppgift läggas ut. Riksdagens justitieombudsman har konstaterat att Fordonsförvaltningscentralen är en i fordonsskattelagen angiven myndighet om ska ombesörja skatteuppbörd och andra åtgärder i samband med beskattningen. Enligt 8 § 1 mom. i förvaltningslagen ska myndigheterna inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Riksdagens justitieombudsman ansåg att Fordonsförvaltningscentralens rådgivningsskyldighet i egenskap av skattemyndighet är en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen.

Juris doktor, professorn i förvaltningsrätt Olli Mäenpää har gett ett utlåtande om utläggning av rådgivning enligt handikappservicelagen (20.5.2005). Rådgivning enligt handikappservicelagen innebär att svara på frågor och förfrågningar som gäller handikappservicelagen samt uträttandet av ärenden. Rådgivningen innebär inte att fatta beslut om service för enskilda kunder. Mäenpää anser att rådgivningstjänsten är en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen, men inte betydande utövning av offentlig makt. Sålunda är det möjligt att överföra servicen också på en privat aktör, men det borde föreskrivas om saken genom lag.

I propositionen föreslås det att lagen om konsulära tjänster och lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser samt senare och separat statsrådets förordning om nödcentralverksamhet ändras. Det mottagande av anmälningar som ankommer på Olycksutredningscentralen i egenskap av myndighet och den skyldighet att ge råd om konsulära tjänster samt att ta emot och förmedla anmälningar som ankommer på utrikesförvaltningen i egenskap av myndighet är enligt 2 § 3 mom., 119 och 124 § i grundlagen offentliga förvaltningsuppgifter som innebär utövning av offentlig makt och som det ska föreskrivas om genom lag. Bestämmelser om dessa uppgifter ingår i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser och i lagen om konsulära tjänster. De ändringar som föreslås i propositionen bör göras i dessa lagar för att lagstadgade offentliga förvaltningsuppgifter som hör till utrikesförvaltningen och Olycksutredningscentralen ska kunna överföras så att de sköts vid Nödcentralsverket.

Propositionen är förenlig med kraven i 2 § 3 mom. i grundlagen och det föreskrivs uttömmande, exakt och noga avgränsat om Nödcentralsverkets andra uppgifter och bistående av myndigheter i lagen och förordningen. Till Nödcentralsverket kan inte överföras uppgifter som med stöd av lag hör till en annan myndighet eller som innebär utövning av offentlig makt och offentliga förvaltningsuppgifter utan att lagstiftningen ändras, trots att Nödcentralsverket självt är en myndighet.

12.6 Bedömning av lagstiftningsordningen

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna inte problematiska med avseende på 10 § i grundlagen, när man som helhet beaktar att bestämmelserna är noggrant avgränsade och exakta, de är nödvändiga för individernas säkerhet och den allmänna säkerheten och de är tillåtna med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet och förenliga med dem. Den gällande nödcentralslagen tillåter redan nu att de personuppgifter som det föreskrivs om i lagen behandlas i nödcentralsverksamheten. Detta är nödvändigt för att upprätthålla ordning och säkerhet, utföra myndigheternas lagstadgade uppgifter och med tanke på medborgarnas integritet och för att medborgarna ska få hjälp och således motiverat.

Den risk som behandlingen av personuppgifter utgör för den enskildes rättigheter och friheter när de myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten behandlar uppgifter i syfte att säkra nödcentralsverksamheten skiljer sig inte väsentligt från varandra. Varje myndighet som deltar i nödcentralsverksamheten har som syfte att utföra sina egna lagstadgade uppgifter, så att den som behöver brådskaande hjälp får korrekt hjälp så snabbt som möjligt med beaktande av en effektiv användning av myndigheternas resurser. En regleringslösning där samtliga ovan nämnda myndigheter är personuppgiftsansvariga är således motiverad och de föreslagna bestämmelserna är förenliga med dataskyddsförordningen.

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna inte problematiska med avseende på det som föreskrivs i 2 § 3 mom. i grundlagen. Nödcentralsverkets andra uppgifter och uppgifter för att bistå myndigheterna möjliggörs i lagen om konsulära tjänster och lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser samt i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet. Enligt propositionen föreskrivs det i enlighet med kraven i 2 § 3 mom. i grundlagen noga avgränsat och exakt i lag och förordning om Nödcentralsverkets andra uppgifter och bistående av myndigheter.

I propositionen har beaktats de allmänna krav som lagstiftningen om behandling av personuppgifter ställer samt grundlagsutskottets utlåtandepaxis som styr tolkningen av 10 § 1 mom. i grundlagen.

Regeringens uppfattning är att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom propositionen ändå innehåller ändringar i den gällande lagstiftningen som är av betydelse för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna, anser regeringen att det är motiverat att begära grundlagsutskottets utlåtande om propositionen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) 2 a, 4 a och 25 §, sådana de lyder, 2 a § i lag 1172/2016, 4 a § i lag 467/2012 och 25 § delvis ändrad i lag 1172/2016,
ändras 1, 2, 3, 4, 5–9 §, 12, 14, 14 a och 15 §, rubriken för 4 kap., 16–24, 26 och 27 §, av dem 4, 12, 18 och 23 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1172/2016, 8 § sådan den lyder i lag 285/2015, 14 a, 15 och 21 § sådana de lyder i lag 1172/2016, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1172/2016 och 1390/2019, 17 § sådan den lyder ändrad i lagarna 1172/2016 och 621/2019, 19 § sådan den lyder ändrad i lagarna 1172/2016, 319/2018, 621/2019, 646/2019 och 1165/2019 och 20 § sådan den lyder ändrad i lagarna 1172/2016, 319/2018 och 646/2019, samt *fogas* till lagen en ny 16 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om Nödcentralsverkets verksamhet samt om räddningsväsendets, polisväsendets, social- och hälsovårdsväsendets och Gränsbevakningsväsendets nödcentraltjänster och nödcentralsverksamhet. Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten.

Bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter med anknytning till sjöräddningstjänsten finns dessutom i sjöräddningslagen (1145/2001).

Bestämmelser om mottagande och förmedling av varningsmeddelanden samt om bistånd vid översättning av varningsmeddelanden till det andra nationalspråket finns i lagen om varningsmeddelanden (466/2012).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *nödmeddelande* meddelanden som gäller nödsituationer och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet,

2) *nödcentraltjänster* mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag till den berörda myndigheten eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter,

3) *nödcentralsverksamhet* nödcentraltjänster och utförande av sådana lagstadgade uppgifter i anslutning till ett av Nödcentralsverket förmedlat nödmeddelande eller uppdrag som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet med Nödcentralsverkets stöd,

4) *brådskande stödtjänster* sådant stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets brådskande verksamhet i samband med produktionen av nödcentralstjänster som är nödvändigt på grundval av ett föreläggande eller en anvisning från den berörda myndigheten,

5) *andra stödtjänster* Nödcentralverkets åtgärder i samband med stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter,

6) *uppdrag på eget initiativ* en lagstadgad uppgift som räddningsväsendet, polisen, social- och hälsovårdsmyndigheterna eller Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralverkets åtgärder och där de myndighetsresurser för nödcentralverksamhet som finns i nödcentraldatasystemet används eller som kan ha betydande inverkan på Nödcentralverkets verksamhet eller där myndigheten har en förhöjd risk när det gäller säkerheten i arbetet,

7) *nödcentraldatasystemet* ett helhetsarrangemang som består av databehandlingsutrustning, programvara och annan databehandling och som är avsett att användas för elektronisk behandling av personuppgifter samt registrering och uppdatering av kundhandlingar för att möjliggöra, genomföra och trygga nödcentralverksamheten.

3 §

Nödcentralverket och dess styrning

Nödcentralstjänsterna produceras av Nödcentralverket, som lyder under inrikesministeriet. Den allmänna styrningen och övervakningen av Nödcentralverket ankommer på inrikesministeriet.

Inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet svarar gemensamt för den funktionella styrningen av Nödcentralverket.

Bestämmelser om den funktionella styrningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Nödcentralverkets uppgifter

Nödcentralverket har till uppgift att

- 1) producera nödcentralstjänster,
- 2) producera brådskande stödtjänster med anknytning till produktionen av nödcentralstjänster,
- 3) producera andra stödtjänster, om en myndighet av funktionella orsaker inte kan producera dem genom egna åtgärder och produktionen av stödtjänsterna inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av nödcentralstjänster och brådskande stödtjänster,
- 4) underhålla och utveckla nödcentraldatasystemet, samt
- 5) utveckla, utbilda i och övervaka uppgifter och rutiner med anknytning till nödcentralstjänster.

Nödcentralverket får i syfte att upprätthålla och främja säkerheten utföra sådana övervaknings- och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det.

Nödcentralverket kan sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt bistå myndigheter i sådana tjänster som lämpar sig för att tillhandahållas inom Nödcentralverket, om de inte medför olägenhet för skötseln av de uppgifter som anges i 1 mom. Närmare bestämmelser om brådskande stödtjänster och andra stödtjänster samt om andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralverkets verksamhetsområde och om bistånd till myndigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Nödcentralverkets ämbetsområde och enheter

Nödcentralverkets administrativa ämbetsområde är hela landet utom landskapet Åland. För att nödcentraltjänsterna och myndighetssamarbetet ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt kan statsrådet besluta att det administrativa ämbetsområdet ska delas in i samarbetsområden. Nödcentralverkets behörighet bestäms inte utifrån indelningen i samarbetsområden.

Nödcentralverket omfattar nödcentraler, en enhet som sköter stabsfunktionerna och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna och enheten som sköter stabsfunktionerna. I Nödcentralverkets arbetsordning föreskrivs om inrättande och indragning av verkets andra enheter och om deras placeringsorter.

6 §

Nödcentralverkets ledning

Nödcentralverket leds av dess överdirektör.

Nödcentralverkets överdirektör svarar för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. Överdirektören företräder staten och bevakar statens rätt och fördel hos andra myndigheter och inför domstol, om inte något annat anges i Nödcentralverkets arbetsordning.

Närmare bestämmelser om överdirektörens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Avgörande av ärenden

Ärenden som ankommer på Nödcentralverket avgörs av verkets överdirektör eller av någon annan tjänsteman vid verket som enligt arbetsordningen har sådan behörighet. Nödcentralverkets överdirektör kan i enskilda fall förbehålla sig avgörandet av ärenden som ska avgöras av en annan tjänsteman vid verket.

8 §

Utnämning och behörighetsvillkor

Nödcentralverkets överdirektör utnämns av statsrådet. Nödcentralverkets övriga personal utnämns av överdirektören, om inte något annat anges i arbetsordningen.

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för jourpersonalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med jourpersonal avses de tjänstemän vid Nödcentralverket som utför uppgifter enligt 12 §.

9 §

Arbetsordning

I Nödcentralverkets arbetsordning bestäms det närmare om organisering av Nödcentralverkets förvaltning och funktioner samt om verkets organisation och personalens uppgifter. I arbetsordningen föreskrivs det också om vikariat, om handläggning och avgörande av ärenden och om utnämning av personalen.

Nödcentralverkets överdirektör beslutar om verkets arbetsordning.

12 §

Jourpersonalens uppgifter

Jourpersonalen vid Nödcentralsverket har till uppgift att

- 1) svara på det allmänna nödnumret 112 och ta emot nödmeddelanden,
- 2) på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver,
- 3) förmedla meddelanden och uppdrag på basis av informationen i meddelandena samt att vidta andra direkta åtgärder i anslutning därtill,
- 4) i anslutning till förmedlade meddelanden och uppdrag eller uppdrag på eget initiativ ge brådskande och andra stödtjänster till de enheter som sköter räddnings-, polisens samt social- och hälsovårdsväsendets myndighetsuppgifter och Gränsbevakningsväsendets uppgifter eller till aktörer som alarmerats och till andra enheter som nämns i respektive myndighets anvisningar,
- 5) besluta att ett nödmeddelande inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag,
- 6) avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte är fråga om ett nödmeddelande,
- 7) i mån av möjligheter vid behandlingen av nödmeddelandet ge anmälaren råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen.

I situationer enligt 1 mom. 5 punkten, som inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag, och i situationer enligt 1 mom. 6 punkten, där en kontakt avbryts eller avslutas, fattas inget separat beslut. Anmälaren ska underrättas om avbrytandet eller avslutandet och om beslutet att inte förmedla ett meddelande eller uppdrag.

Uppdrag och åtgärder enligt 1 mom. ska utföras i enlighet med de i 14 § 2 mom. avsedda anvisningar som berörda myndigheter har gett.

På uppdrag och åtgärder som avses i 1 mom. ska 8 § i förvaltningslagen (434/2003) inte tillämpas.

14 §

Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen

Inrikesministeriet tillsätter en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralsverket i syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna.

De myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten ska ge Nödcentralsverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralsverkets landsomfattande samarbetsgrupp.

Närmare bestämmelser om den landsomfattande samarbetsgruppens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 a §

Registrering av samarbetsmyndigheternas anvisningar

Den tekniska inmatningen i nödcentralsdatasystemet av uppgifter om de planer och anvisningar som avses i 14 § 2 mom. genomförs på ett enhetligt sätt av Nödcentralsverket.

Räddningsväsendet, polisen, social- och hälsovårdsmyndigheterna och Gränsbevakningsväsendet för in i nödcentralsdatasystemet larmanvisningar samt förslag till respons. Larmanvisningarna och förslagen till respons ska innehålla behövlig information om de enheter och aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

15 §

Bestämmelser om kommunikationsnät

Bestämmelser om det allmänna nödnumret 112 och kontakt med nödnumret, teleföretags utlämnande av uppgifter, rätten för myndigheter som tar emot nödmeddelanden att få information, teleföretags skyldighet att biträda myndigheter och förmedla riktade myndighetsmeddelanden samt frågor som gäller lokaliseringssuppgifter finns i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

4 kap.

Behandling av personuppgifter

16 §

Laglig behandling av personuppgifter

Myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten får behandla personuppgifter endast om behandlingen behövs för utförandet av nödcentralsverksamhet och sådana uppgifter i anslutning till nödcentralsverksamheten som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar får behandlas endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

16 a §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen

Personuppgiftsansvariga för de personuppgifter som avses i denna lag är i fråga om polisens information Polisstyrelsen, i fråga om social- och hälsovårdens information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna, i fråga om räddningsväsendets information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av räddningsväsendet och i fråga om Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet.

Nödcentralsverket är personuppgiftsansvarig för den information som är avsedd för utförandet av Nödcentralsverkets uppgifter enligt 4 § 2 och 3 mom. Nödcentralsverket är dessutom personuppgiftsansvarig för den information som gäller kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna samt information som gäller störningar i informationssystemen eller nätrafiken.

Nödcentralsverket svarar för nödcentralsdatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

17 §

Personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamheten

Räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralsverket får i enlighet med 16 § behandla följande uppgifter:

1) uppgifter som hänför sig till enheter som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet och social- och hälsovårdsväsendet samt uppgifter som hänför sig till enheter inom Gränsbevakningsväsendet,

2) uppgifter om när och hur anmälan har gjorts och meddelandenas innehåll inklusive telefonidentifikations- och adressuppgifter och geografisk information samt inspelningar, audiovisuella upptagningar och motsvarande tekniska eller andra upptagningar av meddelanden,

3) identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringssuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som en anmälan har gjorts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringssuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för anmälan,

4) uppgifter om dem som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder och den enhet som tagit emot meddelandena, uppdragen och åtgärderna samt den tidpunkt då anmälan tagits emot,

5) av uppgifterna om identiteten hos en person som har samband med meddelanden, uppdrag och åtgärder namn, personbeteckning eller födelsetid samt information om kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer och andra motsvarande uppgifter samt om samband med ärendet och identifieringsuppgifter om objektet inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information,

6) uppgifter om uppdrag och åtgärder,

7) uppgifter som behövs för någons personliga säkerhet eller för säkerheten i arbetet, uppgifter om ett objekts eller en persons farlighet eller oberäknelighet samt personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett brott, uppgifter om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller uppgifter om socialvårdsåtgärder får dock registreras endast till den del det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för säkerheten i arbetet,

8) objektinformation, lokaliseringssuppgifter och geografisk information om till nödcentralen kopplade brandlarmanläggningar, automatiska släckanläggningar och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer.

18 §

Radering av personuppgifter

Personuppgifter som behandlas i nödcentralverksamhet ska raderas senaste fem år efter det att anmälan togs emot.

På raderingen av personuppgifter enligt 17 § 7 punkten som hänför sig till den personliga säkerheten eller säkerheten i arbetet tillämpas 34 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

19 §

Nödcentralverkets rätt att få uppgifter ur registren

Nödcentralverket och dess anställda har enligt vad som överenskommits med den personuppgiftsansvarige och trots sekretessbestämmelserna, för att kunna sköta Nödcentralverkets lagstadgade uppgifter, rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs för att säkerställa förberedande åtgärder i samband med uppdrag eller säkerheten i arbetet eller för att stödja den myndighet eller enhet som utför uppdraget. I detta syfte har Nödcentralverket och dess anställda rätt att

1) få uppgifter enligt 5, 6, 11 och 12 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet ur polisens informationssystem samt uppgifter ur det i 3 § 3 punkten i den lagen avsedda nationella systemet inom Schengens informationssystem,

2) få uppgifter ur utrikesministeriets datasystem angående beslut om visum samt uppehålls- och arbetstillstånd,

3) få uppgifter ur Migrationsverkets datasystem, om uppgifterna behövs för behandling av ärenden enligt utlänningslagen (301/2004) och för tillsynen över efterlevnaden av utlänningslagen,

4) få sådana uppgifter ur det i 216 § i lagen om transportservice (320/2017) avsedda trafik- och transportregistret som är nödvändiga för utförande av Nödcentralens verkets lagstadgade uppdrag,

5) få uppgifter om alarmering av räddningsenheter från det lokala räddningsväsendet, ur det lokala räddningsväsendets register om åtgärder som vidtagits av räddningsenheterna samt ur det lokala räddningsväsendets register över övervakning och kontroll av brandsäkerheten,

6) få uppgifter enligt 13–17 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009),

7) få identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringssuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringssuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet, med iakttagande av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation,

8) få uppgifter enligt 33 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019),

9) från Lantmäteriverket få uppgifter om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Rätten att få uppgifter ur de register som avses i 1 mom. 1–4 och 8 punkten är i fråga om datainnehållet och användningsändamålet begränsad enligt vad som föreskrivs om polismäns rätt att få och använda uppgifter, dock så att man också för räddningsväsendets enheter har rätt att ur det i 4 punkten avsedda registret få behövliga uppgifter om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon. På motsvarande sätt gäller rätten att få uppgifter ur en räddningsmyndighets datasystem endast uppgifter som behövs för alarmering och bistående av räddningsenheter.

20 §

Myndigheters rätt att få uppgifter ur nödcentralens datasystemet

Inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralens datasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet samt för planerings- och utvecklingsuppgifter.

Regionförvaltningsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralens datasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet.

Nödcentralens verk har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralens datasystemet avgiftsfritt få sådana nödmeddelandeupptagningar och sådan uppdragsinformation samt sådana andra nödvändiga uppgifter i anslutning till dessa upptagningar som behövs för Nödcentralens verkets interna laglighetsövervakning och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt.

Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet och andra aktörer som Nödcentralens verk har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralens datasystemet avgiftsfritt få sådana uppgifter om uppdrag eller åtgärder som är nödvändiga för utförandet av deras uppgifter, uppgifter enligt 17 § 7 punkten som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet samt nödvändiga uppgifter om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag.

Tullen har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få sådana i 17 § 7 punkten avsedda uppgifter som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag.

21 §

Utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga

Nödcentralsverket får trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som avses i 19 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till Gränsbevakningsväsendet samt till andra enheter och aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats. Uppgifter som Nödcentralsverket har fått med stöd av 19 § 1 mom. 1–4 och 8 punkten får dock lämnas ut endast till polisens verksamhetsenheter eller tjänstemän vid Gränsbevakningsväsendet och uppgifter som fås med stöd av 19 § 1 mom. 5 punkten får lämnas ut endast till enheter inom räddningsväsendet. Uppgifter om ägare eller innehavare av ett fordon samt adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon som Nödcentralsverket har fått ur trafik- och transportregistret med stöd av 19 § 1 mom. 4 punkten får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut även till räddningsväsendets enheter.

I 16 a § avsedda personuppgiftsansvariga får trots sekretessbestämmelserna till andra personuppgiftsansvariga lämna ut uppgifter om uppgifterna är nödvändiga

- 1) för genomförande av laglighetsövervakning, planering och utveckling,
- 2) för genomförande av utbildning i pseudonymiserad form,
- 3) i ett enskilt fall för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendomsskador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

22 §

Behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet

Den personuppgiftsansvarige får behandla personuppgifter enligt 17 § som omfattas av den personuppgiftsansvariges egen registerföring om uppgifterna är nödvändiga för

- 1) genomförande av laglighetsövervakning och kvalitetskontroll,
- 2) genomförande av planering och utveckling,
- 3) genomförande av utbildning i pseudonymiserad form.

Utöver vad som anges i 1 mom. får polisen behandla polisens information som avses i 17 § 1 mom. 1 punkten för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 13 § 1 och 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Utöver vad som anges i 1 mom. får Gränsbevakningsväsendet behandla i 17 § 1 mom. 1 punkten avsedda uppgifter i Gränsbevakningsväsendets registerföring för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

23 §

Den registrerades rättigheter

Bestämmelser om den registrerades rättigheter och begränsning av dem finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande

av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, dataskyddslagen (1050/2018) samt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållande av den nationella säkerheten (1054/2018).

Bestämmelser om den registrerades rätt till insyn avseende uppgifter i polisens registerföring finns dessutom i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och bestämmelser om den registrerades rätt till insyn avseende uppgifter i Gränsbevakningsväsendets registerföring finns i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

24 §

Den registrerades rätt till begränsning av behandling

Artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen om den registrerades rätt till begränsning av behandling tillämpas inte på sådan behandling av personuppgifter som avses i denna lag.

26 §

Alarmering

Bestämmelser om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

27 §

Tjänstedräkt

Nödcentralsverkets personal är skyldig att i tjänsten bära tjänstedräkt, om Nödcentralsverket inte beslutar något annat med beaktande av tjänsteuppgifternas art eller karaktär.

Bestämmelser om tjänstedräkten och gradbeteckningarna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 16, 16 a och 20–25 § träder dock i kraft den 1 januari 2024.

2.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) 16 §, sådan den lyder i lagarna 584/2018 och 187/2019, som följer:

16 §

Anmälningsplikt

En myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats ska utan dröjsmål göra en anmälan till Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt anmälarens bedömning kan bli föremål för utredning enligt denna lag. Nödcentralsverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar, om Nödcentralsverket och Olycksutredningscentralen kommer överens om det särskilt. Om det i anmälan saknas information som behövs vid bedömningen av behovet av utredning ska den ovan avsedda anmälararen uppdatera anmälan genast när den information som saknas blir tillgänglig.

Anmälningspliktiga är även

- 1) Transport- och kommunikationsverket,
- 2) Trafikledsverket,
- 3) regionförvaltningsverken,
- 4) andra säkerhetsövervakande myndigheter än de som avses i punkterna 1–3 inom myndighetens eget verksamhetsområde,
- 5) den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud,
- 6) en juridisk person som är inblandad i en olycka eller ett tillbud som har inträffat i sådan trafik som avses i 2 § 1 mom. 2—4 punkten eller som uppenbart lider skada av en sådan olycka,
- 7) en juridisk person som sörjer för tillhandahållandet av trafikstyrnings- och trafiklednings-tjänster i enlighet med 2 § 10 punkten i lagen om transportservice (320/2017).

En domstol som har tagit emot en sådan anmälan av en fartygsbefälhavare om sjöförklaring som avses i 18 kap. 7 § 2 mom. i sjölagen (674/1994) ska utan dröjsmål förmedla anmälan till Olycksutredningscentralen och ge centralen tillfälle att delta i sjöförklaringssammanträdet och att där ställa frågor.

Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om konsulära tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om konsulära tjänster (498/1999) 9 §, sådan den lyder i lag 970/2014,
som följer:

9 §

Ordnandet av konsulära tjänster i utrikesförvaltningen

Konsulära tjänster enligt denna lag och annan lagstiftning tillhandahålls av ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer. Genom förordning av republikens president får det föreskrivas att de konsulära tjänster som tillhandahålls av en viss beskickning eller en del av dessa ska tillhandahållas av en annan beskickning än den som annars är behörig att tillhandahålla tjänsten. Tjänster till nödställda och andra motsvarande konsulära tjänster tillhandahålls dock av den beskickning som på grund av situationens allvar och brådskande natur förutsätts tillhandahålla tjänsterna.

Om en konsulär tjänst behövs i ett land som inte hör till någon beskicknings verksamhetsområde, bestämmer utrikesministeriet om tillhandahållandet av den konsulära tjänsten.

Utrikesministeriet kan tillhandahålla sådana konsulära tjänster som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i landet i fråga och som även i övrigt lämpligen kan tillhandahållas av ministeriet. Närmare bestämmelser om konsulära tjänster som tillhandahålls av utrikesministeriet får utfärdas genom förordning av republikens president.

Nödcentralsverket kan bistå utrikesförvaltningen med sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralsverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga, om Nödcentralsverket och utrikesministeriet kommer överens om det särskilt.

Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets biträdande kundtjänstuppgifter och om skötseln av uppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 91 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i räddningslagen (379/2011) 91 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 1171/2016,
som följer:

91 §

Åtgärdsregister

För uppföljning och utveckling av räddningsväsendet får den behöriga myndighet i välfärdsområde som svarar för ordnandet av räddningsväsendet föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i det nödcentraldatasystem som avses i 2 § 1 mom. 7 punkten i lagen om nödcentralverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 och 21 § i den lagen har lämnat ut till den som är personuppgiftsansvarig vid räddningsmyndigheten. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör.

Uppgifter enligt 2 mom. 1, 2, 5 och 6 punkten får införas om första insatsen och prehospital akutsjukvård som räddningsverket, avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som avses i 27 § 4 mom. sköter med stöd av avtal. Uppgifter om första insatsen får föras in av en aktör som deltagit i uppdraget i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 19 september 2022

Statsminister

Sanna Marin

Inrikesminister Krista Mikkonen

1.

Lag

om ändring av lagen om nödcentralsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) 2 a, 4 a och 25 §, sådana de lyder, 2 a § i lag 1172/2016, 4 a § i lag 467/2012 och 25 § delvis ändrad i lag 1172/2016,
ändras 1, 2, 3, 4, 5–9 §, 12, 14, 14 a och 15 §, rubriken för 4 kap., 16–24, 26 och 27 §, av dem 4, 12, 18 och 23 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1172/2016, 8 § sådan den lyder i lag 285/2015, 14 a, 15 och 21 § sådana de lyder i lag 1172/2016, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1172/2016 och 1390/2019, 17 § sådan den lyder ändrad i lagarna 1172/2016 och 621/2019, 19 § sådan den lyder ändrad i lagarna 1172/2016, 319/2018, 621/2019, 646/2019 och 1165/2019 och 20 § sådan den lyder ändrad i lagarna 1172/2016, 319/2018 och 646/2019, samt *fogas* till lagen en ny 16 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Lagens syfte

Tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att främja befolkningens säkerhet, organisera produktionen av nödcentralstjänster och förbättra tillgången till och kvaliteten på tjänsterna.

Denna lag innehåller bestämmelser om Nödcentralsverkets verksamhet samt om räddningsväsendets, polisväsendets, social- och hälsovårdsväsendets och Gränsbevakningsväsendets nödcentralstjänster och nödcentralsverksamhet. Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om behandling av personuppgifter i nödcentralsverksamheten.

[se 2 a §]

Bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgifter med anknytning till sjöräddningstjänsten finns dessutom i sjöräddningslagen (1145/2001).

[se 4 a §]

Bestämmelser om mottagande och förmedling av varningsmeddelanden samt om bistånd vid översättning av varningsmeddelanden till det andra nationalspråket finns i lagen om varningsmeddelanden (466/2012).

2 §

2 §

Tillämpningsområde

Definitioner

Gällande lydelse

Denna lag tillämpas på räddningsväsendets, polisens och social- och hälsovårdens nödcentralstjänster samt på Nödcentralverket.

[se 4 § 2 mom.]

[se 4 § 2 mom.]

[se 4 § 1 mom. 2 p]

[se 4 § 1 mom. 2 p]

Föreslagen lydelse

[se 1 § 1 mom.]

I denna lag avses med

1) **nödmeddelande** meddelanden som gäller nödsituationer och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet,

2) **nödcentralstjänster** mottagande och bedömning av nödmeddelanden samt förmedling av nödmeddelanden och uppdrag till den berörda myndigheten eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter,

3) **nödcentralverksamhet** nödcentralstjänster och utförande av sådana lagstadgade uppgifter i anslutning till ett av Nödcentralverket förmedlat nödmeddelande eller uppdrag som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheter och Gränsbevakningsväsendet med Nödcentralverkets stöd,

4) **brådskande stödtjänster** sådant stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets brådskande verksamhet i samband med produktionen av nödcentralstjänster som är nödvändigt på grundval av ett föreläggande eller en anvisning från den berörda myndigheten,

5) **andra stödtjänster** Nödcentralverkets åtgärder i samband med stödjande av räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters och Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter,

6) **uppdrag på eget initiativ** en lagstadgad uppgift som räddningsväsendet, polisen, social- och hälsovårdsmyndigheterna eller Gränsbevakningsväsendet inleder på eget initiativ utan Nödcentralverkets åtgärder och där de myndighetsresurser för nödcentralverksamhet som finns i nödcentraldatasystemet används eller som kan ha betydande inverkan på Nödcentralverkets verksamhet eller där myndigheten har en förhöjd risk när det gäller säkerheten i arbetet,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Samarbete med gränsbevakningsväsendet

Bestämmelser om samarbetet mellan Nödcentralverket och gränsbevakningsväsendet finns i denna lag och i sjöräddningslagen (1145/2001).

3 §

Nödcentralverket och dess styrning

Nödcentraltjänsterna produceras av Nödcentralverket, som lyder under inrikesministeriet. *Nödcentralverket styrs och övervakas av inrikesministeriet.*

Inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet svarar gemensamt för den funktionella styrningen av Nödcentralverket.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas om den funktionella styrningen.

4 §

Nödcentralverkets uppgifter

Nödcentralverket har till uppgift att

- 1) producera nödcentraltjänster,
- 2) *i anslutning till produktionen av nödcentraltjänster stödja räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdens myndigheters verksamhet, såsom åtgärder i samband med förmedling av meddelanden och uppdrag, sambandscentralsuppgifter, åtgärder i syfte att varna befolkningen i plötsliga farosituationer och andra sådana uppgifter i anslut-*

7) ***nödcentraldatasystemet*** ett helhetsarrangemang som består av databehandlingsutrustning, programvara och annan databehandling och som är avsett att användas för elektronisk behandling av personuppgifter samt registrering och uppdatering av kundhandlingar för att möjliggöra, genomföra och trygga nödcentralverksamheten.

(upphävs)

[se 1 § 2 mom.]

3 §

Nödcentralverket och dess styrning

Nödcentraltjänsterna produceras av Nödcentralverket, som lyder under inrikesministeriet. *Den allmänna styrningen och övervakningen av Nödcentralverket ankommer på inrikesministeriet.*

Inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet svarar gemensamt för den funktionella styrningen av Nödcentralverket.

Bestämmelser om den funktionella styrningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Nödcentralverkets uppgifter

Nödcentralverket har till uppgift att

- 1) producera nödcentraltjänster,
- 2) *producera brådskande stödtjänster med anknytning till produktionen av nödcentraltjänster,*

Gällande lydelse

ning till stödjande av myndigheternas verksamhet som det är ändamålsenligt att Nödcentralverket utför (stödtjänster), och

3) utveckla och övervaka uppgifter och rutiner i samband med nödcentralstjänsterna.

Med nödcentralstjänster avses i denna lag mottagande och bedömning av nödmeddelanden och andra motsvarande meddelanden som förutsätter omedelbara åtgärder av räddningsväsendets, polisens eller social- och hälsovårdens myndigheter (nödmeddelanden) samt förmedling av meddelanden och uppdrag i enlighet med myndighetsanvisningar till berörda myndighet eller till den som enligt avtal sköter myndighetens uppgifter.

Utöver samarbetet mellan Nödcentralverket och gränsbevakningsväsendet kan Nödcentralverket i syfte att upprätthålla och främja säkerheten sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt på annat sätt bistå myndigheter. Nödcentralverket får dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det utföra sådana övervakningsuppdrag och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om stödtjänster och Nödcentralverkets övriga uppgifter samt om bistående av myndigheter.

4 a §

Förmedling och översättning av varningsmeddelanden

Nödcentralverket tar emot och förmedlar varningsmeddelanden samt bistår vid översättningen av varningsmeddelanden till det andra nationalspråket i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om varningsmeddelanden (466/2012).

Föreslagen lydelse

3) *producera andra stödtjänster, om en myndighet av funktionella orsaker inte kan producera dem genom egna åtgärder och produktionen av stödtjänsterna inte medför uppenbar olägenhet för skötseln av nödcentralstjänster och brådskande stödtjänster,*

4) *underhålla och utveckla nödcentraldatasystemet, samt*

5) *utveckla, utbilda i och övervaka uppgifter och rutiner med anknytning till nödcentralstjänster.*

Nödcentralverket får i syfte att upprätthålla och främja säkerheten utföra sådana övervaknings- och larmuppdrag som omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) och som anses vara bevakningsuppgifter dock endast om ett viktigt allmänt intresse förutsätter det.

Nödcentralverket kan sköta andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde samt bistå myndigheter i sådana tjänster som lämpar sig för att tillhandahållas inom Nödcentralverket, om de inte medför olägenhet för skötseln av de uppgifter som anges i 1 mom. Närmare bestämmelser om brådskande stödtjänster och andra stödtjänster samt om andra uppgifter som lämpar sig för Nödcentralverkets verksamhetsområde och om bistånd till myndigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

(upphävs)

[se 1 § 3 mom.]

Gällande lydelse

5 §

Nödcentralsverkets ämbetsområde och enheter

Nödcentralsverkets ämbetsområde är hela landet utom landskapet Åland. För att nödcentraltjänsterna och myndighetssamarbetet ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt kan statsrådet besluta att ämbetsområdet ska delas in i samarbetsområden. Nödcentralsverkets behörighet bestäms inte utifrån indelningen i samarbetsområden.

Nödcentralsverket omfattar nödcentraler, en enhet som sköter stabsfunktionerna och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna och enheten som sköter stabsfunktionerna. I Nödcentralsverkets arbetsordning föreskrivs om inrättande och indragning av verkets andra enheter och om deras placeringsorter.

6 §

Nödcentralsverkets ledning

Nödcentralsverket leds av dess *direktör*.

Nödcentralsverkets *direktör* svarar för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. *Direktören* företräder staten och bevakar statens rätt och fördel hos andra myndigheter och inför domstol, om inte något annat föreskrivs i Nödcentralsverkets arbetsordning.

Genom förordning av statsrådet *föreskrivs det närmare om direktörens uppgifter*.

7 §

Avgörande av ärenden

Ärenden som ankommer på Nödcentralsverket avgörs av verkets *direktör* eller av någon

Föreslagen lydelse

5 §

Nödcentralsverkets ämbetsområde och enheter

Nödcentralsverkets *administrativa* ämbetsområde är hela landet utom landskapet Åland. För att nödcentraltjänsterna och myndighetssamarbetet ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt kan statsrådet besluta att *det administrativa* ämbetsområdet ska delas in i samarbetsområden. Nödcentralsverkets behörighet bestäms inte utifrån indelningen i samarbetsområden.

Nödcentralsverket omfattar nödcentraler, en enhet som sköter stabsfunktionerna och vid behov andra enheter. Inrikesministeriet beslutar om inrättande och indragning av nödcentraler samt om placeringsorterna för nödcentralerna och enheten som sköter stabsfunktionerna. I Nödcentralsverkets arbetsordning föreskrivs om inrättande och indragning av verkets andra enheter och om deras placeringsorter.

6 §

Nödcentralsverkets ledning

Nödcentralsverket leds av dess *överdirektör*.

Nödcentralsverkets *överdirektör* svarar för verksamhetens resultat och för att verkets målsättningar uppnås. *Överdirektören* företräder staten och bevakar statens rätt och fördel hos andra myndigheter och inför domstol, om inte något annat anges i Nödcentralsverkets arbetsordning.

Närmare bestämmelser om överdirektörens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Avgörande av ärenden

Ärenden som ankommer på Nödcentralsverket avgörs av verkets *överdirektör* eller av någon annan tjänsteman vid verket som enligt

Gällande lydelse

annan tjänsteman vid verket som enligt arbetsordningen har sådan behörighet. Nödcentralsverkets *direktör* kan i enskilda fall förbehålla sig avgörandet av ärenden som en tjänsteman vid verket annans avgör.

8 §

Utnämning och behörighetsvillkor

Nödcentralsverkets *direktör* utnämns av statsrådet. Nödcentralsverkets övriga personal utnämns av *direktören*, om inte något annat föreskrivs i arbetsordningen.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om behörighetsvillkoren för jourpersonalen.

Med jourpersonal avses de tjänstemän vid Nödcentralsverket som utför uppgifter enligt 12 §.

9 §

Arbetsordning

I Nödcentralsverkets arbetsordning föreskrivs det närmare om organisering av Nödcentralsverkets förvaltning och funktioner samt om verkets organisation och personalens uppgifter. I arbetsordningen föreskrivs det också om vikariat, om handläggning och avgörande av ärenden och om utnämning av personalen.

Nödcentralsverkets *direktör* beslutar om verkets arbetsordning.

12 §

Jourpersonalens uppgifter

Jourpersonalen vid Nödcentralsverket har till uppgift att

- 1) ta emot nödmeddelanden,
- 2) på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver,

Föreslagen lydelse

arbetsordningen har sådan behörighet. Nödcentralsverkets *överdirektör* kan i enskilda fall förbehålla sig avgörandet av ärenden som ska avgöras av en annan tjänsteman vid verket.

8 §

Utnämning och behörighetsvillkor

Nödcentralsverkets *överdirektör* utnämns av statsrådet. Nödcentralsverkets övriga personal utnämns av *överdirektören*, om inte något annat anges i arbetsordningen.

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för jourpersonalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med jourpersonal avses de tjänstemän vid Nödcentralsverket som utför uppgifter enligt 12 §.

9 §

Arbetsordning

I Nödcentralsverkets arbetsordning bestäms det närmare om organisering av Nödcentralsverkets förvaltning och funktioner samt om verkets organisation och personalens uppgifter. I arbetsordningen föreskrivs det också om vikariat, om handläggning och avgörande av ärenden och om utnämning av personalen.

Nödcentralsverkets *överdirektör* beslutar om verkets arbetsordning.

12 §

Jourpersonalens uppgifter

Jourpersonalen vid Nödcentralsverket har till uppgift att

- 1) svara på *det allmänna nödnumret 112* och ta emot nödmeddelanden,
- 2) på basis av nödmeddelandena bedöma hur skyndsamma uppdragen är och vilka resurser situationen kräver,

Gällande lydelse

3) förmedla meddelanden och uppdrag på basis av *tillgänglig information* samt att vidta andra direkta åtgärder i anslutning därtill,

4) i anslutning till förmedlade meddelanden eller uppdrag *ge stöd tjänster* till de enheter som sköter räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendets myndighetsuppgifter eller aktörer som alarmerats och andra som nämns i respektive myndighets anvisningar, *exempelvis till enheter inom gränsbevakningsväsendet*,

5) besluta att *inte förmedla ett meddelande eller uppdrag, när meddelandet eller uppdraget* inte kräver alarmering eller annan förmedling,

6) avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, *om ärendet till sin karaktär inte hör till Nödcentralverkets uppgifter eller om det inte är fråga om ett nödmeddelande*,

7) i mån av möjligheter vid behandlingen av nödmeddelandet *ge anmälararen råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen, och*

8) *sköta Nödcentralverkets övriga bråds-kande uppgifter.*

I sådana fall som avses i 1 mom. 5 punkten och när en kontakt avbryts eller avslutas enligt 6 punkten ska något separat beslut inte fattas. Anmälararen ska underrättas om avbrytandet eller avslutandet och om beslutet att inte förmedla ett meddelande eller uppdrag.

I samband med uppdrag och åtgärder enligt 1 mom. ska de i 14 § 2 mom. och 14 a § avsedda anvisningar beaktas som vederbörande myndigheter har gett Nödcentralverket.

På uppdrag och åtgärder som avses i 1 mom. i denna paragraf ska 8 § i förvaltningslagen (434/2003) inte tillämpas.

14 §

Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen

Föreslagen lydelse

3) förmedla meddelanden och uppdrag på basis av *informationen i meddelandena* samt att vidta andra direkta åtgärder i anslutning därtill,

4) i anslutning till förmedlade meddelanden och uppdrag eller uppdrag *på eget initiativ ge brådskande och andra stöd tjänster* till de enheter som sköter räddnings-, polisens samt social- och hälsovårdsväsendets myndighetsuppgifter *och Gränsbevakningsväsendets uppgifter* eller till aktörer som alarmerats och till andra enheter som nämns i respektive myndighets anvisningar,

5) besluta att ett *nödmeddelande* inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag,

6) avbryta eller avsluta en kontakt som gäller ett mottaget meddelande, om det inte är fråga om ett nödmeddelande,

7) i mån av möjligheter vid behandlingen av nödmeddelandet *ge anmälararen råd och anvisningar i anslutning till nödsituationen.*

I situationer enligt 1 mom. 5 punkten, som inte kräver alarmering eller förmedling av uppdrag, och i situationer enligt 1 mom. 6 punkten, där en kontakt avbryts eller avslutas, fattas inget separat beslut. Anmälararen ska underrättas om avbrytandet eller avslutandet och om beslutet att inte förmedla ett meddelande eller uppdrag.

Uppdrag och åtgärder enligt 1 mom. ska utföras i enlighet med de i 14 § 2 mom. avsedda anvisningar som berörda myndigheter har gett.

På uppdrag och åtgärder som avses i 1 mom. ska 8 § i förvaltningslagen (434/2003) inte tillämpas.

14 §

Samarbetsmyndigheternas anvisningar och den landsomfattande samarbetsgruppen

Gällande lydelse

Inrikesministeriet tillsätter en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralverket i syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna.

De myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten ska ge Nödcentralverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralverkets landsomfattande samarbetsgrupp.

Genom förordning av statsrådet *kan det föreskrivas närmare om den landsomfattande samarbetsgruppens uppgifter.*

14 a §

Gränsbevakningsväsendets anvisningar

När det gäller sådana uppgifter inom sjöräddningstjänsten som avses i 4 § i sjöräddningslagen ger gränsbevakningsväsendet Nödcentralverket anvisningar och planer om utförande av förberedande åtgärder och överföring av dem till gränsbevakningsväsendet för behandling.

Andra meddelanden som hör till gränsbevakningsväsendet än sådana som gäller sjöräddningstjänsten överförs till gränsbevakningsväsendet för behandling enligt de anvisningar och planer som gränsbevakningsväsendet gett Nödcentralverket, om meddelandena kräver omedelbara åtgärder.

[se 18 § 2 och 3 mom.]

Föreslagen lydelse

Inrikesministeriet tillsätter en landsomfattande samarbetsgrupp för Nödcentralverket i syfte att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och serviceproducenterna.

De myndigheter som deltar i nödcentralverksamheten ska ge Nödcentralverket till sina verksamhetsområden knutna anvisningar och planer för behandling och förmedling av uppdrag samt för andra meddelanden och uppdrag. Landsomfattande planer och anvisningar ska innan de tas i bruk behandlas och samordnas i Nödcentralverkets landsomfattande samarbetsgrupp.

Närmare bestämmelser om den landsomfattande samarbetsgruppens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 a §

Registrering av samarbetsmyndigheternas anvisningar

[se 14 § 2 mom.]

Den tekniska inmatningen i nödcentralsdatabasystemet av uppgifter om de planer och anvisningar som avses i 14 § 2 mom. genomförs på ett enhetligt sätt av Nödcentralverket.

Räddningsväsendet, polisen, social- och hälsovårdsmyndigheterna och Gränsbevakningsväsendet för in i nödcentralsdatabasystemet larmanvisningar samt förslag till respons. Larmanvisningarna och förslagen till respons ska innehålla behövlig information om de enheter och aktörer som utför uppdrag för räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet.

Gällande lydelse

15 §

Bestämmelser om kommunikationsnät

Bestämmelser om allmänt nödnummer och kontakt med nödnumret, teleföretags utlämnande av uppgifter, rätten för myndigheter som tar emot nödmeddelanden att få information, teleföretags skyldighet att biträda myndigheter och förmedla riktade myndighetsmeddelanden samt frågor som gäller lokaliseringsuppgifter finns i *informationssamhällsbalken*.

4 kap

Register

16 §

Nödcentralsdatasystemet

Nödcentralsdatasystemet är ett permanent riksomfattande adb-baserat datasystem som är avsett för räddningsmyndigheterna, polismyndigheterna, social- och hälsovårdsmyndigheterna och Nödcentralsverket. Gränsbevakningsväsendet har rätt att använda nödcentralsdatasystemet och att där lagra information om sitt eget ansvarsområde i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Nödcentralsverket är huvudansvarig registerförare för nödcentralsdatasystemet. För polisens del är Polisstyrelsen registeransvarig för nödcentralsdatasystemet.

Nödcentralsverket övervakar att bestämmelserna om behandling av personuppgifter iakttas och sköter skyddet av informationen i nödcentralsdatasystemet. De registeransvariga ansvarar för att den information som de lagrar i registret är korrekt samt för att informationen behandlas enligt lag i samband med de egna arbetsuppgifterna. Övriga användare av nödcentralsdatasystemet svarar dessutom för sin del för att informationen behandlas enligt lag i samband med de egna arbetsuppgifterna.

Föreslagen lydelse

15 §

Bestämmelser om kommunikationsnät

Bestämmelser om det allmänna nödnumret 112 och kontakt med nödnumret, teleföretags utlämnande av uppgifter, rätten för myndigheter som tar emot nödmeddelanden att få information, teleföretags skyldighet att biträda myndigheter och förmedla riktade myndighetsmeddelanden samt frågor som gäller lokaliseringsuppgifter finns i *lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014)*.

4 kap.

Behandling av personuppgifter

16 §

Laglig behandling av personuppgifter

Myndigheter som deltar i nödcentralsverksamheten får behandla personuppgifter endast om behandlingen behövs för utförandet av nödcentralsverksamhet och sådana uppgifter i anslutning till nödcentralsverksamheten som föreskrivits för de behöriga myndigheterna i lag.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personbeteckningar får behandlas endast om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Gällande lydelse

(ny)

17 §

Information som ska lagras i nödcentraldatasystemet

I nödcentraldatasystemet får samlas in och lagras information som behövs för utförande av sådana uppgifter som föreskrivs i 4 § enligt följande:

1) information som gäller enheter som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet samt enheter inom gränsbevakningsväsendet, exempelvis om beredskap, teleförbindelser, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, enheternas storlek och sammansättning samt annan motsvarande information,

Föreslagen lydelse

16 a §

Personuppgiftsansvariga och ansvarsfördelningen

Personuppgiftsansvariga för de personuppgifter som avses i denna lag är i fråga om polisens information Polisstyrelsen, i fråga om social- och hälsovårdens information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna, i fråga om räddningsväsendets information den behöriga myndighet i välfärdsområdet som svarar för ordnandet av räddningsväsendet och i fråga om Gränsbevakningsväsendets information staben för Gränsbevakningsväsendet.

Nödcentralverket är personuppgiftsansvarig för den information som är avsedd för utförandet av Nödcentralverkets uppgifter enligt 4 § 2 och 3 mom. Nödcentralverket är dessutom personuppgiftsansvarig för den information som gäller kontakter i syfte att skada eller störa verksamheten eller missbruka tjänsterna samt information som gäller störningar i informationssystemen eller nättrafiken.

Nödcentralverket svarar för nödcentraldatasystemet i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

17 §

Personuppgifter som behandlas i nödcentralverksamheten

Räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralverket får i enlighet med 16 § behandla följande uppgifter:

1) uppgifter som hänför sig till enheter som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet och social- och hälsovårdsväsendet samt uppgifter som hänför sig till enheter inom Gränsbevakningsväsendet,

Gällande lydelse

2) information om när och hur anmälan har gjorts och meddelandenas innehåll inklusive telefonidentifikations- och adressuppgifter och geografisk information samt inspelningar, audiovisuella upptagningar och motsvarande tekniska eller andra upptagningar av meddelanden,

3) identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringssuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som en anmälan har gjorts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installationsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringssuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för anmälan,

4) *namn på* dem som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder och den enhet som tagit emot meddelandena, uppdragen och åtgärderna samt *när detta skett*,

5) av uppgifterna om identiteten hos en person som har samband med meddelanden, uppdrag och åtgärder, namn, personbeteckning eller födelsetid samt information om kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer och annan motsvarande information samt om samband med ärendet, identifieringsuppgifter om objektet inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information *och objektinformation om larmanordningar inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information*,

6) information om uppdrag och åtgärder, *exempelvis händelse- och åtgärdsrapporter, information om tidpunkter, platser, uppdragens skyndsamhetsklass och farlighet, information om de personer som deltar och har deltagit i uppdrag, om tele- och radiokommunikationen mellan Nödcentralsverket och den myndighet eller aktör som utför uppdraget samt annan behövlig information om enskilda uppdrag*,

7) information som behövs för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet, exempelvis om objektets eller personens farlighet eller oberäknelighet; personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder för ett

Föreslagen lydelse

2) uppgifter om när och hur anmälan har gjorts och meddelandenas innehåll inklusive telefonidentifikations- och adressuppgifter och geografisk information samt inspelningar, audiovisuella upptagningar och motsvarande tekniska eller andra upptagningar av meddelanden,

3) identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringssuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som en anmälan har gjorts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installationsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringssuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för anmälan,

4) *uppgifter om* dem som tagit emot och registrerat meddelanden, uppdrag och åtgärder och den enhet som tagit emot meddelandena, uppdragen och åtgärderna samt *den tidpunkt då anmälan tagits emot*,

5) av uppgifterna om identiteten hos en person som har samband med meddelanden, uppdrag och åtgärder namn, personbeteckning eller födelsetid samt information om kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer och andra motsvarande uppgifter samt om samband med ärendet och identifieringsuppgifter om objektet inklusive lokaliseringssuppgift eller geografisk information,

6) uppgifter om uppdrag och åtgärder,

7) *uppgifter* som behövs för någons personliga säkerhet eller för säkerheten i arbetet, uppgifter om ett objekts eller en persons farlighet eller oberäknelighet *samt* personuppgifter som beskriver eller avser att beskriva en brottslig gärning, straff eller andra påföljder

Gällande lydelse

brott, information om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller information om socialvårdsåtgärder får dock lagras endast i den mån som det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för arbetarskyddet.

Personer som är anställda hos registerförande myndigheter och myndigheter som använder registret har rätt att med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt få tillgång till och behandla information och uppdrag inom sitt eget verksamhetsområde endast inom ramen för sina befogenheter och enligt överenskommelse med Nödcentralsverket. Information som avses i 1 mom. 7 punkten får räddningsväsendets, polisväsendets samt social- och hälsovårdsväsendets myndigheter samt enheter som sköter uppgifter för och personer som är anställda hos sådana myndigheter behandla endast i anslutning till uppgifter inom det egna ansvarsområdet, om det behövs för ett enskilt uppdrag. De som använder och behandlar information omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Information ska avföras ur personregistret när den inte längre är behövs med tanke på ändamålet med registret, dock senast fem år efter det att meddelandet togs emot. Information som enligt 1 mom. 7 punkten hänförs till den personliga säkerheten eller arbetarskyddet ska dock inte avföras, om det inom fem år från det att informationen lagrades eller från det en fortsatt lagring av informationen senast konstaterades vara behövlig har konstaterats att fortsatt lagring av informationen behövs med tanke på dess användningsändamål. En anteckning ska göras om att informationen har konstaterats vara behövlig.

Bestämmelser om de registrerades rätt att ta del av information som polisen lagrat i nödcentralsdatasystemet finns i 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018) och i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

Föreslagen lydelse

för ett brott, uppgifter om personers hälsotillstånd, sjukdom, handikapp och vård eller därmed jämförbara åtgärder som en person blivit föremål för eller uppgifter om socialvårdsåtgärder får dock registreras endast till den del det är nödvändigt för någons personliga säkerhet eller för säkerheten i arbetet,

8) objektinformation, lokaliseringssuppgifter och geografisk information om till nödcentralen kopplade brandlarmanläggningar, automatiska släckanläggningar och brottslarmanläggningar samt information om testverksamhet och felsituationer.

[se 18 § 1 mom.]

[se 18 § 2 mom.]

[se 23 §]

Gällande lydelse

18 §

Lagring av myndigheters anvisningar och planer i nödcentralsdatasystemet

Vederbörande myndigheter inom räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovården ska genom teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt och tillförlitligt sätt i nödcentralsdatasystemet lagra i 14 § 2 mom. avsedda planer och anvisningar inklusive förslag till respons innehållande information om enheter och aktörer som utför uppdrag för räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet, exempelvis om beredskap, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, storlek och sammansättning samt annan motsvarande information.

Gränsbevakningsväsendet ska genom teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt och tillförlitligt sätt i nödcentralsdatasystemet lagra information om enheter och aktörer inom gränsbevakningsväsendet, exempelvis om beredskap, anrop, ledningsförhållanden, utrustning, uppgiftsområden, storlek och sammansättning samt annan motsvarande information samt i 14 a § avsedda anvisningar och planer.

Den som lagrar information svarar för dess tillförlitlighet och uppdatering.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas närmare om den information som ska lagras.

[se 17 § 3 mom.]

[se 17 § 3 mom.]

19 §

Rätt att få information ur registren

Föreslagen lydelse

18 §

Radering av personuppgifter

[se 14 a § 2 mom.]

[se 14 a § 2 mom.]

Personuppgifter som behandlas i nödcentralsverksamhet ska raderas senaste fem år efter det att anmälan togs emot.

På raderingen av personuppgifter enligt 17 § 7 punkten som hänför sig till den personliga säkerheten eller säkerheten i arbetet tillämpas 34 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

19 §

Nödcentralsverkets rätt att få uppgifter ur registren

Gällande lydelse

Nödcentralsverket och dess anställda har enligt vad som överenskommits med den personuppgiftsansvarige och trots sekretessbestämmelserna, för att kunna sköta Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, rätt att avgiftsfritt få information som behövs för att säkerställa förberedande åtgärder i samband med uppdrag eller säkerheten i arbetet eller för att stödja myndigheten eller enheten i fråga. I detta syfte har Nödcentralsverket och dess anställda rätt att

1) få sådana uppgifter ur polisens informationssystem som avses i 5, 6, 11 och 12 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet samt information ur det i 3 § 3 punkten i den lagen avsedda nationella systemet inom Schengens informationssystem,

2) få information ur utrikesministeriets datasystem angående beslut om visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

3) få information ur Migrationsverkets datasystem, om informationen behövs för behandling av ärenden enligt utlänningslagen (301/2004) och för tillsynen över att utlänningslagen iakttas,

5) få information ur Tullens datasystem för förebyggande och undersökning av brott eller för behandling av utlänningsärenden samt för övervakning av utlänningsars inresor och utresor,

6) få sådan information ur trafik- och transportregistret enligt lagen om transportservice (320/2017) som är nödvändig för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppdrag,

7) få information ur Skatteförvaltningens datasystem om skattskyldigas inkomster och förmögenhet samt andra beskattningsuppgifter som enligt 2 a kap. 2 § i strafflagen (39/1889) behövs för bestämmande av dagsbetsbelopp,

8) få information om alarmering av räddningsenheter från det lokala räddningsväsendet, ur det lokala räddningsväsendets register om åtgärder som vidtagits av räddningsenheterna samt ur det lokala räddningsväsendets register över övervakning och kontroll av brandsäkerheten,

Föreslagen lydelse

Nödcentralsverket och dess anställda har enligt vad som överenskommits med den personuppgiftsansvarige och trots sekretessbestämmelserna, för att kunna sköta Nödcentralsverkets lagstadgade uppgifter, rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs för att säkerställa förberedande åtgärder i samband med uppdrag eller säkerheten i arbetet eller för att stödja den myndighet eller enhet som utför uppdraget. I detta syfte har Nödcentralsverket och dess anställda rätt att

1) få uppgifter enligt 5, 6, 11 och 12 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet ur polisens informationssystem samt uppgifter ur det i 3 § 3 punkten i den lagen avsedda nationella systemet inom Schengens informationssystem,

2) få uppgifter ur utrikesministeriets datasystem angående beslut om visum samt uppehålls- och arbetstillstånd,

3) få uppgifter ur Migrationsverkets datasystem, om uppgifterna behövs för behandling av ärenden enligt utlänningslagen (301/2004) och för tillsynen över efterlevnaden av utlänningslagen,

4) få sådana uppgifter ur det i 216 § i lagen om transportservice (320/2017) avsedda trafik- och transportregistret som är nödvändiga för utförande av Nödcentralsverkets lagstadgade uppdrag,

5) få uppgifter om alarmering av räddningsenheter från det lokala räddningsväsendet, ur det lokala räddningsväsendets register om åtgärder som vidtagits av räddningsenheterna samt ur det lokala räddningsväsendets register över övervakning och kontroll av brandsäkerheten,

Gällande lydelse

9) få information enligt 13–17 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009),

10) få identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringsuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringsuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet, med iakttagande av vad som föreskrivs i informationssamhällsbalken,

12) få information enligt 33 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019),

14) få information ur det fartygsregister som förs av Statens ämbetsverk på Åland om de anteckningar som enligt 9 § i fartygsregisterlagen (512/1993) ska införas i registret,

15) få sådana identifikationsuppgifter i företags- och organisationsdatasystemet som avses i 4 § 1 mom. i företags- och organisationsdatalagen (244/2001),

16) från Lantmäteriverket få information om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Rätten att få information ur de register som avses i 1 mom. 1–7, 11 och 12 punkten är i fråga om datainnehållet och användningsändamålet begränsad enligt vad som föreskrivs om polismäns rätt att få och använda uppgifter, dock så att man också för räddningsväsendets enheter har rätt att ur det i 6 punkten avsedda registret få behövlig information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon. På motsvarande sätt gäller rätten att få information ur en räddningsmyndighets datasystem endast uppgifter som behövs för

Föreslagen lydelse

6) få uppgifter enligt 13–17 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009),

7) få identifieringsuppgifter om det abonnemang och lokaliseringsuppgifter om det abonnemang och den terminalutrustning som ett nödmeddelande har sänts från, uppgifter om abonnemangets abonnent, användare och installeringsadress samt kontaktuppgifter och lokaliseringsuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och det abonnemang som använts av den person som är föremål för nödmeddelandet, med iakttagande av *lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation*,

8) få uppgifter enligt 33 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019),

9) från Lantmäteriverket få uppgifter om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

Rätten att få uppgifter ur de register som avses i 1 mom. 1–4 och 8 punkten är i fråga om datainnehållet och användningsändamålet begränsad enligt vad som föreskrivs om polismäns rätt att få och använda uppgifter, dock så att man också för räddningsväsendets enheter har rätt att ur det i 4 punkten avsedda registret få behövliga uppgifter om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon. På motsvarande sätt gäller rätten att få uppgifter ur en

Gällande lydelse

alarmering och bistående av räddningsenheter. *Informationen får lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt.*

20 §

Utlämnande av information

Ur nödcentralsdatasystemet får till inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet, oberoende av vad som i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om sekretess, lämnas ut information som är nödvändig för planerings- och utvecklingsuppgifter inom deras verksamhet samt för deras övervakningsuppgifter. På motsvarande sätt får till regionförvaltningsverken lämnas ut information som är nödvändig för deras övervakningsuppgifter.

Nödcentralsverket får, trots sekretessplikten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet,

1) lämna ut information som avses i 17 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till andra enheter och aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats i samband med en uppgift som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten,

2) lämna ut information som avses i 19 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till andra enheter och aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats i samband med en uppgift som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten; information som Nödcentralsverket har fått med stöd av 19 § 1 mom. 1–7, 11 och 12 punkten får lämnas ut endast till polisens verksamhetsenheter eller tjänstemän vid gränsbevakningsväsendet; sådan information om ägare eller innehavare av ett fordon inklusive adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon som Nödcentralsverket har fått ur trafik- och transportregistret med stöd av

Föreslagen lydelse

räddningsmyndighets datasystem endast uppgifter som behövs för alarmering och bistående av räddningsenheter.

20 §

Myndigheters rätt att få uppgifter ur nödcentralsdatasystemet

Inrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för ledning, styrning och övervakning av det egna verksamhetsområdet samt för planerings- och utvecklingsuppgifter.

Regionförvaltningsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter för verkets övervakningsuppgifter inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet.

Nödcentralsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få sådana nödmeddelandeupptagningar och sådan uppdragsinformation samt sådana andra nödvändiga uppgifter i anslutning till dessa upptagningar som behövs för Nödcentralsverkets interna laglighetsövervakning och tillgodoseendet av arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsrätt.

Polisen, räddningsväsendet, social- och hälsovårdsväsendet och Gränsbevakningsväsendet och andra aktörer som Nödcentralsverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få sådana uppgifter om uppdrag eller åtgärder som är nödvändiga för utförandet av deras uppgifter, uppgifter enligt 17 § 7 punkten som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet samt nödvändiga uppgifter om de enheter som deltar i utförandet av ett uppdrag.

Tullen har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur nödcentralsdatasystemet avgiftsfritt få sådana i 17 § 7 punkten avsedda uppgifter

Gällande lydelse

19 § 1 mom. 6 punkten får lämnas ut även till räddningsväsendets enheter och information som Nödcentralverket har fått med stöd av 19 § 1 mom. 8 punkten får lämnas ut endast till räddningsväsendets enheter,

3) i samband med larm från Nödcentralverket till samtliga larmade enheter dock lämna ut information om tid, plats och objekt för uppdraget eller åtgärderna, om uppdragets skyndsamhetsklass och om de omständigheter som avses i 17 § 1 mom. 7 punkten samt om de enheter som deltar i uppdraget.

Trots 2 mom. får den information om ett larmuppdrag som Nödcentralverket fått från en verksamhetsenhet inom polisväsendet lämnas ut till den polismyndighet som ansvarar för personregistret i fråga. Likaså får information som tagits emot från en verksamhetsenhet inom räddningsväsendet lämnas ut till en räddningsmyndighets ansvariga registerförare, information i anslutning till social- och hälsovårdsväsendet som tagits emot från en verksamhetsenhet inom räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet får lämnas ut till en social- och hälsovårdsmyndighets ansvariga registerförare och information som tagits emot från en verksamhetsenhet inom gränsbevakningsväsendet får lämnas ut till gränsbevakningsväsendets ansvariga registerförare. Informationen får lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning, elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt.

Bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets rätt att få information ur nödcentralsdatasystemet finns utöver i denna lag i 14 § i sjöräddningslagen och i 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Trots sekretessen får det i enskilda fall lämnas ut information som är nödvändig för skyddande av liv eller hälsa eller för undvikande av omfattande miljö- eller egendomsskador. Trots sekretessen har en anställd hos Nödcentralverket även rätt att till polisen anmäla uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning, om han eller hon vid fullgörandet av sina uppgifter

Föreslagen lydelse

som behövs för att trygga någons personliga säkerhet eller säkerheten i arbetet för tjänstemän vid Tullen i samband med utförandet av Tullens lagstadgade uppdrag.

Gällande lydelse

enligt denna lag har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld. Bestämmelser om informationsmottagarens tystnadsplikt finns i 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

21 §

Behandling av utlämnad information

Information som lämnats ut ur nödcentraldatasystemet får behandlas endast för avsett ändamål.

[se 20 § 2 mom.]

Föreslagen lydelse

21 §

Utlämnande av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga

Nödcentralverket får trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som avses i 19 § till enheter inom polisväsendet, räddningsväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till Gränsbevakningsväsendet samt till andra enheter och aktörer som Nödcentralverket har larmat eller för vilka informationen på begäran har inhämtats. Uppgifter som Nödcentralverket har fått med stöd av 19 § 1 mom. 1–4 och 8 punkten får dock lämnas ut endast till polisens verksamhetsenheter eller tjänstemän vid Gränsbevakningsväsendet och uppgifter som fås med stöd av 19 § 1 mom. 5 punkten får lämnas ut endast till enheter inom räddningsväsendet. Uppgifter om ägare eller innehavare av ett fordon samt adress och annan kontaktinformation samt tekniska data och identifieringsuppgifter om ett fordon som Nödcentralverket har fått ur trafik- och transportregistret med stöd av 19 § 1 mom. 4 punkten får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut även till räddningsväsendets enheter.

I 16 a § avsedda personuppgiftsansvariga får trots sekretessbestämmelserna till andra personuppgiftsansvariga lämna ut uppgifter om uppgifterna är nödvändiga

1) för genomförande av laglighetsövervakning, planering och utveckling,

2) för genomförande av utbildning i pseudonymiserad form,

3) i ett enskilt fall för att skydda liv eller hälsa, för att undvika omfattande miljö- eller egendomsskador eller om det är skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Gällande lydelse

22 §

Användarregister

Nödcentralsverket ska föra ett användarregister med hjälp av teknisk anslutning eller elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt över behandling av information i nödcentralsdatasystemet. I användarregistret får lagras följande information:

- 1) användarens fullständiga namn och personbeteckning,
 - 2) uppgifter som specificerar åtkomsträtten,
 - 3) uppgifter om åtkomsträttens innehåll och omfattning,
 - 4) uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud som en användare meddelats som påföljd för missbruk av systemets information,
 - 5) uppgifter om den organisation som användaren företräder, och
 - 6) uppgifter om beslut eller avgöranden som gäller åtkomsträtt.
- Uppgifter som avses i 1 mom. 4 punkten får lagras i registret endast om påföljden för missbruk anges i beslutet eller avgörandet om åtkomsträtt och användaren är medveten om påföljden.

Nödcentralsverket ska förvara information som lagrats i användarregistret i minst två år efter det att åtkomsträtten har upphört. Informationen ska avföras senast tio år efter det att åtkomsträtten upphört. Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare föreskrifter om användarregistrets informationsinnehåll.

23 §

Användning av användarregistrets information

Nödcentralsverket får använda information som lagrats i användarregistret för att

- 1) administrera, följa, övervaka och skydda behandlingen av nödcentralsdatasystemets information,

Föreslagen lydelse

22 §

Behandling av personuppgifter för något annat än det ursprungliga ändamålet

Den personuppgiftsansvarige får behandla personuppgifter enligt 17 § som omfattas av den personuppgiftsansvariges egen registerföring om uppgifterna är nödvändiga för

- 1) genomförande av laglighetsövervakning och kvalitetskontroll,
- 2) genomförande av planering och utveckling,
- 3) genomförande av utbildning i pseudonymiserad form.

Utöver vad som anges i 1 mom. får polisen behandla polisens information som avses i 17 § 1 mom. 1 punkten för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 13 § 1 och 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Utöver vad som anges i 1 mom. får Gränsbevakningsväsendet behandla i 17 § 1 mom. 1 punkten avsedda uppgifter i Gränsbevakningsväsendets registerföring för andra ändamål än det ursprungliga med iakttagande av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

23 §

Den registrerades rättigheter

Bestämmelser om den registrerades rättigheter och begränsning av dem finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och

Gällande lydelse

2) klarlägga hur ofta och i vilken omfattning nödcentralsdatasystemets information används och för att klarlägga uppföljningen och fördelningen av kostnaderna samt för faktureringen, och

3) säkerställa och förbättra nödcentralsdatasystemets funktion och utreda problem vid användningen av informationen.

Sådana uppgifter om begränsad åtkomsträtt eller användningsförbud som avses i 22 § 1 mom. 4 punkten får användas endast för att administrera, följa, övervaka och skydda informationsbehandlingen.

Nödcentralsverket får lämna ut sådan information inom respektive verksamhetsområde som lagrats i användarregistret till vederbörande myndighet inom räddningssväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till gränsbevakningsväsendet för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifter lämnas ut kan Nödcentralsverket vid behov kräva en redogörelse för hur de utlämnade uppgifterna kommer att användas och skyddas.

24 §

Loggregister

Nödcentralsverket ska med hjälp av teknisk anslutning eller elektronisk dataöverföring eller på något annat lämpligt sätt föra ett loggregister över behandlingen av information i nödcentralsdatasystemet. I loggregistret får lagras följande information:

1) identifieringsuppgifter om den organisation i vars namnbehandlingen sker,

2) användarens identifieringsuppgifter,

3) namnet på den tillämpning, det program eller den tekniskt självständiga del av en tillämpning eller ett program som använts eller någon annan uppgift som identifierar dessa,

4) uppgifter om tidpunkter för behandlingen, och

5) de uppgifter eller grupper av data i systemet som behandlats eller varit föremål för behandling.

Föreslagen lydelse

om upphävande av direktiv 95/46/EG (**allmän dataskyddsförordning**), nedan den allmänna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen (1050/2018) samt lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållande av den nationella säkerheten (1054/2018).

Bestämmelser om den registrerades rätt till insyn avseende uppgifter i polisens registerföring finns dessutom i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och bestämmelser om den registrerades rätt till insyn avseende uppgifter i Gränsbevakningsväsendets registerföring finns i 6 kap. i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

24 §

Den registrerades rätt till begränsning av behandling

Artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen om den registrerades rätt till begränsning av behandling tillämpas inte på sådan behandling av personuppgifter som avses i denna lag.

Gällande lydelse

Nödcentralsverket ska förvara den information som lagrats i loggregistret i minst två år från ingången av kalenderåret efter lagringstidpunkten. Informationen ska avföras senast fem år efter att den lagrats. Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare bestämmelser om loggregistrets informationsinnehåll.

25 §

Användning av information i loggregistret

Nödcentralsverket får använda information i loggregistret för att

1) följa och övervaka behandlingen av information i nödcentralsdatasystemet och för att upprätthålla informationssäkerheten,

2) klarlägga i vilken utsträckning information i nödcentralsdatasystemet används samt för att klarlägga uppföljningen och fördelningen av kostnaderna och sköta faktureringen,

3) utreda om informationen i nödcentralsdatasystemet är tillförlitlig och aktuell, och

4) säkerställa och förbättra nödcentralsdatasystemets funktionsduglighet och utreda problem vid användningen av informationen.

Nödcentralsverket får lämna ut sådan information inom respektive verksamhetsområde som lagrats i loggregistret till vederbörande myndighet inom räddningsväsendet, polisväsendet samt social- och hälsovårdsväsendet och till gränsbevakningsväsendet för uppföljning och övervakning av dess egen verksamhet. Innan uppgifter lämnas ut kan Nödcentralsverket vid behov kräva en redogörelse för hur de utlämnade uppgifterna kommer att användas och skyddas.

26 §

Alarmering

Genom förordning av inrikesministeriet kan det föreskrivas om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

26 §

Alarmering

Bestämmelser om tekniska system och metoder som kan användas för förmedling av meddelanden eller uppdrag eller alarmering får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Gällande lydelse

27 §

Tjänstedräkt

Nödcentralsverkets personal är skyldig att i tjänsten bära tjänstedräkt, om Nödcentralsverket inte beslutar något annat med beaktande av tjänsteuppgifternas art eller karaktär.

Genom förordning av inrikesministeriet *kan det föreskrivas* om tjänstedräkten och gradbeteckningarna.

Föreslagen lydelse

27 §

Tjänstedräkt

Nödcentralsverkets personal är skyldig att i tjänsten bära tjänstedräkt, om Nödcentralsverket inte beslutar något annat med beaktande av tjänsteuppgifternas art eller karaktär.

Bestämmelser om tjänstedräkten och gradbeteckningarna får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 16, 16 a och 20–25 § träder dock i kraft den 1 januari 2024.

2.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) 16 §, sådan den lyder i lagarna 584/2018 och 187/2019, som följer:

Gällande lydelse

16 §

Anmälningssplikt

En myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats ska utan dröjsmål underrätta Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt myndighetens bedömning kan bli föremål för utredning enligt denna lag. Om det i anmälan saknas information som behövs vid bedömningen av behovet av utredning ska ovan avsedda myndighet uppdatera anmälan genast när den information som saknas blir tillgänglig.

Anmälningsspliktiga är även

- 1) Transport- och kommunikationsverket,
- 2) Trafikledsverket,
- 3) regionförvaltningsverken,
- 4) andra säkerhetsövervakande myndigheter inom myndighetens eget verksamhetsområde,
- 5) den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud,
- 6) en juridisk person som är inblandad i en olycka eller ett tillbud som har inträffat i sådan trafik som avses i 2 § 1 mom. 2–4 punkten eller som uppenbart lider skada av en sådan olycka,
- 7) en juridisk person som sörjer för tillhandahållandet av trafikstyrnings- och trafikledningstjänster i enlighet med I avd. 1 kap. 2 §

Föreslagen lydelse

16 §

Anmälningssplikt

En myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats ska utan dröjsmål göra en anmälan till Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt anmälares bedömning kan bli föremål för utredning enligt denna lag. *Nödcentralverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar, om Nödcentralverket och Olycksutredningscentralen kommer överens om det särskilt.* Om det i anmälan saknas information som behövs vid bedömningen av behovet av utredning ska den ovan avsedda anmälares uppdatera anmälan genast när den information som saknas blir tillgänglig.

Anmälningsspliktiga är även

- 1) Transport- och kommunikationsverket,
- 2) Trafikledsverket,
- 3) regionförvaltningsverken,
- 4) andra säkerhetsövervakande myndigheter *än de som avses i punkterna 1–3* inom myndighetens eget verksamhetsområde,
- 5) den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud,
- 6) en juridisk person som är inblandad i en olycka eller ett tillbud som har inträffat i sådan trafik som avses i 2 § 1 mom. 2–4 punkten eller som uppenbart lider skada av en sådan olycka,

Gällande lydelse

10 punkten i lagen om transportservice (320/2017).

En domstol som har tagit emot en sådan anmälan av en fartygsbefälhavare om sjöförklaring som avses i 18 kap. 7 § 2 mom. i sjölagen (674/1994) ska utan dröjsmål förmedla anmälan till Olycksutredningscentralen och ge centralen tillfälle att delta i sjöförklaringsmanträdet och att där ställa frågor.

Föreslagen lydelse

7) en juridisk person som sörjer för tillhandahållandet av trafikstyrnings- och trafikledningstjänster i enlighet med 2 § 10 punkten i lagen om transportservice (320/2017).

En domstol som har tagit emot en sådan anmälan av en fartygsbefälhavare om sjöförklaring som avses i 18 kap. 7 § 2 mom. i sjölagen (674/1994) ska utan dröjsmål förmedla anmälan till Olycksutredningscentralen och ge centralen tillfälle att delta i sjöförklaringsmanträdet och att där ställa frågor.

Närmare bestämmelser om Nödcentralsverkets uppgift att bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om konsulära tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om konsulära tjänster (498/1999) 9 §, sådan den lyder i lag 970/2014,
som följer:

Gällande lydelse

9 §

OrdnanDET av konsulära tjänster i utrikesförvaltningen

Konsulära tjänster enligt denna lag och annan lagstiftning tillhandahålls av ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer. Genom förordning av republikens president kan det föreskrivas att de konsulära tjänster som tillhandahålls av en viss beskickning eller en del av dessa ska tillhandahållas av en annan beskickning än den som annars är behörig att tillhandahålla tjänsten. Tjänster till nödställda och andra motsvarande konsulära tjänster tillhandahålls dock av den beskickning som på grund av situationens allvar och brådskande natur förutsätts tillhandahålla tjänsterna.

Om en konsulär tjänst behövs i ett land som inte hör till någon beskicknings verksamhetsområde, bestämmer utrikesministeriet hur den konsulära tjänsten ska tillhandahållas.

Utrikesministeriet kan tillhandahålla sådana konsulära tjänster som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i landet i fråga och som även i övrigt lämpligen kan tillhandahållas av ministeriet. Närmare bestämmelser om konsulära tjänster som tillhandahålls av utrikesministeriet kan utfärdas genom förordning av republikens president.

Föreslagen lydelse

9 §

OrdnanDET av konsulära tjänster i utrikesförvaltningen

Konsulära tjänster enligt denna lag och annan lagstiftning tillhandahålls av ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer. Genom förordning av republikens president får det föreskrivas att de konsulära tjänster som tillhandahålls av en viss beskickning eller en del av dessa ska tillhandahållas av en annan beskickning än den som annars är behörig att tillhandahålla tjänsten. Tjänster till nödställda och andra motsvarande konsulära tjänster tillhandahålls dock av den beskickning som på grund av situationens allvar och brådskande natur förutsätts tillhandahålla tjänsterna.

Om en konsulär tjänst behövs i ett land som inte hör till någon beskicknings verksamhetsområde, bestämmer utrikesministeriet om tillhandahållandet av den konsulära tjänsten.

Utrikesministeriet kan tillhandahålla sådana konsulära tjänster som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i landet i fråga och som även i övrigt lämpligen kan tillhandahållas av ministeriet. Närmare bestämmelser om konsulära tjänster som tillhandahålls av utrikesministeriet får utfärdas genom förordning av republikens president.

Nödcentralverket kan bistå utrikesförvaltningen med sådana biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som lämpar sig för att utföras inom Nödcentralverket och som inte förutsätter att tjänsten tillhandahålls i staten i fråga, om Nödcentralverket och utrikesministeriet kommer överens om det särskilt.

Närmare bestämmelser om Nödcentralverkets biträdande kundtjänstuppgifter och om skötseln av uppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 91 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i räddningslagen (379/2011) 91 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 1171/2016, som följer:

Gällande lydelse

91 §

Åtgärdsregister

För uppföljning och utveckling av räddningsväsendet får räddningsverket föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i nödcentralsdatasystemet enligt 16 § i lagen om nödcentralsverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 § i den lagen har lämnat ut till räddningsmyndighetens ansvariga registerförare. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör.

Uppgifter enligt 2 mom. 1, 2, 5 och 6 punkten får införas om första insatsen och prehospital akutsjukvård som räddningsverket, avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som avses i 25 § sköter med stöd av avtal. Uppgifter om första insatsen får föras in av en aktör som deltagit i uppdraget i fråga.

Föreslagen lydelse

91 §

Åtgärdsregister

För uppföljning och utveckling av räddningsväsendet får *den behöriga myndighet i välfärdsområde som svarar för ordnandet av räddningsväsendet* föra ett personregister. I registret får sådana uppgifter införas som registreras i det nödcentralsdatasystem som avses i 2 § 1 mom. 7 punkten i lagen om nödcentralsverksamhet och som nödcentralen med stöd av 20 och 21 § i den lagen har lämnat ut till den som är *personuppgiftsansvarig* vid räddningsmyndigheten. Räddningsinstitutet är registrets tekniska administratör.

Uppgifter enligt 2 mom. 1, 2, 5 och 6 punkten får införas om första insatsen och prehospital akutsjukvård som räddningsverket, avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som avses i 27 § 4 mom. sköter med stöd av avtal. Uppgifter om första insatsen får föras in av en aktör som deltagit i uppdraget i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet

I enlighet med statsrådets beslut

ändras i statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet (877/2010) 3 och 4 §, samt fogas till förordningen nya 3 a och 3 b §, som följer:

3 §

Nödcentralsverkets stödtjänster

Brådskande stödtjänster som hör till produktionen av nödcentralstjänster är

1) sökning av säkerhetsinformation som hänför sig till arbetarskyddet och utlämnande av informationen till räddningsväsendets, polisens samt social- och hälsovårdsväsendets myndigheter och Gränsbevakningsväsendet,

2) extra larm och ändring av larmrespons,

3) påkoppling av larmanordning för varning av befolkningen i farosituationer,

4) förmedling av varningsmeddelanden och operativa meddelanden,

5) utredning och förmedling av information till myndigheterna,

6) förmedling av begäran om handräckning och annan begäran om stöd,

7) förmedling av sådana förhandsmeddelanden som krävs i storolycksituationer eller i situationer med många skadade till vårdinrättningarna och förmedling av brådskande operativ information till verksamhetsenheterna,

8) registerförfrågningar, informationssökning, utredning av kontaktuppgifter, förmedling av begäran om stöd och registrering av uppgifter, information och prestationer,

9) uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen,

10) prov i samband med test av systemens funktionsduglighet,

11) deltagande i brådskande positionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet.

Andra stödtjänster som hör till produktionen av nödcentralstjänster är

1) registerförfrågningar och informationssökning,

2) utredning av kontaktuppgifter,

3) förmedling av begäran om stöd på begäran av den myndighet som leder verksamheten,

4) uppgifter i samband med den operativa tele- och radiokommunikationen,

5) prov i samband med test av systemens funktionsduglighet,

6) anteckning av uppgifter, information och prestationer,

7) deltagande i brådskande positionering som baserar sig på beslut av behörig myndighet.

De brådskande stödtjänster som avses i 1 mom. tillhandahålls oberoende av om informationen om en situation som kräver omedelbara åtgärder av myndigheterna förmedlas via Nödcentralsverket eller om det är fråga om ett myndighetsuppdrag som sker på eget initiativ.

3 a §

Nödcentralsverkets andra uppgifter

Nödcentralsverket kan sköta följande andra uppgifter:

1) test av larmanläggningar med stöd av avtal som ingåtts med anläggningens innehavare,

- 2) tipstelefontjänst som gäller försvunna barn,
- 3) verksamhet som internationell kontaktpunkt för nödcentralsverksamheten,
- 4) telefontjänst för anmälningar från utlandet som gäller nödsituationer i Finland,
- 5) arbetspraktik för Räddningsinstitutet i samband med utbildningen av nödcentralsjourhavande.

3 b §

Bistånd till andra myndigheter

Nödcentralsverket kan bistå utrikesministeriet i biträdande kundtjänstuppgifter i samband med konsulära tjänster. Nödcentralsverket och utrikesministeriet kan genom avtal komma överens om följande uppgifter:

a) mottagande av kundkontakter till utrikesministeriets konsulära tjänster, registrering av de uppgifter som kunderna lämnar i ett informationssystem som utrikesministeriet anvisar och administrerar samt förmedling av uppgifterna till utrikesministeriet och ansvarig tjänsteman vid Finlands beskickning i utlandet och andra finländska myndigheter dygnet runt i enlighet med utrikesministeriets anvisningar om verksamheten,

b) kundrådgivning i biträdande kundtjänstuppgifter av jourkaraktär i enlighet med utrikesministeriets anvisningar. Om ärendet kräver andra myndighetsåtgärder än rådgivning, överför Nödcentralsverket behandlingen av ärendet till den myndighet som anges i utrikesministeriets anvisningar,

c) Nödcentralsverket kan vid behov och i samförstånd med utrikesministeriets konsulära tjänster utveckla avtalsenligt serviceverksamhet, om verket anser att det är ett ändamålsenligt sätt att sköta de avtalsenliga uppgifterna.

Nödcentralsverket kan bistå Olycksutredningscentralen vid mottagandet av anmälningar enligt 16 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2001). Olycksutredningscentralen och Nödcentralsverket kan ingå avtal om mottagandet av anmälningar om olyckor.

4 §

Uppgifter för Nödcentralsverkets överdirektör

Nödcentralsverkets överdirektör ska svara för

- 1) ordnandet av Nödcentralsverkets förvaltning och verksamhet,
- 2) den allmänna styrningen av Nödcentralsverket,
- 3) de uppgifter som åläggs Nödcentralsverket i budgetlagstiftningen,
- 4) principiellt viktiga och vittsyftande frågor som gäller verksamhetsbetingelserna för Nödcentralsverket.

Denna förordning träder i kraft den 20 .